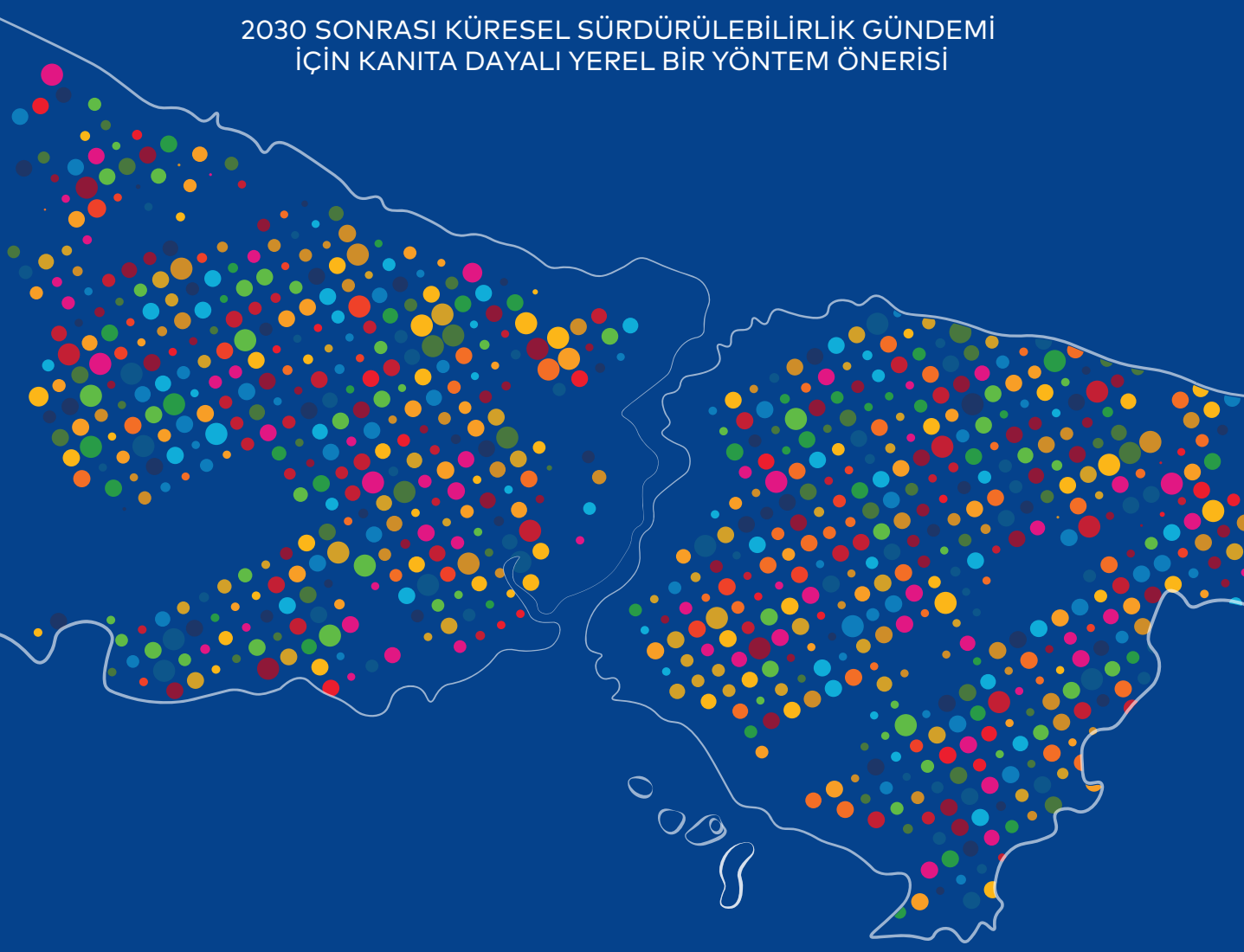
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

İstanbul Planlama Ajansı

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI GÖNÜLLÜ YEREL DEĞERLENDİRME RAPORU

2030 SONRASI KÜRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÜNDEMİ
İÇİN KANITA DAYALI YEREL BİR YÖNTEM ÖNERİSİ

2022

Koordinasyon Ekibi

Dr. Ervin Sezgin

Ayşe Kapucu Yavuz

Simten Birsöz İnanç

Ece Durmaz

İçindekiler

Kısaltmalar **4**

Şekil ve Tablo Listesi **5**

Sunuş **7**

Yönetici Özeti **8**

Giriş **20**

Arka Plan ve Yöntem 24

Bir Bakışta VLR 36

Krizlere Meydan Okuyan İstanbul **44**

Toplumsal Refah Krizi 44

SKA 1: Yoksulluğa Son 72

SKA 2: Açlığa Son 78

SKA 3: Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam 88

SKA 4: Nitelikli Eğitim 96

SKA 5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği 100

SKA 10: Eşitsizliklerin Azaltılması 104

Ekolojik Kriz 112

SKA 6: Temiz Su ve Sanitasyon 130

SKA 7: Erişilebilir ve Temiz Enerji 134

SKA 13: İklim Eylemi 138

SKA 14: Sudaki Yaşam 142

SKA 15: Karasal Yaşam 148

Kentsel Yapılı Çevre / Altyapı Krizi 154
SKA 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar 176
Ekonomi / Kalkınma Krizi 182
SKA 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme 198
SKA 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı 202
SKA 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim 210
Yönetişim / Demokrasi Krizi 214
SKA 16: Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar 224
SKA 17: Amaçlar için Ortaklıklar 230
İBB VLR İzleme ve Değerlendirme 238
Sonuç 250
Ekler 254

Kısaltmalar

AB	Avrupa Birliği
BİO	İBB Bölgesel İstihdam Ofisi
BM Habitat	Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-Habitat)
EAGÜ	En Az Gelişmiş Ülkeler
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İPA	İstanbul Planlama Ajansı
İSKİ	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
İGDAŞ	İstanbul Gaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
İİDEP	İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SKHP	İBB Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı
SP	İBB 2020 – 2024 Stratejik Planı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UCLG	Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimler (United Cities and Local Governments)
UMF	Küresel Kentsel İzleme Çerçevesi (Global Urban Monitoring Framework)
VLR	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Gönüllü Yerel Değerlendirmesi
VNR	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Gönüllü Ulusal Değerlendirmesi
YEEP	İBB Yerel Eşitlik Eylem Planı

Şekiller

Şekil 1 İBB Meydan Okuma Alanları
Şekil 2. İBB-VLR'de Kullanılan Göstergelerin SKA'lara göre Dağılımı
Şekil 3. İBB Meydan Okuma Alanlarına Göre Gösterge Sayıları
Şekil 4. İBB VLR için Belirlenen Temalar ve SKA'ların Dağılımı
Şekil 5. İBB Meydan Okuma Alanları
Şekil 6. İBB-VLR'de Kullanılan Gösterge Türleri ve Sayıları
Şekil 7. İBB-VLR'de Kullanılan Göstergelerin SKA'lara Göre Dağılımı
Şekil 8. İBB Meydan Okuma Alanlarına Göre Gösterge Sayıları
Şekil 9. Türkiye ve İstanbul Karşılaştırması
Şekil 10. İstanbul'daki Hane Tipleri
Şekil 11. İstanbul Nüfus Özellikleri
Şekil 12. Proje Arama Ekranı
Şekil 13. Katılımcı Bütçe Proje Kartı Örneği
Şekil 14. 2022 yılı Katılımcı Bütçe Projeleri Tema Dağılımları

Tablolar

Tablo 1. İBB Daire Başkanlıkları Sorumluluk Alanları
Tablo 2. İstanbul'un belirli göstergelerde iller arasındaki sıralaması
Tablo 3. İBB İştirak Şirketleri Kadın Çalışan Sayısı ve Dağılımı
Tablo 4. İBB Kadın Çalışan ve Yönetici Oranı
Tablo 5. İstanbul SKHP - SKA Profili
Tablo 6. İBB Yıllara Göre Yeşil Alan Miktarları ve Uygulamaları
Tablo 7. Geri Dönüşüm/Geri Kazanım Çalışmaları

Sunuş

Değerli Okuyucular;

Tarih boyunca doğal ya da insan eliyle üretilmiş türlü yıkımlara, afetlere, savaşlara direnen gezegenimiz, küresel düzeyde karşı karşıya olduğumuz krizlerle ne yazık ki kritik bir eşiğe ulaştı. Geçtiğimiz 10 yıllarda artan bilinçsiz tüketim dalgası nedeniyle insanlık en zorlu sınavlarından birini veriyor.

Milenyum Kalkınma Hedefleri ile başlayarak, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na evrilen yolculuk; katılımcı bir anlayışla planlanmış somut, ölçülebilir ve etkin eylemlere ihtiyaç duyduğumuzu her gün yeniden hatırlatıyor. Bu süreçte devletlerin doğal sorumluluğunun yanında yerelin gücüne ve değiştirme potansiyeline inanıyoruz. 2030 sonrasındaki yeni düzene kanıta dayalı ve proaktif bir sürdürülebilir kalkınma gündeminin yön verebileceğini biliyoruz.

İstanbul'da 20 bini aşkın paydaşımızla birlikte Vizyon 2050 Strateji Belgesi ve Eylem Planımızı hazırladık. Bu belge Yönetişim ve Demokrasi, Ekonomi ve Kalkınma, Kentsel Yapılı Çevre ve Altyapı, Toplumsal Refah ve Ekoloji başta olmak üzere küresel krizlere karşı bir meydan okuma programıdır.

2030 yılına yaklaşırken pandemiye, ekonomik, sosyal ve siyasi krizlere rağmen "kimseyi geride bırakmadığımız" bir İstanbul için büyük bir çaba ortaya koyduk. Önümüzdeki 7 yıl boyunca da bu yönde çalışmalarımızı artırarak sürdüreceğiz.

Bu raporun izlenebilir bir yerel kalkınma stratejisi örneği olarak küresel düzeyde hedeflere ulaşma çabalarına katkı sağlayacağını ümit ediyoruz. İstanbul; küresel hedefler için aklın, bilimin doğrultusunda yerel planlamaya, etkin eylemlere olan inancını ve taahhüdünü tüm dünya ile paylaşmaya devam edecektir.

Gezegenimiz için aklını, emeğini ve cesaretini ortaya koyan herkese en içten selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Saygılarımla
Ekrem İMAMOĞLU
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetici Özeti

Birleşmiş Milletler Gündem 2030, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Gönüllü Yerel Değerlendirme Hakkında

Sürdürülebilir Kalkınma, Ortak Geleceğimiz (Brundtland) Raporu'nun[1] yayınlandığı 1987 yılından beri, dünyanın ekonomik, sosyal ve politik gündeminde önemini giderek artıran kavramlardan biridir. Ekonomik faaliyetlerin çevreyi onarılamaz bir şekilde tahrip etmesi ve artarak devam eden doğal kaynakların tüketim hızının, dünyanın kendini onarma hızının üzerine geçmesi, kavramın hareket noktası olarak kabul edilebilir.

Küreselleşme sürecinde doğanın korunmasının ve kaynak tüketiminin ülke sınırları içinde kontrol edilemeyecek bir mesele olduğu; okyanus, su havzaları, dağ bölgeleri, CO2 salımları gibi sınır aşan sorun alanlarına küresel ölçekte yanıt verilmesinin zorunlu olduğu görülmüştür. Dahası, sürdürülebilirliğin küresel ölçekte bir adalet anlayışı, ülkeler arası dayanışma ve yük paylaşımı ile gerçekleşmesi gerektiği ortaya konmuştur. Sürdürülebilir kalkınma için doğal kaynak tüketiminin azaltılması, kaynakların daha verimli kullanılması ve yaratılan refahın ülkeler arasında ve ülkeler içinde farklı toplumsal gruplar arasında daha adil bölüşülmesi gerekmektedir.

Bu anlayışın günümüzdeki en önemli yansıması, Birleşmiş Milletler'in (BM), Sürdürülebilir Kalkınma için Gündem 2030 çağrısı ile dünya kamuoyuna sunduğu 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacıdır (SKA). Eylül 2015'te düzenlenen BM Genel Kurulu'nda kabul edilen Gündem 2030, küresel ölçekte refahın artırılması, yoksulluğun azaltılması ve eşitsizliklerin giderilmesine yönelik bir taahhüt ve bu doğrultuda bir plan sunmaktadır. SKA'lar yoksulluk ve açlığın sonlandırılmasından, nitelikli eğitim ve sağlığa; denizlerin ve karadaki yaşamın korunmasından iklim değişikliği ile mücadeleye, güvenli, sağlıklı, planlı ve dayanıklı kentlerin kurulmasından toplumsal eşitsizliklerin giderilmesine sürdürülebilirliğin bütün boyutlarını kapsayan; küresel ölçekte uygulanacak bir plan olma niteliğini taşımaktadır.

1. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf (erişim tarihi 23 Nisan 2023)

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI

Gündem 2030'un hayata geçtiği 2015 yılından bu yana SKA'lar giderek kabul görmüş; BM kurumları ve hükümetler dışında sivil toplum ve iş dünyasının faaliyetlerinde de bir referans noktası olarak kullanılmaya başlanmış; sürdürülebilir kalkınmanın tek başına hükümetlerin uygulamasına bırakılamayacak çok paydaşlı bir olgu olduğu anlaşılmıştır.

Yine bu süreçte, SKA'lara ulaşma doğrultusunda yapılan faaliyetlerin önemli bir kısmının kentlerde, kentsel yaşama yönelik olması gerektiği tespit edilmiştir. Sürdürülebilir Kentler ve Topluluklar Amacı (SKA 11) ile Gündem 2030'da kendine yer bulmuş olan bu olgu, aslında tek bir amaçla sınırlanamayacak kadar kapsamlıdır. Günümüzde, dünya nüfusunun yarısından fazlası kentlerde yaşamaktadır. Bu oranın 2050'de %68'e ulaşacağı tahmin edilmektedir[2]. Kentler, orman ve tarım alanlarını yok ederek genişlemekte; enerji tüketiminin ve karbon salımının önemli bir kısmı kentlerde gerçekleşmekte; toplumsal eşitsizlikler en derin olarak kentlerde yaşanmaktadır. Hal böyleyken, dünyanın her kıtasından yerel yönetimler, Gündem 2030'un küresel çağrısını bir görev olarak üstlenerek, SKA'lara ulaşmaya yönelik çalışmalarını belgelemeye, izlemeye ve katkılarını artırmak üzere plan yapmaya başlamıştır.

SKA Gönüllü Yerel Değerlendirme raporları (VLR), yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınma alanındaki iddialarını ortaya koydukları başlıca belgelerdir. Yerel yönetimlerin inisiyatifi ile hazırlanan bu belgeler, SKA'ların kentsel ölçekteki yansımasını ve amaçlara ulaşmak üzere yapılan çalışmaları, veriye dayalı olarak somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu belgelerin önemi, sürdürülebilir kalkınma bakış açısını, yerel yönetim anlayışı ile bütünleştirmeleridir. SKA'lar, sadece ülkeler için değil, yerel yönetimler için de normatif bir çerçeve sunmakta ve belediyelerin yapageldikleri ya da yapmayı planladıkları çalışmaların sağladığı faydayı daha geniş bir bağlam içinde değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Belediyeler, VLR raporları aracılığı ile sürdürülebilir kalkınmanın dilini kullanarak, gezegensel ölçekte tanımlanmış amaçlara ulaşmak üzere çalışan küresel aktörler haline gelmektedir.

2. https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization- prospects.html (erişim tarihi 23 Nisan 2023)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi SKA Gönüllü Yerel Değerlendirme (İBB VLR) Raporu

BM'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları internet sayfasında[3], Nisan 2023 itibarı ile dünyanın her kıtasından yerel yönetimler tarafından hazırlanmış 131 VLR raporu yer almaktadır. Yerel yönetimlerin kendi inisiyatifleri ile geliştirdikleri bu çalışmalar için herhangi bir yönerge bulunmamaktadır. BM HABİTAT, Avrupa Birliği (AB) ve Birleşik Kentler ve Yerel Yönetimlerin Dünya Teşkilatı (UCLG) gibi kurumlar, tavsiye niteliğinde rehberler yayınlamış olmakla birlikte; bu alanda bir standart oluşturulmamıştır. Bu nedenle farklı VLR hazırlama yöntemleri bulunmaktadır. Bazı VLR çalışmaları, 17 SKA'nın tamamına yönelik yapılan çalışmaları ele alırken; başkaları yerel yönetimlerin önceliklerine göre seçilmiş SKA'lar ile sınırlıdır. Bazı VLR'ler kentlerin bir bütün olarak SKA'lara ulaşmaya sağladıkları katkıyı ölçerken; diğerleri yerel yönetimlerin kendi yetki alanlarında kalan konular ile sınırlı kalmaktadır. Bazı VLR'ler, SKA'lara olan katkıyı artırmaya yönelik politika ve eylemleri de içeren birer plan niteliği taşımaktayken; diğerleri sadece izleme yaparak önerilerde bulunmaktadır.

İstanbul için hazırlanan ilk VLR raporunun, yapılan araştırma ve paydaş görüşmeleri sonucunda; 17 SKA'nın tamamını gözden geçiren, kurumsal nitelikte, izleme ve değerlendirme yapmaya olanak sağlayan bir yapıda olması kararlaştırılmıştır. Kurumsal nitelikte bir izleme yapma kararı; İBB'nin doğrudan müdahale edebileceği, dolayısıyla SKA'lara ulaşmak üzere sahip olduğu kaynakları kullanarak iyileştirme yapabileceği alanlara odaklanma hedefinden kaynaklanmıştır. Bu kararla birlikte; eğitim, sağlık gibi büyük ölçüde ulusal hükümet kontrolünde olan politika alanları ile karbon salımını azaltmak gibi sivil toplum ve özel sektör katılımını da gerektiren çok paydaşlı alanları takip etmek için kullanılan göstergeler ancak kısmen raporda yer bulabilmiştir. Buna karşılık; geriye İBB'nin doğrudan müdahale edip hedefler koyabileceği, takip edilebilir, gerçekçi göstergeler kalmıştır. Dolayısıyla, İBB'nin uzun vadede SKA'lara ulaşma doğrultusunda sağlayacağı katkıyı kanıta dayalı olarak ortaya koymak mümkün hâle gelmiştir.

3. https://sdgs.un.org/topics/voluntary-local-reviews#background (erişim tarihi 23 Nisan 2023)

İBB VLR, plan olma niteliği taşımayan bir izleme aracı olarak kurgulanmıştır. Zira İBB'nin çalışmaları; başta İstanbul'un uzun vadeli sosyal, ekonomik ve mekânsal gelişimini yönlendiren Vizyon 2050 Strateji Belgesi ve İBB'nin bütçe kullanımını yönlendiren Stratejik Plan olmak üzere birçok strateji ve eylem planı tarafından belirlenmektedir. Bunlar katılımcı bir şekilde hazırlanmış, paydaş katkı ve iş birliklerini dikkate alan, kapsamlı ve kapsayıcı politika belgelerdir. İBB VLR, bu planlara dayalı olarak yürütülen faaliyetlerin SKA'lara erişmeye sağladığı katkıyı izlemek ve iyileştirmek üzere sistematik bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

İBB'nin faaliyet alanları değerlendirildiğinde, bunların tüm SKA'lar ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bazı SKA'lar doğrudan İBB'nin görev alanına girerken (Örneğin SKA 6, Temiz Su ve Sanitasyon İSKİ'nin görev alanıdır), bazıları kısmi olarak (Örneğin SKA 4, Nitelikli Eğitim'de İBB daha çok eğitim-öğretim destekleri ve mesleki eğitimleri ile öne çıkmaktadır) kapsanabilmektedir. Fakat, bütün SKA'lar birbirleri ile ilişkilidir. Metropoliten yönetim yapıları olarak büyükşehir belediyeleri de kentlerin topyekün kalkınmalarından sorumludur. Bu olgulardan hareketle; sürdürülebilir kalkınmayı bütüncül olarak ele almak üzere, İBB'nin katkısının sınırlı olduğu SKA'ların da bu çalışmaya dâhil edilmesi kararı alınmıştır.

İBB VLR'de, İBB'nin 17 SKA'ya ulaşmada sağladığı katkı, belediyenin öncelik verdiği beş meydan okuma alanı ile ilişkili olarak ele alınmaktadır: Toplumsal Refah Krizi, Ekolojik Kriz, Ekonomik Kriz, Kentsel Kriz ve Yönetim/ Demokrasi Krizi (Şekil 1).

Her meydan okuma alanı raporun bir bölümünü oluşturmaktadır. Her bölüm, sırası ile ilgili temada İstanbul'un genel görünümünü, bu alanda İBB faaliyetlerini yönlendiren plan ve politika belgelerini ve o tema ile ilişkili SKA'larda yapılan çalışmaları, iyi uygulama örnekleri ve göstergelerle birlikte aktarmaktadır. Her SKA'da İBB'nin ulaşılmasına katkı sağladığı hedefler ve seçilmiş göstergeler özet olarak verilmektedir. İBB Daire Başkanlıkları tarafından, İBB VLR kapsamında izlenmek üzere önerilen tam gösterge seti ise raporun eki olarak sunulmaktadır.

İBB Meydan Okuma Alanları	SKA
Toplumsal Refah	
Ekoloji	
Ekonomi ve Kalkınma	
Kentsel Yapılı Çevre ve Altyapı	
Yönetişim ve Demokrasi	

Şekil 1. İBB Meydan Okuma Alanları

Yöntem

İBB VLR, referans belge olarak, 2020-2024 İBB Stratejik Planı'nı (SP) esas almaktadır. VLR hazırlama sürecinin ilk aşamasında, VLR koordinasyon ekibi, SP ve ilişkili 2022 Performans Programı göstergelerini; SKA'lar, SKA Hedefleri ve BM tarafından SKA'ları izlemek üzere belirlenmiş gösterge seti ile karşılaştırmıştır. Bu şekilde İBB Stratejik Planını izlemek üzere kullanılan geniş gösterge seti, SKA'lar ile ilişkili olarak daraltılmıştır. Bu çalışma sonucunda, İBB faaliyetlerinin SKA hedeflerine sağladığı katkıyı daha iyi izlemek üzere yeni göstergeler önerilmiştir.

Gözden geçirme süreci sonunda dört gösterge türünden oluşan geniş bir gösterge seti önerilmiştir. İBB birimleri tarafından halihazırda takip edilen ve SKA'lar ile ilişkili bulunan İBB Göstergeleri; VLR koordinasyon ekibi tarafından, SKA'ları daha iyi takip etmek üzere önerilen Yeni Göstergeler; İBB faaliyetlerinin doğrudan etkilediği, fakat hizmetin niteliği gereği hedef değerin belirlenemediği İBB İzleme Göstergeleri; ve İBB faaliyetleri dışında farklı dışsal faktörlerin de etkili olduğu, İBB etkisini doğrudan izlemenin mümkün olmadığı İstanbul İzleme Göstergeleridir. İstanbul İzleme Göstergeleri, özellikle politika geliştirme süreçlerinde SKA'lara uyumu güçlendirmek üzere yapılabilecek müdahaleleri ortaya koymak açısından önem taşımaktadır.

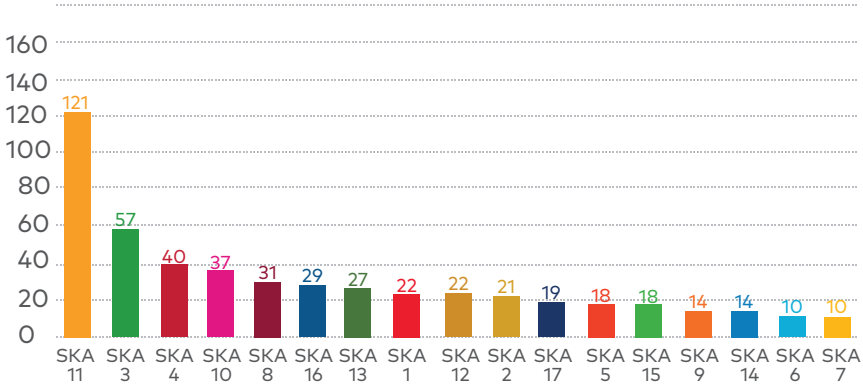
İkinci aşamada, İBB'nin tüm daire başkanlıkları ile bir dizi çalıştay ve ikili görüşmeler gerçekleştirilerek; daraltılmış gösterge seti ve önerilen yeni göstergeler hakkında müzakereler yürütülmüştür. Süreç sonucunda İBB Daire Başkanlıkları, kendi birimlerinin sorumluluk alanına giren ve SKA'lara ulaşmakta sağladıkları katkıyı gösterecek göstergeleri ortaya çıkarmışlardır. Nihai gösterge setinin 2022 yılı değerlerinin Mart 2023'te yayınlanması ile mevcut durum tespit edilmiştir.

Bu süreçle eş zamanlı olarak, daire başkanlıkları kendi görev alanlarında SKA'lara yönelik katkılarını ortaya koyacak iyi uygulama örneklerini tespit etmiş; VLR koordinasyon ekibi ise İBB'nin belli başlı politika belgelerini tarayarak; İBB meydan okuma alanlarına verilen yanıtları ve SKA'lara ulaşmaya yönelik geliştirilen politikaları belgelemiştir.

Bir Bakışta İBB VLR

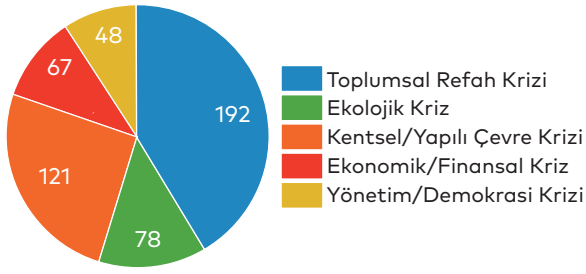
İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 17 SKA'ya ulaşmakta farklı düzeylerde katkılar yapmaktadır. Birinci İBB VLR bu katkıyı 506 gösterge ile izlemektedir (416 tekil gösterge).

Göstergelerin SKA'lara göre dağılımı, Şekil 2'de gösterilmektedir. Bunların 121'i (yaklaşık %24'ü) "Şehirleri ve İnsan Yerleşimlerini Kapsayıcı, Güvenli, Dayanıklı ve Sürdürülebilir Kılmak" Amacıyla (SKA 11) ilişkilidir. İBB VLR'de kendi başına bir tema (Kentsel Yapılı Çevre / Altyapı Krizi) olarak yer alan bu amaç; konut, ulaşım, planlama, doğal ve kültürel miras, afetlerden korunma ve etkilerini azaltma, atık yönetimi ve yeşil alanlara erişim alt hedefleri ile doğrudan İBB faaliyet alanlarını kapsamaktadır.

Şekil 2. İBB-VLR'de Kullanılan Göstergelerin SKA'lara göre Dağılımı

Gösterge sayısı açısından, İBB faaliyetlerinin en çok katkı sağladığı tema Toplumsal Refah Krizidir. Bu tema altında yer alan amaçlara yönelik göstergeler (192 gösterge) tüm setin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Bu temayı sırası ile Kentsel Yapılı Çevre / Altyapı Krizi; Ekolojik Kriz; Ekonomik/ Finansal Kriz ve Yönetim/ Demokrasi Krizi temaları izlemektedir.

Şekil 3. İBB Meydan Okuma Alanlarına Göre Gösterge Sayıları

Kurumsal açıdan, daire başkanlıklarının izlenmesinden sorumlu oldukları göstergelerin SKA'lara sağladığı katkı aşağıdaki gibidir:

Toplumsal Refah Krizi	**Kentsel/Yapılı Çevre Krizi**
Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı
Sağlık Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı
Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı	İSKİ
İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	**Ekonomik/Finansal Kriz**
Ekolojik Kriz	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı
Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı
Ulaşım Daire Başkanlığı	**Yönetim/ Demokrasi Krizi**
Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Dış İlişkiler Daire Başkanlığı

Tablo 1. İBB Daire Başkanlıkları Sorumluluk Alanları

2030 Sonrası Sürdürülebilir Kalkınma

İBB VLR sadece İBB faaliyetlerinin SKA'lara erişmeye olan katkısını belgelemekle kalmayarak, küresel ölçekte de bir iddia taşımaktadır.

İstanbul, 16 milyon kişilik nüfusu, her yıl yarattığı kişi başı 15.666 dolarlık GSYH'si, kişi başına düşen 3,2 tonluk CO2 emisyonu ile birçok ülkeden büyük, dünyanın sayılı kentleri arasındadır. İBB, bu kentin gelişmesi ve yönetiminden sorumlu kurum olarak, geliştirdiği politikalar ile küresel ölçekte bir etki yaratmaktadır.

SKA'ların hedeflerine ulaşması için yapılması gereken faaliyetlerin önemli bir kısmı kentsel alanda gerçekleşmesine rağmen; Gündem 2030, temel muhatap olarak ulusal hükümetleri belirlemiştir. Oysa yerel yönetimler sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzlarının benimsenmesinin kentlerin geleceği için öneminin farkındadır ve bu konuda yürütülen küresel girişimlerde daha aktif rol oynamak istemektedir. Dünyanın her kıtasından yerel yönetimler, kendi inisiyatifleri ile Gönüllü Yerel Değerlendirme Raporları hazırlayarak BM'nin Sürdürülebilir Kalkınma çağrısına katılmışlardır. Bu konuda gösterdikleri kararlılık, birçok ulusal hükümetten daha fazladır.

Çeşitli BM kurumları da yerel yönetimlerin bu girişimine destek vermiş ve yerelde SKA'lara sağlanan katkıyı daha verimli bir şekilde izlemek üzere alternatif yöntem ve göstergeler geliştirmeye başlamışlardır. SKA'ların yerelleştirilmesi olarak adlandırılan ve halen devam etmekte olan bu süreç, Gündem 2030'da tarif edilen amaç ve hedeflere ulaşmak için, yerelin katkısını artıracak mekanizmalar geliştirmektedir.

İBB, bu konuda aktif olarak çalışan ve Küresel Kent İzleme Çerçevesi (Global City Monitoring Framework), Shanghai Uyarlanmış Endeksi (Shanghai Adapted Index) ve SKA Kentleri (SDG Cities) gibi araçlar geliştirmiş olan BM Habitat ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. Bu sayede, yukarıda belirtilen araçların, İBB VLR göstergelerine katkı vermesi sağlanmıştır.

Bu bağlam içinde, İBB VLR, yerelde yapılan çalışmaların önemine vurgu yapmak, İstanbul'un sürdürülebilir kalkınmaya yaptığı katkıyı küresel ölçekte ortaya koymak ve 2030 sonrası sürdürülebilir kalkınma gündemi biçimlenirken yerel yönetimlerin sesinin daha gür çıkmasına katkı sağlamak iddiasını taşımaktadır. İBB VLR'nin hazırlanması bir yandan, kurumun kendi içine bakarak, yaptığı çalışmaların SKA'lara nasıl daha fazla katkı verebileceğini değerlendirmesi; diğer yandan da İBB'nin yerel diplomasi alanında uluslararası etkinliğini kullanarak, sürdürülebilir kalkınmada yerel yönetimlerin rolünü güçlendirmek üzere harekete geçmesi anlamını taşımaktadır.

SKA'ların yoruma açık olması, amaçlara ulaşmakta karşılaşılan en önemli zorluklardan birisi olarak ifade edilmektedir[4]. Amaçların farklı şekillerde yorumlanması, özellikle hedef ve göstergesi belirlenmemiş birçok konuda 2030'da ulaşılmak istenen noktayı tanımlamayı zorlaştırmaktadır. Bu zorluk aynı zamanda yerel yönetimlerin SKA izleme sürecine dâhil olmasına izin veren bir avantaj da teşkil etmektedir, zira BM tarafından tanımlanmış resmi gösterge setinde ulusal yönetimler için tarif edilmiş hedef ve göstergeler ancak yorumlanarak yerelleştirilebilmektedir. Bu, yerel yönetimlerin sürdürülebilir kalkınma için küresel eyleme katılmalarına yönelik bir olanak yaratsa da; yerel düzeyin ihtiyaç ve önceliklerini dikkate alan standartların geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu da göstermektedir. Sürdürülebilir Kalkınma için Gündem 2030'u takip edecek girişimlerde farklı ölçeklerin farkında olan bir yaklaşımın geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, İBB, bu VLR'de geliştirdiği yaklaşımdan hareketle; kurumların politika geliştirmesine olanak tanıyan yaklaşımların küresel-ulusal-yerel ölçekleri kapsayacak şekilde oluşturulmasının savunuculuğunu yapmaktadır.

4. Shulla K ve Leal Filho, W. (2023). Achieving the UN Agenda 2030: Overall actions for the successful implementation of the Sustainable Development Goals before and after the 2030 deadline. AB Parlamentosu EP/EXPO/DEVE/FWC/2019-01/Lot3/1/C/10

01 giriş

İstanbul, 8500 yıllık kentleşme deneyimi, kültürü, ekonomisi ve eşsiz coğrafi konumuyla çağlar boyunca tarihe yön veren kentler arasında yer almıştır. Bugün İstanbul, insanlığın küresel düzeyde karşı karşıya kaldığı pek çok krizin hem faili ve hem de mağduru olan kentlerin, sürdürülebilir bir kalkınma modeline öncülük yapması yönündeki çabaları desteklemekte ve kent odaklı bir gelecek vizyonu için güçlü bir meydan okuma programını hayata geçirmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar), eşitsizliklerin azaltılması, refahın adil bölüşümü ve iklim kriziyle mücadele için küresel düzeyde ihtiyaç duyulan güçlü iradenin uluslararası toplumun gündemine alınmasını sağlayan başlıca araç olmayı sürdürmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB), SKA'ları ilk aşamadan itibaren desteklemiş, 2020-2024 yıllarını kapsayan kurumsal stratejik planını SKA'lar ile uyumlu biçimde hazırlamıştır. Kentin uzun vadeli politikalarını katılımcı ve bilimsel bir yaklaşımla geliştiren İstanbul 2050 Vizyon Strateji Belgesi ile de başta SKA'lar olmak üzere küresel gündemle uyumlu hedefler tanımlanmıştır.

Uzun ve detaylı bir çalışma nihayetinde ortaya çıkan İBB Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın Gönüllü Yerel Değerlendirmesi (VLR) Raporu İstanbul için metropolitan düzeyinde bir ilk olma özelliğinin yanı sıra, ulaşılmasına yedi yıldan az bir süre kalan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemine (Gündem 2030) yerel katkılar yaparak, 2030 sonrası için öneriler sunmayı da amaçlamaktadır. Kanıta dayalı, katılımcı bir izleme sistemi kurulması ve Yeni Kentsel Gündem ve diğer küresel inisiyatiflerle uyumlu olarak ye-

relin dinamiklerini dikkate alan bir yaklaşımın geliştirilmesi bu sürecin başlıca unsurları olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmalar arasında özellikle BM HABITAT'ın SDG Cities birimi tarafından geliştirilen seçili yerel gösterge seti, Kentsel İzleme Çerçevesi (Urban Monitoring Framework) ve Shanghai Adapted Index çalışmaları, İstanbul'un ilk VLR hazırlık çalışmalarında değerlendirilmiş olup bu alanda uzun vadeli iş birlikleri ve gelişim alanları öngörülmektedir.

Bu bağlamda İBB için bir ilk olan VLR çalışması aynı zamanda aşağıda sayılan amaçlarla yola çıkmıştır:

- İBB faaliyetlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında raporlanması,
- İBB'nin yürüttüğü çalışmaların Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında düzenli izlenebilmesi için kanıta dayalı bir izleme modelinin oluşturulması,
- İBB'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na yönelik çalışmalarının geliştirilmesine yönelik eylemlere öncülük etmesi,
- 2030 sonrasında küresel gündemin oluşum aşamasından itibaren yerellik ve kanıta dayalı yaklaşım çağrısının iletilmesi.

Bu yaklaşım, Dünya nüfusunun yarısından fazlasının kentlerde yaşaması ve bu yöndeki ivmenin artacağına yönelik öngörüler ile yerelleşme hareketleriyle birlikte kentleri küresel düzeyde daha etkin aktörler haline getirmesi

bakımından önemli bir potansiyele işaret etmektedir. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları özelindeyse, tanımlanmış 169 hedefin %65'ine ulaşılması için kent odaklı yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır[5]. Örneğin atıkların %70'i kentlerde üretilmekte, küresel enerji tüketiminin %60'ından fazlası kentlerde gerçekleşmekte ve toplam sera gazının %70'i kentlerden yayılmaktadır[6]. Bu nedenle kentsel politikaların etkin biçimde değerlendirilmediği iklim kriziyle mücadele stratejilerinden bahsetmek mümkün değildir.

Bu bağlamda İBB, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Gönüllü Yerel Değerlendirme sürecini, 2030 sonrasında oluşacak yeni kalkınma gündeminde kentlerin rolünü güçlendirme amacıyla ilişkili olarak ele almıştır. 5 Temmuz 2022'de İstanbul'da 2030 sonrasında sürdürülebilir kalkınmada kentlerin rolü odağıyla, uluslararası katılımlı iki panel gerçekleştirilmiştir. İlk oturum olan "2030 Sonrası Küresel Gündem: Değerlendirme ve Öngörüler" panelinde Dr. Ayşe Ege Yıldırım (Kültür 2030 Kampanyası) moderasyonunda, Ebru Bakkaloğlu Tüzecan (Global Compact Türkiye), Eda Tosun (Circle-Up), Prof. Dr. Gülden Erkut (İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama), Louisa Vinton (UNDP Türkiye), Yunus Arıkan (ICLEI-Sürdürülebilirlik İçin Yerel Yönetimler) ve Bahar Özay'ın (BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı Türkiye) katkılarıyla SKA'ların hedef yılı olan 2030'a yaklaşırken kazanımlara ve süreçteki zorluklara dair değerlendirmeler yapılmış, 2030 sonrası için kurgulanacak yeni küresel sürdürülebilir kalkınma çerçevesine dair öngörüler tartışılmıştır.

İkinci oturum olan "2030 Sonrasında Kentlerin Rolü Üzerine Bir Tartışma" başlıklı paneldeyse Sibel Bulay (EkolQ) moderasyonunda, Agnès Charlotte Bickart (Metropolis), Apolline Bonfils (Avrupa Yerel Demokrasi Derneği-ALDA), Prof. Eugenie Birch (Pennsylvania Üniversitesi), Gabriella Gomez Mont (Ex-

5. OECD. 2020. Achieving the SDGs in cities and regions. https://www.oecd.org/about/impact/achieving-sdgs-in-cities-and-regions.htm (erişim tarihi 19.03.2023)

6. Susmita Dasgupta, Somik Lall, David Wheeler. 2022. Cutting global carbon emissions: where do cities stand? https://blogs.worldbank.org/sustainablecities/cutting-global-carbon-emissions-where-do-cities-stand (erişim tarihi 19.03.2023)

perimentalista), Martino Miraglia (BM Habitat), Philipp Rode (LSE Cities) ve Dr. Ramon Canal Oliveras (Barselona Kent Konseyi-Gündem 2030) katkıları ile kentsel nüfusun %60'a ulaşması beklenen 2030 yılı sonrasında, yeni sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde kentlerin rolü, bu alandaki fırsatlar ve riskler, yerelden küresele yayılan bir izleme modeli üzerine bir tartışma gerçekleştirilmiştir. İstanbul, küresel gündemin geleceğine dair önemli bir başlangıca ışık tutmuş ve veri temelli, kanıta dayalı yerelleştirilmiş bir sistem için tartışmaları başlatmıştır. İBB'nin bu yaklaşımı, 2022 yılında Polonya'nın Katowice kentinde gerçekleştirilen, dünyanın en büyük kent forumu olan World Urban Forum'da BM HABITAT ev sahipliğinde gerçekleşen oturumda İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanı tarafından da dile getirilmiş, İstanbul'un Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na yönelik kararlılığı ve bu süreçteki çalışmaları kamuoyuna sunulmuştur.

İBB'nin VLR Raporu, başta İstanbul olmak üzere dünya kentlerinin sürdürülebilir kalkınma gündemlerine uyum yönündeki çalışmalarına ve 2030 sonrası tartışmalara katkı sağlaması ve ufuk açması umuduyla paylaşılmaktadır.

a. Arka Plan ve Yöntem

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uluslararası sürdürülebilirlik standartları İBB tarafından yakından takip edilerek uyum ve iyileştirmeye yönelik çalışmalar hayata geçirilmektedir. Bu doğrultuda, paydaş beklentileri dikkate alınarak ortak bir değer oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Bu VLR, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kurumsal politika ve faaliyetlerinin, küresel düzeyde SKA'lara ulaşmaya olan katkısını izlemekte ve değerlendirmektedir. İBB, İstanbul metropoliten alanında yaşayan nüfusun tamamına (2023 yılı itibarıyla yaklaşık 5400 km2 alanda yaşayan yaklaşık 16 milyon kişiye) adil ve nitelikli hizmet sunmaktadır. İstanbul, kendi içinde, her biri demokratik olarak seçilmiş ilçe belediye başkanları ve meclisleri tarafından yönetilen 39 ilçeye bölünmüştür. İBB ile ilçe belediyeleri arasında yasalarla tanımlanmış bir iş bölümü bulunmaktadır. Buna göre, ilçe belediyeleri mahalli düzeyde yürütülen faaliyetlerden sorumluyken, İBB, kent genelini ilgilendiren işlerden ve politikaların geliştirilmesinden sorumludur. İstanbul'un kentsel altyapısı, toplu taşıma sisteminin büyük bir kısmının işletilmesi ve geliştirilmesi, içme suyu ve doğal gaz temini, atık suyun ve katı atıkların yönetimi, kent ölçeğindeki yeşil ve açık alanlar, afetlere karşı dayanıklılığın artırılması gibi konular İBB'nin yetki alanı içerisindedir. Bu haliyle İBB, yaklaşık 160 ülkeden daha büyük bir nüfusa temel kentsel hizmetlerin sunumu ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesinden sorumlu bir metropoliten yönetim niteliğindedir.

İstanbul, her yıl ağırladığı milyonlarca turist, ev sahipliği yaptığı ulusal ve uluslararası şirketlerin yönetim merkezleri ve üretim tesisleriyle Türkiye ekonomisinin de lokomotifi konumundadır. Ekonomik gelişmenin sürdürülebilir nitelikte olması, yaratılan refahın İstanbullular arasında adil bir şekilde paylaşımı için sosyal politikaların geliştirilmesi ve ekonomik gelişmenin doğayla uyumun içinde sağlanması İBB'nin politika önceliklerini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, İBB'nin çalışmalarını yönlendiren temel politika belgesi, 2020-2024 dönemi için hazırlanmış İBB Stratejik Planı'dır. Bu plan, İBB'nin yıllık olarak yaklaşık 64 milyar lira (yaklaşık 3,5 Milyar USD) tutarındaki bütçesini yönlendiren, yasal olarak bağlayıcı bir belgedir. Yıllık olarak hazırlanan performans programları ile kullanılan bütçenin belirlenmiş stratejik hedeflere katkısı izlenmektedir. İBB'nin bu kapsamda temel politikaları 9 amaç ve 48 hedef ile çerçevelenmiştir.

Stratejik planın hazırlanması sürecinde; uluslararası şehir endekslerinin analizi, iç ve dış çevre analizleri, yakın gelecekte kentlerin karşı karşıya olduğu küresel risk ve fırsatların analizi yapılmıştır. Stratejik öncelikler belirlenirken tematik alanlarda toplantılar düzenlenmiş, katılımcı bir yaklaşımla belediyenin iç ve dış paydaşlarıyla çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Bu katılımcı yaklaşım, yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınma için bir yol haritası niteliğinde olan 2020-2024 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı'na farklı paydaşların görüş ve beklentilerinin yansımasına olanak sağlamıştır.

İBB Planlama ve İzleme Süreçlerinin Katılımcı Yaklaşımı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı hazırlık sürecinde en öne "katılımcılık" anlayışını koymuş, "İstanbul Senin!" sloganıyla ülkenin en geniş katılımlı stratejik planı ortaya konulmuştur. Süreç boyunca pek çok katılımcı yöntem kullanılarak 200 binden fazla geri bildirimle paydaş analizini gerçekleştirmiştir.

Paydaş analizi sürecinde, interaktif dijital uygulamalar ile 2500 İstanbullunun katılımı sağlanmış; çok sayıda anket çalışması yürütülmüş, metro istasyonları ile fuar alanlarına yerleştirilen ileti panolarıyla 7 binden fazla görüş ve öneri toplanmıştır. Anket ve çalıştaylar yoluyla ulaşılamayan vatandaşlarla temas kurmak için kullanılan ileti panoları ülke genelinde bugüne kadar gerçekleştirilen stratejik plan katılımcılık yöntemleri arasında bir ilk olmuştur.

Stratejik Plana tüm paydaş gruplarının azami katılımını sağlamak amacıyla her bir alanda ayrı tematik çalıştaylar yapılmıştır. Ayrıca İhtisas Komisyonu çalıştaylarında belediyenin üst yöneticileri ve çalışma gruplarıyla bir araya gelerek; kendi alanlarında hedefledikleri faaliyet ve projeler için önceliklendirme, hedef metinleri, hedef kartı şablonları gibi stratejik araçların geliştirilmesine yönelik ortak çalışmalar yapmışlardır. İhtisas Komisyonu Çalıştayları, Stratejik Plan hazırlık sürecinin güçlü bir kurumsal sahiplenme anlayışı ve ortak akıl metoduyla yürütülmesine olanak tanımıştır.

Stratejik Plan 2020-2024 İzleme ve Değerlendirme çalışmaları kapsamında 6 aylık izleme ve yıllık değerlendirme raporları hazırlanmaktadır. Buna göre SP'de yer alan 9 amaca bağlı 48 hedef kartında 2022 yılı hedefi olan 228 gösterge hedefe etki oranı üzerinden değerlendirilme dönemi performansı % 83,3 olarak ölçülmüştür. Amaç/Tema bazında ise Amaç 1. Dayanıklı İstanbul teması % 82,6, Amaç 2. Ulaşılabilir İstanbul teması % 75,7, Amaç 3. Çevreye Duyarlı İstanbul teması % 78,6, Amaç 4. Üreten İstanbul teması % 72,5, Amaç 5. Paylaşan İstanbul teması % 72,4, Amaç 6. Yaşayan İstanbul teması % 84,4, Amaç 7. Eşsiz Miras teması % 93,5, Amaç 8. Finansal Sürdürülebilirlik teması % 94,4, Amaç 9. Katılımcı ve Yenilikçi Yönetim teması % 89,0 olarak hesaplanmıştır.

2020-2024 Dönemi Stratejik Planı, İBB'nin ana hizmet alanlarında ulaşılabilir, çevreye duyarlı, üreten, paylaşan, adil yaşam koşulları oluşturan, kentin mirasının korunmasını önceleyen, finansal sürdürülebilirliği hedefleyen, katılımcı, yenilikçi bir yönetim yaklaşımını yansıtarak SKA'lara yerel düzeyde katkı sağlayan bir plan olarak değerlendirilmektedir.

İBB'nin İstanbul'un sürdürülebilir gelişme politikalarını yönlendiren bir diğer çerçeve belge de Vizyon 2050 Stratejisi Belgesidir. İBB tarafından, geniş katılımlı bir süreç sonucunda hazırlanmış olan Vizyon 2050, İBB Stratejik Planı'ndan farklı olarak, sadece İBB'nin görev alanları ve bütçesiyle sınırlı kalmadan, paydaş iş birlikleriyle birlikte gerçekleşecek uzun vadeli, topyekün bir sürdürülebilir kentsel gelişme perspektifini ortaya koymaktadır. Burada, iklim kriziyle mücadele kapsamında, İstanbul'da yapılaşmış alanların genişlemesinin sınırlanması, kompakt gelişmeye olanak veren kent alt merkezlerinin oluşturulması, sanayinin yeşil dönüşümünün sağlanması ve yeşil ekonomiye geçiş gibi politikalar yer almaktadır. "Vizyon 2050", İBB'nin önümüzdeki yıllardaki stratejik planlarını yönlendirecek olması açısından belirleyicidir.

Bu bağlamda, İstanbul'un ilk VLR çalışması, sürdürülebilir kalkınma için politika uyumu hedefi (SKA Hedef 17.14) doğrultusunda İBB'nin geliştirdiği başlıca araçtır. İBB, VLR raporu aracılığıyla katılımcı yöntemle belirlenen İstanbul'un kentsel politikalarını ve İBB faaliyetlerini sistematik olarak inceleyerek SKA'larla ilişkilendirmektedir. Bu süreç, sadece SKA'lar ile belediye faaliyetleri arasındaki İlişkileri yakalamanın ötesinde bir anlama sahiptir: Düzenli olarak güncellenecek ve izleme çalışmaları ile ilerlemesi takip edilecek olan İBB VLR, bundan sonraki süreçte doğrudan İBB politikalarının geliştirilmesinde, dolaylı olarak da İstanbul'un kentsel gelişmesinin yönlendirilmesinde referans olacaktır. Ayrı-

ca, yerel yönetim çalışanları ve yöneticilerinde sürdürülebilir kalkınmanın önemine dair farkındalık yaratılacak ve yerelde yapılan çalışmaların küresel gündemle ilişkisi kurulacaktır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Gönüllü Yerel Değerlendirme Raporu (İBB VLR); İstanbul Büyükşehir Belediyesinin (İBB) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA'lar) yaptığı katkıyı ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, İBB VLR, BM tarafından tespit edilmiş gösterge setini yerelleştirmektedir. Yerelleştirme çalışması aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır:

1. SKA'lar için resmi olarak belirlenmiş 247 gösterge taranarak, yerel düzeyde uygulanabilir SKA hedef ve göstergeleri belirlenmiştir.
2. Yerel düzeyde uygulanamayacağı/ takip edilemeyeceği tespit edilen göstergeler izleme kapsamından çıkarılmıştır.
3. Yerel düzeyde, İBB'nin SKA'lara ulaşmak için katkı sağlayabileceği tespit edilen SKA'lar ve hedeflerin göstergeleri ise İBB Performans Göstergeleri ve İBB birim göstergeleri ile karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda SKA göstergeleri ile İBB performans göstergeleri arasında uyumun düşük olduğu tespit edilmiştir.
4. Bundan sonra İBB'nin SKA'lara olan katkısını tespit etmek üzere iki aşamalı bir çalışma başlatılmıştır. İlk aşamada mevcut İBB göstergelerinin hangi SKA hedeflerine ulaşmada katkı sağlayacağı tespit edilmiştir. İBB göstergeleri, 169 SKA hedefinden 82'sini takip etmeye olanak sağlamaktadır.

İkinci aşamada ise mevcut İBB göstergeleri ile karşılanması mümkün olmayan, fakat yerel düzeyde anlamlı olan SKA hedeflerini takip etmek üzere yeni göstergeler üretilmiştir. Bu göstergelerin eklenmesi ile 11 SKA

hedefinin daha takip edilmesi mümkün olmuş ve takip edilen toplam hedef sayısı 102'ye ulaşmıştır.

Yapılan hizalama çalışması nihayetinde, İBB faaliyetlerinin, farklı düzeylerde de olsa tüm SKA'larla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, SKA hedef göstergelerinin birçoğunun Türkiye'de yerel yönetimlerin yetki ve faaliyet alanlarıyla doğrudan ilişkilendirilmesine dair uyum sorunu da görülmüştür. Bu, çalışmanın yöntemini belirlemek açısından belirleyici olmuş ve öncelikli olarak masa başı çalışmalar ve belediye birimi temsilcileriyle düzenli görüşmelerden oluşan bir SKA yerelleştirme süreci yürütülmüştür.

Bu aşamada, 17 SKA, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyet alanları odağında takip edilmiştir. Bu sayede, İBB'nin kurumsal olarak SKA'lara ulaşılmasına sağladığı katkının ölçülmesi ve izlenmesi sağlanacaktır. Ayrıca sorun alanlarının tespiti ve iyileştirmeye yönelik gerçekçi hedeflerinin konulması da mümkün olacaktır.

Bu kapsamda belirlenen gösterge seti, dört temel gösterge türünden oluşmaktadır. Birincisi, **"İBB Göstergesi"** olarak tanımlanan, hâlihazırda Stratejik Plan (SP) kapsamında belediye birimleri tarafından takip edilen ve SKA'larla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilen göstergelerdir. Bu göstergelerin birimler tarafından tespit edilmiş ve VLR kapsamında izlenmek üzere önerilmiş olması, çalışma hayatının rutin işlerinin daha geniş bir gündemle ilişkilendirilmeye başlanmasının önemli bir işareti olarak değerlendirilmektedir.

İkinci gösterge türü, **"Yeni Gösterge"** olarak tanımlanan, SKA'lara ulaşmaya yönelik katkının izlenmesi için anlamlı, fakat belediye birimlerinin

halihazırda takip etmediği göstergelerden oluşmaktadır. Bunlar VLR koordinasyon ekibi tarafından önerilmiş, belediye birimleri tarafından uygunluğu değerlendirilmiş ve kabul edilmiş göstergelerden oluşmaktadır. İlk VLR döneminde yeni gösterge olarak takip edilmeleri, ilerleyen dönemlerdeyse stratejik plana dâhil edilerek İBB göstergesine dönüşmeleri hedeflenmektedir. Bu husus VLR'ın İBB'nin gelecekteki izleme yöntemleri için önemli bir kaynak olacağını da ortaya koymaktadır.

Üçüncü gösterge türü, **"İBB İzleme Göstergeleri"** olarak tanımlanmıştır. İBB'nin yetkisi dâhilinde sınırlı da olsa müdahalesinin bulunduğu ancak çeşitli nedenlerle hedef değer belirlemenin güç olduğu, kurum düzeyindeki veriler için İBB İzleme Göstergesi ayrımı kullanılmıştır. Bu kategori, artış ya da azalışı İBB birimleri tarafından kontrol edilemeyen, dolayısıyla hedef değerleri tanımlanamayan İBB faaliyet göstergelerini içermektedir (örneğin "ayaktan teşhis ve tedavi hizmetleri kapsamında tüberküloz teşhisi konulan kişi sayısı").

Dördüncü kategori **"İstanbul İzleme Göstergeleri"**dir. İstanbul İzleme Göstergeleri, İBB faaliyetlerinin SKA'lara ulaşmaya katkısını kent geneliyle karşılaştırmaya olanak sağlamaktadır. İBB'nin doğrudan etki veya müdahalesinin bulunmadığı şehir düzeyindeki veriler için İstanbul İzleme Göstergeleri ayrımı kullanılmaktadır. Örneğin, karbon salımlarının azaltılması, sanayi tesislerinin kullandığı fosil yakıt miktarının ve özel araç kullanımının azalmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu alanlarda İBB uyguladığı ulaşım politikaları, toplu taşıma ve

yenilenebilir enerji gibi yatırım ve politikaları ile iyileştirmelere katkı sağlamaktadır, ancak bütüncül müdahale için çok taraflı eylem gereklidir. İzleme göstergeleri İBB politika ve faaliyetlerinin SKA'lara bu türden katkılarını ölçmeyi amaçlamaktadır. Fakat dışsal faktörlere bağlı olmalarından dolayı, bir hedef belirlemek mümkün değildir.

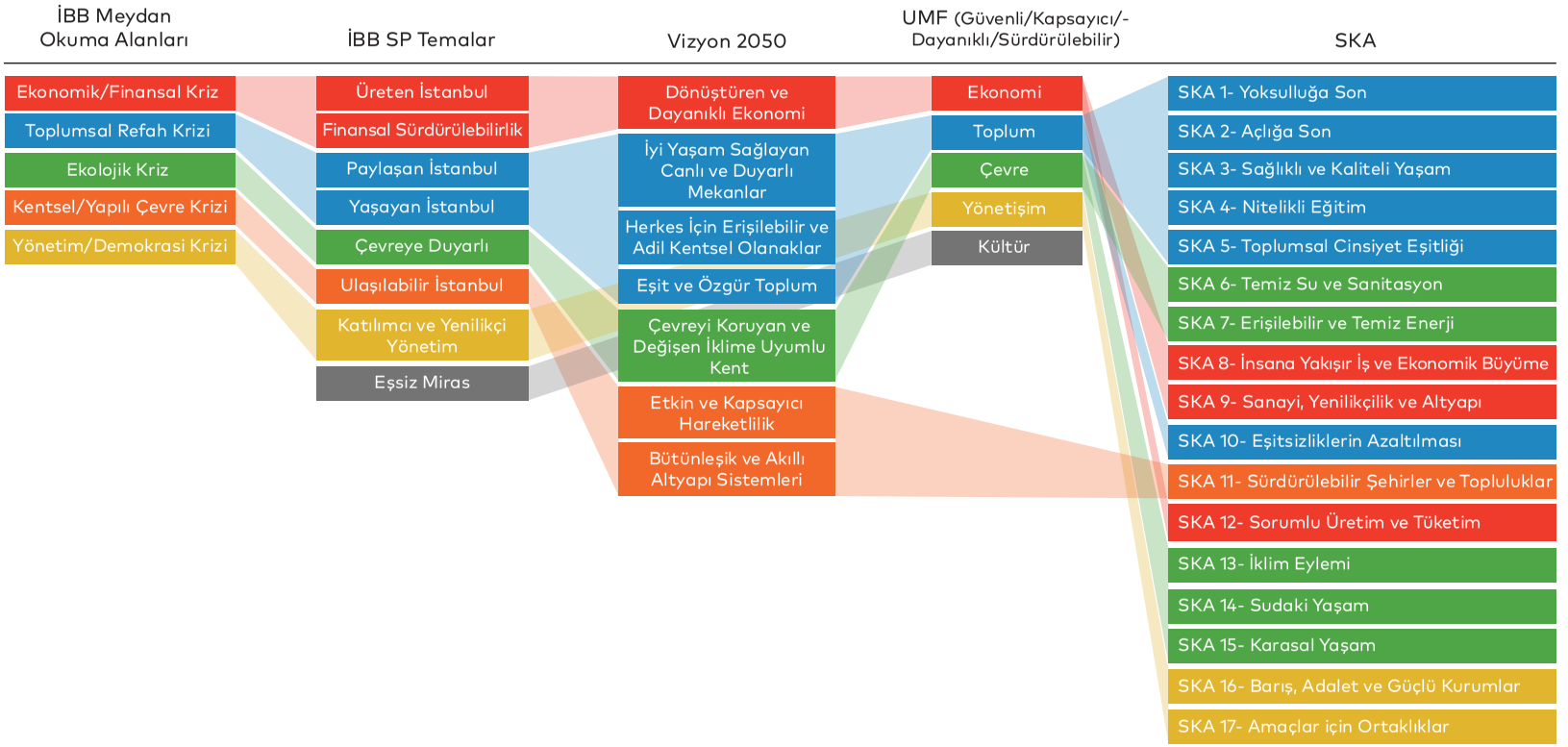
Belirlenen bu çerçevede İBB'nin 17 SKA'ya ulaşmada sağladığı katkı, belediyenin öncelik verdiği beş meydan okuma alanıyla ilişkili olarak ele alınmaktadır: Toplumsal Refah Krizi, Ekolojik Kriz, Ekonomik Kriz, Kentsel Kriz ve Yönetim/ Demokrasi Krizi.

Bu beş başlık, aynı zamanda BM HABITAT tarafından geliştirilen Küresel Kentsel İzleme Çerçevesi'ni (Global Urban Monitoring Framework [UMF]), Vizyon 2050 ve İBB Stratejik Planı'nın temaları da dikkate alınarak belirlenmiştir.

Odağına SKA 11'i alan UMF, doğrudan kentlerle ilgili bu amaca ulaşmak için karma bir gösterge setini beş başlık altında tarif etmektedir: Toplum, Ekonomi, Çevre, Kültür ve Yönetişim. Geliştirilen kentsel politikaların, kapsayıcılık, güvenlik, dayanıklılık ve sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde bu beş başlığa katkı sağlamasını hedefleyen gösterge seti, SKA göstergelerinin yanı sıra, OECD, UNICEF, Yeni Kentsel Gündem (NUA) ve City Prosperity Index'in göstergelerinden faydalanmaktadır.

İBB Stratejik Planı'nın 8 teması Ulaşılabilir İstanbul, Çevreye Duyarlı, Üreten İstanbul, Paylaşan İstanbul, Yaşayan İstanbul, Eşsiz Miras, Finansal Sürdürülebilirlik ve Katılımcı ve Yenilikçi Yönetim olarak belirlenmiştir. Bu planın izlenmesinde kullanılan göstergelerse belediyenin performans göstergelerini oluşturmaktadır. İBB VLR, büyük ölçüde bu göstergeleri kullanan bir izleme mekanizması geliştirmeyi hedeflemiştir. UMF'nin "Kültür" teması ile İBB'nin "Eşsiz Miras" teması örtüşmektedir. Fakat, İBB VLR kapsamında takip edilen göstergelerin görece az olması nedeniyle Kültür ayrı bir tema olarak değerlendirilmemiş olmakla birlikte Kültür 2030 kampanyasında da konu edildiği üzere izleme sisteminde kültür ve miras alanının geliştirilmesi İBB VLR'ın öne aldığı konulardan biri olmayı sürdürmektedir.

Vizyon 2050 ise, Çevreyi Koruyan ve Değişen İklime Uyumlu Kent, Etkin ve Kapsayıcı Hareketlilik, Bütünleşik ve Akıllı Altyapı Sistemleri, İyi Yaşam Sağlayan Canlı ve Duyarlı Mekânlar, Dönüştüren ve Dayanıklı Ekonomi, Herkes İçin Erişilebilir ve Adil Kentsel Olanaklar ve Eşit ve Özgür Toplum temalarını kapsamaktadır. Bu temalar, İBB'nin beş kriz alanındaki meydan okumalarıyla uyumludur. Fakat, kentsel gelişmeyi bütüncül olarak ele alan, çok paydaşlı bir strateji olması nedeniyle, Vizyon 2050, sadece İBB'nin faaliyetleriyle ulaşılması mümkün olmayan göstergeler de barındırmaktadır. Bu nedenle Vizyon 2050'de yer alan göstergeler, İstanbul İzleme Göstergesi olarak VLR'ye dâhil edilmiştir. Bu referans çalışmalarda yer alan temaların karşılaştırmalı bir değerlendirmesi tabloda verilmektedir.

Şekil 4. İBB VLR için belirlenen temelar ve SKA'ların dağılımı.

Bu VLR, öncelikli olarak, İBB faaliyetlerinin SKA'lara ulaşmaya olan katkısını ölçmektedir. Kuşkusuz, kamu, sivil toplum ve özel sektör aktörlerinin müdahaleleri de İstanbul'un SKA'lara sağladığı katkıyı etkilemektedir. İBB, bu aktörleri yönlendirmek ve VLR'da bahsedilen krizlere kapsamlı yanıtlar oluşturmak amacıyla çok paydaşlı ve katılımcı politikalar geliştirmektedir. VLR kapsamında kullanılan İstanbul İzleme Göstergeleri, bu politika belgelerinin hedeflerine ulaşma düzeyini takip etmek üzere kullanılmaktadır

Bütün SKA'larla ilişkili olsa da, bir bütün olarak İstanbul'un kentsel gelişmesinin yol haritası niteliğinde olan "İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi"; yerel yönetim hizmetlerini toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal adalet perspektifiyle iyileştirmeyi hedefleyen "Yerel Eşitlik Eylem Planı"; 2050'de Karbon Nötr ve Dirençli Bir Şehir olma hedefi doğrultusunda hazırlanan "İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı" İBB'nin ilgili temalarda çözüm önerilerini sunan temel politika belgeleridir. Ayrıca, İstanbul için çevre dostu, sürdürülebilir, erişilebilir ve sağlıklı bir ulaşım sistemini öneren "İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı" ya da sağlıklı ve iyi gıdaya herkesin erişebileceği bir gıda sistemine geçişi amaçlayan "İstanbul Gıda Stratejisi" gibi, ağırlıklı olarak tek bir SKA ile ilgili destekleyici politika belgeleri bulunmaktadır.

İBB VLR için belirlenen temalar ve SKA'ların dağılımı aşağıdaki gibidir:

- Toplumsal Refah (SKA 1, 2, 3, 4, 5, 10)
- Ekoloji (SKA 6, 7, 13, 14, 15)
- Ekonomi/Kalkınma (SKA 8, 9, 12)
- Kentsel/Yapılı Çevre ve Altyapı (SKA 11)
- Yönetişim/Demokrasi (SKA 16 ve 17)

İBB Meydan Okuma Alanları	SKA
Toplumsal Refah	
Ekoloji	
Ekonomi ve Kalkınma	
Kentsel Yapılı Çevre ve Altyapı	
Yönetişim ve Demokrasi	

Şekil 5. İBB Meydan Okuma Alanları

Her tema aşağıdaki kurgu ile ilerlemektedir:

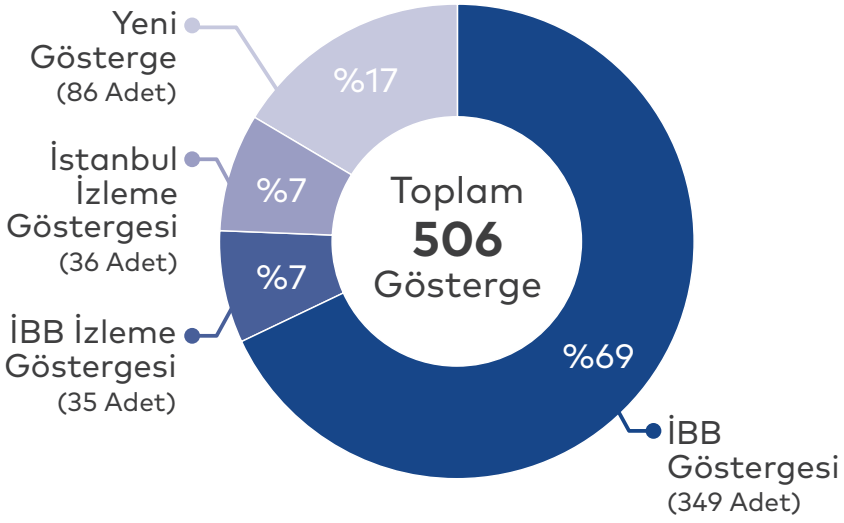
1. Verilerle İstanbul'un mevcut durumunun aktarılması
2. İlgili temada/ kriz alanında İBB'nin politikalarını yansıtan çerçeve bakış açısının temel politika belgeleri ile aktarılması
3. İBB'nin görev alanlarında yaptığı başlıca çalışmaların değerlendirilmesi
    a. SKA Hedeflerine katkıları
    b. Destekleyici politika belgelerinin sunulması
    c. İyi uygulama örnekleri
4. SKA'lar ve SKA Hedefleri için seçilmiş göstergelerin sunulması.

Rapor, İBB VLR sürecinden, 2030 sonrası için yeniden tanımlanacak sürdürülebilirlik gündeminde kentlerin rolünün daha belirgin bir şekilde vurgulanmasına yönelik çıkarılan dersleri ve İBB VLR'nin izlenmesi için yapılması gerekenlere dair önerileri içeren sonuç bölümü ile sona ermektedir.

b. Bir Bakışta VLR

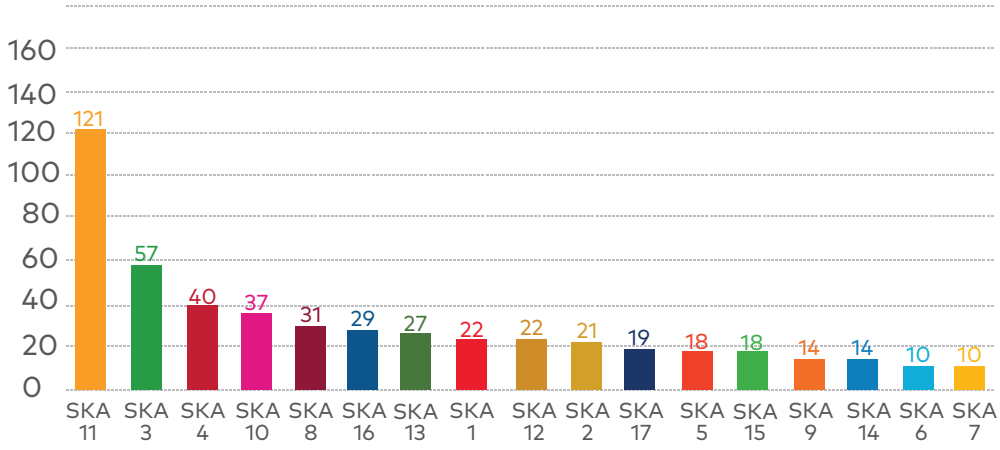
İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 17 SKA'ya ulaşmakta farklı düzeylerde katkılar yapmaktadır. Birinci İBB VLR bu katkıyı 506 gösterge ile izlemektedir (416 tekil gösterge).

İBB VLR dört temel gösterge türü kullanmaktadır: İBB Göstergesi, Yeni Gösterge, İBB İzleme ve İstanbul İzleme Göstergeleri. Bu dört grup arasında, belediyenin farklı birimleri tarafından izlenip raporlanan İBB Göstergeleri, gösterge setinin %68'ini (349 gösterge) oluşturmaktadır (Şekil 1). Bu, özelde İBB, genel olarak ise yerel yönetimler tarafından yapılan çalışmaların SKA'lara ulaşmaya olan katkısına dair önemli bir kanıttır. Gösterge setinin %17'sini oluşturan 86 gösterge ise, VLR sürecinde ilk kez önerilerek, ilerleyen dönemlerde takip edilmesi kararlaştırılmıştır.

Şekil 6. İBB-VLR'de Kullanılan Gösterge Türleri ve Sayıları

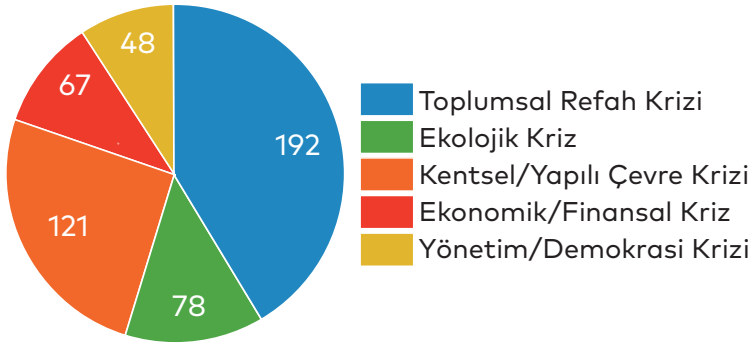
Göstergelerin SKA'lara göre dağılımı, Şekil 7'de gösterilmektedir. Bunların 121'i (yaklaşık %24'ü) "Şehirleri ve İnsan Yerleşimlerini Kapsayıcı, Güvenli, Dayanıklı ve Sürdürülebilir Kılmak" amacıyla (SKA 11) ilişkilidir. İBB VLR'de kendi başına bir tema (Kentsel Yapılı Çevre/Altyapı Krizi) olarak yer alan bu amaç; konut, ulaşım, planlama, doğal ve kültürel miras, afetlerden korunma ve etkilerini azaltma, atık yönetimi ve yeşil alanlara erişim alt hedefleri ile doğrudan İBB faaliyet alanlarını kapsamaktadır.

Şekil 7. İBB-VLR'de Kullanılan Göstergelerin SKA'lara Göre Dağılımı

İBB faaliyetlerinin önemli bir kısmı bu amaca ulaşmaya katkı sağlamakla birlikte, Kültür Daire Başkanlığı ve Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı İstanbul'un kültürel gelişimi ile ilgili faaliyetleri yürüterek önemli bir rol üstlenmektedir. Bu amacın diğer önemli bileşenleri afetlere dayanıklı kentlerin oluşturulması; planlı yerleşmelerin oluşturulması, kapsayıcı ulaşım politikalarının geliştirilmesi ve yeşil alanların artırılması ve erişilir hâle getirilmesidir. Birbirleri ile ilişkili bu bileşenlerde, Deprem, Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı, afetlere hazırlık ve konut alanlarının kentsel dönüşümü; İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, konut alanı üretimi ve planlama; Ulaşım Daire Başkanlığı ve Raylı Sistemler Daire Başkanlığı, toplu taşıma yatırımları ve düzenlemeleri ile bu bileşenlere yönelik çalışmaların takibinde öne çıkmaktadır.

Gösterge sayısı açısından, İBB faaliyetlerinin en çok katkı sağladığı tema Toplumsal Refah Krizidir. Bu temayı sırası ile Kentsel Yapılı Çevre/ Altyapı Krizi (göstergelerin %24'ü), Çevre Krizi (%15), Ekonomik Kriz (%13) ve Yönetim ve Demokrasi Krizi (%10) temaları izlemektedir.

Şekil 8. İBB Meydan Okuma Alanlarına Göre Gösterge Sayıları

Toplumsal Refah Krizi teması altında yer alan amaçlara SKA 1 (Yoksulluğa Son), SKA 2 (Açlığa Son), SKA 3 (Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam), SKA 4 (Nitelikli Eğitim), SKA 5 (Toplumsal Cinsiyet Eşitliği) ve SKA 10 (Eşitsizliklerin Azaltılması) yönelik 192 gösterge, tüm setin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, bu tema altında yer alan amaçların tamamına yayılan 48 gösterge ile en aktif rolü üstlenmektedir. SKA 10, Eşitsizliklerin Azaltılması (36 göstergenin 16'sı) çok büyük ölçüde bu Daire Başkanlığının sorumluluğunda takip edilen göstergelerle izlenmektedir. SKA 4 (Nitelikli Eğitim) de en çok Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı sorumluluğundaki gösterge ile takip edilmektedir, fakat bu amaçta, İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı de eş ölçüde sorumluluk almaktadır. SKA 2, Açlığa Son en çok Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı göstergesi ile (21 göstergenin 15'i); SKA 3, Sağlık ve Kaliteli Yaşam ise en çok Sağlık Daire Başkanlığı göstergeleri ile (56 göstergenin 19'u) izlenmektedir. SKA 5 (Toplumsal Cinsiyet Eşitliği) ise, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı, Yazı İşleri ve Kararlar Daire Başkanlığı ve İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı gibi, bütün belediye birimleri ile çalışan ve kurumsal kapasite gelişimi konusunda sorumluluk üstlenen birimlerin göstergeleri ile takip edilmektedir.

Toplumsal refah krizine çözüm üretmek üzere faaliyet gösteren İBB birimleri arasında Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Sağlık Daire Başkanlığı, Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı ve İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı öne çıkmaktadır. Bu alandaki temel yönlendirici politika belgesi ise İBB Yerel Eşitlik Eylem Planıdır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği perspektifi ile kentsel olanakların adil ve kapsayıcı bir şekilde kent geneline sunulması bu planın temel amacıdır. Bu politika belgesini destekleyen iki ilave doküman ise Obezite ile Mücadele Eylem Planı ve Göç ve Uyum Eylem Planı'dır.

Ekoloji Krizi teması altında, SKA 13 (İklim Eylemi) en çok gösterge ile (26 gösterge) takip edilen amaçtır. İBB'nin bu alandaki temel kurumsal sorumluluğu iklim değişikliğiyle mücadelede alınması gereken önlemlerin İBB'nin politika, strateji ve planlarına entegre etmek; altyapıyı güçlendirmek ve afetlere hazırlıklı olmayı sağlayarak kentin dayanıklılığını artırmaktır. Bu çerçevede Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı, Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı, İtfaiye Daire Başkanlığı ve Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı en çok gösterge ile İBB'nin bu amaca katkısını takip etmektedir. Gösterge sayısı açısından, SKA 13'ü (İklim Eylemi), 18 gösterge ile SKA 15 (Karasal Yaşam) takip etmektedir. İBB'nin bu amaca olan katkısı ağırlıklı olarak, kentsel yeşil alanların ve karasal ekosistemlerin korunması ve geliştirilmesi ile ilgilidir. Dolayısıyla bu amaç altında yer alan göstergelerin çok büyük bir kısmı Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı tarafından takip edilmektedir (20 göstergenin 13'ü). Gündem 2030'un su ile ilgili iki amacı bulunmaktadır. SKA 6 (Temiz Su ve Sanitasyon), özellikle herkesin temiz su ve kanalizasyona erişiminin bulunmadığı ülkelerde Toplumsal Refah temasının bir parçası olarak değerlendirilmektedir. İstanbul bağlamında ise, suyun daha nitelikli olarak arıtılması, yeniden kullanılması ve denizleri kirletmeyecek şekilde deşarjı ile ilgili olarak ele alınmaktadır. Bu amaç, İBB VLR içinde önemli bir istisnayı oluşturmaktadır. İSKİ, İBB'ye bağlı daire başkanlığı olmayan bir kurum olarak bu amacın tüm göstergelerinin izlenmesinden sorumludur. SKA 14 (Sudaki Yaşam) ise Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı, Tarımsal Hizmetler Daire Başkanlığı, İSKİ ve arazi kullanımı ve karasal ekosistemlerin korunması ile ilgili konularda İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı tarafından takip edilmektedir. SKA 7 (Erişilebilir ve Temiz Enerji) İBB'nin doğrudan hizmet alanı içinde yer almadığı halde, kent kaynaklarının etkin yönetimi çerçevesinde atıklardan enerji üretimine yönelik girişimleri ile ilişkilidir. Bu alanda yapılan çalışmalar, İBB'nin atıkların katı atık tesislerine taşınması, geri kazanımı, bertarafı ve atıklardan enerji üretme ile ilgili birimi olan Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı ve İBB binalarının

enerji etüdünden sorumlu birim olan Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığının göstergeleri ile izlenmektedir. İBB'nin karayolu toplu taşıma sistemini uzun vadede elektrikli araçlarla sağlama hedefi doğrultusunda İETT de bu amaç ile ilgili kurumlar arasında önemli bir yer tutmaktadır.

Ekoloji Krizi temasının temel politika belgesi İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planıdır. C40 Şehirleri İklim Liderliği Grubu desteği ile hazırlanmış bir belge olarak, Amaçlar için Ortaklıklar'a (SKA 17) da önemli bir katkı sağlayan bu plan İstanbul'un 2050 yılında karbon nötr ve dirençli kent olma tahhüdünü vermekte ve bu hedef doğrultusunda somut eylemler önermektedir.

Ekonomik Kriz teması ile ilişkili amaçlar SKA 8 (İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme), SKA 9 (Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı) ve SKA 12'dir (Sorumlu Üretim ve Tüketim). Bu tema altında yer alan amaçlarda, İBB'nin görev alanları ile ilişkili faaliyetler girişimciliği desteklemek, istihdam odaklı eğitimler vermek, etkin atık yönetimini sağlamak ve etkin altyapılar tesis etmektir. Her üç amacın altındaki hedefler arasında, bu görev alanları ile ilgili göstergeler yer almaktadır. SKA 8'de Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı, sürdürülebilir büyüme için atık yönetimi; İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı ise istihdam yaratmaya yönelik eğitimler ile ilgili göstergeleri izlemektedir.

Yönetim/ Demokrasi Krizi teması altında en çok göstergeyi takip etmekten sorumlu birim, Dış İlişkiler Daire Başkanlığıdır. Toplam 48 gösterge ile takip edilen bu temada SKA 16 (Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar), 29 gösterge, SKA 17 (Amaçlar için Ortaklıklar) ise 19 gösterge ile takip edilmektedir. Dış İlişkiler Daire Başkanlığı 16 göstergenin takibinden sorumludur. Bunlar, ağırlıklı olarak, amaçlar için küresel ortaklıkları hedefleyen SKA 17'nin altındadır. Her iki amacı takip etmekten sorumlu diğer daire başkanlıkları ise benzer sayıda göstergeyi izlemektedir. Bu da SKA 16 ve SKA 17'nin birimler arası iş birliği ve koordinasyon gerektiren niteliklerinden kaynaklanmaktadır.

krizlere
meydan
okuyan
istanbul

a. Toplumsal Refah Krizi

krizlere meydan okuyan İstanbul

02

Mevcut Durum

TÜİK verilerine göre; Türkiye'de 2021 yılı, yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri 37 bin 400 TL iken, İstanbul, 51 bin 765 TL ile Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) 2. Düzey bölgeleri arasında en yüksek gelire sahip bölge olmuştur. İstanbul ikincil veriye dayalı sosyal, ekonomik, girişimcilik ve inovasyon alanlarında toplam 266 gösterge ile hazırlanan İller Arası Rekabet Endeksine göre de 1. sırada yer almaktadır.

En yüksek gelire sahip %20'lik grubun gelirinin en düşük gelire sahip %20'lik grubun gelirine oranı şeklinde hesaplanan P80/P20 oranı, küçüldükçe gelir eşitsizliği azalmakta olduğunu göstermektedir. 2021 yılı itibarıyla TÜİK verilerine göre Türkiye'de bu oran 7,6 iken, İstanbul'da 8,2 ile oranın en yüksek olduğu bölgedir. Gelir eşitsizliğinin önemli göstergelerinden biri olan GINI katsayısı da 2021 yılında 0,434 ile 0,401 değerindeki Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır8. Nüfus artış hızı ise 2022 yılında Türkiye binde 7,05 iken İstanbul'da binde 4,2'dir. İstanbul'da 2022 yılı ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,2'dir.

TEMEL GÖSTERGELER

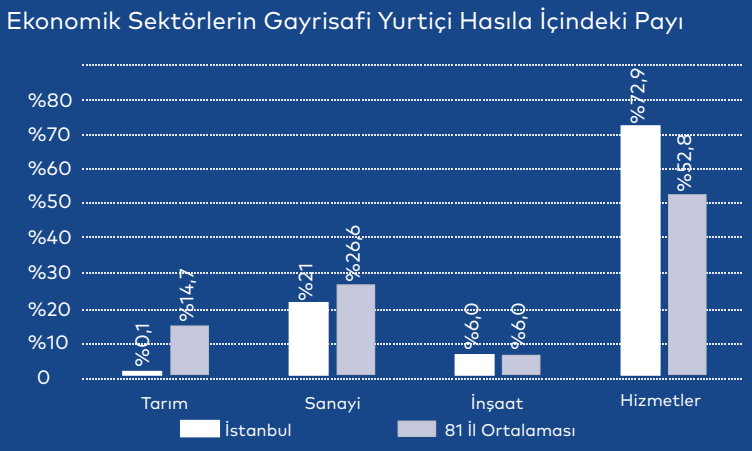
Altyapı	1.
Ulaşım	1.
Sağlık	1.
Eğitim	58.
Yüksek Öğrenim	1.
Teknolojik Altyapı	1.

EKONOMİK YAPI

Makro Ekonomi	1.
Turizm	2.
Tarım	79.

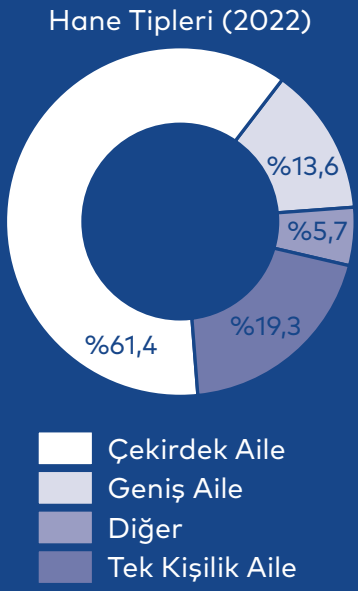
Tablo 2. İstanbul'un belirli göstergelerde iller arasındaki sıralaması

7. Mevcut durum bilgi notları Vizyon 2050 Strateji Belgesi referans alınarak derlenmiştir.
8. TÜİK. (2022). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması)

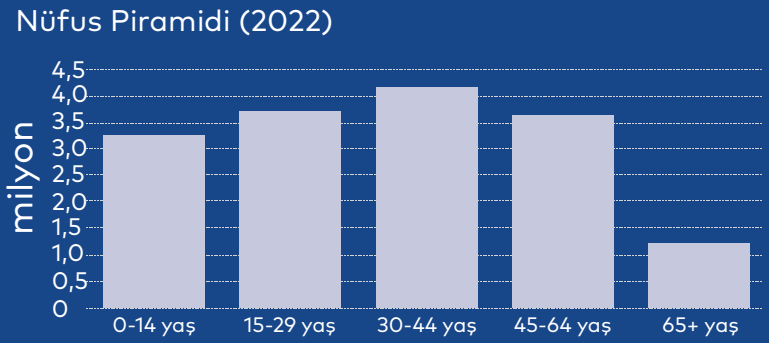
Şekil 9. Türkiye ve İstanbul Karşılaştırması - Ekonomik Sektörlerin GSYH Payı

Türkiye'nin en yüksek gelirli bölgesi olmasına rağmen, yoksulluk İstanbul'un en önemli sorunlarından birisidir. İstanbul Planlama Ajansı 2021 yılında İstanbul'da yoksul kabul edilen nüfusun oranını %12,32 olarak açıklamıştır. 2022 yılında İBB Sosyal Yardım (SEDEP) başvuranları aranda kişi başı geliri asgari ücretin 1/3'ünün altında olan 624.813 kişi bulunmaktadır. Yaş bağımlılık oranı Türkiye'de %46,8 iken, İstanbul'da %39,1'dir.

İstanbul'da ortalama hanehalkı büyüklüğü 3.2, Türkiye'de 3.17'dir.

Şekil 10. İstanbul'daki Hane Tipleri

Şekil 11. İstanbul Nüfus Özellikleri

NÜFUS 15.907.951

Yaş	İl	TR
0-14	%20	%22
15-29	%23	%23
65+	%8	%10

Mevcut Durum

Eğitim ve sağlık göstergelerinde, İstanbul, Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. İstanbul'da 3-5 yaş grubundaki çocukların net okullaşma oranları 2021-2022 eğitim öğretim yılında 3-5 yaş aralığında %41,14; 5 yaşta ise %71,98'dir. İlkokul ve ortaokul okullaşma oranları sırası ile %93,7 ve %90'dır. Bu oranlarda cinsiyetler arasında belirgin farklar bulunmamaktadır. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) verilerine göre ise, İstanbul'da yer alan 59 üniversitede, farklı eğitim düzeylerinde yaklaşık 1,3 milyon öğrenci eğitim görmektedir[9]. Bunların %42,5'i kadındır. TUİK 2021 yılı verilerine göre İstanbul'da okuma yazma bilmeyen nüfusun oranı %1,63'tür (yaklaşık 223 bin kişi). Burada erkekler (%0,43) ve kadınlar (%2,83) arasındaki fark dikkat çekicidir.

İstanbul'da 2021 yılında 100.000 kişiye düşen toplam hekim sayısı 267, hastane yatağı sayısı ise 296'dır. İstanbul, sağlık göstergelerinde Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır.

İstanbul'da işgücüne katılım oranı %54'tür (TUİK, 2021). Bu oran erkeklerde yaklaşık %72, kadınlarda % 36'dır. Kadınların iş gücüne katılımı, eğitim seviyesi düştükçe azalmaktadır. İstanbul'da yükseköğretim mezunu çalışanların arasında kadınların oranı %42,8, lise ve dengi okul mezunları arasında %29,2, lise altı eğitimliler arasında ise %24,7'dir.

9. https://istatistik.yok.gov.tr/ (Erişim: 28.01.2023)

İstanbul milletvekilleri arasındaki %21 kadın oranı, %17,3 olan Türkiye ortalamasına göre yüksek, %26,1 olan dünya ortalamasının altındadır. 2019 yerel seçimlerinde İstanbul'daki seçilmiş yerel politikacılar (belediye başkanı ve belediye meclis üyesi) arasında kadınların oranı %18'dir. Mahalle muhtarlarının ise %15'ini (142 kadın) kadınlar oluşturmaktadır. İBB'de 2014-2017 yılları arasında görev yapan 24 daire başkanından 2'si (%8,3), 94 şube müdüründen 8'i kadındır (%8,5). Yöneticiler arasındaki kadın oranı 2019 yılında %19'a, 2021 yılında ise %29'e yükselmiştir.

İstanbul nüfusunun yaklaşık %86.3'ünün nüfusa kayıtlı olduğu il İstanbul dışındadır. Nüfus kayıt sistemine göre İstanbul'da en çok Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinden nüfusa kayıtlı olan bireyler bulunmaktadır.

2022 yıl sonu itibarıyla İstanbul nüfusunun %4,6'sını oluşturan, İstanbul'da ikamet izni olan yabancıların sayısı yaklaşık 736.000'dir. İstanbul'a kayıtlı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayanlar arasında Suriye uyruklular en kalabalık grubu oluşturmakta, bunu Türkmenistan, Irak, İran, Afganistan ve Mısır takip etmektedir. Aralık 2022 itibariyle İstanbul'da bulunan geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı ise 543.973'tür. Bu yönüyle İstanbul, Dünya'da en fazla sayıda göçmen ve mülteciye ev sahipliği yapan Türkiye'nin, yine en fazla sayıda göçmen ve mülteciye ev sahipliği yapan kentidir.

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İBB Yerel Eşitlik Eylem Planı

İBB, sunduğu tüm hizmetlerde toplumsal cinsiyet eşitliğini anaakımlaştırmak üzere politikalarını ve 2021-2024 yol haritasını Yerel Eşitlik Eylem Planı ile ortaya koymuştur.

İBB 2019 yılında **Yerel Yaşamda Avrupa Kadın-Erkek Eşitliği Şartı'na** taraf olmasının ardından katılımcı bir yaklaşımla hazırlanan Yerel Eşitlik Eylem Planı için 42 odak grup toplantısında 61 sivil toplum örgütü temsilcisi, İBB ve ilçe belediyelerinden 10 meclis üyesi, 7 uzman ve akademisyen ve 21 İBB daire başkanı ile görüşülmüştür.

Planda 15 amaç çerçevesinde belirlenen hedefler ve bunların gerçekleşmesini takip edebilmek için belirlenen göstergeler ve sorumlu birimler yer almaktadır. Planın hayata geçirilmesinde en önemli adımlardan birisi olan izlenmesi sürecini İBB içerisinde görev alan YEEP Koordinasyon Birimi yürütmektedir.

> *Yerel Eşitlik Eylem Planı, bu kenti birlikte yönetme sürecinin örülmesidir. İmkânların, kadınların ve bakım sağladıkları çocuk, engelli, yaşlı vb. grupların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sunulmasını, gerekli bütçenin ayrılmasını ve sürecin izlenmesini kolaylaştıracak stratejik bir yol haritasıdır.*
>
> *Bu plan kadınların, eşitlik mücadelesi yürüten ilgili sivil toplum kuruluşlarının, İBB üst yönetimi ve çalışanlarının, muhtarların ve meclis üyelerinin dâhil olduğu katılımcı bir yöntemle hazırlanmıştır.*
>
> *Ekrem İmamoğlu (YEEP Sunuş)*

YEEP Amaçları

1. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için politika oluşturma, planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde yaygın ve etkin katılımı sağlamak
2. Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti ve ayrımcılığı önlemek
3. Sağlık hakkının tam kullanılmasını sağlamak için sağlık hizmetlerini, hiçbir ayrım yapılmadan toplumsal cinsiyet eşitliğini ve çeşitliliği gözeterek erişilebilir kılmak
4. Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile mekanizmalar geliştirerek yoksullukla mücadele etmek
5. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal adalet temelinde sağlıklı barınma hakkına tam erişim sağlamak
6. Kadınların farklı koşullarından ve çeşitliliğinden kaynaklanan ihtiyaçları gözetilerek, ekonomik güçlenmelerini sağlamak
7. Bakım politikaları ve hizmetlerini yeniden düzenleyerek kamusal hizmetleri geliştirmek
8. Kent tasarımı ve planlamasında herkes için erişilebilir ve güvenli bir kent oluşturmak
9. Eşit haklara ulaşamayan toplumsal gruplar için nitelikli sosyal yaşam olanakları sağlamak
10. Çeşitli ihtiyaçlara yönelik kapsayıcı ulaşım politikasını hayata geçirmek
11. Kadın ve çocuklar öncelikli olmak üzere herkes için kültür, sanat ve spor faaliyetlerine kolay erişim olanakları sağlamak
12. Halkla ilişkiler, bilgilendirme ve tanıtım araçlarını çeşitlendirmek
13. İstanbul'u yaşanası bir kent haline getirmek
14. Yaşam boyu öğrenme olanakları ile eğitimde toplumsal eşitliğin sağlanmasına katkı sunmak
15. Afet ve kriz dönemlerinin eşitsizliği derinleştiren etkisini eşitlikçi ve katılımcı yöntemlerle ortadan kaldırmak

İstanbulluların refah ve esenliğini sağlamak, İBB'nin temel öncelikleri arasındadır. Bu sorumluluk; yaş, din, milliyet, cinsiyet ve gelir düzeyi ayrımı gözetmeksizin tüm hemşehrilerin belediye hizmetlerinden faydalanabilmesini gerektirmektedir. Bununla birlikte hem belediye hizmetlerinden hem de kentin sağladığı olanaklardan faydalanma konusunda kimsenin geride kalmamasını sağlamak; dolayısı ile toplumun dezavantajlı gruplarının bu hizmet ve olanaklardan daha etkin bir şekilde faydalanabilmesini desteklemek İBB'nin öncelikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal hizmetler alanında, farklı sosyal ihtiyaçlara sahip tüm grupların hak temelli, kapsayıcı ve destekleyici sosyal hizmet ve politikalar aracılığıyla güçlenmesi vizyonu benimsenmiştir. Bu vizyon doğrultusunda hak temelli, bütüncül, veriye dayalı, hedef kitle odaklı ve kapsayıcı hizmetler geliştirilmekte ve uygulanmaktadır. Hayata geçirilen tüm hizmet ve politikalar en temelde yoksullukla mücadele üzerine inşa edilmekte; kadın, çocuk, genç, engelli, göçmen, mülteci ve bağımlılar başta olmak üzere farklı sosyal ihtiyaçlara sahip olan gruplara öncelik verilmektedir.

İBB sosyal politikaları, öncelikli olarak nitelikli eğitim ve kariyer desteği ile, düşük gelirli toplumsal grupların desteğe olan ihtiyacını azaltmaya ve insan onuruna yakışır iş ve meslek edindirmeye odaklanmaktadır (SKA 10). Özellikle düşük gelirliler, engelliler, göçmen ve mülteciler gibi dezavantajlı toplumsal gruplara yönelik yapılan faaliyet ve geliştirilen politikalar ile tüm İstanbulluların kentsel olanaklardan faydalanmasında fırsat eşitliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

SKA 10, bu VLR'de sosyal destekleri, mesleki eğitim, istihdam, engelli hizmetleri, göç ve uyum politikaları ve ücretsiz internet erişimi gibi farklı alanlarda birçok gösterge ile takip edilmektedir. Bu tema altında yer alan diğer SKA'larla da ilgili olan bu göstergelere dair açıklayıcı metinler ise, başta toplumsal cinsiyet eşitliğine odaklanan SKA 5 olmak üzere Toplum bölümünde yer alan diğer Amaçların altındadır.

Bu raporun kaleme alındığı dönemde, Türkiye ve dünya, Covid-19 Pandemisi, ekonomik kriz ve 2023 başında gerçekleşen büyük depremlerin neden olduğu sorunlarla karşı karşıyadır. Bu krizlerin, pandemi örneğinde olduğu gibi düzenli bir iş ve gelire sahip olmayan, dar gelirli kişiler olmak üzere, dezavantajlı toplumsal grupları üzerindeki olumsuz etkileri devam etmektedir. Pandeminin ilk zamanlarında yaşanan yoksunluklar sonucunda İstanbul'daki her dört haneden

biri İBB'ye sosyal yardım ihtiyacını iletmiştir. Geçen zamanda Türkiye ve dünyada gerçekleşen yüksek enflasyon ve ekonomik durgunluk bu grupların kırılganlığının artmasına neden olmaktadır. İstanbul'da derinleşen yoksulluk ve açlık karşısında, ihtiyaç sahibi İstanbullulara destek olmak belediyenin öncelikleri arasında üst sıraya çıkmıştır. İBB, Sosyal ve Ekonomik Destek Programı (SEDEP) kapsamında, ihtiyaç sahiplerine ayni ve nakdi destekler yaparak İstanbul'da yoksulluğun önlenmesi için çalışmaktadır (SKA Hedef 1.1 ve SKA Hedef 1.2). Muhtaçlık kriterlerine göre belirlenmiş düzenli sosyal yardım sistemi olan SEDEP yararlananlarının %84'ü kadınlardır. İBB'nin sosyal desteklere ayırdığı pay, pandemi döneminde, bir önceki yıla göre yaklaşık üç katına çıkarılmıştır.

İBB Yoksullukla mücadele başta olmak üzere karşı karşıya kalınan pek çok so-

İBB Sistem Mezuniyeti Yaklaşımı

İBB, Sosyal destek anlayışını, ayni ve nakdi desteklerin ötesine taşıarak toplumun tüm kesimlerini kapsayan çok yönlü bir sosyal politika anlayışıyla yoksulluğa kalıcı çözümler üretmek üzere yeniden yapılandırmıştır. İhtiyaç sahiplerinin daha güvenli, sürdürülebilir ve dayanıklı geçim kaynakları inşa etmeleri adına sistem mezuniyeti yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda ihtiyaç sahibi kesimlere yönelik bütünlüklü ve hak temelli sosyal hizmet rehberliği sunulurken, Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığıyla iş ve meslek edindirilmesi amaçlanmaktadır. Başka bir deyişle, yoksullukla mücadele etrafındaki faaliyetler toplumsal yaşam içinde pasif durumdaki insanların, kişisel ve sosyal yeteneklerinin geliştirilerek çalışma hayatına atılması ve üretken bir konuma getirilmesi hedefine yönelik gerçekleştirilmektedir. Sosyal destek sisteminden mezun olarak güçlü ve bağımsız bir hayata adım atan yurttaşların sayısı, 2022 yılında 841'e ulaşmıştır. (SKA Hedef 1.3)

run karşısında sürdürülebilir, bütüncül ve yenilikçi çözümler ortaya koymaktadır. Yoksulluğun kalıcı olarak azaltılması için, destek başvurusunda bulunan İstanbullulara, İBB tarafından geliştirilen ve stratejik planın bir parçası olarak izlenen Sistem Mezuniyeti yaklaşımı çerçevesinde destek sağlanmaktadır. Bu yaklaşımla sosyal yardıma bağımlı bireyler ve aileler yaratmak yerine kendi ayaklarının üzerinde durabilen bireyler ve müreffeh toplum hedefi ile çalışmalar sürdürülmektedir.

Kentsel olanaklardan herkesin faydalanabilmesi için (SKA Hedef 1.4), İBB de-

zavantajlı toplumsal grupları güçlendirmeye yönelik hizmetler sunmaktadır:

- **Covid-19** önlemleri kapsamında uzaktan eğitim sistemine geçilmesi ile öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimi önem kazanmıştır. Mevcut veriler Türkiye'de hanelerin %20 oranında internete erişemediğini, kadınların ise sadece %31'inin internete erişim olanağına sahip olduğunu göstermektedir. Bu eşitsizliği yerel ölçekte gidermek amacıyla İBB, 40 bin öğrenciye tablet dağıtımı başlatmıştır.[10]"

10. İstanbul Yerel Eşitlik Eylem Planı, s.27

- 2021 yılı itibariyle, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarihinde ilk kez **üniversite öğrenci yurtları** hizmete alınmıştır. 2022 yılı içerisinde 10 yurt ile 2800 yatak kapasitesine ulaşan yurtlarda, 2023 – 2024 akademik yılında hizmet verilen öğrenci sayısının 5 bin olması hedeflemektedir.
- Okul öncesi eğitime erişim olanaklarını artırmak üzere, 150 mahalleye 150 Çocuk Etkinlik Merkezi açılması hedeflenmektedir. **Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezlerinde** 3-6 yaş aralığındaki çocuklara, psikososyal gelişimlerini sağlıklı olarak sürdürebilecekleri bir ortamda eğitim hizmeti sunulmaktadır. Aralık 2022 itibariyle 43 merkezin yapımı tamamlanarak hizmete açılmış, 42 merkezin yapımına devam edilmekte ve 27 Çocuk Etkinlik Merkezinin de proje çalışmaları devam etmektedir.
- Enstitü İstanbul İSMEK ile 2022-2023 öğretim yılında yüz yüze ve uzaktan eğitim olmak üzere toplam 1.045 programla eğitim vermektedir. 108.845 kişi yüz yüze ve 134.799 kişi uzaktan eğitim yöntemi ile bu hizmetten yararlanmaktadır. 2022 yıl sonunda Enstitü İstanbul İSMEK eğitimlerinden toplamda 518.170 kişi yararlanmıştır. Söz konusu eğitimlerin istihdam hedefli dallarından yararlanan kişi sayısı 2022 yıl sonu itibariyle 167.666'dır. 15 adet Bölgesel İstihdam Ofisi (BIO) ve 2 mobil araç ile yaklaşık 75 bin kişiye, özel sektörde istihdam sağlanmıştır.

2022 yılında, 17 adet Bölgesel İstihdam Ofisi (BİO) ve 2 mobil araç ile yaklaşık 52 bin kişiye özel sektörde istihdam sağlanmıştır. 2023 yılının ilk 4 ayında ise yıllık istihdam hedefi aşılarak yaklaşık 105.000 istihdama ulaşılmıştır.

İBB'nin açlığı sonlandırmaya yönelik çalışmaları (SKA Hedef 2.1), yoksullukla mücadele politikaları (SKA 1) ile bütünleşik olarak değerlendirilmektedir. İhtiyaç sahiplerine verilen desteklerin arasında 3-6 yaş dönemindeki çocuklara yönelik süt desteği ve 6-24 aylık bebeği bulunan ailelere bisküvi desteği yer almaktadır. Halk Süt projesi ile çocukların dengeli beslenme yolu ile kemik, diş ve beyin gelişimine destek olmak amaçlanmaktadır. Bu program kapsamında ayni ve nakdi destek alan ailelerin 3-6 yaş çocuklarına 1 çocuk için ayda 8 litre, 2 çocuk için 12 litre, 3 çocuk ve üzeri için 16 litre olarak dağıtım yapılmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılında yaklaşık 89 bin çocuğa ücretsiz süt dağıtılmıştır. Halk Süt Projesi ile sunulan sütler İstanbul Silivri, Çatalca, Arnavutköy'de yer alan çiftçilerden alınmaktadır. Bu sayede hem ihtiyaç sahibi ailelerin çocuklarına süt desteği verilmekte hem de yerel üreticiler desteklenmektedir.

2022 yılında 6.819 adet yenidoğan destek paketi desteği verilirken, ihtiyaç sahiplerine 169.651 adet gıda-hijyen kolisi desteği sağlanmıştır. İBB bu desteklerin satın alımlarında sorumlu satın alma yöntemini benimseyerek tarımsal üretimi desteklemek amacıyla kooperatiflerden ve yerel üreticilerden temin sağlamaktadır.

İBB, öğrenciler, asgari ücretle çalışan işçiler ve esnafın uygun fiyatlarla sağlıklı beslenmesine katkı sağlanması hedefi doğrultusunda Kent Lokantası projesini hayata geçirmiştir. Yalnızca kadın çalışanların yer aldığı Kent Lokantaları kadın istihdamına da önemli ölçüde katkı sunmaktadır. Lojistik Destek Merkezi'nin hijyenik mutfaklarında, deneyimli aşçılarca hazırlanan yemekler hergün kent lokantalarında İstanbul halkına sunulmaktadır. 2022 yılı içinde Fatih, Bağcılar, Sultanbeyli, Üsküdar, Ümraniye olmak üzere beş adet Kent Lokantası hizmete açılmıştır. Toplam 985 m2lik alana kurulu, 320 kişi kapasiteli, Kent Lokantalarında, 45 personelle toplam 258.616 kişiye hizmet verilmiştir.

Kentin gıda ihtiyacının önemli bir kısmını kendi kaynaklarından karşılanmasını sağlamak İBB'nin gıda politikaları içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda, teşvikler aracılığıyla 2050 yılında tarım alanlarının %100'nün kullanılması ve tümünde verimin artırılması hedeflenmektedir. Yerleşim alanlarında kentsel tarıma olanak sağlayacak dikey tarım, kent bostanları gibi uygulamaların yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Öte yandan kurulan üç Halk Bostanı ile vatandaşlarımızın kendi ürettikleri ürünleri tüketerek aile bütçelerine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri'nde hayata geçirilen 32 adet Kreş Bostanı ile Yuvamız İstanbul'daki çocuklara tarımı sevdirmek, bitkisel üretim konusunda bilgi sahibi olmaları ve tükettikleri sebze, meyvelerin hangi aşamalardan geçerek sofraya geldiğini öğrenmelerini sağlamak amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

İBB, İstanbul'un kırsal alanlarında yaşayan, tarım faaliyetinde bulunan ve üretim için ekonomik desteğe ihtiyaç duyan küçük ölçekli çiftçilerin ve balıkçıların desteklenmesi (SKA Hedef 2.3) için fide, tohum, yem, sulama ve eğitim desteği; tarımsal kalkınma kooperatiflerine ve damızlık sığır yetiştiricileri birliklerine makine ekipman desteği sağlamaktadır. Çiftçilerin ürünlerini aracısız satabildikleri üretici/kooperatif pazarlarının açılması desteklenmekte ve halihazırda iki pazar bu amaçla işletilmektedir. Ek olarak iki köylü pazarı da hizmet vermeyi sürdürmektedir.

Yine tarımsal üretimin ve kooperatifleşmenin yaygınlaşması amacıyla hayata geçirilen Halk Market e-ticaret projesi ile Türkiye'nin dört bir yanından kooperatif ürünleri tüketime sunulmakta, pazarlama zorlukları yaşayan küçük üreticilere ve üretici örgütlerine destek sağlanmaktadır. İBB Halk Market'te Kasım 2022 itibarıyla 27 şehirden 50 kooperatifin 600'den fazla ürünü satılmaktadır.

Bu çalışmalar, ekonomik nedenlerle üretim yapmakta zorlanan küçük ölçekli çiftçilerin desteklenerek üretime yönelmelerini, tarımsal girdi harcamalarının düşürülmesini, üretim maliyetinin aşağı çekilmesini ve tarım ürünlerinin aracısız bir şekilde pazarlarımızda satılması yoluyla çiftçi gelirinin yükselmesini; dolayısıyla üretimin sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Bunun yanında küçük ölçekli balıkçılara ve arı yetiştiricilerine sağlanan destekler de su ürünleri ve bal üretiminin sürdürülebilirliğine katkı sunmaktadır. Yapılan denetimlerle İstanbulluların daha hijyenik ortamlarda meyve, sebze ve su ürünlerine ulaşması sağlanmakta, standart dışı su ürünleri avcılığının ve kayıt dışı ticaretin önüne geçilmektedir.

Bu kapsamda;

- 2022 yılında 2.549 üreticiye yazlık ve kışlık sebze fidesi, yağlık ayçiçeği tohumu, silajlık mısır tohumu, buğday tohumu, gübre ve damla sulama hortumu ve 157.347 litre mazot desteği,
- 1.730 hayvan yetiştiricisine sığır süt yemi, kuzu besi yemi ve arı yemi desteği,
- 1.300 balıkçı teknesine tekne bakım malzemeleri ve su geçirmez yağmurluk desteği,
- Bitkilerde meydana gelen hastalık, zararlı ve gübreleme sorunlarına uzman mühendislerle yerinde çözüm desteği verilmiştir.

- Yerli tohum çalışmaları kapsamında 2022 yılı içinde Silivri, Çatalca, Arnavutköy ve Beykoz ilçelerinde 315 dekar alanda, Silivri ve Sancaktepe ilçelerinde 156 dekar alanda; 2021 yılında Silivri ve Çatalca ilçelerinde 242 dekar alanda; 2020 yılında Çatalca ilçesinde 25 dekar alana; 2019 ve 2020 yıllarında Silivri ve Çatalca ilçelerinde 71,5 dekar alanda yapılan ekimlerin hasadı ile,
- Seymen Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Akbaba, Alibahadır, Mahmutşevketpaşa ve Paşamandıra Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri, İstanbul İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği ve Silivri Ziraat Odasına toplam 19 adet makine desteği verilmiştir.

Hayata geçirilen İstanbul'da Tarım Var çalışmasıyla çiftçinin ekonomik nedenlerle terk ettiği ya da boş bıraktığı tarlalar, seralar ve bahçeler tekrar ekilmeye, üretim alanları genişlemeye başlamıştır. Boş tarım arazilerinin üretime kazandırılması kapsamında; İBB'ye ait 176.000 m2'lik alanda buğday ekimi gerçekleştirilmiştir. Hasat edilen buğdaydan elde edilen ürün, un haline dönüştürülerek sosyal destek kapsamında ihtiyaç sahiplerine dağıtılmıştır. Samanı ve kepeği de hayvan yemi olarak değerlendirilmiştir.

Çiftçilerin ürünlerini aracısız olarak doğrudan tüketici ile buluşturabilmesi için Üretici/Kooperatif Pazarları oluşturulmuştur. 333 çiftçi ve 97 kooperatif bu pazarlara kayıtlıdır.

Tarım sistemlerinin sürdürülebilirliğini ve dayanıklılığını artırmak üzere (SKA Hedef 2.4) çiftçilere sulama suyu sağlanan 15 sulama göletinin 9'unda kapalı devre sistem kurularak su tasarrufu sağlanmakta ve verim artırılmaktadır.

İBB, 2022 yılında farklı alanlarda toplam 11 çeşit yerli tohumun deneme ekimlerini yapmış; çiftçilere, ithal tohumlar yerine Türkiye'nin iklim ve toprak koşullarına adaptasyonu yüksek, verimli ve kaliteli yerli tohum çeşitleri ile destek vermiştir (SKA Hedef 2.5).

2021 yılında 450 çiftçiye Sebze Yetiştirme Teknikleri ve Hastalıklarla Mücadele Eğitimi, 2022 yılında da 703 çiftçiye Çilek Yetiştiriciliği ile Sebze Yetiştirme Teknikleri ve Hastalıklarla Mücadele Eğitimi verilmiştir.

Çiftçilere verilen teknik eğitimlere ek olarak 2021 yılında, sağlıklı gıda tüketiminin özendirilmesi amacıyla ilk ve orta düzeydeki okullarda 1.032 öğrenciye sağlıklı gıda tüketimi ve 2.552 öğrenciye uygulamalı tarım eğitimi ve 2022 yılında da 15.316 öğrenciye sağlıklı gıda tüketimi ve 14.974 öğrenciye uygulamalı tarım eğitimi verilmiştir.

Türkiye'de sağlık ve eğitim hizmetlerinin sunumu ve geliştirilmesi büyük ölçüde ulusal kurumların sorumluluğundadır. İBB'nin sağlık alanındaki çalışmaları, SKA 3'ün tüm hedeflerine katkı sağlayacak bilgilendirme, bilinçlendirme, kısıtlı durumlarda ayakta tedavi, dezavantajlı gruplara yönelik evde bakım, psiko-sosyal destek ve rehabilitasyon faaliyetlerinden oluşmaktadır. Sağlık hizmetlerinin bilimsel veriler ışığında verimli ve sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirebilmesi için İBB Bilim Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

İBB, sosyal belediyecilik anlayışıyla koruyucu, önleyici ve tedavi edici sağlık hizmetleri kapsamında aşağıdaki başlıklar altında çalışmalar yapılmaktadır.

- Evde Sağlık Hizmetleri gezici bir şekilde çalışmakta ve evde doktor muayene, hemşirelik bakımı, psikolojik danışmanlık, evde fizik tedavi, kişisel bakım, hane temizlik, hasta nakil gibi tedavi ve bakım hizmetleri verilmektedir.
- Toplum Ruh Sağlığı Hizmetleri kapsamında, konusunda uzman klinik psikologlar tarafından yetişkin, ergen, çocuklara yönelik psikolojik danışmanlık ve terapi hizmetleri verilmektedir. Klinik psikologlar tarafından uygun görüldüğünde psikiyatrik danışmanlık ve terapi hizmetleri de verilmektedir.
- Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetleri 4 tıp merkezinde, başta dezavantajlı toplumsal gruplar olmak üzere ihtiyaç sahiplerine uzman doktor muayenesi, görüntüleme, laboratuvar, fizik tedavi ve diş hizmetleri sunulmaktadır. Hizmetlerden yılda 200 binden fazla kişi yararlanmakta olup yeni açılan sağlık merkezleriyle kapasite artırılmaktadır.
- Bağımlılık alanında, davranışsal (teknoloji) ve fiziksel (alkol ve madde) bağımlılık yaşayan birey ve yakınlarına yönelik danışmanlık, yönlendirme ve destek hizmetleri verilmektedir. Ayrıca bağımlılıkla mücadelede farkındalık yaratmak adına geçekleştirilen ve bağımlı bireyler ve yakınlarına yönelik koruyucu ve önleyici müdahale yöntemlerini ve iletişim stratejilerini içeren eğitim ve seminerler verilmektedir.
- İstanbul 95 programı kapsamında düzenli ev ziyaretleri yapılarak doğum öncesi ve sonrası annenin fiziksel ve ruhsal sağlığı; çocuğun bilişsel, ince motor, dil, sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimi; beslenme ve ebeveynlik konularında aileye rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmektedir[11].

11. İstanbul Yerel Eşitlik Eylem Planı, s. 26-27

Merkezi yönetimin sorumluluğunda olan örgün eğitim alanında İBB'nin çalışmaları ihtiyaç sahiplerine desteklerin sağlanması ve okullaşma oranının artırılması amacı ile bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasına odaklanmaktadır. Bu kapsamda, belirlenen ihtiyaç sahibi ilköğretim öğrencilerine eğitim öğretim yılı başlarında çanta ve kırtasiye seti desteğinde bulunulmaktadır (SKA Hedef 4.1). İBB, yılda 12.000'den fazla kullanıcıya hizmet veren beş Gençlik Ofisi, 400.000'den fazla üyeye ulaşan 50'yi aşkın yeni nesil kütüphane ve altı Mahalle Evi ile okul sonrasında ders çalışmak ve ödev yapmak için çalışma alanına ihtiyaç duyan öğrencilere destek olmaktadır. Özellikle 2022 yılında 21 yeni kütüphane hizmete açılmıştır.

Covid-19 pandemi döneminde, bir defaya mahsus olmak üzere ihtiyaç sahibi çocukların adil ve eşit şekilde eğitim hakkına erişebilmesi amacıyla tablet dağıtımı da gerçekleştirilmiştir.

Genç Üniversiteli Desteği ile, İstanbul'da eğitim gören üniversite öğrencilerine eğitim desteği sağlanmaktadır. 2021 yılında yaklaşık 52.000, 2022 yılında ise 72.840 genç bu destekten faydalanmıştır (SKA Hedef 4.3).

İBB'nin eğitim alanındaki çalışmalarında ağırlık okul öncesi eğitimin (SKA Hedef 4.2) ve mesleki eğitimin (SKA Hedef 4.4) yaygınlaştırılmasına verilmektedir.

Okul öncesi okullaşma oranlarının en düşük olduğu illerden biri olan İstanbul'da, İBB, özellikle dezavantajlı ailelerin çocuklarına okul öncesi eğitim verilmesini sağlamaktadır. Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri ile 3-6 yaş aralığındaki çocuklara psikososyal gelişimlerini sağlıklı olarak sürdürebilecekleri, eşit fırsatların yaratıldığı bir ortamda öğretmen, aile ve mahalle ilişkilerini güçlendirerek yaşayabilmelerini sağlayan bir eğitim hizmeti sunulmaktadır. 2022 yılında, 43 merkez ve 3.815 kontenjan ile hizmet verilmektedir.

Mesleki becerilerin ve girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi çalışmaları ise (SKA Hedef 4.4) Enstitü İstanbul İSMEK programları aracılığı ile sağlanmaktadır. 2022-2023 öğretim yılında 159 adet eğitim merkezinde Mesleki Eğitim, Kişisel Gelişim, Güzel Sanatlar ve El Sanatları ve Zanaat olmak üzere dört dalda düzenlenen toplam 1045 programda, 108.845 katılımcıya yüz yüze eğitim verilmektedir. Aynı zamanda 2022 yılı itibarıyla 199 Programda, 134.799 katılımcıya uzaktan eğitim verilmektedir.

Enstitü İstanbul İSMEK Uzmanlık Okulları'nda işgücü piyasasına kalifiye elemanlar yetiştirilmesi amacıyla, Moda, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Müzik ve Gösteri Sanatları, Kişisel Gelişim, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri, Fırıncılık ve Pastacılık, Grafik Tasarım, Dil Okulu, Çocuk Gelişimi, Türk-İslam Sanatları İhtisas, Perakende, Muhasebe ve Finansman, Bilişim Teknolojileri, Türk-İslam Sanatları, Tesisat ve İklimlendirme Teknolojisi gibi sektörlere yönelik meslek eğitimleri verilmektedir.

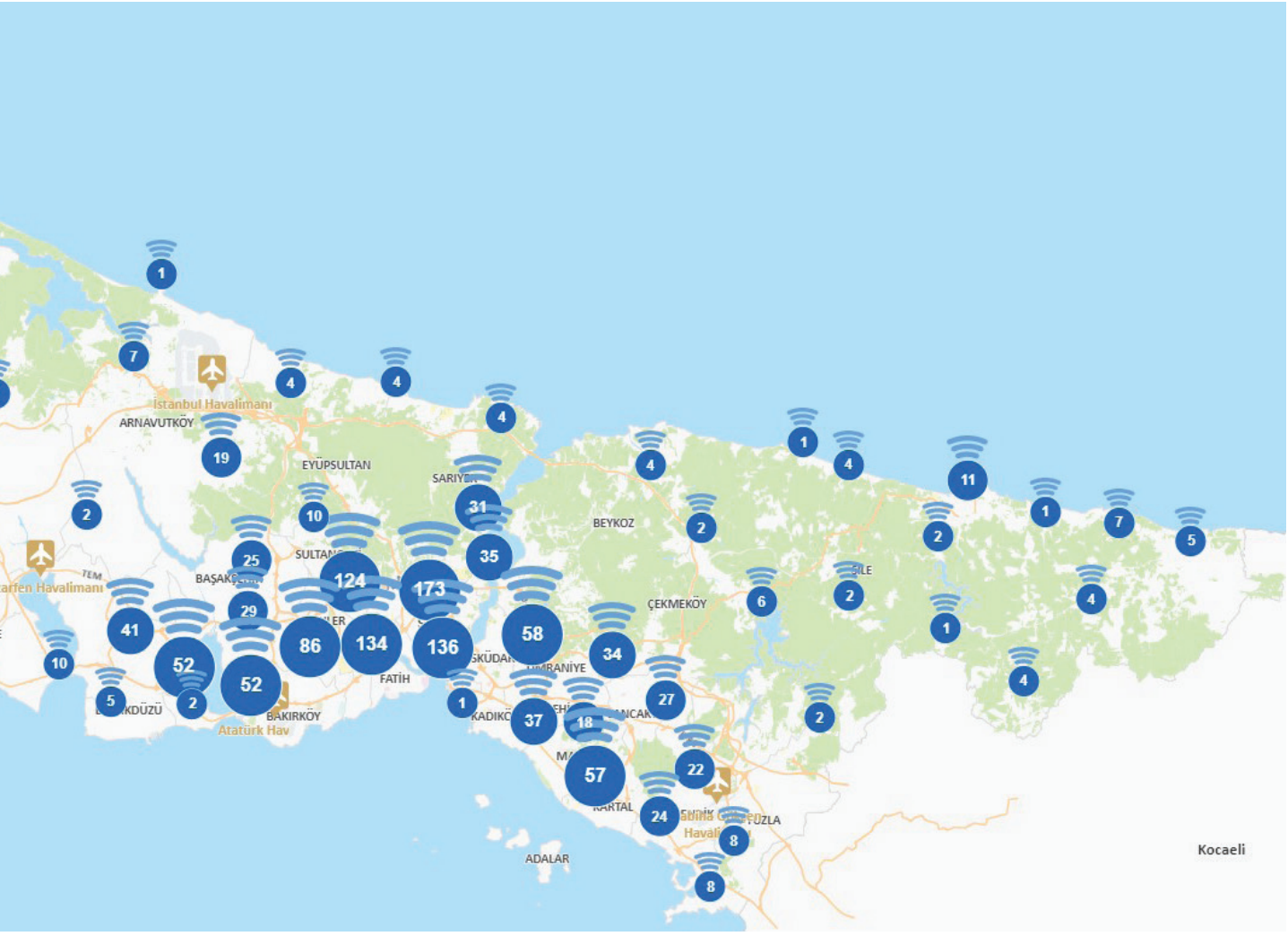
İstanbul Büyükşehir Belediyesi öğrencilerin derslerine katkı sağlamak ve lise ve üniversite sınavlarına hazırlanmalarına destek olmak üzere Ders Atölyeleri projesini hayata geçirmiştir. Proje kapsamında ilk aşamada 11 atölye açılmıştır. Atölyelerdeki 17 derslikte okul ve sınav müfredatına uyumlu konu tekrarları, soru çözümleri, birebir ve grup çalışmaları yapılmaktadır. Atölye çalışmaları kapsamında sınıf içi eğitimlerin yanında öğrencilere online eğitim desteği de verilmektedir.

İBB Ders Atölyelerinde ortaokul ve lise son sınıf öğrencileri kabul edilmektedir. Ders Atölyeleri ekonomik olarak dezavantajlı öğrencilerin notlarını yükseltmelerine ve temel branşlardaki derslerde kendilerini geliştirmelerine katkı sağlamak amacıyla faaliyete başlamıştır (SKA Hedef 4.5). Fatih, Bayrampaşa, Küçükçekmece, Sultangazi, Esenler, Eyüpsultan, Şile, Kartal ve Pendik olmak üzere 9 ilçede açılan 11 atölye öğrencilerin LGS'ye ve YKS'ye hazırlanmalarını da sağlamaktadır.

Enstitü İstanbul İSMEK eğitimleri arasında, "Yetişkinler Okuma Yazma Öğretimi ve Temel Eğitim Programı", "Yetişkinler için Okuma Yazmayı Geliştirme Atölyesi - Dijital Vatandaşlık" ve "Yetişkinler için Okuma Yazmayı Geliştirme Atölyesi - Günlük Hayatta Matematik" programları ile yetişkinlere okur yazarlık ve sayısal becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir (SKA Hedef 4.6). Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzlarının yaygınlaştırılması (SKA Hedef 4.7) için ise SKA'lar hakkında ayrıntılı bilgiler içeren Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı programı ve Sürdürülebilir Kentleşme eğitimleri düzenlenmektedir.

İBB Wi-Fi; meydan, cadde, park-bahçe, spor ve kültür tesisleri gibi birçok kamusal alanda verilen ücretsiz internet hizmetidir. Bu kapsamda İBB tarafından, 9960 noktada İstanbul'da bulunan herkese güvenli, erişilebilir internet hizmeti verilmektedir. Özellikle eğitime erişimde büyük bir avantaj sağlayan ücretsiz ve sınırsız Wi-Fi hizmeti yaygınlaştırılmaya devam edilmektedir.

İBB Wi-Fi Noktaları Haritası - https://sehirharitasi.ibb.gov.tr

İBB, eğitim ve sağlık tesisleri de dahil olmak üzere tüm hizmet binalarına erişilebilirlik kontrolü yaparak, engellilerin erişimine yönelik iyileştirmeler yapmaktadır. 2022'nin ilk 6 ayında 56 adet projenin erişilebilirlik kontrolü yapılmıştır. Engelli bireylerin tespit edilip hizmet havuzuna alınmasından, fiziksel ve sosyal yeterliliklerinin artırılmasına, mesleki ve kişisel gelişimlerinin sağlanarak ekonomik yaşama hazırlanmasına değin geniş yelpazede hizmetler sunulmaktadır.

İBB aynı zamanda Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin (UN Women) çağrısı üzerine 30 Haziran - 2 Temmuz 2021 tarihleri arasında Paris'te gerçekleşen Uluslararası Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'na da (Generation Equality Forum) "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet" ve "Ekonomik Adalet ve Haklar" alanındaki taahhütleri ile, Türkiye'den taahhütte bulunan ilk yerel yönetim olarak katılmıştır.

Kadınlar ve kız çocuklarına karşı şiddet (SKA Hedef 5.2 ve SKA Hedef 5.3) ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması (SKA Hedef 5.1) için sistematik olarak aşağıdaki faaliyetleri yürütmektedir:

- İBB Kadın Danışma Birimi ile şiddete maruz bırakılan ya da maruz bırakılma tehlikesi altında olan kadınlara yüz yüze veya telefon hattı üzerinden psikososyal ve hukuksal danışmanlık desteği verilmektedir. Sığınma evi talebi olan kadınların İBB'nin Kadın Dayanışma Evi veya diğer kurumların ilgili birimlerine yönlendirilmesi gerçekleştirilmektedir. Şiddet bildirimi dışında talepleri olan kadınların ihtiyaçları doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içerisinde çok yönlü ve bütünlüklü mesleki çalışmalar yürütülmektedir.

- İBB Kadın Destek Hattı (444 80 86) ile şiddete maruz bırakılan ya da şiddete maruz kalma tehlikesi altında olan kadınlar ile sosyal, hukuksal ve psikolojik anlamda rehberliğe ihtiyaç duyan kadınlara 7 gün 24 saat boyunca Türkiye genelinden kabul edilen çağrılar da dâhil olmak üzere Türkçe, Kürtçe, Arapça, İngilizce dillerinde çok dilli hizmet veren tek destek hattıdır. Gerekli durumlarda kolluk kuvvetleri ve cumhuriyet başsavcılığı ile iletişime geçilerek, başvuru yapan kadının acil koruma altına alınmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Şiddetten uzak yeni bir yaşam için psikososyal ve ekonomik güçlenme olanağı sağlayan Kadın Dayanışma Evi'nde kadınlara ve varsa çocuklarına yönelik hizmet sağlanmaktadır.
- İBB Çocuk Koruma ve Koordinasyon Birimi ile çocuklara yönelik öncelikli olarak ihmal ve istismar konularında koruyucu ve önleyici mesleki çalışmalar yürütülmektedir. Çocukların gelişimini olumsuz etkileyebilecek her türlü riski önlemek amacıyla; ruh, beden, sosyal ve çevre sağlığı alanlarında araştırma, sosyal inceleme, değerlendirme, gelişimsel tarama, eğitim, vaka takibi ve bireysel danışmanlık hizmetleri verilmektedir. Kadınların istihdama katılımının önünde engel olan nedenler arasında çoğunlukla kültürel etkenler, önyargılar, ayrımcılık, ev içindeki sorumluluklar, bakım yükü, çalışma saatleri, lojistik engeller ve politik engeller yer almaktadır. Ancak, kadınların çalışma hayatında yer bulmasını engelleyen etkenlerin başında ev işi sorumluluğu ve bakım yükünün geldiği unutulmamalıdır. (YEEP, s.22). Kadınların iş ve toplumsal hayata katılımını desteklemek üzere (SKA Hedef 5.4), 4 yaşına kadar çocuğu olan kadınlara ücretsiz ulaşım desteği; uzun dönemli kreş ve kısa süreli çocuk bakım (Kısa Mola) destekleri verilmektedir.

Özellikle pandemi sürecinde çalışma olanakları kısıtlananların başında ev içi işçiliği yapan, gündelik temizlik, çocuk, hasta ve yaşlı bakım işlerinde çalışan kadınların geldiği ve kadınların çoğunlukla kira ve fatura giderlerini karşılamakta zorlandıkları görülmüştür. Bu bağlamda Covid 19 pandemisinin hane ekonomileri üzerindeki yıkıcı etkisini hafifletmeye yönelik başlatılan "Birlikte Başaracağız" kampanyası kapsamında da desteklenenlerin %50,8'i kadınlardan oluşmuştur.

Başta cinsiyetçi ayrımlara hedef olan meslek alanları (itfaiye, otobüs şoförlüğü, metro operatörlüğü, vb.) olmak üzere İBB tarafından sunulan tüm hizmetlerde kadın istihdamının artırılması hedeflenmektedir. İBB kadın çalışan sayısı son üç yılda %376.95, kadın yönetici sayısı ile %166 artmıştır.

Tablo 3. İBB İştirak Şirketleri Kadın Çalışan Sayısı ve Dağılımı

	2019	2022	Artış Oranı
Yönetici	50	133	%166
Personel (Memur, sözleşmeli, işçi)	2347	11194	%377

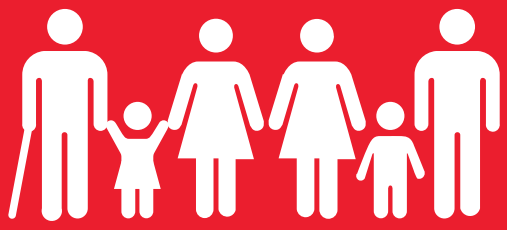

Tablo 4. İBB Kadın Çalışan ve Yönetici Oranı

Kadın Çalışan (%)	2018	2019	2020	2021	2022
Yönetici	-	-	28	29	28,5
Personel	17	17,9	18,2	18,4	18,5

yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek

1 YOKSULLUĞA SON

ska 1

hedef 1.1

2030 yılına kadar, hâlihazırda günlük 1,25 ABD Dolarından daha az gelirle yaşayanlar olarak tanımlanan **aşırı yoksulluğu her yerde ve herkes için ortadan kaldımak**

hedef 1.2

Hedef 1.2: 2030 yılına kadar, **ulusal tanımlara göre tüm boyutlarıyla yoksulluk** içindeki her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranını en az yarıya indirmek

hedef 1.3

Ulusal koşullara uygun **sosyal koruma sistemleri ve önlemlerini,** asgari güvenceleri de içerecek biçimde, herkes için uygulamaya koymak ve 2030 yılına kadar, yoksul ve kırılgan kesimin büyük ölçüde kapsanmasını sağlamak

hedef 1.4

2030 yılına kadar, başta yoksul ve kırılgan durumdakiler olmak üzere **tüm erkek ve kadınların ekonomik kaynaklar, temel hizmetler,** toprak ve diğer mülk türleri üzerinde mülkiyet ve idare, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan mali hizmetlere **erişimde eşit haklara sahip olmalarını sağlamak**

hedef 1.5

2030 yılına kadar, yoksul ve kırılgan durumda olanlara dayanıklılık kazandırmak ve iklimle ilgili aşırı olaylara ve diğer **ekonomik, sosyal ve çevresel şoklara ve afetlere maruziyet ve kırılganlıklarını azaltmak**

hedef 1.a

Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler için yeterli ve öngörülebilir araçlar geliştirmek ve her yönüyle yoksulluğa son vermeye yönelik politika ve programlar uygulamak için, daha gelişmiş kalkınma işbirliğini de içerecek biçimde, çeşitli kaynaklardan sağlanan imkânların önemli ölçüde seferber edilmesini sağlamak

hedef 1.b

Yoksulluğa son vermeye yönelik yatırımları hızlandırmak için, yoksul yanlısı ve cinsiyete duyarlı kalkınma stratejilerine dayalı ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde somut politika çerçeveleri oluşturmak

göstergeler

hedef 1.1

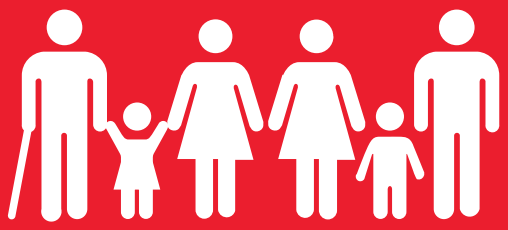
Nakdî Yardım Alan Kişi Sayısı

hedef 1.4

Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı (Kişi)

Askıda Fatura İle Karşılanan Fatura Oranı

1 YOKSULLUĞA SON

yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek

sdg 1

İyi Uygulama Örneği

Askıda Fatura

Kadim Anadolu dayanışma kültürünün modern dünya için ümit verici bir uyarlaması olarak ortaya çıkan Askıda Fatura uygulaması, pandemi döneminin en zorlu zamanlarında artan yoksunluklar karşısında güvenilir bir dayanışma aracı olarak doğdu ve kısa sürede insanların kalbinde büyük ve kalıcı bir yer edindi.

Askıda Fatura kentteki her dört haneden birinin İBB'ye sosyal yardım başvurusunda bulunduğu pandemi döneminde İBB'nin öncülüğünde başlayan yardım kampanyası karşısındaki girişimlere yönelik artan tepkiden ve dayanışma talebinden doğdu. Askıda Fatura, bu dayanışma ortamının yaşatılmasına imkan veren basit, hızlı ve güvenilir bir araç sağladı. Uygulama, ihtiyaç sahibi İstanbulluların ödemekte zorlandıkları elektrik, su, doğal gaz ve iletişim faturalarının bağışçı hemşehrileri tarafından ödenmesine olanak sağlayan bir ara yüzden oluşuyor. Askıda Fatura çok kısa sürede İstanbul sınırlarını aşarak ulusal ve küresel düzeyde büyük bir sahiplenme ve takdirle karşılandı. İçinde bulunduğumuz krizler çağında, veren elin alan eli görmediği bu sistem büyük bir potansiyele işaret ediyor.

Uluslararası pek çok ödülle taçlanan Askıda Fatura uygulaması küresel düzeyde büyük bir etki yaratarak başarı sağladı. Bilgi Teknolojileri dünyasının "Oscar"ı olarak kabul edilen IDC CIO Summit'ten iki ödülle dönen uygulama, Güneydoğu Avrupa

Yerel Yönetim Birlikleri Ağı'nın (NALAS) düzenlediği İyi Uygulamalar Sempozyumu'nda, Avrupa'da 'İyi Uygulama' örneği kategorisinde ve küresel platformda siyasi kampanyaları değerlendiren Polaris Awards 2021'de Bağış Kampanyaları Kategorisinde "En İyi Bağış Etkinliği" ve "En İyi Sosyal Medya Kullanımı" gümüş ödüllerinin sahibi oldu.

Askıda Fatura bugüne kadar 40'a yakın kentte uygulandı ve birçok dünya kentinde de uygulanmasına yönelik gelen talepleri karşılayabilmek için hazırlıklar sürüyor. Özellikle Bloomberg Vakfı - Küresel Başkanlar Yarışmasında kazanan projeler arasında yer alan Askıda Fatura, uygulamanın geliştirilerek yaygınlaştırılması için büyük ödülle mükafatlandırıldı.

Askıda Fatura sunduğu güven ve kullanım kolaylığı ile uygulamanın değişen pek çok ihtiyacı da görecek biçimde uyarlanmasına imkân verdi. Pandemi döneminin zorlu koşulları her ne kadar geçmiş olsa da, karşı karşıya kaldığımız ekonomik kriz, farklı ihtiyaçların karşılanmasını da gerektiriyor.

Başlangıçta ihtiyaç sahiplerinin faturalarının hayırseverler tarafından ödenmesi hedefiyle ortaya çıkan uygulama, süreç içinde eklenen diğer ihtiyaç paketleriyle birlikte toplam 110.298.015,00 TL'lik bir dayanışma ağı kurdu. Platform ile bugüne kadar 398.255 fatura ödenirken, 80.918 aile destek paketine, 57.211 anne-bebek destek paketine ve 32.377 eğitim destek paketi, 14.428 ulaşım destek paketine destek sağlandı. Böylece hayırseverler, Askıda Fatura aracılığıyla tüm hanelerde temel hizmetlere erişilebilmesini; binlerce çocuğun, yaşlının, engellinin sıcak bir yuvaya kavuşmasını sağladılar.

açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

SKOR 2

2 AÇLIĞA SON

hedef 2.1

2030 yılına kadar, açlığa son vermek ve özellikle yoksullar ve bebekler de dâhil kırılgan durumda olan insanlar başta olmak üzere **herkes için yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli gıdaya erişim** sağlamak

hedef 2.2

Beş yaş altındaki çocukların aşırı zayıflıkları ve büyümesini engelleyen nedenlere ilişkin uluslararası düzeyde kabul edilmiş 2025 yılı hedeflerine ulaşılması da dâhil olmak üzere 2030 yılına kadar, **her türlü yetersiz beslenmeye son vermek** ve ergenlik çağındaki kızlar, hamile ve emziren kadınlar ve yaşlıların beslenme ihtiyaçlarını ele almak

hedef 2.3

2030 yılına kadar, başta kadınlar, yerliler, aile çiftçileri, göçebeler ve balıkçılar olmak üzere **küçük ölçekli gıda üreticilerinin** arazi, diğer üretken kaynaklar ve girdiler, bilgi, mali hizmetler, pazarlar ve değer katma fırsatları, tarım dışı istihdam olanaklarına eşit ve güvenli erişimlerini sağlamayı da içerecek biçimde, gelir ve tarımsal verimliliğini ikiye katlamak

hedef 2.4

2030 yılına kadar, sürdürülebilir gıda üretim sistemlerini teminat altına almak ile verimliliği ve üretimi artıran, ekosistemlerin korunmasına yardımcı olan, iklim değişikliği, aşırı hava koşulları, kuraklık, sel ve diğer afetlere uyum kapasitesini güçlendiren ve arazi ve toprak kalitesini aşamalı biçimde iyileştiren **dayanıklı tarım uygulamalarını gerçekleştirmek**

hedef 2.5

2020 yılına kadar, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde sağlıklı yönetilmiş ve çeşitlendirilmiş tohum ve bitki bankalarını da içerecek biçimde, tohumlar, kültür bitkileri, çiftlik ve evcilleştirilmiş hayvanlar, onların yabani türlerinin **genetik çeşitliliğini korumak**; uluslararası alanda kabul edildiği biçimde genetik kaynakların ve ilgili geleneksel birikimin kullanımından elde edilen faydalara erişim, adil ve hakkaniyetli paylaşımı desteklemek

hedef 2.a

Hedef 2.a: Başta en az gelişmiş ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretim kapasitesinin artırılması için, daha gelişmiş uluslararası iş birliğini de içerecek biçimde, **kırsal altyapı, tarımsal araştırma ve çiftçi eğitim hizmetleri, teknoloji geliştirme, bitki ve hayvan gen bankalarına yatırımı artırmak**

göstergeler

hedef 2.2

Süt Desteği Sağlanan Çocuk Sayısı

hedef 2.3

Hayvancılığa Destek Amaçlı Ayni Yardım Tutarı

Tarımsal Destek Verilen Üretici Sayısı

hedef 2.a

Eğitim Verilen Çiftçi Sayısı

2 AÇLIĞA SON

açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

sdg 2

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İstanbul Gıda Strateji Belgesi

İstanbul Gıda Strateji Belgesi (İGSB) ekonomik, sosyal ve ekolojik öncelikleri göz önüne alan, sağlıklı ve iyi gıdaya herkesin erişebileceği bir gıda sistemine geçişi amaçlamaktır. Bu hedeflere ulaşmak için sağlık, eğitim, çevre, adalet, insan hakları, sosyal ve ekonomik kalkınma politikaları birlikte değerlendirilmektedir.

İGSB Temel İlkeleri

İGSB; gıda tedarik zincirinde doğa ve insan sağlığına öncelik veren, üreticileri ve tüketicilerin haklarını adil bir şekilde koruyan, gelir ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten, ekolojik ilkeleri ve hayvan refahını gözeten, şeffaflık prensiplerine uyan, konunun tüm tarafları ile diyalog ve iş birliği içinde çalışan bir strateji belgesidir. İGSB odağına aldığı temel ilkeler şunlardır:

Adil: Geçimini gıda üretim ve iaşesinden sağlayan insanların emeklerinin karşılığını alacağı, haksız rekabete, haksız kazanca, karaborsaya, tağşişe, sömürüye izin vermeyen, güvenilir ve besleyici gıdalara erişimi temel bir insan hakkı olarak gören bir gıda sistemi

Güvenli: İnsan sağlığı ve doğa açısından risk oluşturmayan yöntemlerle üretilen, fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve parazitik etkenler açısından sorun içermeyen, sağlığa uygun ve güvenilir olan gıdalar;

Dirençli: İstanbul nüfusunu besleyecek gıda sisteminin doğal afetler, salgınlar, ekonomik krizler ve iklim değişiminin neden olabileceği kırılganlıklara hazırlıklı ve dirençli olması;

Onarıcı: Ciddi tahribata yol açan mevcut üretkenlik anlayışının devam ettirilmesi yerine, kısa vadede zararın onarılması, orta ve uzun vadede ise yeniliklere açık, doğa ve insan dostu bilgi ve teknolojilerle donanımlı bir gıda sisteminin yeniden inşası;

Döngüsel ve doğa dostu: Doğa dostu alternatif enerji kaynaklarını kullanan, agroekolojik yöntemleri tercih eden, küçük ve orta boy aile işletmelerini ve imalatçı firmaları, kooperatifleri, üretici ve tüketici birliklerini destekleyen döngüsel ve doğa dostu bir gıda sistemi.

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İstanbul'un Kırsal Bölgelerini ve Üreticilerini Korumak

Öne çıkan hedefler

- İstanbul'un kırsal alanlarının korunması, mümkünse yenilerinin ilave edilmesi;
- İstanbul'un maviyle yeşili buluşturan özelliklerini öne çıkarılarak, deniz ürünlerin korunması ve geliştirilmesi;
- Giderek azalmakta olan çiftçiler, özellikle küçük ölçekli üreticiler ile kadın çiftçi ve girişimcilerin sosyal ve ekonomik olarak desteklenmesi

Açlıkla Mücadele, Gıdaya Erişim, Sosyal Güvence ve Adalet

Öne çıkan hedefler

- Mevcut kentsel gıda politikalarında söz sahibi olamayan kırılgan grupların belirlenmesi;
- Kırılgan gruplara öncelik vererek gıda kooperatifleri ve topluluk destekli tarım gibi inisiyatiflerin desteklenmesi;
- Küçük aile işletmelerinin mahsullerinin pazarlara erişiminin kolaylaştırılması;
- Küçük çiftçilere girdi desteğinin sağlanması;
- Tarım işçilerinin ve mevsimlik işçilerin haklarının gözetilmesi;
- Gıda ve üretici pazarları için altyapı desteğinin sağlanması;
- Mahalle lokantaları ve üreticiden tüketiciye doğrudan satış marketlerinin açılması.

Sağlıklı Gıda ve Beslenme Politikaları

- Açlık ve yetersiz beslenme sorunları yaşayan kesimlere destek sağlanması;
- Halk Ekmek üretim kapasitesinin artırılması ve kaliteli ekmeğin ucuz fiyata yoksul-kırılgan kesimlere ulaştırılması;
- Halk Süt programı ile dağıtılan süt miktarının artırılması;
- Çocukların şeker içeriği yüksek, besin öğesi içeriği zayıf, aşırı işlenmiş gıda ürünlerine erişimini azaltacak adımların atılması;
- "Beslenme ve Gıda Güvenliği Okulu"nun açılması;
- Anne sütü ile beslenmeye önem verilmesi için programların hazırlanması.

Gıda Güvenliğini Sağlamak

Öne çıkan hedefler

- Belediye bünyesinde bir gıda kontrol ve izleme birimi oluşturulması ya da bu konuda faaliyet gösteren bir birimin altyapısının güçlendirilmesi,

İBB Destekleyici Politika Belgesi

Su Güvenliğini Sağlamak

Öne çıkan hedefler

- Kayıp kaçak oranlarının azaltılması;
- Su kullanım miktarını dikkate alan kademeli bir fiyat politikasın izlenmesi;
- Tarım ve gıda üretiminde su tasarrufu sağlamaya yönelik uygun-yeni teknolojiler kullanılması ve ekolojik dengeye önem veren üretim modellerine geçişin sağlanması;
- Yağmur hasadının artırılması;

İklim Krizi ve Doğa Dostu-İstikrarlı Tarım

Öne çıkan hedefler

- Yerel kaynaklara yönelik girişimlere destek verilmesi ve kooperatifleşmenin yaygınlaştırılması;
- Doğa dostu küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve balıkçılık uygulamalarının desteklenmesi;
- Mahallelerdeki sahipsiz ve kullanılmayan alanlarda, balkon, arka bahçelerde kentsel tarımın başlatılması ve kent bostanlarının çoğaltılması.

Gıda Atık, İsraf ve Kayıplarının Önlenmesi

Öne çıkan hedefler

- "Azalt, Yeniden Değerlendir ve Geri Dönüştür" esaslarının benimsenmesi;
- Semt pazarlarında gıda kaybını ve israfını azaltacak önlemlerin alınması;
- Gıda toptancı hallerinin gıdaların bozulmasına, zarar görmesine ya da zayi olmasına yol açacak teknik ve hijyenik koşullarının kontrol edilmesi ve iyileştirilmesi.

İstanbul'u Afetlere Dirençli Kılmak ve Krizleri Yönetmek

Öne çıkan hedefler

- Gıdaya erişimi öncelikli gören afet acil eylem planlarının hazırlanması;
- Gıda tedarik zincirindeki olası kırılmalara karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi;
- Soğuk zincirin kırılmasını önlemeye yönelik hazırlıkların yapılması;
- Acil gıda ihtiyacını karşılamaya yönelik planlama yapılması;
- Afetlerin yol açacağı tarımsal üretim ve gıdaya erişim zararlarını azaltmak amacıyla altyapı-donanım değişikliklerini sağlamaya yönelik çalışmaların yapılması;
- Afet dönemlerinde yerel tarımı ve gıda işleme şirketlerini korumak için ayrı bir bütçenin oluşturulması

SKOP 3

sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak

3 SAĞLIKLI VE KALİTELİ YAŞAM

hedef 3.1

2030 yılına kadar, küresel **anne ölüm oranını** 100.000 canlı doğumda 70'in altına düşürmek

hedef 3.2

2030 yılına kadar, tüm ülkelerde **yenidoğan ölüm oranının** 1.000 canlı doğumda 12 veya daha aza, 5 yaş altı çocuk ölüm oranının da 1.000 canlı doğumda 25 veya daha aza düşürülmesi hedefiyle, yenidoğan ve 5 yaş altı çocukların önlenebilir ölümlerini sona erdirmek

hedef 3.3

2030'a kadar AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropikal hastalık salgınlarının sona erdirmek ve hepatit, su yoluyla bulaşan hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek

hedef 3.4

2030 yılına kadar, koruma ve tedavi yoluyla **bulaşıcı olmayan hastalıklardan** kaynaklanan erken ölümleri üçte bir oranında azaltmak ve **akıl sağlığı ile esenliği** desteklemek

hedef 3.5

Uyuşturucu madde ve alkolün zararlı kullanımı dâhil olmak üzere **madde bağımlılığına** yönelik önlemleri ve tedaviyi güçlendirilmek

hedef 3.6

2020 yılına kadar dünya genelinde karayollarındaki **trafik kazalarından** kaynaklanan ölüm ve yaralanma sayısını yarıya indirmek

hedef 3.7

2030 yılına kadar, aile planlaması, bilgilendirme ve eğitime yönelik olanlar dâhil, **cinsel ve üreme sağlığı hizmetlerine** evrensel erişimi sağlanmak ve üreme sağlığını ulusal stratejilere ve programlara entegre etmek

hedef 3.8

Mali riskten korumayı, kaliteli **temel sağlık bakım hizmetlerine** erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve karşılanabilir zaruri ilaç ve aşılara erişimini de kapsayan **genel sağlık sigortasını** oluşturulmak

hedef 3.9

2030 yılına kadar tehlikeli kimyasallar ile **hava, su ve toprak kirliliği ile kontaminasyonundan kaynaklanan ölüm ve hastalıkları** kayda değer miktarda azaltmak

hedef 3.c

Özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde **sağlık finansmanını ve sağlık işgücünün işe alımını,** geliştirilmesini, eğitimini ve idamesini kayda değer miktarda artırmak

hedef 3.d

Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm ülkelerin ulusal ve küresel sağlık risklerine karşı erken uyarı, riski azaltma ve risk yönetimi kapasitelerini güçlendirmek

göstergeler

hedef 3.4

Sağlıklı Beslenme Ve Fiziksel Aktivite Konusunda Verilen Eğitim Hizmeti Sayısı

Sağlıklı Yaşam Merkezi Hizmet Sayısı

Toplum Ruh Sağlığı Hizmetlerinden Yararlanım Sayısı

Verilen Spor Hizmeti Sayısı

hedef 3.5

Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Merkezlerinden Hizmet Alan Kişi Sayısı

Koruyucu ve Önleyici Çalışmalar Kapsamında Farkındalık Eğitimi (Kişi)

hedef 3.6

Bakımı ve Onarımı Gerçekleştirilen Yaya Alanı

Dinamik Yönetilen Sinyalize Kavşak Sayısı (Kümülatif)

Hız Sınırlaması Getirilen (20-30 km/sa) Sokak/ Cadde Sayısı

Yıl İçinde Yayalaştırma Kararı Alınan Sokak Sayısı

hedef 3.7

Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetleri Kapsamında Kadın Sağlığına Yönelik Hizmet Alan Kadın Sayısı

hedef 3.c

İBB Sağlık Personeli Sayısı

3 SAĞLIKLI VE KALİTELİ YAŞAM

sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak

sdg 3

İBB Destekleyici Politika Belgesi

Obezite Eylem Planı

Bulaşıcı olmayan hastalıkların en önemlilerinden obezite, Türkiye ve özellikle de İstanbul için sağlıklı yaşamın önündeki ciddi bir engel oluşturmaktadır. Türkiye yüksek kilo ve obez birey oranlarında dünya genelinde en üst sıralarda yer almaktadır. Söz konusu olumsuz tablonun önlenmesi ve İBB'nin "sağlıklı kent" vizyonunun hayata geçirilmesi adına Sağlıklı Beslenme ve Obezite ile Mücadele Strateji Belgesi hazırlanmıştır. 21. yüzyılın en önemli halk sağlığı sorunlarından obezite ile mücadele için bu belge, sağlıklı gıdaya erişim, hareketlilik, kültürel dönüşüm, şehir planlama, eğitim, erişilebilirlik ve altyapı başta pek çok alanı kapsayacak şekilde çok disiplinli bir şekilde hazırlanmıştır. İBB içerisinde koordinasyonu da hedefleyen çalışma ile hizmetlerin obezite ile mücadele yaklaşımını da sürece katarak planlanması ve yürütülmesi amaçlanmaktadır.

İBB hali hazırda İSADEM ve Yuvamız İstanbul Kreşlerimizde sağlıklı beslenme proje çalışmalarına başlamıştır. Yuvamız İstanbul çocuk Etkinlik Merkezlerinde sağlıklı beslenme için çocukluk çağı obezitesini önlemek adına "Kimlikli Bebekler" programını oluşturmuş, bu programla çocuklara ve ailelerine obezite konusunda farkındalık kazandırılması amaçlanmıştır.

Aynı zamanda sağlıklı yaşam için spor yapma alışkanlığının artırılması amacıyla 2022 yılında spor tesis ve merkez sayısı 66'ya çıkarılmıştır. Bu tesislerde, 2.102.021 kişi, 8.236.810 seans spor dersi almıştır. Ayrıca, 35 yeni okulda spor salonu açılmıştır.

İstanbul pek çok branşta ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmış, yıl içerisinde 12 Uluslararası, 28 Ulusal olmak üzere 40 adet spor organizasyonuna katılım sağlanmıştır.

Çeşitli projelerle İstanbul'daki bisiklet yollarının da kademeli olarak artırılması ile İstanbulluların bisiklet kullanımını artırmaları ve hareketli bir yaşam tarzını benimsemeleri hedeflenmektedir. Öte yandan açık alanlarda sabah sporunu özendirmek üzere 200 farklı noktada İstanbullulara hizmet veren açık alan spor projesi hayata geçirilmiş olup, 2023 yılı itibarıyla projenin 400 farklı noktaya taşınması hedeflenmektedir.

Sağlıklı ve güvenilir gıdaya erişimi kolaylaştırmak üzere, Halk Ekmek A.Ş, glisemik indeksi düşük Pelemir unlu ve antioksidan özelliği olan mor karışımlı ekmek üretimi için çalışmalarına devam etmektedir. Halk Ekmek büfelerinde normal ekmek satışı 2022'de bir önceki yıla göre %35 artarak 419 milyon 244 bin olmuştur. Yine 2022 yılı içerisinde tamamlanarak faaliyete geçen Ahmet İsvan Halk Ekmek Fabrikası ise Türkiye'nin en büyük ekşi mayalı ekmek fabrikası olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Akademi ile iş birliği içerisinde yürütülen İstanbulluların, özellikle de gençlerin alışveriş ve beslenme alışkanlıklarının değişimi, sağlıklı güvenilir gıdaya erişimlerini kolaylaştıran mobil yazılım programı olan "Sağlıklı ve Güvenilir Gıdaya Erişim" proje çalışmaları sürmektedir. Bununla birlikte Covid-19 pandemi döneminde daha çok karşılaştığımız hareketsizliğe karşı masa başı egzersiz, düzgün duruşun sağlanması ve duruş bozukluklarının kişiye özel yaklaşımla düzeltilmesi için yine bir mobil yazılım programı hazırlık çalışması devam etmektedir.

Obezite İle Mücadele Eylem Planında öne çıkan hedefler:

- Toplumda sağlıklı beslenme ve fiziksel hareketlilik konusunda bilgi ve farkındalığın artırılarak, fiziksel aktivitenin "gündelik hayatın içine yedirilmiş hareketlilik" yaklaşımı ile teşvik edilmesi
- Erişkinlerde, çocuklarda ve ailede beslenme alışkanlıklarındaki tutum ve davranış değişikliğinin desteklenerek, sağlıksız beslenmeyi ve obeziteyi teşvik eden unsurlarla mücadelenin güçlendirilmesi,
- Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile sektörler arası iş birliğini sağlayarak fiziksel inaktivite ve sedanter yaşam tarzını azaltmak, fiziksel aktiviteyi desteklemek, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim ve bölgeler arası fiziksel olarak aktif olmada eşit olanaklar sağlamak, "sedanter ortamları" azaltmak ve fiziksel aktivite için engellerin kaldırılması,
- Sağlıklı beslenmenin ve hareketli yaşamın, finansal kaynakların sınırlı olduğu durumlarda da mümkün olduğuna ilişkin mesajlar verilmesi ve bunu sağlamaya yönelik somut öneriler hazırlanması
- Engelli hemşehrilerimizin sağlıklı beslenmesi ve fiziksel aktivite yapabilmesi için erişilebilir uygun alanların artırılması ve aktiviteler planlanması

İBB Destekleyici Politika Belgesi

- Trafiğe kapalı semt meydanları ve caddeleri yaratarak hareketli olmanın, yürüyüş yapmanın teşvik edilmesi
- Sağlıklı beslenmeyi ve fiziksel hareketliliği özellikle düşük gelir düzeyli hemşehrilerimizin yerleşim alanlarında mümkün kılacak yatırımlara öncelik verilmesi, örneğin yeni açılacak parkların buralarda açılması
- Belediye tesislerinde daha fazla sağlıklı gıda seçeneği bulundurulması
- Güvenli gıda, beslenme ve gıda güvenilirliği ayrılmaz biçimde birbirleri ile bağlantılı olduğundan kurulacak gıda sistemleri; çiftlikten başlayarak gıdayı yetiştirme, hasat, işleme, paketleme, dağıtım, pazarlama, ticaret, tüketim ve atıklar dahil edilerek, sağlıklı gıda üretimine danışmanlık ve pazarlama desteği sağlanması
- Sağlıklı Gıda- Sağlıklı Toplum adı altında verilecek eğitim ve özellikle gençlerin kullanımı açısından hazırlanacak mobil yazılım programlarıyla alışveriş alışkanlıklarının değişimi için tüketicileri sağlıklı beslenme uygulamaları hakkında bilgilendirmek ve teşvik etmek, bilinçli tüketici, gıda katkı maddeleri farkındalığı artırıcı etkinlikler düzenlenmesi.

kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek

4 NİTELİKLİ EĞİTİM

sdg 4

hedef 4.1

2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, yerinde ve etkili eğitim çıktıları üreten **ücretsiz, eşit ve kaliteli ilköğretim ve ortaöğretimi** bitirmelerini sağlamak

hedef 4.2

2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, ilköğretime hazır hale getirilmesi için, nitelikli **erken çocukluk gelişimi** ve bakım hizmetleri ile okul öncesi eğitime erişimini sağlamak

hedef 4.3

2030 yılına kadar tüm kadın ve erkeklerin karşılanabilir ve kaliteli **mesleki ve teknik eğitim ile üniversite eğitimi** dâhil yükseköğretime eşit erişimini sağlamak

hedef 4.4

2030 yılına kadar istihdam, **insana yakışır işler ve girişimcilik için** teknik ve mesleki beceriler de dâhil olmak üzere gerekli becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısını önemli ölçüde artırmak

hedef 4.5

2030 yılına kadar **eğitimdeki cinsiyet eşitsizliklerine son vermek ve engelliler, yerliler ve savunmasız çocuklar** da dâhil olmak üzere tüm kırılgan kesimlerin her seviyede eğitime ve mesleki kurslara eşit erişimini sağlamak

hedef 4.6

2030 yılına kadar gençlerin tamamının ve kadın ve erkek yetişkinlerin çoğunluğunun **okur-yazar olmasını ve sayısal beceriler kazanmasını sağlamak**

hedef 4.7

2030 yılına kadar, s**ürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları,** insan hakları, cinsiyet eşitliği, barış ve şiddetsizlik kültürü geliştirme, dünya vatandaşlığı, kültürel çeşitlilik ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısı alanlarında eğitim dâhil diğer yöntemler aracılığıyla sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi için gereken bilgi ve becerilerin tüm öğrenen kişiler tarafından edinilmesini sağlamak

hedef 4.a

Çocuk, engelli ve cinsiyet duyarlı **eğitim tesisleri inşa etmek ve niteliklerini yükseltmek;** herkes için güvenli, şiddet içermeyen, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamları sağlamak

göstergeler

hedef 4.1

"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Kız Öğrenci Sayısı

hedef 4.2

Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri Kontenjan Sayısı

hedef 4.3

Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Eğitim Verilen Mesleki ve teknik eğitim Program Sayısı

İBB Yurtları Kontenjan Sayısı

hedef 4.4

Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Teknoloji, Bilişim ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı yüz yüze Eğitim Sayısı

Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Teknoloji, Bilişim ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı uzaktan Eğitim Sayısı

hedef 4.5

"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Öğrenci Sayısı

Engelli çocuklara yönelik okul öncesi ve okul çağı eğitim desteği seans sayısı

Genç Üniversiteli Eğitim Yardımı Yapılan Öğrenci Sayısı

4 NİTELİKLİ EĞİTİM

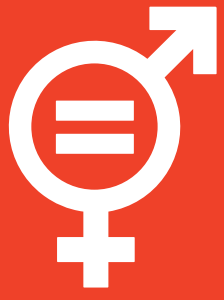

kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek

sdg 4

cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek

5 TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

sdg 5

hedef 5.1

Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik **her türlü ayrımcılığa her yerde son vermek**

hedef 5.2

Kamusal ve özel alanlarda, tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, insan kaçakçılığı, cinsel ve her türlü istismar dâhil, **şiddetin her türünü yok etmek**

hedef 5.3

Çocuk evliliği, erken yaşta evlilik, zorla evlendirilme ve kadın sünneti gibi tüm zararlı uygulamaları yok etmek

hedef 5.4

Ulusal şartlara uyduğunda, kamu hizmetlerinin, altyapının ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ile **hanehalkı ve aile içerisinde sorumluluk paylaşımının teşvik edilmesi** yoluyla ücretsiz bakım ve ev işlerini tahakkuk ettirmek ve değer biçmek

hedef 5.5

Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayattaki karar alma süreçlerinin her seviyesinde tam ve etkili katılımı ile **liderlik için eşit fırsatlara** sahip olmasını sağlamak

hedef 5.6

Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç dokümanları çerçevesinde mutabık kalınan şekilde, **cinsel ve üreme sağlığı ile üreme haklarına evrensel erişim sağlamak**

hedef 5.b

Kadınların güçlendirilmesini desteklemek için, kolaylaştırıcı teknolojilerin, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını artırmak. Cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ve kadınların ve kız çocuklarının her seviyede güçlendirilmesi için **sağlam politikalar ile buyurucu yasal düzenlemeler getirmek** ve güçlendirmek

göstergeler

hedef 5.2

Kadın Danışma Birimi Hizmetinden Faydalanan Kişi Sayısı

Kadın Dayanışma Evinden Faydalanan Kadın ve Çocuk Sayısı

hedef 5.4

Anne Kart'tan Faydalanan Kadın Sayısı

Mahalle Evleri Kapsamında Kadınlara Verilen Hizmet Sayısı

5 TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

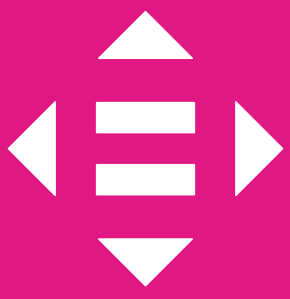
cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek

sdg 5

SKOP 10

ülkelerin içinde ve arasındaki eşitsizlikleri azaltmak

10 EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

hedef 10.1

2030 yılına kadar **nüfusun en alt %40'lık kesiminin gelirinin ulusal ortalamadan daha yüksek bir oranda,** aşamalı olarak artmasını ve sürdürülmesini sağlamak

hedef 10.2

2030 yılına kadar yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir durumuna bakılmaksızın **herkesin sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasını sağlamak** ve güçlendirmek

hedef 10.3

Fırsat eşitliğini sağlamak ve ayrımcılığa yol açan yasaların, politikaların ve uygulamaların bitirilmesi ve bu bağlamda uygun yasaların, politikaların ve eylemlerin yaygınlaştırılması yollarını da içerecek şekilde sonuç eşitsizliklerini azaltmak

hedef 10.4

Özellikle mali, ücret ve **sosyal koruma politikaları** olmak üzere politika tesis etmek ve aşamalı olarak daha fazla eşitlik sağlamak

hedef 10.7

Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasını da içerecek şekilde, insanların muntazam, güvenli, düzenli ve sorumlu biçimde göç etmesini ve hareketliliğini kolaylaştırmak

göstergeler

hedef 10.2

Sosyal Haklar Alanında Hukuki Destek Verilen Kişi Sayısı

Sosyal Hizmet Merkez Sayısı

Sosyal Hizmetler Alanında Verilen Hizmet Sayısı

Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişi Sayısı

Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişi Sayısı

Yeni Kayıt Edilen Engelli Sayısı

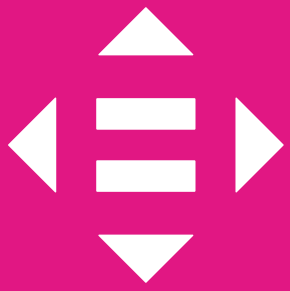
hedef 10.3

Mahalle Evi Faydalanıcı Sayısı

hedef 10.7

Sosyal Uyuma Yönelik Yapılan Çalışma Sayısı

10 EŞİTSİZLİKLERİN AZALTILMASI

ülkelerin içinde ve arasındaki eşitsizlikleri azaltmak

sdg 10

Mahalle Evleri

Pandemi döneminde ilk uygulamaları yeşil alanlar ve uygun oyun alanlarından mahrum olan dezavantajlı mahallelerde hayata geçirilen Mahalle Evleri, özellikle pandemi koşullarında uzaktan eğitime erişimi olmayan çocukların internet ve bilgisayarları kullanabildiği; gelişim dönemlerine göre etkinlik ve oyunlara katılabildiği çocukların gelişimsel olarak desteklendiği alanlar yaratmayı hedeflemektedir. Mahalle Evi aracılığı ile mahalle ölçeğinde kadın, çocuk, yaşlı ve gençlerin sosyal ve kültürel hayata katılımının arttırılması, eğitim destek, psikososyal gelişim ve kültür-sanat faaliyetlerinin İstanbul'un her noktasına yayılması, mahallelinin belediye hizmetleri ve sosyal hizmetlere hak temelli erişebilmesi, mahalle kültürünü canlandırarak toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Sosyo-ekonomik açıdan öncelikli mahallelerde hizmete alınan 6 mahalle evinde 2022 yılında 11 Bin 25 kişiye eğitim destek, psikososyal gelişim ve kültür sanat alanlarında 32 Bin 902 hizmet verilmiştir.

İyi Uygulama Örneği

- Çocuklar için her ay müzik, spor, sanat, doğa, sözel beceriler, mantıksal beceriler, bireysel ve sosyal gelişime yönelik atölyeler
- Yabancı dil, matematik ve fen bilgisi başta olmak üzere ders destek atölyeleri
- Sınava hazırlanan gençler ve üniversitelilerin yararlanabileceği kütüphane, bilgisayarlar, internet erişimi, çalışma alanları
- Yetişkinlere yönelik eğitim, sağlık, psikoloji, hukuk vb. alanlarda uzman söyleşileri
- Kadın emeğinin değerlendirilmesi ve kadınların bireysel, sosyal ve ekonomik açıdan güçlenmesi amacıyla üretim atölyeleri
- Mahalleli ile doğal, tarihi, kültürel mekanlara gezi etkinlikleri düzenlenmektedir.

İstanbullular Mahalle Evi'nde çocuklar, gençler ve yetişkinlere yönelik faaliyetlere katılabilir, eğlenebilir, öğrenebilir veya sadece komşularıyla sohbet edebilirler.

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İBB Göç ve Uyum Eylem Planı

İstanbul, 2,5 milyon düzenli ve düzensiz mülteci ve göçmen nüfusu ile Dünya'da göçün en yoğun biçimde etkilediği kentlerin başında gelmektedir. İBB Göç politikalarının koordinasyonu, 2019 yılı itibariyle çalışmalarına başlayan Göç Birimi'nin koordinasyonunda yürütülmektedir. İBB göç politikaları bağlamında da kentsel refahın sağlanması odağıyla kapsayıcı ve nitelikli hizmet sunumuna öncelik vermektedir. 2021 yılı Eylül ayında gerçekleşen Belediye Meclis toplantısında kabul edilen Göç ve Uyum Politikaları Şube Müdürlüğünün kuruluş çalışmaları ise Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde devam etmektedir.

Göç alanında İBB faaliyetlerine yön veren temel doküman, katılımcı biçimde hazırlanan Göç ve Uyum Eylem Planıdır (2020-2024). Buna göre belirlenen 4 temel öncelik şöyledir:

1. Kentteki belediye hizmetleri ve ilçe belediyeleri arasında koordinasyonun sağlanması ve iyi yönetişim,
2. Belediyelerin hizmet kapasitelerinin artırılması,
3. Politika yapımı ve kapsayıcı hizmet sunumunu sağlamak amacıyla göç alanında nitelikli ve analitik veri akışının sağlanması,
4. Sosyal uyumun desteklenmesi çerçevesinde insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği. (Hedef 10.7)

b. Ekolojik Kriz

krizlere meydan okuyan İstanbul

02

Mevcut Durum

İstanbul'un Suyu, Doğal Alanları, İklim Krizi

İstanbul'un yüzölçümü 5400 km2'dir. Toplam alanının yaklaşık %45'ini (241.000 hektar), büyük bir kısmı kentin kuzeyine yayılmış olan ormanlar kaplamaktadır. Yapılaşmış alan ise kentin yaklaşık %26'sını kapsamaktadır. Artan nüfus, kuzeye doğru genişleme baskısı yaratmakta ve ormanları tehdit etmektedir.

İstanbul, çok sayıda farklı yaşama ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'de 13.404 takson, İstanbul'da ise 2.750 takson bulunmaktadır[12]. Endemik türler ise İstanbul'daki takson sayısının %2'sini oluşturmaktadır. Yedi önemli bitki alanında, bitki çeşitliliği açısından zengin, nadir ve endemik türlere rastlanmaktadır. İstanbul'da gözlemlenen 40 doğal bitki türünden 18'i sadece İstanbul'a özgüdür.

Türkiye'deki 84 yaban hayatı geliştirme sahasından ikisi İstanbul'dadır (Çatalca Çilingoz (Geyik) ve Sarıyer Feneryolu (Karaca)). Göçmen kuşların uluslararası göç rotası üzerinde yer alan İstanbul'da, Türkiye'de varlığını sürdüren 469 kuş türünün 301'i gözlenebilmektedir. Belgrad Ormanları; Terkos Havzası, Büyükçekmece ve Küçükçekmece Havzası gibi sulak alanlar ve Validebağ Korusu gibi kent içi yeşil alanlar ve boğaz hattı bu türlerden 160'ına beslenme ve dinlenme alanı görevi görmektedir.

İstanbul'un içme suyunun büyük bölümü Melen ve Yeşilçay regülatörleri başta olmak üzere, Kırklareli, Tekirdağ, Kocaeli, Bolu, Sakarya ve Düzce illerinde yer alan tesislerden sağlanmaktadır. İstanbul'un kendi sınırları içinde içme suyu sağlayan barajlarının toplam kapasitesi 830 milyon m³ düzeyindedir. Yakın çevreden kullanılan kaynaklarla birlikte, şehir için öngörülen tüm su kaynaklarının kapasitesi 1,625 milyar m3 düzeyindedir. 2021 yılında İstanbul için kaynaklardan çekilen toplam su 1,1 milyar m3 olmuş, bunun %62'si İstanbul dışındaki barajlardan temin edilmiştir.

12. https://nuhungemisi.tarimorman.gov.tr/public/istatistik (erişim tarihi 30.01.2023)

İklim projeksiyonları İstanbul'da yüzyıl sonunda günlük azami sıcaklıkların ortalama 1,5-4,8 °C artacağını, yağışlı gün sayısının azalacağını, kurak günlerin sayısının yüzyılın ortalarına kadar 45 günden 57 güne yükseleceğini, deniz seviyesinin yaklaşık 45-75 cm arasında yükseleceğini göstermektedir.

2019 yılında Türkiye emisyonlarının (506 milyon ton CO2e/yıl) yaklaşık %10'u İstanbul'da (50,9 milyon ton CO2e/yıl) gerçekleşmiştir. 2021 yılında İstanbul'da karbon ayak izi (3,2 ton CO2e/kişi yıl) ise Türkiye ortalamasının (6,1 ton CO2e/kişi yıl) altındadır. Fakat İstanbul'da emisyonlardaki değişim artış eğilimindedir. Hiç tedbir alınmaması durumunda, İstanbul'un karbon emisyonlarının artan nüfus ve ekonomik faaliyetler nedeniyle 2050 yılında yaklaşık 115 milyon ton CO2e düzeyine ulaşacağı öngörülmektedir.

Şubat 2022 verilerine göre Türkiye'de lisanslı üretilen elektriğin %2,4'ü İstanbul'dan karşılanmıştır. Buna karşılık, Türkiye'de faturalandırılan elektrik tüketiminin %15'i İstanbul'da gerçekleşmektedir. 2019 - 2022 yılları arasında toplam 19 noktada 3.695 kWp gücünde güneş enerji sistemi kurulumları gerçekleştirilmiş olup bu sayede 1.824 ton/CO2 azaltımı gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Enerji AŞ'nin Silivri Seymen'de bulunan biyokütle enerji santrali Türkiye'nin tek merkezde kurulu gücü en yüksek biyokütle enerji santralidir. 37 MW'lik kurulu güç ile yıllık yaklaşık 190 bin hanenin (760 bin kişinin) elektrik ihtiyacına, 37 bin ağacın karbon azaltımına eşdeğer 1,45 milyon ton/CO2 sera etkisi konusunda denk gelen metan gazının salınımının önlemesine ve 940 bin aracın oluşturduğu karbon emisyonun bertaraf edilmesine eşdeğer çevresel fayda sağlamaktadır.

Mevcut Durum

İstanbul'da Avrupa Yakasında Silivri-Seymen ve Asya Yakasında Şile-Kömürcüoda Düzenli Depolama Sahalarının, oluşan atık miktarının artması doğrultusunda kapasitelerinin azalması, yeni düzenli depolama sahası yapımı için ise uygun arazilerin bulunamaması alternatif bertaraf yöntemlerinin tercih edilmesini elzem hâle getirmiştir. Bu nedenle İstanbul Avrupa Yakasında Türkiye'de karışık belediye atıklarının yakılarak bertaraf edildiği tek tesis olan Kemerburgaz Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi faaliyete alınmıştır. Tesisimiz Türkiye'nin İlk, Avrupa'nın En Büyük Atık Yakma ve Enerji üretim Tesisidir. Günde ortalama 3.000 ton evsel atık işlenen tesiste İstanbul'da oluşan atığın yaklaşık %15-16'sı herhangi bir ön işlem gerektirmeksizin, doğrudan termal yöntemle (yakılarak) bertaraf edilmekte ve yanma ısısı ile 85 MWh elektrik enerjisi üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu sayede atıkların hacimsel olarak %95 kütlesel olarak %75 oranında azaltımı sağlanarak yaklaşık 140 futbol sahası büyüklüğünde düzenli depolama alanından tasarruf edilecektir. Tesiste üretilen elektrik yaklaşık 1.4 milyon kişinin elektrik ihtiyacına eşdeğer olup, tesiste yıllık 1.38 milyon ton CO2 emisyonu azaltımı sağlanmaktadır. Tesis, yıllık 700.000 aracın trafikten çekilmesine eş değer, başka bir deyişle 850 bin ağacın sağladığı emisyon azaltımına denk bir fayda sağlayarak İstanbul'un karbon ayak izini küçültmede önemli bir rol üstlenmektedir. Bu kazanımlara ilave olarak yıllık 1.000.000 ton atığın taşınmasından dolayı 8 milyon km yol tasarrufu sağlanmıştır.

Atıkların azaltılmasında ve geri kazanılmasında önem teşkil eden hususlardan biri biyobozunur atıkların yönetilmesidir. Bu kapsamda; İstanbul'un Avrupa Yakasında faaliyete alınan 130 ton/gün atık işleme kapasitesine sahip Kemerburgaz Biyometanizasyon Tesisinde; İBB tarafından oteller, restoranlar, hastaneler ve kamu kurum/kuruluşlarından ilçe belediyeleri ile yapılan protokoller kapsamında ayrı toplanmaya başlanan yemek ve gıda atıkları, işlenerek anaerobik çürütme sonucu biyogaz ve gübreye dö-

nüştürülmektedir. Biyogazdan 1,4 MWh elektrik enerjisi üretilmekte ve yıllık 81.000 ton CO2 emisyonu azaltımı sağlanmaktadır. Tesis, yıllık 40 bin aracın trafikten çekilmesine eş değer, başka bir deyişle yaklaşık 50 bin ağacın emisyon azaltımına denk bir fayda sağlayarak İstanbul'un karbon ayak izini küçültmede önemli bir rol üstlenmektedir.

Avrupa Birliği Ufuk 2020 Araştırma ve İnovasyon programı tarafından fonlanan ve 4 yıllık bir proje olan Pop-Machina projesi kapsamında, vatandaşların kullanımına açık ortak üretim alanı olarak Edirnekapı Hizmet Birimimizde kurulan Döngüsel İşler Atölyesi (DİA) ile üretici toplulukların güçlendirilmesi ve iş birlikçi üretim modellerinin oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda kullan-üret-at olarak ilerleyen lineer süreçlerden geri/ileri dönüşüm-yeniden kullanım-tamir/bakım gibi adımları temel alan döngüsel ekonomiye geçiş süreci desteklenmektedir. Döngüsel İşler Atölyesi'nde vatandaşlarla birlikte atık malzemelerden küçük ve orta ölçekte farklı ürünlerin tasarlanıp üretildiği çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Aynı zamanda özellikle dezavantajlı gruptaki vatandaşların kendi tasarım ve iş fikirlerini geliştirmek üzere prototip ürünler üretebilecekleri bir alan sağlayarak doğrudan istihdam etmeden ekonomiye katkı sağlamaları desteklenmektedir.

Yuvamız İstanbul ve Çevre Koruma Daire Başkanlığı iş birliği ile başlatılan "Geleceğin Çevreci Cesur Çocukları" projesi kapsamında çocukların çevreyi korumaya yönelik alışkanlığını geliştirecek, ilgi ve algısına uygun seçilmiş kukla karakteri ile interaktif gösteri yapılmış, gösteri sonunda temiz çevreyi amaçlayan ve kucaklayan çocuk temalı tasarımlar hediye edilmiştir. Proje 43 Çocuk Etkinlik Merkezi' nde yapılarak tamamlanmıştır.

İBB Temel Politika Belgeleri

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı ve Vizyon 2050'nin İklim Hedefleri

Şehirler İklim Liderliği Grubu C40'a Türkiye'den üye tek kent olan İstanbul, tarafı olduğu Deadline 2020 taahhüdü kapsamında, C40 iş birliğinde İklim Değişikliği Eylem Planı revizyonunu gerçekleştirmiş ve **2050 yılına kadar karbon nötr ve dayanıklı bir kent olma** kararlılığını ortaya koymuştur.

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı aşağıdaki kapsayıcı hedefler doğrultusunda güçlü bir taahhüt ortaya koymaktadır:

> *İstanbul'u; enerji verimliliğinin arttığı, atık yönetim uygulamalarının geliştiği, yenilenebilir enerjinin yaygınlaştığı, iklim değişikliğiyle mücadelenin içselleştiği ve kişi başına aktif yeşil alan miktarının yükseldiği sürdürülebilir kentsel hareketliliğin merkezi olan küresel düzeyde örmek bir kent haline getireceğiz.*
>
> *Katılımcılık anlayışıyla sürdürdüğümüz iklim değişikliği azaltım ve uyum çalışmalarımızı, hazırladığımız İklim Değişikliği Eylem Planı ışığında takip edecek ve kararlılıkla uygulamaya devam edeceğiz.*
>
> *Ekrem İMAMOĞLU*
>
> *İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı*

Hedef 1: 2050 yılında karbon nötr bir şehir hedefine ulaşılabilmesi için; 2019'da 50.9 $MtCO_2e$ olan baz değerine kıyasla 2030'a kadar %52'lik bir azalma elde edilmesi,

Hedef 2: İklim değişikliği etkilerine karşı şehrin uyum kapasitesinin arttırılması ve dirençli hale gelmesi,

Hedef 3: Yeşil ve adil ekonomik kalkınmanın inşa edilmesi.

Bu hedeflere ulaşmak üzere geliştirilen strateji ve eylemler; iç paydaşlar, ilçe belediyeleri, diğer kamu kuruluşları, STK'lar, akademi ve araştırma kurumları ile yürütülen katılım süreçleri sonucunda belirlenen kriterler doğrultusunda belirlenmiş ve önceliklendirilmiştir.

İBB, iklim krizi ile ilgili strateji ve faaliyetlerini, başta Vizyon 2050 Strateji Belgesi olmak üzere, hazırladığı planlara entegre etmiş ve koordinasyonu yürütmek üzere İklim Değişikliği Müdürlüğü'nü kurmuştur.

Vizyon 2050 Strateji Belgesinde İstanbul'un, 2050 yılında İstanbul'un doğayla uyum içinde yaşayan, dayanıklı, karbon ayak izi düşük, döngüsel ekonomiyi ve döngüsel kent prensiplerini destekleyen, iklim adaletini ilke olarak benimseyen, farkındalığı yüksek bir kent olması hedeflenmektedir.

İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi kapsamında Çevreyi Koruyan ve Değişen İklime Uyumlu Kent teması çerçevesinde belirlenen 4 amaç ve buna bağlı hedeflerin arasından seçilmiş olanlar aşağıda verilmektedir:

Amaç 1: Doğal Değerleri Korumak, İyileştirmek ve Onarmak

- Yapılaşmış çevrenin genişlemesini kontrol altında tutan tampon bölgenin oluşturulması
- Tahrip olmuş dere, göl gibi sulak alanların yeniden ekosisteme kazandırılması
- Bütünleşik kıyı alanları yönetimi yaklaşımı ile kıyı ve deniz ekosisteminin korunması
- Öncelikle Kuzey Ormanları olmak üzere parçalanmış ekosistemlerin bütünleştirilmesi

- Ekosistemin unsuru ve kent kültürünün parçası olan tüm canlıların tanınması ve korunması

Amaç 2: Çevre Kirliliğini ve Sera Gazı Emisyonlarını Azaltmak

- Enerji verimliliğinin sağlanması ve tüketimin azaltılması, enerji üretimi ve tüketiminde yenilenebilir enerjinin payının artırılması
- Sektörlerin yeşil dönüşüm ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik desteklenmesi
- Mevcut yapıların karbon ayak izinin azaltılması ve yeni yapıların düşük karbonlu yapı olarak inşa edilmesi
- Çevre dostu ulaşımın yaygınlaştırılması ve ulaşımdan kaynaklanan emisyonların azaltılması

Amaç 3: Kentin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Yurttaşların İklim Krizi Mücadelesine Katılımını Artırmak

- Kent içi yutak alanların artırılması ve kent peyzajının iklim uyumlu hale getirilmesi
- İstanbul iklim hareketini güçlendirmek üzere sivil alanın desteklenmesi

Amaç 4: İklim Adaletini Sağlamak

- İklim risklerinin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin önleyici sağlık uygulamalarıyla azaltılması
- İklim krizi etkileri ve uyum politikaları doğrultusunda ortaya çıkabilecek ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi
- Başta kırılgan gruplar olmak üzere, istihdamın adil dönüşümünün sağlanması

İBB Temel Politika Belgeleri

İstanbul, şehrin kuzeyini kaplayan orman alanları, tarım alanları, su havzaları ve Marmara ve Karadeniz kıyıları, iki denizi birbirine bağlayan İstanbul Boğazı ile eşsiz bir ekosisteme sahiptir. Kentin havasını temizleyen ve oksijen kaynağı olan ormanların, ihtiyaç duyulan içme suyunun önemli bir kısmını sağlayan su havzalarının, kent sakinlerinin erişilebilir gıda kaynaklarına erişimini kolaylaştıran tarım alanlarının ve rekreasyon ihtiyacını karşılayan yeşil alanların; nüfus artışı ve yapılaşma baskısından korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması İBB'nin ekoloji alanındaki en önemli önceliğini oluşturmaktadır.

İBB, eş zamanlı olarak iklim krizinin etkileri ile başa çıkmak üzere tedbirler almakta ve 16 milyon nüfuslu bir kentin iklim krizi üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak üzere çalışmaktadır.

İBB'nin, İstanbulluların sağlıklı içme suyuna erişimini sağlamak; kentin kıyılarını, sularını ve kaynaklarını kullandığı Karadeniz ve Marmara Denizi'nde kirliliği önlemek; başta Kuzey Ormanları ekosistemi olmak üzere toplam 240.688 hektar[13] genişliğindeki orman alanları ve ekosistemlerini korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak; orman alanı dışındaki alanlarda (tarım alanları, su havzaları vb.) doğal yaşamı korumak ve yapılaşma baskısını önlemek gibi sorumlulukları bulunmaktadır.

Şehir halkına içme suyu temini ve atık suların bertarafı İBB'nin asli görevleri arasında yer almaktadır. Bu açıdan, SKA 6 (Herkes için Erişilebilir Su ve Atık su Hizmetlerini ve Sürdürülebilir Su Yönetimini Güvence Altına Almak) İBB'nin ve bağlı kuruluşu olan İSKİ'nin sorumluluk alanındadır. Bu alanda, SKA 6.1 ve 6.2 hedefleri ile ilişkili olarak, kent nüfusunun tamamına temiz içme suyu temini ve atık su toplama hizmeti sunulmaktadır. Aynı şekilde, toplanan atık suyun %100'ü arıtılmaktadır. SKA Hedef 6.3 ile ilgili olarak ise, İBB'nin temel hedeflerinden birisi fiziksel atık su arıtma süreçlerinin ileri biyolojik arıtmaya dönüşümünü sağlamaktır. İSKİ bünyesinde 12 adet ileri biyolojik, 8 adet de ön atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. 2022 yılında üç yeni içme suyu arıtma tesisi ve beş yeni atık su arıtma tesisi açılmış, üç atık su arıtma tesisinin kapasitesi artırılmış, iki ön arıtma tesisinin biyolojik atık su arıtma tesisine dönüşümü gerçekleştirilmiştir.

13. Orman Bakanlığı, 2020

Halihazırda İstanbul'un atık suyunun %60'ı ön arıtmadan geçirilmekte; %40 ileri biyolojik ve biyolojik arıtma ile arıtılmakta ve geri kullanımı sağlanmaktadır. Bu alanda, yeni yatırımlarla ileri biyolojik arıtma tesisi kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Yakın zamanda iki tesisin daha biyolojik arıtmaya geçmesi ile, ön arıtma ile deşarj edilen su oranı %43'e düşecektir. Bu şekilde, arıtılmış suyun yeniden kullanım oranı arttırılmış olacak (SKA Hedef 6.3) ve suyun daha verimli kullanılması (SKA Hedef 6.4) sağlanmış olacaktır. Halihazırda atık su arıtma tesislerinden geri kazanılan su oranı %2'dir.

Su ekosistemlerinin restore edilmesi ve korunması (SKA Hedef 6.6), güvenli içme suyunun sürdürülebilir temini için elzemdir. İSKİ, zaman içinde yapılaşmış dere ve havza koruma kuşaklarında kamulaştırmalar yaparak bu alanların doğaya geri kazandırılması için çalışmaktadır.

İklim değişikliğine uyum ve iklim krizinin önlenmesine yönelik mücadele İBB'nin öncelikli politika alanlarındandır. Şehirler İklim Liderliği Grubu C40 ile iş birliğine ek olarak, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile Yeşil Şehir Eylem Planı Mutabakatı, U20 ile Yeşil ve Adil Bir İyileşme İçin G20'ye Şehirlerle Ortaklık Yapma Çağrısı Protokolü imzalanmıştır. Bu alanda C40 ile başlayan uluslararası iş birliklerinin geliştirilmesi, İklim Eylemi (SKA 13) ile Amaçlar için Ortaklıkların (SKA 17) karşılıklı katkısına önemli bir örnektir.

İBB, iklim krizi ile başa çıkmayı toplumsal refah ve adalet ile ilişkili olarak ele almaktadır. Bu bağlamda iklim krizine yönelik kurumsal kapasitenin artırılması, etkilerin daha ayrıntılı analizi, teknik ekipler için eğitimler ve yeni bilgilere erişilebilirliği sağlayan araçlar tanımlanması taahhütler arasındadır.

İBB, doğal afetlerin etkilerine karşı dayanıklılığa odaklanan SKA Hedef 13.1'i gerçekleştirmek üzere İstanbul Deprem Erken Uyarı ve Acil Müdahale Sistemini kurmak üzere çalışmalara başlamış; Tsunami Eylem Planını uygulamaya geçirmiş; afet riskli alanlarda kentsel dönüşüme yönelik uygulama projeleri geliştirmeye başlamıştır. Hızlı Tarama Yöntemleriyle Bina İncelemeleri ile 2020-2022 yılları arasında İstanbul genelinde toplam 107.063 bina ziyaret edilmiş ve 29.310 binada inceleme yapılmıştır. Hızlı tarama yöntemi ile tespit edilen 318 riskli binaya ilişkin; tapu, mül-

kiyet, plan durumu analizleri ve saha çalışması öncesinde hak sahipliği tespit tutanakları ile değerlendirme raporları hazırlanmıştır. Arnavutköy, Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Büyükçekmece, Esenler, Maltepe, Kartal, Küçükçekmece, Silivri, Sultangazi ve Zeytinburnu ilçelerinde toplam 270 binaya gidilerek sürece ilişkin vatandaşlarımıza bilgilendirme yapılmıştır.

İstanbul Yenileniyor Platformu ile 2021-2023 yılları arası 490 bini aşkın bağımsız birimden oluşan ve 1 milyon 700 binden fazla kişiyi kapsayan, toplam 25.500 başvuru yapılmıştır. 23 ilçe ve 82 mahalleden 6 bin 297 bağımsız birimde, 5 bin 969 konut, 238 ticari birimi ve 23 bin 876 kişiyi kapsayan uzlaşma süreci ise devam etmektedir.

İBB, ayrıca Afet ve Acil Durum Müdahale İstasyonları kurmakta ve afetlere karşı bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Müdürlüğünün koordinesinde, İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı belirlenen okullar doğrultusunda ortaokul öğrencilerine eğitim – öğretim yılı boyunca afet farkındalık eğitimleri konusunda bilgilendirme seminerleri gerçekleştirilmektedir. Afet Koordinasyon Merkezinde (AKOM) 5. ve 6. sınıflarda eğitim gören öğrencilere yönelik düzenlenen seminerlerde güvenli yaşam ve afet bilinci oluşması amaçlanırken, eğitimlerde çok sayıda öğrenciye ulaşılması hedeflenmektedir.

Kamuoyunda iklim krizine yönelik farkındalık yaratmak için dünyada sayılı örneği olan İklim ve Enerji Müzesini (Müze Gazhane) hayata geçirmiştir.

İstanbul, şehirlerin iklimle mücadeledeki uyum kapasiteleri, politikaları, proje ve taahhütlerinin değerlendirildiği "İklim Nötr ve Akıllı Şehirler Misyonu" kapsamında 377 aday arasından başarıyla tamamlayarak 100 öncü şehir arasına girmeye hak kazanmış ve Misyon Şehir markası almıştır. Seçilen şehirler iklim için yerel ölçekte hızlı bir dönüşüm için öncülük yapacaktır.

Karbonsuz ve akıllı şehir olma yolunda büyük adım olan misyon kapsamında; seçilen şehirler iklim için yerel ölçekte hızlı bir dönüşüm için öncülük yapacaktır. Misyona dâhil olmak, diğer öncü Avrupa şehirleri ile ortak bir ağın içerisinde yer alarak bilgi ve deneyim paylaşma avantajının yanı sıra Avrupa Birliği projelerine başvurularımızda şehrimize önemli bir saygınlık ve görünürlük sağlamaktadır.

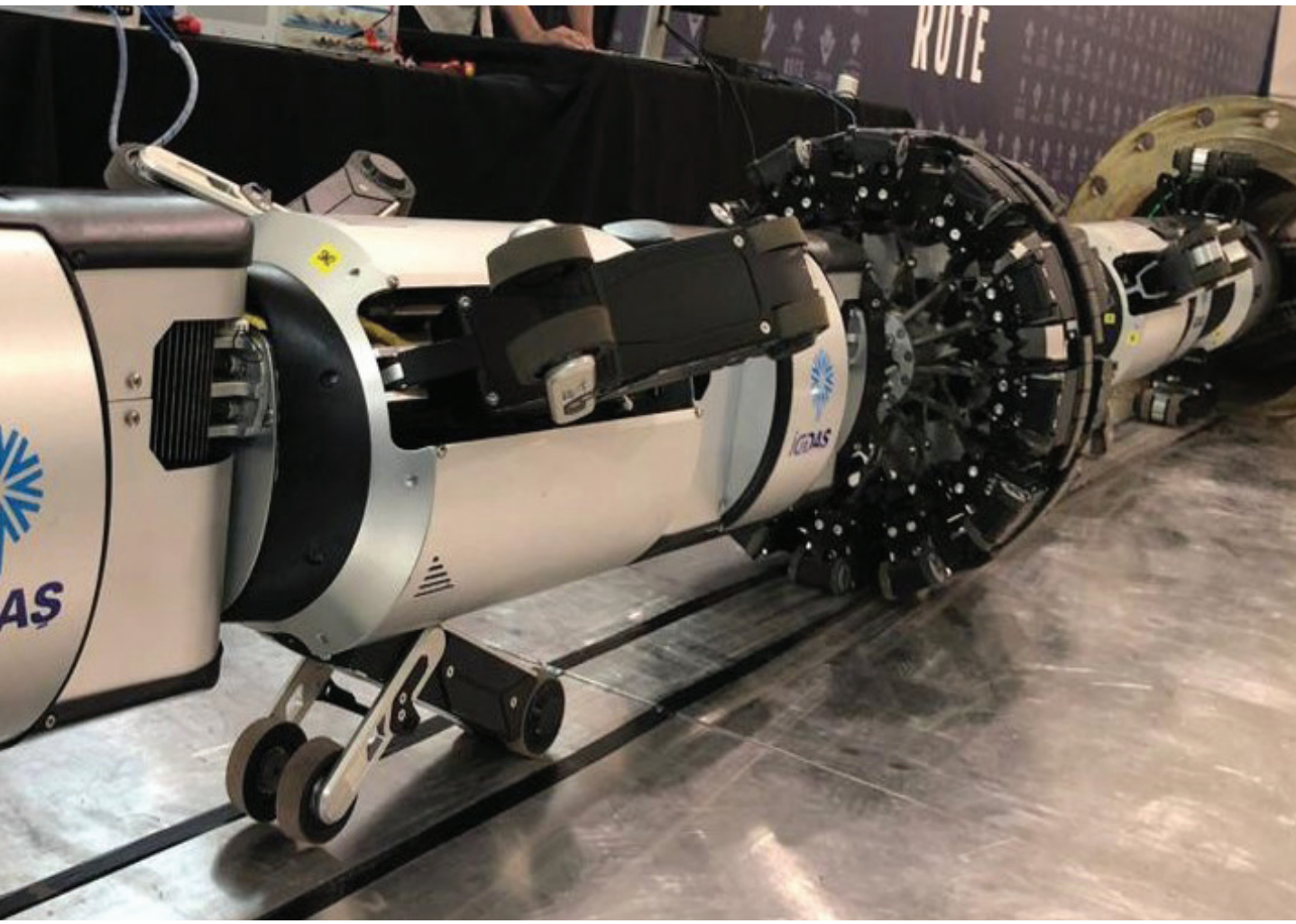
Şehirler misyonu çerçevesinde hazırlanacak olan İklim Şehir Sözleşmesi (Climate City Contracts 2030) başta olmak üzere misyon çalışmalarının değerlendirildiği uluslararası çok sayıda webinara katılım sağlanmıştır.

Misyon kapsamında 2030 yılına kadar şehrin karbon nötr olmasını destekleyen ve inovasyon içeren projelerini sunan Avrupa şehirleri içerisinden 30 pilot şehir seçilerek 2 yıl boyunca projeleri için teknik ve mali destek sağlanacak olan "NetZeroCities Pilot Cities Çağrısı"na "Yeşil ve Karbon Nötr Binaya Geçiş Rehberi-İstanbul Modeli (Build4GreenIST)" projesi ile Belediyemiz 2022 yılı içinde başvuruda bulunmuştur.

İBB'nin enerji (SKA 7) ile ilgili faaliyetleri de iklim krizi politikalarına katkı sağlamaya yöneliktir. Enerji hizmetlerine evrensel erişimi sağlama (SKA Hedef 7.1) konusunda, İBB'nin başlıca sorumluluğu doğalgaz sunumudur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bağlı kuruluşlarından olan İGDAŞ aracılığı ile doğalgaz altyapısının kurulumu ve doğalgaz dağıtımı yapılmaktadır 2021 yılında İGDAŞ abone sayısı 6.598.235 olarak açıklanmıştır[14]. İstanbul'da elektrik sunumu ise özel sektör tarafından sağlanmaktadır. İstanbul'a elektrik arzı sağlayan Boğaziçi Elektrik Dağıtım ve İstanbul Anadolu Elektrik Dağıtım şirketlerinin 2021 yılı toplam abone sayısı 8.346.307'dir. İstanbul hem elektrik hem de doğalgaz altyapısını büyük ölçüde tamamlamış durumdadır. İGDAŞ Fiber Optik Tabanlı Deprem Erken Uyarı ve İzleme Sistemi ve İGDAŞ Deprem Risk Azaltım Sistemi ile Boru İçi Denetleme Robotu Projesi ile dayanıklı bir sistem inşa edilmesine katkı sağlanmaktadır.

14. İGDAŞ. 2021. Faaliyet Raporu

ROTE

Avrupa Birliği ve Almanya Federal Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Bakanlığı tarafından ortaklaşa finanse edilen ve Mart 2021 tarihinde çalışmalarına başlanan "Batı Balkanlar ve Türkiye'de Belediye Başkanları Sözleşmesi" (EU4 Energy Transition Covenant of Mayors in the Western Balkans and Turkey) projesine yapılan başvurunun kabul edilmesiyle, 2023-2025 yılları arasında gerçekleştirilecek uygulama kapsamında İstanbul için "Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı" (SECAP) hazırlanmaktadır. (SKA 7, SKA 11, SKA 13)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen SECAP Projesinin önemli bir çıktısı olarak İBB Kurumsal Sera Gazı Emisyon Envanteri hesaplanmıştır. Toplam sera gazı emisyon miktarı 1.543.303 tCO2e, kişi başı emisyon miktarı ise 20,1 tCO2e olarak belirlenmiştir. Sera gazı salınımında en büyük payın %54,66'lık bir oran ile enerji sektörü olduğu görülmektedir. Bu değeri %42,59 ile ulaşım, %2,75 ile de atık-atık su sektörü takip etmektedir.

Atıkların etkin ve entegre yönetimi doğrultusunda, İBB, atıkların organik kısımlarının oksijensiz ortamda çürütülmesi ve inorganik kısımların yakılması yoluyla atıklardan elektrik enerjisi üretmektedir. 130 ton/gün kapasiteli Biyometanizasyon Tesisi ile 3 bin ton/gün kapasiteli Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi 2021 yılında faaliyete alınmış ve 2022 yılında günlük ortalama 12 bin ton atığın geri kazanımı ve bertarafı sağlanarak 843.747.566 kWh enerji üretilmiştir. Bu da 1 milyon 600 bin kişinin elektrik ihtiyacına eşdeğerdir.

Toplam enerji üretim ve tüketimi içinde yenilenebilir enerjinin payını artırmak (SKA Hedef 7.2) ise İBB'nin İİDEP çerçevesinde tanımladığı en önemli dönüşüm alanlarından biridir. Bu doğrultuda, 2050'ye kadar güneş, rüzgâr, biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının hem bireysel hem kent ölçeğindeki enerji üretiminde ve tüketiminde payının artırılarak sera gazı emisyonlarının azaltılması hedeflenmektedir. İBB, özellikle biyokütleden enerji üretimine yönelik yatırımlar yaparak, atıklardan temiz enerji üretilmesini sağlamaktadır. 2021 yılı itibarıyla atıktan enerji üretim kapasitesi 205 MWh'e ulaşarak 2 katına çıkarılmıştır. Bu miktar ile 500 bin hanenin yıllık enerjisini karşılanması ve yıllık 1,5 milyon ton karbon emisyon azaltımı mümkün olmuştur.

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planında da ortaya konulan "karbon nötr" hedefinin önemli bir parçası olarak, İBB 2050 yılına kadar toplu taşıma filosunu %100 çevre dostu araçlarla donatmayı ve İstanbulluları çevre dostu araç kullanımına teşvik etmeyi, yayalaşmayı ve bisiklet kullanımını artırmayı hedeflemektedir.

Enerji verimliliğini artırmak üzere, İBB hizmet binalarının enerji dönüşümü başlamıştır. Hizmet binalarımıza enerji yöneticileri atanmakta, yenilenebilir enerji sistemleri kurulmakta ve enerji verimliliği konusunda faaliyetler yürütülmektedir. İstanbul genelinde ise çocuklara enerji verimliliği farkındalık eğitimleri verilmekte, farklı uluslararası projeler (Neutralpath, procuRE) ile kentin enerji yarını planlanmaktadır.

Denizlerin (SKA 14) ve karasal ekosistemlerin (SKA 15) korunması, Türkiye'de büyük ölçüde ulusal kurumların yetki alanına girmektedir. Fakat, iki deniz ve bunları bağlayan eşsiz bir ekosistem olan İstanbul Boğazı dâhil olmak üzere yaklaşık 515 km kıyısı olan İstanbul'da, İBB özellikle denizlerin temizliğini sağlamak üzere (SKA Hedef 14.1) çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda 2022 yılı itibarıyla, Marmara kıyıları, Haliç ve İstanbul Boğazı'nda, 11 adet deniz yüzeyi temizlik teknesiyle ve 25 çöp kapar cihazıyla deniz yüzeyi temizliği yapılmaktadır. Farklı noktalara yerleştirilen 83 kamera ile kıyı şeridi izlenmekte ve kirliliğe anında müdahale edilmektedir.

2022 yılında, kıyı, plaj ve denizlerden yaklaşık 40 bin m3 atık temizlenmiştir. Denizi kirleten gemiler, denetim tekneleri, insansız hava araçları ve kameralar ile sürekli olarak denetlenmektedir.

İstanbul ile birlikte 7 şehrin kıyısının bulunduğu bir iç deniz olan Marmara Denizi, yıllar içinde biriken atıklar nedeni ile telafisi güç hasarlar almıştır. 2021 yılında, büyük miktarda müsilajın deniz yüzeyine çıkması ile daha görünür hâle gelen bu sorunun çözülmesine katkı sağlamak İBB için önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Marmara Denizindeki sorunların ele alındığı, Marmara Denizi Zirvesi gerçekleştirilmiş; 2021 yılında, kıyı, plaj ve deniz yüzeyinden toplamda 4 bin 28 m3 müsilaj toplanmıştır.

İstanbul'un fiziksel arıtma ve deniz deşarjı üzerine kurulu atık su yönetimini, ileri biyolojik arıtma ve geri kullanıma dönüştürmek, denizlerin kirletilmesini önlemek üzere yapılmakta olan en önemli çalışmadır.

İBB, ayrıca çevre politikaları ve yerel ekonomik kalkınma politikaları kapsamında küçük ölçekli üreticileri ve balıkçılık faaliyetlerini, tekne bakım malzemesi ve koruyucu ekipman desteği gibi araçlarla güçlendirmektedir. (SKA Hedef 14.b).

İBB, İstanbul'un karasal ekosistemlerini kayıt altına almak ve korumak üzere İstanbul'un Biyoçeşitlilik Haritasının Hazırlanması projesini başlatmıştır. Harita tamamlandığında, İstanbul'un karasal ekosistemlerini korumaya yönelik, veriye dayalı projeler yürütülebilecektir. İBB, ayrıca, kent içindeki koruların eko-

lojik restorasyonunu yapmakta ve kent ekosistemini ve yaban hayatını korumaya yönelik etkinlikler düzenlemektedir.

İBB, ayrıca çevre politikaları ve yerel ekonomik kalkınma politikaları kapsamında küçük ölçekli üreticileri ve balıkçılık faaliyetlerini, tekne bakım malzemesi ve koruyucu ekipman desteği gibi araçlarla güçlendirmektedir. (SKA Hedef 14.b).

İBB, İstanbul'un karasal ekosistemlerini kayıt altına almak ve korumak üzere İstanbul'un Biyoçeşitlilik Haritasının Hazırlanması projesini başlatmıştır. Harita tamamlandığında, İstanbul'un karasal ekosistemlerini korumaya yönelik, veriye dayalı projeler yürütülebilecektir. İBB, ayrıca, kent içindeki koruların ekolojik restorasyonunu yapmakta ve kent ekosistemini ve yaban hayatını korumaya yönelik etkinlikler düzenlemektedir.

herkes için erişilebilir su ve atıksu hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak

6 TEMİZ SU VE SANİTASYON

ska 6

hedef 6.1

2030 yılına kadar herkes için güvenilir ve karşılanabilir içme suyuna evrensel ve adil erişim sağlamak

hedef 6.2

2030 yılına kadar **herkes için yeterli ve adil sanitasyon ve hijyene erişim sağlamak** ve kadınların, kız çocuklarının ve kırılgan durumda olan kişilerin ihtiyaçlarına özel ilgi göstererek kamuya açık alanlarda dışkılamaya son vermek

hedef 6.3

2030 yılına kadar, dünya genelinde kirliliği azaltmak, düzensiz çöp depolamayı ortadan kaldırmak, tehlikeli kimyasalların ve maddelerin salınımını asgariye indirmek, **arıtılmamış atık su oranını yarıya indirmek, geri dönüşümü ve güvenli tekrar yeniden kullanımı dünya çapında büyük ölçüde artırmak** suretiyle su kalitesini yükseltmek

hedef 6.4

2030 yılına kadar su kıtlığına çözüm getirmek ve su kıtlığı çeken insan sayısını önemli ölçüde azaltmak üzere su kullanım verimliliğini tüm sektörlerde büyük ölçüde artırmak ve sürdürülebilir tatlısu çıkarma ve tedarikini temin etmek

hedef 6.5

2030 yılına kadar, uygun olduğu takdirde, sınırötesi iş birliğini de içerecek şekilde her düzeyde **entegre su kaynakları yönetimi** uygulamak

hedef 6.6

2020 yılına kadar dağlar, ormanlar, sulak alanlar, nehirler, akiferler ve göller dâhil olmak üzere **suyla ilgili ekosistemleri korumak ve restore etmek**

hedef 6.a

2030 yılına kadar, su toplama, tuzdan arındırma, su verimliliği, atıksu arıtma, geri dönüşüm ve tekrar kullanım teknolojilerini de içerecek şekilde **su ve sanitasyon ile ilgili eylemler ve programlar konusunda uluslararası işbirliğini** ve gelişmekte olan ülkelere kapasite geliştirme desteğini artırmak

hedef 6.b

Su ve sanitasyon yönetiminin iyileştirilmesi için yerel katılımı desteklemek ve güçlendirmek

göstergeler

hedef 6.1

İnşaatı Tamamlanan İçme Suyu Altyapı Uzunluğu (km)

İnşaatı Tamamlanan Atıksu/Yağmur Altyapı Uzunluğu (km)

İSKİ Abone Sayısı

Şehre Verilen Günlük Ortalama Su Miktarı

hedef 6.3

Arıtılmış Atık Su Oranı (%)

Biyolojik ve İleri Biyolojik Arıtma İle Arıtılmış Atıksu Oranı

6 TEMİZ SU VE SANİTASYON

herkes için erişilebilir su ve atıksu hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak

sdg 6

herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak

7 ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

sdg 7

hedef 7.1

2030 yılına kadar karşılanabilir, güvenilir ve modern **enerji hizmetlerine evrensel erişim sağlamak**

hedef 7.2

2030 yılına kadar **yenilenebilir enerjinin** küresel enerji bileşimi içindeki payını önemli ölçüde artırmak

hedef 7.3

030 yılına kadar **enerji verimliliği** küresel iyileşme hızını iki katına çıkarmak

hedef 7.a

2030 yılına kadar yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, gelişmiş ve daha temiz fosil yakıt teknolojilerini de içerecek şekilde **temiz enerji araştırmaları ve teknolojilerine** erişimi kolaylaştırmak için uluslararası işbirliğini çoğaltmak ve **enerji altyapısı ve temiz enerji teknolojileri yatırımlarını** desteklemek

hedef 7.b

2030 yılına kadar, herkese çağdaş ve sürdürülebilir enerji hizmetleri sağlamak için tüm gelişmekte olan ülkelerde, özellikle en az gelişmiş ülkelerde, gelişmekte olan küçük ada devletlerinde ve karayla çevrili gelişmekte olan ülkelerde, **altyapıyı yaygınlaştırmak ve teknolojileri yükseltmek**

göstergeler

hedef 7.2

İBB'nin Elektrik Tüketiminin Güneş Enerjisi Sistemlerinden Karşılanma Oranı

hedef 7.b

Atıktan Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarı

7 ERİŞİLEBİLİR VE TEMİZ ENERJİ

herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak

ska 7

SKOR 13

iklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek

13 İKLİM EYLEMİ

hedef 13.1

Tüm ülkelerde iklim değişikliğiyle ilgili tehlikeler ile doğal afetlere karşı dayanıklılık ve uyum kapasitesini güçlendirmek

hedef 13.2

İklim değişikliğine yönelik önlemleri ulusal politikalara, stratejilere ve planlama süreçlerine dâhil etmek

hedef 13.3

İklim değişikliğinin önlenmesi ve etkilerinin azaltılması ile iklim değişikliğine uyum ve erken uyarı konularında eğitim, **farkındalık bireysel ve kurumsal kapasite geliştirmek**

hedef 13.a

Anlamlı azaltım eylemleri ve uygulamada şeffaflık bağlamında gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla; 2020 yılı itibarıyla tüm kaynaklardan yıllık 100 milyar ABD Dolarının ortaklaşa harekete geçirilmesi amacına yönelik Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine taraf olan gelişmiş ülkelerin taahhütlerini gerçekleştirmelerini sağlamak ve Yeşil İklim Fonunu sermaye oluşumunun bir an önce tamamlanması suretiyle faaliyete geçirmek

hedef 13.b

En az gelişmiş ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinde; kadınlar, gençler ile yerel ve marjinal topluluklara odaklanmayı da kapsayan iklim değişikliğine yönelik planlama ve yönetim kapasitesini artıracak mekanizmaları teşvik etmek

göstergeler

hedef 13.1

Yangınlara Ortalama Varış Süresi

Afet Öncelikli Riskli Alanların Tespit Oranı

hedef 13.2

Azaltım ve Uyum odaklı İklim Değişikliği Eylem Planı Varlığı

İklim Değişikliği Eylem Planına Ait Azaltım ve Uyum Çalışmalarının Takibinin Gerçekleştirilme Oranı

Biyoçeşitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı

Kent İçerisinde Yapılacak Antropojenik Faaliyetler İçin Planlama, Projelendirme Ve Uygulama Aşamalarında Ekolojik Etki Değerlendirmesinin Yapılması

Toplu Ulaşımda Deniz Yolu Taşımacılığının Payı

hedef 13.3

Bisiklet Yolu Uzunluğu

İBB Tarafından Hava Kalitesi İzlemesi Yapılan Nokta Sayısı

İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı

13 İKLİM EYLEMİ

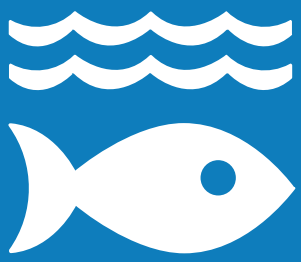
iklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek

sdg 13

SKOP 14

sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak

14 SUDAKİ YAŞAM

hedef 14.1

2025 yılına kadar deniz atıkları ve besin maddesi kirliliği dâhil, özellikle karasal faaliyetlerden kaynaklanan her türlü **deniz kirliliğini önlemek** ve kayda değer miktarda azaltmak

hedef 14.2

2020 yılına kadar, önemli olumsuz etkileri önlemek için, **deniz ve kıyı ekosistemlerini dayanıklılıklarını da artıracak biçimde sürdürülebilir bir şekilde yönetmek** ve korumak ve sağlıklı ve üretken okyanuslar için ekosistemlerin restore edilmesi amacıyla harekete geçmek

hedef 14.3

Her düzeyde geliştirilmiş bilimsel iş birliği yolunu da içerecek şekilde okyanus asitlenmesinin etkilerini ele almak ve mümkün olduğunca azaltmak

hedef 14.4

2020 yılına kadar, mahsul toplamayı etkili bir şekilde tanzim etmek; **aşırı avlanma, yasadışı, kayıt dışı ve kuraldışı (YKK)** balıkçılık ve tahrip edici balıkçılık uygulamalarını bitirmek ve balık stoklarını, en azından biyolojik karakteristiklerine göre belirlenen maksimum sürdürülebilir ürünü sağlayabilecek seviyelere çıkarmak amacıyla, optimum zamanda restore etmek üzere bilimsel temelli yönetim planları uygulamak

hedef 14.5

2020 yılına kadar, ulusal ve uluslararası yasalarla uyumlu olacak şekilde ve mevcut en iyi bilimsel bilgiye dayanarak **kıyı ve deniz alanlarının en az %10'unu koruma altına almak**

hedef 14.6

Gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeler için uygun, etkili ve farklılaştırılmış muamelenin DTÖ balıkçılık sübvansiyonları müzakerelerinin ayrılmaz bir parçası olması gereğini tanıyarak; 2020 yılına kadar, **kapasite aşımı ve aşırı avlanmaya yol açan balıkçılık sübvansiyonlarını yasaklamak,** yasadışı, kayıt dışı ve kuraldışı balıkçılığa neden olan sübvansiyonları sona erdirmek ve bu tarz yeni sübvansiyonlar başlatmaktan kaçınmak

hedef 14.7

2030 yılına kadar küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkelerin; balıkçılık, su ürünleri ve turizmin sürdürülebilir yönetimini de içerecek şekilde, **su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımından edindikleri ekonomik faydaları artırmak**

hedef 14.a

Okyanus sağlığını iyileştirmek ve deniz biyolojik çeşitliliğinin başta küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasına katkısını artırmak amacıyla; Deniz Teknolojisi Transferine İlişkin Hükümetler arası Oşinografi Komisyonu Kriterleri ve Rehberleri doğrultusunda **bilimsel bilgiyi artırmak, araştırma kapasitesini güçlendirmek ve deniz teknolojileri transfer etmek**

hedef 14.b

Küçük ölçekli olta balıkçılarının deniz kaynakları ve pazarlarına erişimini sağlamak

hedef 14.c

"İstediğimiz Gelecek" belgesinin 158. paragrafında da belirtildiği üzere okyanusların ve okyanus kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yasal çerçeveyi belirleyen Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinde yer aldığı şekliyle uluslararası hukuku uygulayarak okyanusların ve **okyanus kaynaklarını korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını iyileştirmek.**

göstergeler

hedef 14.1

Deniz Araçlarından Alınan Toplam Atık Miktarı

Deniz Yüzeyi, Kıyı ve Plajlardan Toplanan Atık ve Yosun Miktarı

İleri Biyolojik / Biyolojik Olarak Arıtılan Atık Su Oranı

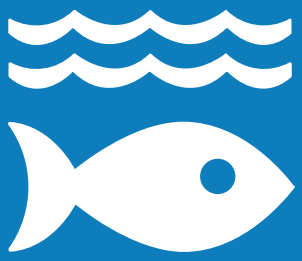
hedef 14.5

Mavi Bayraklı Plaj ve Marina Sayısı

hedef 14.b

Küçük Ölçekli Balıkçılara Yönelik Destek Verilen Tekne Sayısı

14 SUDAKİ YAŞAM

sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak

sdg 14

İyi Uygulama Örneği

Çöp Kapar Projesi

İBB Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi, Deniz Hizmetleri Müdürlüğünce İstanbul Boğazı'nda çöplerin en fazla biriktiği ve insan sirkülasyonun en yoğun olduğu bölgelere deniz yüzeyindeki çöplerin toplanması ve insan kaynaklı deniz kirliliğine yönelik farkındalık oluşturmak amacıyla çöp kapar cihazları kurulmuştur.

Proje kapsamında; Eminönü Galata Köprüsü'nün yanına 9 adet, Karaköy Şehir Hatları İskelesi'nin yanına 1 adet, Kadıköy Adalar İskelesi'nin yanına 10 adet, Aşiyan Kıyı Bölgesine 3 adet, Ortaköy Şehir Hatları Vapur İskelesi'nin yanına ise 2 adet olmak üzere toplam 25 adet çöp kapar cihazı kurulumu yapılmıştır.

Hayata geçirilen Çöp Kapar Projesi ile İstanbul denizlerine kıyısı olan tüm ilçelerde vatandaşların deniz kirliliğine sebebiyet veren atıkların toplanması, deniz kirliliğinin önlemesi ile ilgili farkındalık kazandırılmıştır.

"Temizken Güzel Projesi" adı altında İBB, CİF (Unilever San. A.Ş) ve TÜRK KIZILAYI ile birlikte hayata geçirilen bu çalışma, kamu, özel sektör ve sivil toplum ortaklığı ile geliştirilen ve hayata geçirilen projelere önemli bir örnek sunmaktadır. Paydaşların görev ve sorumlulukları üç yıllık bir protokol ile imza altına alınmıştır. Proje ayrıca özel sektör ile amaçlar için ortaklıklar (SKA 17) kapsamında da iyi bir örnek sunmaktadır.

Atıksu ve Yağmur Suyu Hatlarının Ayrıştırılması, Dere Islahı ve İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisleri

Denizlerin kirlenme nedenlerinden biri olan arıtılmamış atıksu deşarjı problemini çözebilmek için İSKİ, yatırımlarına devam etmektedir. Kent genelinde atıksu ve yağmur suyu hatları önemli ölçüde ayrıştırılarak atıksuların denize değil, arıtma tesislerine ulaştırılması sağlanmıştır. Ayrıca, dere ıslah çalışmaları yapılarak sel ve taşkınlarla mücadele edilmektedir.

İSKİ, bu çalışmalara ek olarak hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan doğrudan denize gönderilen atıksularla ilgili de harekete geçmiştir. Yalnızca ön arıtma ile arıtılan atık suların denize deşarj edilmesinin önüne geçmek için tesis güncelleme çalışmaları da sürmektedir. İstanbul'un atık suyunun tamamının biyolojik yöntemlerle arıtılmasını amaçlayan İSKİ, biyolojik ve ileri biyolojik arıtma tesislerinin yapımına devam etmektedir.

Halihazırda İSKİ bünyesinde bulunan 12 adet ileri biyolojik, 8 adet de ön atıksu arıtma tesisi ile İstanbul'un atık suyunun % 60'ı ön arıtmadan geçirilmekte; % 40 İleri biyolojik ve biyolojik arıtma ile arıtılmakta ve geri kullanımı sağlanmaktadır. Bu alanda yapılan yeni yatırımlarla ileri biyolojik arıtma tesisi kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Yakın zamanda iki tesisin daha biyolojik arıtmaya geçmesi ile, ön arıtma ile deşarj edilen su oranı %43'e düşecektir. Atık suların giderek artan oranda biyolojik arıtma sistemleri ile arıtılması sonucunda suyun daha verimli kullanılması sağlanmakta, arıtılmamış atık suların denizleri kirletmesi önlenmektedir.

karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek

15 KARASAL YAŞAM

ska 15

hedef 15.1

2020 yılına kadar, uluslararası anlaşmaların getirdiği yükümlülükler doğrultusunda, özellikle ormanlar, sulak alanlar, dağlar ve kurak alanlar olmak üzere, karasal ve iç tatlı su ekosistemlerinin ve bunların hizmetlerinin korunmasını, restore edilmesini ve sürdürülebilir kullanılmasını sağlamak

hedef 15.2

2020 yılına kadar, tüm orman türleri için sürdürülebilir yönetim uygulamasını teşvik etmek, ormansızlaşmayı durdurmak, bozulmuş ormanları restore etmek, ormanlaştırma ve yeniden ağaçlandırmayı küresel düzeyde ciddi miktarda artırmak

hedef 15.3

2020 yılına kadar, çölleşmeyle mücadele etmek; çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen topraklar da dâhil bozulmuş arazileri ve toprakları restore etmek ve toprak bozulmasından kurtulmuş bir dünyaya ulaşmak için çaba göstermek

hedef 15.4

2030 yılına kadar **dağ ekosistemlerinin,** sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez olan faydalarını sağlama kapasitesini geliştirmek için, biyolojik çeşitliliği de içerecek şekilde, muhafazasının sağlanması

hedef 15.5

Doğal habitatların bozulmasını azaltmak için acil ve kayda değer tedbirler almak, biyoçeşitlilik kaybını durdurmak ve 2020 yılına kadar tehdit altındaki türleri korumak ve tamamen yok olmalarını önlemek

hedef 15.5

Genetik kaynakların kullanımından ortaya çıkan faydaların adil ve hakkaniyetli biçimde paylaşılmasını sağlamak ve bu kaynaklara, uluslararası düzeyde anlaşıldığı haliyle, uygun erişimi yaygınlaştırmak

hedef 15.7

Korunan bitki ve hayvan türlerinin kaçırılması ve kaçak avlanmanın sona erdirilmesi için acil tedbir almak ve yasadışı yollardan elde edilen yaban hayatı ürünleri olan arz ve talebini irdelemek

hedef 15.8

2020 yılına kadar istilacı yabancı türlerin kara ve su ekosistemlerine gelişini önlemek ve etkilerini önemli ölçüde azaltmak için önlem almak ve öncelikli türleri kontrol altına almak veya yok etmek

hedef 15.9

2020 yılına kadar ekosistem ve biyolojik çeşitlilik değerlerini ulusal ve yerel planlara, kalkınma süreçlerine, yoksulluk azaltma stratejilerine ve hesaplarına dâhil etmek

hedef 15.a

Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için her türlü kaynaktan gelen **mali imkânları seferber etmek ve kayda değer miktarda artırmak**

hedef 15.b

Sürdürülebilir orman yönetiminin finansmanı için tüm kaynakları önemli ölçüde her düzeyde seferber etmek ve gelişmekte olan ülkelere, koruma ve yeniden ağaçlandırmayı da içerecek şekilde sürdürülebilir orman yönetimini daha ileri düzeye taşımaları için yeterli teşvikler sağlamak

hedef 15.c

Yerel toplulukların sürdürülebilir geçim fırsatlarını takip edebilmeleri için kapasitelerini artırmayı da içerecek şekilde, korunan türlerin kaçak avlanması ve kaçırılmasıyla mücadele etmeye yönelik mevcut çabalara küresel desteği artırmak

göstergeler

hedef 15.1

Yıl İçinde Yapılan Yeşil Alan Miktarı

Biyoçeşitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı

hedef 15.2

Korunan ve kültüre alınan bitki türleri sayısı

hedef 15.5

Endemik Takson Sayısı

15 KARASAL YAŞAM

karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek

ka 15

İyi Uygulama Örneği

Koru İstanbul

Kuzey Ormanları Rehabilitasyon ve Uygulama (KORU İstanbul) projesi, büyük ölçekli projeler, kontrolsüz kentleşme, madencilik, turizm, sanayi, enerji yatırımları vb. faaliyetlerle tahrip edilen Karadeniz kıyı kuşağı boyunca uzanan bir ekosistemler bütünü olarak tanımlanan ve gelecek nesiller için yaşamsal öneme sahip Kuzey Ormanlarını ve kırsal alanları odağa alan çalışmalar yürütmektedir. Kuzey Ormanlarının ve doğal zenginliklerin tahribi, çevre kirliliği, iklim krizi, kuraklık vb. çeşitli çevre sorunlarına yol açmıştır. KORU projesi ile, ekolojik tahribatın engelle-

nerek kontrol altına alınması, doğal yapıyı koruyarak hassas ekosistemin sürdürülebilirliğinin sağlanması, ekolojik açıdan zengin doğal alanların korunması, sürdürülebilir doğal kaynak kullanımı ile kalkınma ve koruma ağırlıklı kullanım dengelerinin kurulmasının sağlanması hedeflenmektedir. İBB Şehir Planlama Şube Müdürlüğü, BİMTAŞ ve İstanbul Planlama Ajansı işbirliğinde uygulanan KORU İstanbul kapsamında çalışmanın gerçekleştirilebilir ve izlenebilir kılınması amacıyla uygulanabilir, esnek ve etkili bir eylem planı hazırlanacak ve kısa, orta, uzun vadede yapılacak adımlar tanımlanacaktır.

c. Kentsel Yapılı Çevre / Altyapı Krizi

krizlere meydan okuyan İstanbul

02

Mevcut Durum

İstanbul'da Kentsel Yapı ve Yaşam

2021'de İstanbul'da konut üretiminde özel sektörün payı %95,6, kamu sektörünün payı %3,7, kooperatiflerin payı ise %0,7 olarak gerçekleşmiştir. İstanbulluların %28,8'i kiralık konutlarda yaşamaktadır. 2019 yılında hanehalkı bütçesi içinde en büyük pay %28,6 ile konut ve kiraya ayrılmaktadır. Faturalar gibi dolaylı konut giderleri ile birlikte, çok sayıda hanenin gelirinin %30'undan fazlasını konut kaynaklı masraflara harcamak durumunda kaldığı görülmektedir.

2021 yılında her beş kişi başına bir otomobilin düştüğü İstanbul, %62 seviyesindeki trafik sıkışıklığıyla dünya kentleri arasında ilk sırada yer almış; kent sakinleri yıl boyunca ortalama 142 saatini trafikte kaybetmiştir.

İstanbul'da günlük yaklaşık 30 milyon kent içi yolculuk gerçekleştirilmektedir. Bu yolculukların %31,6'sı otomobil ve servis; %27,9'u toplu taşıma ve %40,5'i yaya olarak gerçekleştirilmektedir.

2020 yılında toplu taşımayla gerçekleştirilen yolculuklarda karayolunun payı %73,9, hızlı ve konforlu yolculuk sağlayan raylı sistemlerin payı ise %24,6 olmuştur. Bir deniz kenti olan İstanbul'da toplu taşıma yolculuklarında denizyolunun payı ise %1,6 seviyesinde kalmıştır.

2020 yılında, İstanbul'da, zirve saatlerde yürüyerek gerçekleştirilen yolculukların toplam yolculuklar içindeki payı %40 olarak tespit edilmiştir. Görece yüksek düzeydeki yaya yolculuk oranına rağmen, İstanbul'da, 43.800 kilometrelik toplam yol ağı içinde yayalaştırılmış yol ağı uzunluğu 63 kilometredir. Bisiklet yollarının uzunluğu ise 374 kilometre tamamlanmış ve 150 kilometre inşaat çalışmaları devam eden olmak üzere toplam 524 kilometredir.

İstanbul, 8.500 yıllık kentleşme ve son kazı çalışmalarıyla 400.000 yıla ulaşan bilinen geçmişiyle dünyanın en eski ve en önemli şehirlerinden birisidir. Bu birikim; ulusal mevzuata göre, sit alanları, tescilli kültür varlıkları, somut olmayan miras gibi araçlarla korunmaktadır. İstanbul, yaklaşık 18.266 hektar arkeolojik, kentsel, tarihi, karma sit alanları ve 57.371 hektar doğal sit alanına sahiptir. Bunların arasında, 765,5 hektarlık bir alan UNESCO Dünya Mirası Listesinde yer almaktadır.

Türkiye'deki özel müzelerin %23'ü, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelerin %6,5'i, sinema salonlarının %32'si, tiyatro salonlarının ise %28'i İstanbul'dadır. Türkiye'deki tiyatro seyircilerinin %39'u ve özel müze ziyaretçilerinin %36'sı da İstanbul'da yer almaktadır.

İstanbul, Marmara Denizinde Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde meydana gelecek deprem tehlikesiyle karşı karşıyadır. 7,5 büyüklüğündeki bir deprem için hazırlanan senaryoya göre 200.000 binanın orta ve üstü seviyede hasar göreceği öngörülmektedir. Ortalama can kaybı tahminleri depremin gece meydana gelmesi halinde 14.150 kişi, gündüz saatlerinde olması durumunda ise 12.400 kişi olarak tahmin edilmektedir. Senaryolara göre, deprem sonrasında enerji şebekesinin %5'inin orta hasar, trafo merkezlerinin ise %30'unun orta ve üzeri hasar alması beklenmektedir. Doğalgaz altyapısının ise yaklaşık %40'ının orta ve daha üstü seviyede hasar göreceği tahmin edilmektedir.

İklim krizine bağlı ani hava olayları karşısında, İstanbul'daki dere koruma bantlarında ve dere taşkın alanlarında yapılaşma toplumu tehdit etmektedir. Taşkın alanlarında kalan 43.000 binada İstanbul nüfusunun %2'sine denk gelen yaklaşık 290.000 kişi yaşamaktadır.

İBB Temel Politika Belgesi

Vizyon 2050 Strateji Belgesi

Birlikte üretmenin gücüne inanan ve bilimsel yöntemlerle planlanmış bir katılım süreciyle biçimlenen İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, İstanbulluların yaşamının iyileştirilmesini önceleyen ve kırılgan gruplara pozitif ayrımcılık yapan bir bakış açısıyla hazırlanmıştır. Başta İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) olmak üzere, İstanbul için çalışan tüm kurum ve kişiler için bir rehber niteliğinde olan belge, kentin uzun erimli ve çok boyutlu kalkınma dinamiklerini bütünleşik olarak ele alan stratejik bir yaklaşımla son hâline getirilmiştir.

...

İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, İstanbullularca belirlenen İstanbul'un 2050 yılı vizyonunu ve temel politikalarını hayata geçirmek üzere, 7 tema altında toplam 38 amaç ve bu amaçların yol haritasını ortaya koyan 246 hedef tanımlamaktadır. Planın ana temaları; Çevreyi Koruyan ve Değişen İklime Uyumlu Kent, Etkin ve Kapsayıcı Hareketlilik, Bütünleşik ve Akıllı Altyapı Sistemleri, İyi Yaşam Sağlayan Canlı ve Duyarlı Mekânlar, Dönüştüren ve Dayanıklı Ekonomi, Herkes İçin Erişilebilir ve Adil Kentsel Olanaklar, Eşit ve Özgür Toplum olarak belirlenmiştir.

İstanbul, Türkiye'nin en büyük kenti ve dünyanın sayılı metropollerinden biridir. Pek çok güçlü yönü ve özgünlüğü bulunan İstanbul, hem yerel hem de küresel sorunlarla karşı karşıyadır. İstanbul'un sorunları, plansız gelişme ve İstanbulluların gerçek ihtiyaçlarının önceliklendirilmemesi nedeniyle kronikleşmiştir. Zaman zaman krizlere dönüşen bu sorunlar Vizyon 2050 Strateji Belgesi kapsamında yönetim/demokrasi, ekonomi/kalkınma, ekoloji, kentsel yapılı çevre/altyapı ve toplumsal refah olmak üzere beş temel meydan okuma alanı ile tanımlanmaktadır.

İstanbul'un ekonomik, toplumsal ve mekansal gelişimini bütüncül olarak ele alan Vizyon 2050, bir bütün olarak SKA 11 ile ilişkili olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, planın temaları arasından Etkin ve Kapsayıcı Hareketlilik ve İyi Yaşam Sağlayan Canlı ve Duyarlı Mekânlar bu SKA ile ilgili olarak öne çıkmaktadır.

Temaların amaçları ve seçilmiş hedefleri aşağıda verilmektedir:

Etkin ve Kapsayıcı Hareketlilik

Amaç 1: Bütünleşik Ulaşım Sistemleriyle Erişilebilir ve Konforlu Yolculuk Sağlamak

- Raylı sistemlerin kent içi hareketlilikte ana özne haline getirilmesi
- Lastik tekerlekli toplu taşıma sistemlerinin raylı sistemleri besleyecek şekilde düzenlenmesi
- Denizyolu ulaşım payının artırılması
- Kentsel hareketlilikte bireysel yolculuk talebinin azaltılması

Amaç 2: Yaya ve Bisikletli Ulaşımı Kent Genelinde Bir Ulaşım Türü Olarak Yaygınlaştırmak

- Yürünebilirliği artıracak şekilde mahalle ölçeğinde kentsel fonksiyonların güçlendirilmesi
- Bisiklet paylaşım ve mikro hareketlilik araç altyapısının yaygınlaştırılması ve yenilikçi girişimlerin desteklenmesi
- Sağlıklı yaşam için İstanbullularda yürüme ve bisiklete binme alışkanlıklarının geliştirilmesi

Amaç 3: Trafik Güvenliğini Sağlamak

- İnsan hareketliliği ve mekânsal özellikler göz önünde bulundurularak güvenli hız yönetiminin sağlanması
- Kamu kurumları ve sivil toplumda trafik güvenliği çalışmalarına yönelik izleme ve denetleme mekanizmalarının geliştirilmesi

Amaç 4: Ulaşım Sistemlerinde Kapsayıcılığı Sağlamak

- Ulaşım altyapısının herkes için erişilebilir hale getirilmesi
- Farklı ihtiyaç grupları göz önünde bulundurularak, ulaşım sistemlerinde ekonomik karşılanabilirliğin kapsamının genişletilmesi
- Kentsel hareketlilikte karar alma süreçlerine katılımın dezavantajlı grupları içerecek şekilde artırılması

İBB Temel Politika Belgesi

Amaç 5: Küresel ve Bölgesel Bağlantıları Güçlü, Çevreyle Uyumlu İnsan ve Yük Hareketliliğini Sağlamak

- Yük hareketlerinde demiryolu ve deniz yolunun etkin kullanılarak kent içi trafiğe giren ağır taşıt sayısının azaltılması
- Mal ve hizmetlerin tedarik ve dağıtımında yenilikçi ve çevre dostu araç kullanımının yaygınlaştırılması
- Liman, otogar, tren garı ve havalimanları gibi kente ana varış noktaları ile kent içi toplu taşıma sistemleri arasındaki bağlantının güçlendirilmesi

İyi Yaşam Sağlayan Canlı ve Duyarlı Mekanlar

Amaç 1: Kentin Biyo-Kültürel Alanlara Yayılmasını Engellemek, Nitelikli Kentsel Yapılı Çevre Oluşturmak

- Duyarlı yörelerle yapılaşmış çevre arasında tampon bölgenin oluşturulması ve proaktif koruma sağlayan temel işlev bölgelerinin geliştirilmesi
- Yapılaşmış kentsel alan içerisindeki biyokültürel alanların korunması
- Kentsel mekânın riskler ve afetler karşısında dayanıklı hale getirilmesi
- Mekânın anlam ve değerini gözeten, katılımcı ve kapsayıcı bir anlayışla planlama ve dönüşüm süreçlerinin gerçekleştirilmesi

Amaç 2: Yaşam Kalitesini Yükseltmek Üzere Kentsel Mekânın Dengeli Gelişimini Sağlamak

- Kentsel olanaklar ve donatılarıyla kendine yetebilir alt bölgelerin oluşturulması
- Kentsel alanda dengeli ve çok merkezli gelişmeyi destekleyecek şekilde ulaşım bağlantılarının sağlanması

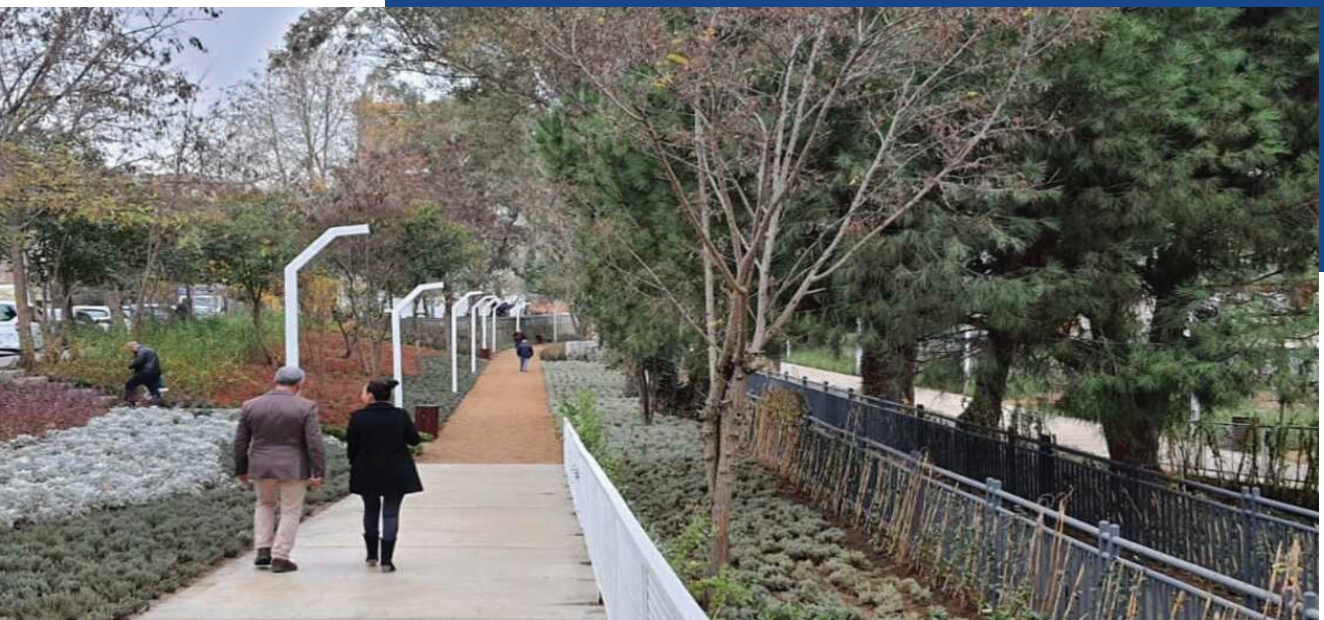
İBB Temel Politika Belgesi

Amaç 3: Canlı Kentsel Yaşamı Destekleyen Dinamik Kamusal Mekanları Geliştirmek

- Tüm kamusal mekânların kalitesinin arttırılması, güvenli ve aktif kullanılmasına yönelik iyileştirmelerin yapılması
- Farklı alt bölgelerin nitelikleri doğrultusunda, burada yaşayan nüfusun özgün ihtiyaçlarına cevap veren kamusal mekânların katılımcı süreçlerle oluşturulması
- Kültürel mirasın kamusal mekân sisteminin parçası haline getirilmesi

Amaç 4: Kültürel Mirası Korumak, Yaratıcı ve Yenilikçi Yaklaşımlarla Kentsel Yaşamla Bağını Güçlendirmek

- Kültürel miras alanlarında çok katmanlı bütünleşik korumanın sağlanması
- Kültürel miras alanlarında yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve koruma-onarımıyla metruklaşmanın önlenmesi
- Yerindenlik ilkesi ve kültürel miras hakkını gözeten bir alan yönetim sisteminin etkinleştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Ayrıca,

Herkes İçin Erişilebilir ve Adil Kentsel Olanaklar

teması altında yer alan aşağıdaki amaç ve hedefler de SKA 11'e doğrudan katkı sağlamaktadır

Amaç 1: İstanbulluların Aktif Katılımı ile Kenti Sanat ve Kültür Alanında Bir Odak Haline Getirmek

- Kentin tümünde kapsayıcı ve nitelikli kültür hizmetlerine erişim olanaklarının sağlanması
- İstanbul'un kültürel zenginliğini artırmak için farklı kültürel ve sosyal gruplar tarafından üretilen kültürel değerlerin desteklenmesi
- Herkes için erişilebilir kamusal kültür ve sanat üretim alanlarının oluşturulması
- Kültüre ve kültürel mirasa erişimde kent sakinleri ile ziyaretçiler arasında etkileşimi mümkün kılan adil ve dengeli kullanımın sağlanması

Amaç 4: İstanbulluların Konforlu ve Ödenebilir Konuta Erişimini Sağlamak

- Farklı toplumsal grupların ihtiyaçlarına yönelik barınma alternatiflerinin çeşitlendirilmesi
- Konut alanlarının karma ekonomik grupları içerecek şekilde geliştirilmesi
- Konuta erişim sorunu yaşayanlara yönelik sosyal konut ve sosyal kiralık konut üretilmesi
- Adil konut sunumunun sağlanabilmesi için topluluk odaklı inşa, mülkiyet ve işleyiş modellerinin çeşitlendirilmesi

Kentsel/Yapılı Çevre teması kapsamında İBB'nin önceliği, kendi yetki alanlarında, kapsayıcı ve sürdürülebilir politikalar geliştirmek ve onları uygulamaya koymaktır. Aşağıda, bu alanda yapılan çalışmalar SKA'lar bağlamında ayrıntılı olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, İBB, kentsel gelişmenin kapsayıcı ve sürdürülebilir olması ve kamu yararı bakış açısı ile yönlendirilmesine yönelik savunuculuk yapmakta ve farklı kurumlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanmasına yönelik çalışmaktadır.

Katılımcı bir süreç sonucunda hazırlanan İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, paydaşları ortak bir İstanbul gelecek tasavvurunda bir araya getirmeyi hedeflemektedir (SKA Hedef 11.3). İstanbul'u bütüncül olarak ele alan bu vizyonda, mekansal yayılmanın sınırlandırılması ve doğal alanların korunması; kısa mesafeli yaya ve bisikletli ulaşımının ve toplu taşımanın yaygınlaştırılması ve kompakt kentsel gelişmenin sağlanması hedeflenmektedir.

Güvenli ve karşılanabilir konuta erişimi sağlamak üzere (SKA Hedef 11.1) Kentsel Dönüşüm Projeleri kapsamında 3.200 adet, Sosyal Konut Projeleri kapsamında 613 adet ve Kaynak Geliştirme Projeleri kapsamında 1.060 adet olmak üzere toplam 4.873 adet konut, belediye iştiraki olan KİPTAŞ eliyle yapılmaktadır. 1.870 adet sosyal konut ünitesi ise planlama aşamasındadır. İBB tarafından inşa edilen sosyal konutlar öncelikle bulundukları yerde korunamayan gecekonduların tasfiyesi halinde hak sahiplerine tahsis edilmektedir. Buna ek olarak dar gelirli vatandaşlar içinde konut tahsisi yapılmaktadır.

2019 yılından günümüze 10 ilçede 19 Kentsel Dönüşüm Projesi hazırlanmıştır. 2022 yılı itibariyle kentsel dönüşüm amaçlı 2.283 konutun inşaatı devam etmekteyken 2019 yılından bu yana 4.770 konut üretilmiştir. Kentsel Dönüşüm Ofisleri açılarak, 2022 yılında 10 adet ofiste 9.384, 2021 yılında 12 ilçede 14 adet ofiste 18.146, 2020 yılında ise 5 ilçede 8 adet Mülkiyet ve Çözüm Ofisinde 5.617 hak sahibi ile görüşme yapılmıştır.

İBB'nin konut ve kentsel dönüşüm politikaları ve faaliyetleri afetlere karşı dayanıklılık geliştirmekle (SKA Hedef 11.5) doğrudan ilgilidir. Kentin yapı stoğunu, beklenen büyük İstanbul depremine karşı güçlendirmek; riskli yapıların dönüşümünü sağlamak ve özellikle dezavantajlı toplumsal grupların bulunduğu yerleşimleri dayanıklı hâle getirmek afetlere karşı dayanıklılık çalışmalarının odağına yer almaktadır. Bununla birlikte, afetlere karşı dayanıklılık bütüncül olarak ele alınmaktadır. Depreme hazırlık kapsamında, İstanbul'un yapı stokunu belirleyebilmek ve vatandaşlara binaları hakkında bir ön bilgi verebilmek amacıy-

la konutlar hızlı tarama yöntemleriyle incelenmekte ve risk önceliklendirmesi yapılmaktadır. Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi'ne uygun olarak hazırlanan İstanbul İli Olası Deprem Kayıp Tahminlerinin Güncellenmesi Projesi ile 39 ilçe için her ilçeye özel, deprem tehlike analizleri, kentsel üstyapı ve altyapı unsurlarının kayıp tahminlerini içeren Olası Deprem Kayıp Tahminleri kitapçıkları yayınlanmıştır. Sanayi yapıları, kültürel miras ve 20 kat üstü yapıları da içeren bütüncül hasar kayıp tahmin çalışması ise devam etmekte olup, 2023 yılının sonunda tamamlanması öngörülmektedir. 2023 yılında tekrar bir araya gelen Deprem Bilim Üst Kurulu öncülüğünde Deprem Seferberlik ve Eylem Planı hazırlanmaktadır.

2023 yılı başında gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremlerde de İBB yardım ve koordinasyon faaliyetlerinde yer almıştır. Bu kapsamda 38 iş makinesi, 3 ekskavatör ve 651 yardım aracı olmak üzere 692 yardım aracı gönderilmiş, Hatay'a 544.858 adet koli desteği, Hatay dışına ise toplamda 83.945 koli desteği olmak üzere toplamda 628.803 koli deprem bölgesine iletilmiştir. 2022 yılında yaşanan orman yangınları, sel ve su baskını olaylarına Batı Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgelerindeki illere 240 personel ve 94 araç-iş makinesinden oluşan ekipler gönderilmiştir. 2021 yılında ise yaşanan orman yangınları, sel ve su baskını ve yangın olaylarına Batı Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgelerindeki illere 621 personel ve 230 araç-iş makinesinden oluşan ekipler gönderilmiştir.

Kentin tsunami eylem planı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Su taşkınları ve selleri önlemek üzere kentin su toplama altyapısı güçlendirilmekte, dere yatakları ve su havzalarındaki yapılaşmış alanlar kamulaştırılarak koruma kuşakları restore edilmektedir. 2022 yılında 2.275 adet kışla mücadele aracı ve 9.649 personel ile 299.876 ton tuz kullanılarak 4.023 km'lik ana arter yolun tamamının ulaşıma açık tutulması sağlanmıştır.

Öne çıkan diğer bir konu olan güvenli, ekonomik olarak karşılanabilir, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişimi sağlamak üzere (SKA Hedef 11.2) çevreye duyarlı, yaya ve bisikletli erişimi toplu taşıma sistemi ile desteklemek İBB'nin önceliğidir. Bu kapsamda:

- Raylı sistem ağı, insanlara güvenli bir yolculuk sunması, erişim ve kullanım açısından kolay, hızlı, rahat ve ekonomik olması ve diğer toplu taşıma modlarına göre çevreye daha az zarar vermesiyle önceliklenen toplu taşıma türüdür. İBB'nin hedefi İstanbul'un her noktasına raylı sistem ulaşım ağını götürmek ve önceden yapılmış olan hatlarla entegrasyonu sağlamaktır.
- Dünya'nın aynı anda en çok metro yapılan şehri olan İstanbul'da hali hazırda 287,40 km'lik raylı sistem bulunmaktadır. 177,50 km'lik raylı sistem inşaatı ise devam etmektedir. İBB, 757,11 km'lik toplam hat uzunluğuna erişmeyi hedeflemektedir. Raylı sistemler sayesinde günde yaklaşık, 31.180 adet özel aracın trafiğe çıkması önlenmektedir.
- Toplu taşımada günlük bindi sayıları 2022 yılının Aralık ayında 8 milyon seviyelerine yükselmiştir. Bu rakamın %40,8'i raylı sistemler ile gerçekleşmiştir.

- İstanbul'da toplu taşımada önemli bir paya sahip olan otobüslerin çevreye olan olumsuz etkilerini azaltmak üzere dizel motorlu toplu taşıma araçları yüzde yüz elektrikliye dönüştürülmektedir.
- Denizyolu taşımacılığının toplu ulaşım içerisinde, günümüzde % 3,4 olan payının, 2050'de %10'a çıkarılması hedeflenmektedir.
- 2.275 adet Akıllı Bisiklet İSBİKE ile 280 istasyonda hizmet verilmektedir.
- İstanbul'daki toplam bisiklet yolu 404,61 km'dir ve 750 km'ye çıkartılması hedeflenmektedir.
- 0-4 yaş arası çocuğu olan annelerin İstanbulkart entegrasyonuna dahil olan tüm toplu ulaşım araçlarında ücretsiz seyahat etmelerine olanak sağlanmıştır. Halihazırda 317.749 anne bu uygulamadan faydalanmaktadır.
- Toplam öğrenci kartı sahipliği 2019 yılında 2.701.523 iken; bu sayı 2022 yılında %46,2 artarak 3.949.265 olmuştur.

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı

İstanbul'un 2050 yılında etkin ve kapsayıcı bir ulaşım sistemine sahip olması ve "karbon nötr" hedefini sağlamasına yönelik temel politika araçlarından biri İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planıdır (İstanbul SKHP). Türkiye'nin ilk SKHP'si olan İstanbul SKHP, aynı zamanda dünyada 15 milyonun üzerinde nüfusa sahip bir mega-kentte gerçekleştirilen ilk SKHP olma özelliğini de taşımaktadır. İstanbul SKHP'nin katılımcı süreçlerle belirlenen 2040 yılı vizyonu "Sürdürülebilir ve dayanıklı bir gelecek için İstanbul'un eşsiz coğrafyası ve tarihi değerleriyle uyumlu, güvenli, entegre, erişilebilir ve ödenebilir hareketlilik seçeneklerinden oluşan karma bir yapı sunan, insan ve çevre odaklı, yenilikçi ve kapsayıcı bir ulaşım sistemi" olarak tanımlanmıştır. İstanbul SKHP'de, "Düşük Karbona Geçiş, "Kesintisiz Aktarma ve Entegrasyon" ve "Trafik Tıkanıklığının Azaltılması" temaları altında toplam 26 proje belirlenmiştir.

İstanbul SKHP, İBB'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkı sağlamaya yönelik çalışmaları için de bir köşe taşı niteliğindedir. Birleşik Krallık Refah Fonu desteği ve BM HABITAT ortaklığı ile hazırlanan İstanbul SKHP, SKA'lar ile maksimum düzeyde uyum sağlamayı ve kentin sürdürülebilir kalkınmasına katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, BM HABITAT tarafından geliştirilen "SKA Proje Değerlendirme Aracı" kullanılarak İstanbul SKHP için belirlenen 28 sürdürülebilirlik ilkesi ve 80 performans kriteri doğrultusunda değerlendirme çalıştayları gerçekleştirilmiş ve projenin SKA'lere uyumluluk potansiyelini gösteren özgün bir SKA profili oluşturulmuştur. Bir Resmi Kalkınma Yardımı desteği ile hazırlanan bu plan, aynı zamanda, SKA 17 (Amaçlar için Ortaklıklar) için de bir iyi uygulama örneği oluşturmaktadır.

1 Erişilebilir, ödenebilir, entegra ve kapsayıcı bir ulaşım sistemine sahip olmak.

2 Çevresel olarak sürdürülebilir bir ulaşım sistemine sahip olmak.

3 Ekonomik olarak sürdürülebilir ve dayanıklı bir ulaşım sistemine sahip olmak.

4 Ulaşım ve yolculukların emniyetini ve güvenliğini artırmak.

5 Trafik hacimlerini, sıkışıklığını ve otomobil bağımlılığını azaltmak.

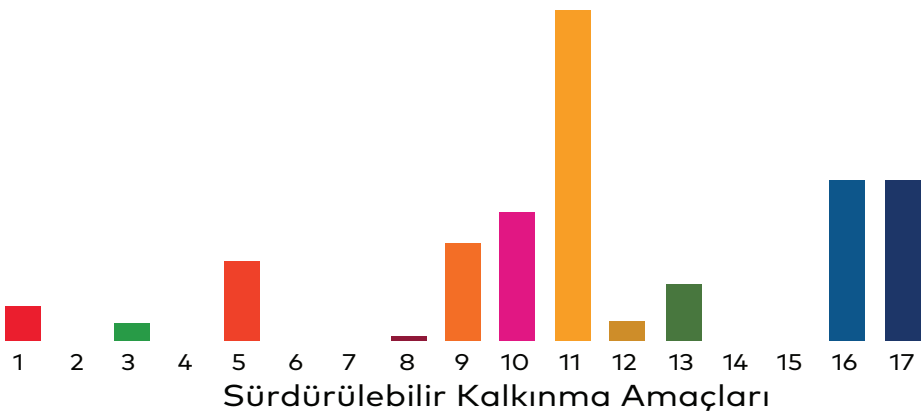
6 Toplu taşımaya geçişi teşvik etmek.

7 Aktif türlere geçişi teşvik etmek (yürüyüş ve bisiklet)

8 Kompakt ve çok merkezli gelişmeyi destekleyen bir ulaşım sistemine sahip olmak.

9 En az düzeyde olumsuz etkiye sahip, verimli bir kentsel lojistik sistemine sahip olmak.

Tablo 5. İBB Kadın Çalışan ve Yönetici Oranı

SKA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Değerlendirme Puanı	33	0	15	0	78	0	0	3	98	127	330	17	55	0	0	159	162
Değerlendirme Hedefi	33	2	15	4	81	0	0	3	99	129	339	18	57	0	0	165	165
Proje Hedefi	33	2	15	4	81	0	0	3	99	129	339	18	57	0	0	165	165

İBB Destekleyici Politika Belgesi

İstanbul Bisiklet Ana Planı

Bisikletin bir ulaşım aracı olarak kullanılmasını desteklemek İBB ulaşım politikalarının temel bileşenlerinden birisidir. Bu doğrultuda, İstanbul ulaşımında önemli bir yer tutacak bir bisiklet yolu ağı oluşturmak ve bisikletin ulaşımdaki payını arttırmak üzere İstanbul Bisiklet Ana Planı hazırlanmıştır. Plan bir eylem planı ve İstanbul için en uygun bisikletli ulaşım akslarını içeren uygulama planından oluşmaktadır.

İstanbul Bisiklet Ana Planı Vizyonu "Bisiklet kullanım kültürünün geliştirildiği, ulaşımda bisiklet kullanımının yaygınlaştığı, sağlıklı bir toplum ve temiz bir çevre için pedal çeviren kent, İSTANBUL" olarak belirlenmiştir.

Belirlenen bu vizyon ile öncelikli olarak İstanbul'da bir bisiklet kültürü oluşturmak hedeflenmekte, bisiklet konusunda farkındalık yaratılarak bisiklet kullanımının ulaşım içindeki payının yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda belirlene 9 ana hedef ve stratejilerden seçilmiş olanlar aşağıda yer almaktadır:

Hedef-H01. Toplumsal Farkındalık Oluşturulması

Ana Strateji - H01AS02. Bisiklet kullanımını teşvik eden, bilgilendirici ve trafikte diğer araç kullanıcılarının bisikletlilere karşı farkındalıklarını artırıcı tanıtımların yapılması

Hedef-H02. Bisikletli Yolculukların Günlük Toplam Yolculuk İçindeki Payının Arttırılması

Ana Strateji - H02AS01. Bisiklet kullanıcılarının toplu ulaşım sistemlerine entegre olmasının sağlanması

Ana Strateji - H02AS02. Tüm toplum kesimlerine uygun bisiklet eğitim faaliyetlerinin yapılması

Hedef-H04. Mevcut Bisiklet Yollarının Standartlara Uygun Şekilde İyileştirilmesi Ve Hazırlanacak Yeni Projeler İle Kent İçi Bisiklet Yollarının Yaygınlaştırılması

Ana Strateji - H04AS01. Mevcut bisiklet yollarının fiziksel niteliklerinin geliştirilmesi

Ana Strateji - H04AS02. Bisiklet kullanıcıları tarafından tercih edilen güzergâhların tespit edilmesi

Ana Strateji - H04AS04. Kentin mekansal yapısına uygun bisiklet yolu standartları oluşturulması

Ana Strateji - H04AS05. Güvenli Bisiklet Park Yerlerinin oluşturulması

Ana Strateji - H04AS06. Bisiklet paylaşım sisteminin yaygınlaştırılması

Hedef-H05. 2023 Yılı İtibari ile İstanbul'da 1050 Km Bisiklet Yolunun Aktif Olarak Kullanılmasının Sağlanması

Ana Strateji - H05AS01. Farklı kurumlar tarafından yapılacak olan bisiklet yolu ve bisiklet park yeri projeleri arasında koordinasyonunun sağlanması

Ana Strateji - H05AS02. Bisiklet yolu ve bisiklet park yeri uygulamalarının standartlara uygun olarak gerçekleştirilmesinin sağlanması

Ana Strateji - H05AS04. Toplu ulaşım araçlarında bisikletliler için gerekli altyapının oluşturulması

İBB'nin doğal ve kültürel mirası koruma çalışmaları (SKA Hedef 11.4), kent ormanlarının bakımı ve İstanbul'un kara surlarının restorasyonu gibi kent ölçeğindeki büyük projelerden, sanat eserlerinin restorasyonu, korunması ve sergilenmesine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu doğrultuda, yeni eserler Kültür Varlıkları Envanterine kaydedilmekte ve koruma altına alınmaktadır. İBB'nin kültür-sanat anlayışının merkezinde ise kültür-sanat hizmetlerini kentin bütün noktalarına götürmek ve şimdiye dek kısıtlı şekilde performans imkânı bulmuş sanat türlerine olanak tanımak bulunmaktadır.

İstanbul'un tarihi su kaynakları da hayata döndürülmekte, çeşmelerin rölöve, restitüsyon ve restorasyon proje çalışmaları yapılmaktadır. İstanbul'un eşsiz mirasının koruma-kullanma dengesi içinde kentlilerle buluşması için hızla devam eden çalışmalar sonucunda çok sayıda eser İstanbullulara ve dünyaya yeniden kazandırılmıştır. Bu kapsamda 2022 yılında Yerebatan Sarnıcı, Haliç Sanat, Cendere Sanat Müzesi, Mevlanakapı Ziyaretçi Merkezi, Beyoğlu, Bedrettin Mahallesi 205 Nolu Alt Geçit Sergi Alanı; 2021 yılında Müze Gazhane, Yol Sergisi-Bebek Sarnıcı, İETT Müzesi Projesi; 2020 yılında Tekfur Sarayı ve Beyoğlu Okçuluk Müzesi tamamlanmıştır. Bu sayede yalnızca 2022 yılında 3 adedi İBB Kültür A. Ş. tarafından işletilen toplam 15 adet müzeden 2.586.121 ziyaretçi faydalanmıştır, İBB'ye ait müzeleri ise 706.848 kişi ziyaret etmiştir.

İstanbul'un Kültürel Miras Envanteri oluşturulmuş olup düzenli olarak güncellenmektedir. Envanter listesinde yer alan, İstanbul Şehir Haritası uygulamasında, tarihî eserleri gösteren "Kültürel Miras" katmanı erişime açılmış, online olarak ulaşılabilir hâle gelmiştir. 2021 yılı içerisinde, 11 adet uygulama işi ile 40 adet tarihi eserin uygulama çalışmaları tamamlanmıştır. 2022 yılında geliştirilen ve zenginleştirilen taşınır kültür varlıkları sayısı 17.471 olmuştur. Onlarca yeni eser için de çalışmalar sürmektedir.

Atık yönetimi alanında (SKA Hedef 11.6), katı atıkların değerlendirilmesi İBB'nin öncelikli çalışma alanıdır. Başlangıç olarak atıklardan yakma ve biometanizasyon yöntemleri ile enerji üretilmesine odaklanılmaktadır. Bununla birlikte, atık oluşumunu azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşüm konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütülmektedir. Atıkların kaynağında azaltılması, geri dönüşümü, geri kazanımı, ileri dönüşümü, çevre temizliği gibi konularda belirlenen hedef kitlelere (ilk ve ortaöğretim, lise ve üniversite öğrencileri, ev hanımları, belediye çalışanları, teknik heyetler vb.) online ve yüz yüze çeşitli eğitimler verilmekte, teknik ziyaretler ve etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Sosyal ve görsel medya üzerinden halkın bilinç düzeyini arttırmaya yönelik farkındalık çalışmaları yapılmaktadır.

İBB, toplam 27 hava kalitesi izleme istasyonu ve 190 hava kalitesi ölçüm cihazı ile hava kalitesini sürekli ve anlık olarak Avrupa Birliği normlarında ölçmektedir. Hava kalitesi ölçüm sonuçları her gün https://havakalitesi.ibb.gov.tr web sitesinden yayınlanmaktadır.

Yeşil ve kamusal alan miktarını büyük oranda artırmak ve kentin her alanına yayarak, erişilebilirliğini sağlamak üzere (SKA Hedef 11.7) çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda 2019 yılından bu yana Silivri I-II. Etap, Tuzla I. Etap, Haliç I-II. Etap, Pendik I. Etap, Beylikdüzü Yaşam Vadisi, 5 Kent Ormanı ile yıllık 6.9 Milyon m2 ve toplamda yaklaşık 7,5 milyon m2 yeşil alan kazandırılmıştır. Böylece 2019 yılında 7,04 m2 olan kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı 7,78 m2'ye ulaşmıştır.

Tablo 6. İBB Yıllara göre Yeşil Alan Miktarları ve Uygulamaları

	Ölçü	2018	2019	2020	2021	2022
Yeni Yapılan Yeşil Alan	m2	2.419.751	572.585	1.692.812	4.081.932	1.164.306
Yapılan Park	Adet	10	7	10	11	11
Revize Edilen Yeşil Alan	m2	1.642.250	310.679	708.398,13	298.959	510.994,18
Bakımı Yapılan Yeşil Alan	m2	60.037.756	54.776.205	55.935.532	56.698.269	57.780.087
Dikilen Ağaç	Adet	49.158	23.577	54.628	55.888	59.181
Dikilen Mevsimlik Çiçek ve Soğanlı Bitki	Adet	58.621.387	61.634.999	60.301.700	45.441.048	44.951.506
Bakımı Yapılan Ağaç	Adet	532.159	189.079	143.811	170.366	394.118
Onarılan Anıt Ağaç	Adet	2.547	63	1.132	945	3.231
Dikilen Çalı	Adet	1.965.202	1.695.824	2.031.220	2.876.023	2.708.053

Kaynak: Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, Mezarlıklar Dairesi Başkanlığı, 2022

şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak

SKO 11

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLUMLAR

hedef 11.1

2030 yılına kadar, herkesin yeterli, güvenli ve **karşılanabilir konuta ve temel hizmetlere erişimini** sağlamak ve gecekondu alanlarını iyileştirmek

hedef 11.2

2030 yılına kadar herkes için, özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin artırılması, başta toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, ekonomik olarak **karşılanabilir, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine** erişimini sağlamak

hedef 11.3

2030 yılına kadar, tüm ülkelerde **kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmeyi ve katılımcı, bütünleşik ve sürdürülebilir yerleşim planlaması ve yönetimi** için kapasiteleri geliştirmek

hedef 11.4

Dünyanın **kültürel ve doğal mirasını korumaya** ve sahip çıkmaya yönelik çabaları güçlendirmek

hedef 11.5

2030 yılına kadar, yoksulları ve kırılgan durumdaki insanları korumaya odaklanarak, su kaynaklı afetler de dâhil olmak üzere **afetlerden kaynaklanan ölümleri** ve etkilenen insan sayısını kayda değer miktarda azaltmak ve ekonomik kayıpların küresel GSYH içerisindeki göreli payını büyük oranda düşürmek

hedef 11.6

2030 yılına kadar, belediye atıkları ile diğer **atıkların yönetimine ve hava kalitesine** özel önem verilerek kentlerde kişi başına düşen olumsuz çevresel etkileri azaltmak

hedef 11.7

2030 yılına kadar, özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler için güvenli, kapsayıcı ve ulaşılabilir, **yeşil ve kamusal alanlara** genel erişim sağlamak

hedef 11.a

Ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasının güçlendirilmesi yoluyla kent, kent çeperi ve kırsal alanlar arasındaki ekonomik, sosyal ve çevresel olumlu ilişkileri desteklemek

hedef 11.b

2020 yılına kadar, kapsayıcılığı, kaynak verimliliğini, iklim değişikliğine uyumu, iklim değişikliğinin azaltılmasını ve afetlere karşı dayanıklılığı dikkate alan **bütüncül politika ve planları benimseyen ve uygulayan kent** ve yerleşim yeri sayısını önemli ölçüde artırmak ve Sendai Afet Risk Azaltımı Çerçeve Belgesi 2015-2030 ile uyumlu bütüncül afet riski yönetimini her düzeyde geliştirmek ve uygulamak

göstergeler

hedef 11.1

Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu Hizmetinden Faydalanan Öğrenci Sayısı

hedef 11.2

Akıllı Ulaşım Sistemleri Sayısı (Kümülatif)

Hizmete Alınan Akıllı Ulaşım Sistemleri Sayısı

Sürdürülebilir Ulaşım Türlerinin Oranı (Yaya, Bisiklet, Toplu Taşıma)

Toplam Bisiklet Yol Uzunluğu (Kümülatif)

Toplu Ulaşım Hizmetlerinden Yararlanan Günlük Yolcu Sayısı-Denizyolu

Toplu Ulaşım Hizmetlerinden Yararlanan Günlük Yolcu Sayısı-Raylı Sistem

Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı (Kişi)

hedef 11.3

Katılım Mekanizmaları ile İşletilen Şehir Planlama Çalışmaları Oranı

Mekansal Planlamaya Esas Jeolojik, Jeoteknik, Etüt ve Mikro Bölgeleme Çalışmalarının Tamamlanma Oranı

Planlama Çalışmaları Kapsamında Düzenlenen Kamuoyuna Açık Toplantı vb. Etkinlik Sayısı

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLUMLAR

şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak

sdg 11

göstergeler

hedef 11.4

Düzenlenen Kültürel Etkinlik Sayısı

Envantere Kaydedilen ve Koruma Altına Alınan Toplam Kültür Varlığı Oranı

Geliştirilen ve Zenginleştirilen Taşınır Kültür Varlıkları Sayısı

İBB Sorumluluğundaki Kütüphanelerden Yararlanan Kişi Sayısı

İstanbul Geneli Tarihi Türbe, Çeşme ve Mezarlık Alanlarının Rölöve Restitüsyon ve Restorasyon Uygulama Sayısı

İstanbul Kültür Mirası Envanterine Eklenen Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon Proje Sayısı

İstanbul Kültür Varlıkları Envanteri Veri Tabanına Eklenen Veri Sayısı

Müze Sayısı

Restorasyonu ve Konservasyonu Tamamlanan Müze Eser Sayısı

Toplam Kütüphane Sayısı

hedef 11.5

Acil Sağlık Vakalarına Ortalama Varış Süresi

İtfaiye İstasyonu Sayısı

hedef 11.6

İBB Mekanik, Biyolojik İşlem Tesislerinde İşlenen Atık Oranı

İBB Katı Atık Tesislerine Gelen Katı Atık Miktarı

İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı

hedef 11.7

Kişi Başına Düşen Aktif Yeşil Alan Miktarı

Yeşil ve Açık Alan Sistemi Geliştirme Çalışmasının Tamamlanma Oranı

Yıl İçinde Yapılan Yeşil Alan Miktarı

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER VE TOPLUMLAR

şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak

sdg 11

d. Ekonomi / Kalkınma Krizi

krizlere meydan okuyan İstanbul

02

Mevcut Durum

İstanbul'da Ekonomi ve Altyapı

Türkiye'nin %19'una denk gelen nüfusuna karşılık İstanbul, toplam işgücü ve istihdamın %20'sini, ekonomik üretimin (GSYH) %30,1'ini, dış ticaretin ve tüm vergi gelirlerinin neredeyse yarısını karşılamaktadır. 2021 yılında 15.666 $ olan kişi başı GSYH, Türkiye ortalamasının (9.592 $) yaklaşık bir buçuk katıdır. İller arasındaki kişi başı GSYH sıralamasında İstanbul ikinci sırada yer almaktadır.

Yaklaşık 75 bin dış ticaret yapan firmanın faaliyet gösterdiği İstanbul'dan 2022 yılında gerçekleştirilen ihracat (124,7 milyar $) ülkenin toplam ihracat değerinin (254,2 milyar $) yaklaşık yarısıdır. İl içerisinde Fortune-500'e giren firma sayısı 235'tir. İstanbul, kişi başına toplam mevduat miktarı en yüksek olan ve en çok yatırım teşvik belgesi alan ildir.

İstanbul'da işgücüne katılım %54 düzeyindedir. Bu göstergede kadınlar (%35,8) ve erkekler (%72,5) arasında büyük bir fark bulunmaktadır (2021). Çalışanların %67,7'si hizmetler; %31,9'u sanayi (Türkiye'deki toplam sanayi iş gücünün %21'i) ve %0,5'i tarım sektöründe istihdam edilmektedir. İstanbul, Türkiye'de en çok turist alan ildir. Yabancıların sağladığı doluluk oranı ise %32 düzeyindedir.

2021 işsizlik oranı ise %12,3 olarak açıklanmıştır. İldeki kayıtlı işsizlerin yarısından fazlası 15-29 yaş arasındaki gençlerdir.

2010-2021 yılları arasında İstanbul'un GSYH Ar-Ge Harcaması %208 (dolar bazında) oranında artmıştır. Ar-Ge sektöründe İstanbul'da çalışan işgücünün payı

2010 yılında %21,8 iken 2021 yılında %29,5'e yükselmiş; yapılan patent başvurusu sayısı ise üç katına çıkmıştır. Mart 2022 itibarıyla Türkiye'deki Ar-Ge merkezlerinin %33'ü (411); tasarım merkezlerinin ise %45'i (146) İstanbul'da yer almaktadır.

Ortalama 31 Mbps'lik geniş bant internet hızı ile İstanbul Türkiye'de en hızlı internet bağlantısını sunan şehirdir. Buna karşılık, ortalama hızın 200 Mbps'ye yaklaştığı kentlerin bulunduğu dünya sıralamasında ancak 101. sırada yer almaktadır.

İstanbul'da 13 devlet, 44 vakıf ve 3 vakıf yüksekokulu olmak üzere toplam 60 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin 16'sı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi'nde ilk 50 üniversite arasında yer almaktadır. İlk 10'da yer alan üniversitelerin 6'sı da İstanbul'da bulunmaktadır.

İstanbul'da yer alan 12 Teknoloji Geliştirme Bölgesi, 411 Ar-Ge Merkezi, 146 Tasarım Merkezi, 15 Teknoloji Transfer ve 33 Kuluçka Merkezi, girişimcilik ekosisteminin ana bileşenlerini oluşturmaktadır.

İstanbul'da kişi başına düşen kentsel atık miktarı 1,17 kg/gün; evsel su kullanımı ise 185 litre/gün'dür.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
İLKYARDIM ÇANTASI

Türkiye ekonomisinin lokomotif şehri olan İstanbul'da İBB, sektörlerin iklim krizi ile mücadele ve kapsayıcılık politikaları kapsamında gelişmesini önceliklemektedir. Bu doğrultuda yaptığı çalışmalar, sanayinin yeşil dönüşümü için gerekli altyapıyı sağlamak sanayi kaynaklı kirlilikleri önlemek, dönüşen ekonominin gerektirdiği niteliklere sahip bireylerin yetişmesine katkı sağlamak, girişimcilik kültürünün, özellikle gençler arasında yerleşmesini desteklemek ve bunu güçlendirecek kentsel olanakları yaratmak, doğal ve kültürel değerleri ile dünyanın en önemli turizm merkezlerinden biri olan İstanbul'da sürdürülebilir turizmi geliştirmek alanlarına odaklanmaktadır.

İBB, geleceğin ekonomisini beslemek ve yönlendirmek üzere, özellikle dijital teknolojilerde girişimciliği, yaratıcılığı ve yenilikçiliği desteklemektedir (SKA Hedef 8.3 ve Hedef 9.b). Bu amaçla kurulan Zemin İstanbul şehrin ve ülkenin ihtiyacı olan teknolojik projelerin tespiti, hayata geçirilmesi ve sonuçlandırılması hedefi ile yola çıkmıştır. Ayrıca, çocukların teknoloji ile tanışması ve gençlerin teknoloji alanında projeler üretmesi yönünde faaliyetler yürütmektedir. Türkiye'nin kamu destekli ilk oyun kuluçka merkezi OGEM (Oyun Geliştirme Merkezi) ile oyun konusunda kariyer hedefleyen gençler; fikir sahibi geliştiriciler, oyun girişimcileri, mentorlar, profesyoneller, tasarımcılar, akademisyenler, teknoloji şirketleri ve oyun yatırımcılarından oluşan bir ekosistem oluşturulmaktadır.

Tekno-Semt programı kapsamında, İTÜ Çekirdek ve İstanbul Planlama Ajansı iş birliğinde Şişli HABİTAT Yeni Nesil Yaşam Merkezinde hayata geçen Girişimcilik Merkezi ise teknolojinin yerelleşmesi ve yerel teknolojilerin küresele açılmasını kolaylaştırma hedefinde önemli bir adım oluşturmaktadır. İstanbul'u hem yerel hem küresel ölçekte teknoloji ve girişimcilik kenti yapabilmek için çalışacak bu merkez, girişimcilik ekosistemine girmek isteyen gençlerin ve hâlihazırda ekosistemin bir parçası olan genç girişimcilerin bu alandaki çalışmalarına destek sunacaktır. 1000 metrekarelik alanı ile girişimcilere ortak bir paylaşım ve çalışma alanı sunan merkezde girişimciliğe ilgi duyan, ilk adımı atmak isteyen ya da girişimcilik yolculuğunda işlerini büyütmek ve hızlandırmak isteyen genç girişimciler için networking etkinliklerinden atölye çalışmalarına, kuluçka ve ön-kuluçka süreci programlarından çok paydaşlı ortaklık modellerine, girişimciliğin pek çok aşamasında dair geliştirilecek etkinlik ve programlar ile hem girişimcilik ekosistemine hem gençlere fayda sağlanacaktır.

İBB tarafından kurulan Veri Laboratuvarı'nın faaliyete alınmasıyla veri ve yapay zekâ alanında; kurumların, öğrencilerin ve ilgili uzmanların nitelikli bir ağ oluşturmaları, iş birliği yapmaları, veri odaklı proje çalışmaları gerçekleştirmeleri, bu alanda yetkin insan kaynağının oluşturulması ve istihdam desteklenmektedir.

İBB Teknoloji Atölyeleri ise ülkemizde ve İstanbul'da teknoloji atılımı yapacak bireylerin yetiştirilmesine katkı sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik hizmet veren atölyelerde teknoloji tüketicisi değil, teknolojide inovatif ürünler geliştiren bir toplum olma yolunda bireylerin yetişmesine katkıda bulunmak ve böylece teknolojide dışa bağımlılığın azalmasını sağlamak hedeflenmektedir.

Kaynak verimliliğini artırmak (SKA Hedef 8.4) İBB'nin hem kurumsal, hem de kent geneline yönelik hedefleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda;

- İBB katı atık tesislerine gelen evsel atığın işlenmesi ve geri kazanımı sayesinde çevreye ve ekonomiye katkı sağlanmaktadır. İBB'ye ulaştırılan toplam evsel atığın %29'u İBB Geri Kazanım tesislerinde işlenmektedir.
- İBB birimlerinden çıkan kurumsal tehlikeli/ tehlikesiz atıkların sıfır atık yönetim sistemi kapsamında ayrı toplanması, geçici depolanması, geri kazanımı/ dönüşümü ve güvenli bertarafının sağlanması gerçekleştirilmektedir.
- İBB birimlerinden çıkan kurumsal atıkların %14'ünün geri kazanımı/geri dönüşümü sağlanmaktadır.

Tablo 7. Geri Dönüşüm/Geri Kazanım Çalışmaları

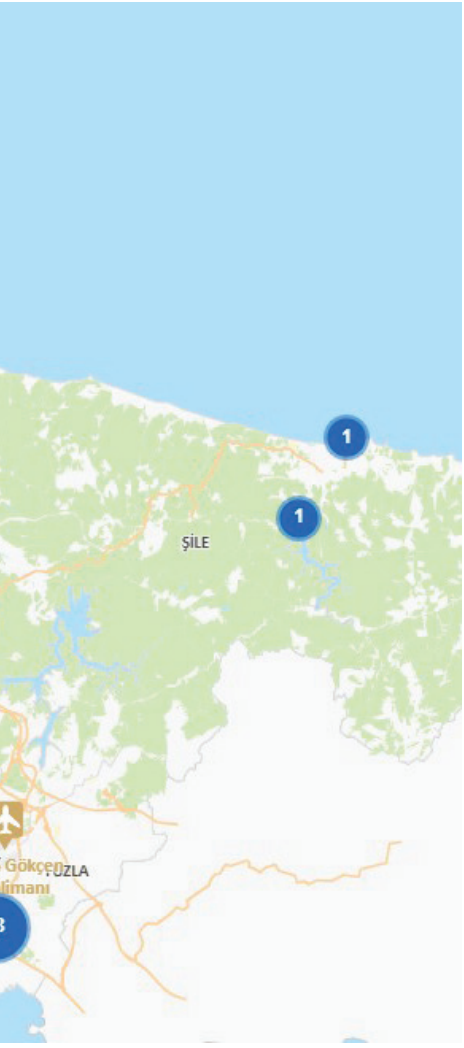
		2019	2020	2021	2022
Atıktan Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarları (MWh)		477.608	455.892	839.802	1.306.116
Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında (Adet)	Toplanan Ünite Sayısı	5.775	6.330	8.973	11.186
	Yeniden Kullanılabilir Hale Getirilen Ünite Sayısı	642	460	641	1.589
	Geri Kazanıma Gönderilen Ünite Sayısı	5.088	5.875	9.368	8.771
Gemi Kaynaklı Petrol Türevli Atıkların Geri Kazanımı (m^3)		21.466	26.578	22.627	38.159
Geri Dönüşebilir Atıklardan (Ton)	Geri Dönüşebilir Malzeme	8.832	4.627	4.973	3.856
	Atıktan Türetilmiş Yakıt	26.417	7.879	-	30.952
Geri Kazanılan Hafriyat Toprağı Miktarı (Bin Ton)		151	72	62	273
Organik Atıklardan (Ton)	Tesislere Gelen Atık Miktarı	111.501	113.194	125.734	179.740
	Üretilen Kompost Gübre Miktarı	16.503	19.510	11.545	14.970

iş arayan
iş bulacak
Ekrem
İMAMOĞLU
BÖLGESEL
İSTİHDAM OFİSİ

İşsizliği azaltmak ve nitelikli istihdam yaratmak üzere (SKA Hedef 8.5 ve Hedef 8.6) Bölgesel İstihdam Ofisleri (BİO) hayata geçirilmiştir. BİO, işsizlik problemi yaşayan İstanbulluların iş bulmalarına destek olmak için İBB tarafından 2020 yılı itibarıyla başlatılan; iş arayanlarla işverenler arasında bağ kurarak iş gücünün ekonomik faaliyetler içinde sürekli bir biçimde çalışmasını sağlayacak kapsamlı bir organizasyondur. Sistemde kayıtlı yaklaşık 11.700 işveren ve 524.000 özgeçmiş bulunan BİO'larda yaklaşık 1.500 iş ilanı yayınlanmış olup 15 İstihdam Ofisi ve 2 mobil araçla toplamda 105.000 kişiye iş sağlanmıştır.

> *"**Kapsayıcı istihdamın sağlanması** vatandaşlarımızın refahı için öncelikli hedeflerden birisidir. 2021 yılında İstanbul'da 100 binin üzerinde kadın iş bulma ümidi olmaması nedeniyle iş gücüne katılamamış, her 4 gençten birinin işsiz olduğu bir duruma gelinmiştir. Bu yüzden İstanbul ekonomisinin potansiyelini kullanırken, yurttaşların da bu kazanımdan pay almasını sağlamamız gerekiyor. Bu doğrultuda 2050 yılına geldiğimizde **İstanbul'daki işsizlik oranını %5 ortalamasına çekmek ve kadınların iş gücüne katılım oranını %70'in üzerine çıkarmak** vazgeçilmez hedeflerimizdir. Zira iş gücüne katılım kadınların güçlenmesinde ve özgürleşmesinde yaşamsal rol oynarken, ekonomik ve toplumsal kalkınma için de elzemdir.*
>
> *Ekrem İmamoğlu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı,*
> *İstanbul Vizyon 2050 Manifestosu"*

Halk Bakkal Üye İşyeri Haritası
İstanbul Havalimanı
ARNAVUTKÖY
ÇATALCA
SİLİVRİ
SARIYER
BEYKOZ
SULTANGAZİ
BAŞAKŞEHİR
Hezarfen Havalimanı
BÜYÜKÇEKMECE
BEYLİKDÜZÜ
BAKIRKÖY
Atatürk Hav
FATİH
ÜSKÜDAR
ÇEKMEKÖY
SANCAKTEPE
MALTEPE
ADALAR
TEM
1
2
17
1
6
35
1
1
1
37
33
144
3
43
66
89
79
103
57
29
1
6
7
12
21
44
6
80
5
17
37

Pandemi döneminde değişen alışveriş alışkanlıkları ve ekonomik kriz karşısında rekabet gücü azalan mahalle bakkallarını ve dolayısıyla yerel ekonomiyi güçlendirmeyi amaçlayan Halk Bakkal uygulaması Kasım 2022 itibarıyla İstanbul'un en dezavantajlı bölgeleri başta olmak üzere 1.042 noktada uygulanmaktadır. Sunulan sosyal yardımlar ile kent ekonomisine yıllık milyonlarca liralık katkı sağlayan İBB, Halk Bakkal projesi ile önceleri sadece zincir marketlerde kullanılabilen sosyal yardım kartlarının mahalle bakkallarında da kullanılmasını sağlamıştır.

Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler başlıklı raporda Ne Eğitimde Ne İstihdamda bulunan (NEET) gençlere ilişkin istatistiklere, Avrupa'nın önemli şehirlerinde hayata geçirilen iyi uygulama örneklerine, İstanbul Planlama Ajansı bünyesinde bulunan İPA Enstitü ve Sosyal Politikalar Ofisi'nin gerçekleştirdiği odak grup toplantılarının sonuçlarına ve İstanbul İstatistik Ofisi'nin yapmış olduğu Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençler Araştırması ve Üniversite Mezunu Ev Gençleri Araştırması Raporu verilerine yer verilmiştir. Raporda ayrıca İBB başta olmak üzere yerel yönetimlerin NEET gençlere yönelik politikalarına yönelik öneriler sıralanmıştır. (SKA Hedef 8.6)

İBB, göçmen ve mülteci işçilerin iş sağlığını korumaya ve çalışma hayatında haklarını korumaya yönelik etkin çalışmalar yürütmektedir. (SKA Hedef 8.9)

İyi Uygulama Örneği

Göçmen İşçi Sağlığı Merkezi

Türkiye'de bir ilk olan Göçmen İşçi Sağlığı Merkezi, Dr. Ümit Erdem İş Sağlığı Güvenliği ve Meslek Hastalıkları Araştırma Merkezi (İSGEM) bünyesinde kurulmuştur. İBB İş Sağlığı ve Güvenliği Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen merkezde güvenceli ve güvencesiz olarak çalışma yaşamı içerisinde bulunan göçmenlere yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Merkez içerisinde ayrıca Hijyen Laboratuvarı, İSG Dijital Kütüphanesi, İş Sağlığı Güvenliği ve Meslek Hastalıkları Eğitim Merkezi de hizmet vermektedir. Dijital kütüphane merkezinde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili araştırma yapan öğrencileri ve akademisyenler için bilimsel yayınlara ulaşma imkanı sağlanmaktadır. (SKA Hedef 8.8)

İBB, İstanbul'un turizmin küresel düzeydeki lider kentlerinden birisi olma konumunu güçlendirmek üzere (SKA Hedef 8.9) tanıtım ve danışmanlık faaliyetlerinde bulunmaktadır. İBB'nin visit.istanbul hesabından yapılan çevrimiçi paylaşımlar 2021 sonu itibarıyla 19,6 milyon kez görüntülenmiştir. 2022'nin ilk altı ayı itibarıyla yapılan paylaşımlar ise 6,1 milyon kişi tarafından görüntülenmiştir. Yüz yüze danışmanlık vermek üzere kentin turistik noktalarında turizm ofislerinin açılması çalışmaları ise devam etmektedir.

İstanbul'da turistik faaliyetleri çeşitlendirmek ve İstanbul'u bir festivaller kenti yapmak İBB'nin kısa dönem hedefleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, İstanbul'a kazandırılan yeni festivaller arasında İstanbul Oda Müziği Festivali, Barok Müzik Festivali, Doğaçlama Dans Festivali, Çocuk Hakları Festivali ve Denizcilik Şenlikleri yer almaktadır.

İBB, İstanbul'da sanayinin ihtiyaç duyduğu ulaşım, su ve kanalizasyon altyapısının, ihtiyaç duyulan kapasitede sağlamak üzere çalışmaktadır. (SKA Hedef 9.1)

Hem coğrafi hem de sosyal açıdan kapsayıcı internet sunumu İBB'nin hem ekonomik hem de sosyal politikalarının bir parçasıdır. Bu kapsamda dijital uçurum haritası hazırlanarak buna bağlı hedeflemeler yapılmıştır. BELNET ofisleri, kütüphaneler ve mahalle evleri gibi birçok belediye tesisi ücretsiz bilgisayar ve internet hizmeti sunmaktadır. Kent genelinde ücretsiz internet sunumunu sağlamak üzere (SKA Hedef 9.c) İBB Wi-Fi hizmeti verilen lokasyon (Meydanlar, kültür merkezleri, spor tesisleri, kütüphaneler...) ve toplu ulaşım araçlarının sayısal olarak artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca İstanbul genelindeki tüm metro hatlarındaki turnike ve peron alanlarında, İBB tarafından işletilen BELTUR kafelerinin tamamında, İstanbul'un kırsal mahallelerin tamamında, şehir hatları vapurlarında ve İstanbul geneline yayılması planlanan mahalle evlerinin tamamında da İBB Wi-Fi hizmeti sağlanacaktır.

İBB'nin katı atık yönetim planı doğrultusunda (SKA Hedef 12.2, Hedef 12.4 ve Hedef 12.5), mümkün olan en az atığın oluşması için kaynağında önleme, geri dönüşüm ve geri kazanım sistemleri kullanılarak atık yönetiminin etkin işletilmesi; en az miktarda atık oluşumunun sağlanması, oluşan atıkların çeşitli yöntemler ile geri dönüşümü için çalışmalar yürütülmektedir. Hizmete alınan, Başakşehir ve Hasdal Katı Atık Aktarma İstasyonları, Silivri Seymen Çöp Sızıntı Suyu Arıtma Tesisi, Kemerburgaz Evsel Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisi ve Kömürcüoda Biyometanizasyon Tesisi gibi atık ve biyometanizasyon tesisleri ile atıklar işlenmekte ve yeniden değerlendirilmektedir. Yıllık olarak üretilen 11,5 bin ton kompost, İstanbul genelinde park ve bahçelerde gübre olarak kullanılmaktadır. Atık suların giderek artan oranda biyolojik arıtma sistemleri ile arıtılması sonucunda suyun daha verimli kullanılması sağlanmakta, arıtılmamış atık suların denizleri kirletmesi önlenmektedir.

Yaklaşık 85.000 çalışanı ile hizmet veren İBB, kurumsal olarak ürettiği atığı minimuma indirmek ve geri dönüşüm oranını yükseltmek üzere çalışmaktadır. Ekim 2022 itibarı ile İBB'ye ait 6 adet hizmet yerleşkesi için "Sıfır Atık Belgesi" alınmıştır.

Sürdürülebilir yaşam tarzları konusunda farkındalık yaratmak üzere (SKA Hedef 12.8), Enstitü İstanbul İSMEK bünyesinde SKA'lar hakkında ayrıntılı bilgiler içeren Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı programı ve Sürdürülebilir Kentleşme eğitimleri düzenlenmektedir.

Fosil yakıt tüketimini azaltmak üzere (SKA Hedef 12.c) ise başta toplu taşıma otobüs filosu olmak üzere İBB araç filosunun 2050'ye kadar tamamen elektrikli hâle getirilmesi hedeflenmektedir.

istikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek

8 İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

sdg 8

hedef 8.3

Üretken faaliyetleri, insana yakışır iş üretimini, **girişimciliği, yaratıcılığı ve yenilikçiliği destekleyen kalkınma odaklı politikalar** geliştirmek ve finansal hizmetlere erişim yolunu da kapsayacak şekilde mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kayıt altına alınması ve büyümesini teşvik etmek

hedef 8.4

2030 yılına kadar, tüketim ve üretimdeki **küresel kaynak** verimliliğini aşamalı biçimde iyileştirmek ve gelişmiş ülkelerin önderliğinde, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Modellerine Yönelik 10 Yıllık Çerçeve Programıyla uyumlu şekilde, ekonomik büyümenin çevresel bozunmadan ayrıştırılması için çaba göstermek

hedef 8.5

2030 yılına kadar gençler ve engelliler dâhil tüm erkek ve kadınlar için **tam ve üretken istihdam ve insana yakışır işlere** erişmek ve eşit işe eşit ücret sağlamak

hedef 8.6

2020 yılına kadar **ne istihdamda ne de eğitim veya kurslarda yer alan gençlerin oranını önemli ölçüde azaltmak**

hedef 8.8

Başta kadın göçmenler olmak üzere göçmen işçiler ve güvencesiz işlerde çalışan insanlar dâhil bütün çalışanlar için **çalışma haklarını korumak** ve güvenli ve emniyetli çalışma ortamları sunmak

hedef 8.9

2030 yılına kadar istihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünleri teşvik eden s**ürdürülebilir turizmin** desteklenmesi için politikalar geliştirmek ve uygulamak

göstergeler

hedef 8.3

Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığı ile istihdam edilen kişi sayısı

Desteklenen Girişim Sayısı

Yıl İçerisinde Teknoloji ve inovasyon alanındaki girişimleri desteklemek için işbirliği yapılan kurum sayısı (STK, üniversite, özel sektör, v.b)

hedef 8.4

Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında (Adet) Geri Kazanıma Gönderilen Ünite Sayısı

hedef 8.5

Doğrudan Üretim Sürecine Dahil Edilen Kursiyer Sayısı

hedef 8.8

Çalışanlara Verilen İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Süresi

hedef 8.9

İstanbul'un Marka Değerini Artıracak Festival Sayısı

İstanbul'un Uluslararası Alanda Etkin Tanıtımının Yapılması Amacıyla Oluşturulacak Dijital Platformların Görüntülenme ve İndirilme Sayısı

8 İNSANA YAKIŞIR İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

istikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek

sdg 8

dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek

9 SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI

sdg 9

hedef 9.1

Ekonomik kalkınma ve insan refahını desteklemek üzere, herkesin adil erişimine ve karşılanabilirliğe odaklanan bölgesel ve sınır ötesi altyapıyı da içeren **kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapılar tesis etmek**

hedef 9.b

Sanayi çeşitliliği ve ticari mallara katma değer artırımı için elverişli bir politika ortamının sağlanması suretiyle **gelişmekte olan ülkelerde yurt içi teknoloji geliştirme, araştırma ve yenilikçiliği desteklemek**

hedef 9.c

Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin kayda değer oranda artırılması ve 2020 yılına kadar en az gelişmiş ülkelerde internete evrensel ve karşılanabilir erişimin sağlanması için çaba göstermek

göstergeler

hedef 9.1

Altyapı Kurumlarının Altyapı Yönetim Bilgi Sistemine Entegre Olma Oranı

Altyapı Projelerinin (Yıllık Sayısal Verilerinin) CBS'ye Aktarılma Oranı

hedef 9.c

BELNET Kullanıcı Sayısı

Ücretsiz İnternet Hizmeti Verilen Nokta Sayısı

9 SANAYİ, YENİLİKÇİLİK VE ALTYAPI

dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek

sdg 9

İyi Uygulama Örneği

Zemin İstanbul

İstanbul Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan Güdümlü Proje Desteği kapsamında "İstanbul City Lab Deneyim Merkezi – Zemin İstanbul" adı ile hayata geçirilen merkez, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından başta İstanbul ve İstanbullular olmak üzere ülkenin ihtiyaç duyduğu yeni nesil ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi için proje fikirlerini, teknoloji üreticilerini, kullanıcı ve yatırımcıları bir araya getirerek yeni değerler ve çözümler üretmek amacıyla eğitim, etkinlik ve hızlandırma merkezi gibi farklı faaliyetleri vatandaşın hizmetine sunmaktadır.

Zemin İstanbul bünyesinde yer alan Girişimcilik Programı ile başarılı girişimcileri ortaya çıkarmayı, onlara destek olacak kaynak ve hizmetleri sağlamayı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ilgili birimleri ile irtibatlandırmayı ve katma değerli ürünler geliştirilmesini hedeflemektedir.

İstanbul'un ihtiyaçlarına yönelik çözümleri olan, farklı sektörlerden girişimlere; eğitim, mentorluk, ofis alanı, müşteri tanıştırmaları, yatırımcı buluşmaları gibi destekler sunarak, onlara ürünlerini İstanbul'da test etme fırsatı vermektedir.

Yeni nesil eğitim modellerini odağına alarak yazılımcı ağını güçlendirme, teknoloji alanında farkındalık yaratma, istihdamı hızlandırma gibi amaçlara yönelik ücretsiz eğitimler ve et-

kinlikler gerçekleştirerek, ekosistemin birleştirici noktası olmayı da hedeflemektedir. Bu noktada, paydaşlarla beraber gerçekleştirilen iş birlikleri doğrultusunda, merkezde düzenli olarak eğitim ve etkinlik faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Yeniliğe ve teknolojiye meraklı nesiller yetiştirmek amacıyla, çocuklara yönelik teknoloji temelli eğitimler verilen merkezde; Çizgi Film Atölyeleri, Robotik Kodlama gibi programlar gerçekleştirilmektedir. Bu sayede çocukların, teknolojiyi deneyimleyerek öğrenmesine ve geleceğe hazırlanmalarına katkı sağlanmaktadır. Animasyon stüdyosunda ise tabletlerdeki, İBB'nin Hikaye Makinesi uygulaması üzerinden, 7-11 yaş arasındaki çocuklara çizgi film hazırlamasına yönelik atölye çalışması şeklindeki eğitimler verilmektedir.

Zemin İstanbul'da 2022 yılı sonu itibarıyla 174'ün üzerinde eğitim ve 400'ün üzerinde etkinlik gerçekleştirilmiş, bu faaliyetlerden 16.000'in üzerinde katılımcı yararlanmıştır.

Zemin İstanbul aynı zamanda bünyesinde bulunan Deneyim birimi ile, öncelikle başarı ile sonuçlanan projelerdeki sonuç ürün ya da uygulamaların vatandaşlar tarafından deneyimlenmesini sağlamaktadır. Böylece ürün piyasa öncesi testlere tabi tutulup varsa eksik yönleri tamamlanmaktadır. Ayrıca İBB iştirak şirketleri, özel sektör şirketler, teknoloji üreten eğitim kurumları da deneyim merkezinden faydalanabilmektedir.

İyi Uygulama Örneği

İstanbul Vizyon 2050 Stratejisi Tekno-Semt Projesi

Doğaya saygılı üretimin ve teknolojik dönüşümün gerçekleşmesi sürecinde iş gücünün bu dönüşüme adaptasyonu için Adil Geçiş Merkezleri oluşturulacaktır. İstanbul özelinde iklim krizinin ekonomide ve istihdam yapısında yaratacağı etki, toplumsal eşitsizlikler açısından değerlendirilmelidir. Emisyon değerleri yüksek sektörlerin dönüşümünün, İstanbul'da bu sektörlerde çalışan yaklaşık 550.000 kişinin istihdamını etkilemesi beklenmektedir. Yerelden merkeze tüm paydaşlarıyla bu surecin izlenmesi, sosyal adalet çerçevesinde iş gücünün ekonomideki teknolojik ve yeşil dönüşüme uyumunu sağlayacağız

İstanbul'un yaratıcılık ve yenilikçilik ekosistemini, Ar-Ge ve yenilikçilik altyapısını güçlendireceğiz. Başta KOBİ'ler olmak üzere tüm firmaların teknolojik dönüşümünü destekleyeceğiz. İleri teknoloji ve bilgiye dayalı yeni yatırımlar için kolaylaştırıcı iş ortamını sağlayarak, İstanbul'u bilgi, teknoloji ve inovasyon ağırlıklı olarak dönüştüreceğiz.

Atatürk Havalimanı'ndan başlayarak Ayamama Vadisi boyunca, kurmuş olduğumuz İBB Veri Laboratuvarı'nı geliştirerek, Başakşehir'de öngörülen Dünya Veri Merkezi'ne kadar olan aksı Dijital Dönüşüm ve Üretim Havzası olarak planlayacağız.

Bu doğrultuda düşük teknoloji kullanan sektörlerle oluşturacağımız üretim iklimi arasındaki etkileşim güçlendirilecek. Kentte, iş gücünün yaşam alanlarına yakın olduğu, üretimle inovasyonu buluşturan Tekno-Semtler, aynı zamanda kentte yaşayan farklı kesimlerden insanlar arasında ekonomik ve kültürel açıdan geçişkenlik alanları olarak ön

plana çıkacaktır. Dolayısıyla bu projemiz aynı zamanda toplumsal adaleti sağlama yolunda bir meydan okumadır.

Havalimanının varlığı yanında, uluslararası ticarete hizmet verecek fuar alanlarının varlığı; kentin merkezinde, entegre ulaşım bağlantılarına sahip, çevresinde gelişkin konaklama, ofis ve yönetim merkezi altyapısının bulunması ve teknolojik dönüşüme açık sanayi alanlarının varlığı bu bölge açısından çok önemli bir potansiyeldir.

Bu noktada Tekno-Semt projemiz de bu dönüşüm surecinin yereldeki altyapısını sağlayacaktır. Böylelikle, İstanbul'un yaratıcılık ve yenilikçilik ekosistemini tüm sektörlerle buluşturacak, etkileşimi sağlayacak ara yüzleri sunacağız. Tekno-Semt'ler kentteki uzmanlaşma ve kümelenmelere yönelik olarak kurulacaktır. Tekno-Semtler, aynı zamanda liselere kadar uzanarak gençlerimizin teknolojiyle ve yazılım alanıyla erken yaşlarda buluşmasını sağlayacak ve gençlerin toplumsal yaşam içinde nitelikli bir gelişme sağlayabilmesinin mekanı haline gelecektir.

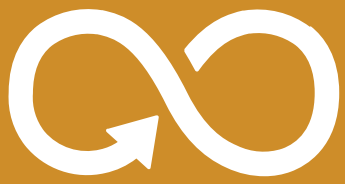
Bugün İstanbul'da her 3 yetişkinden yalnızca 1'i bilgi ve iletişim teknolojileri becerisine sahip. Yaygınlaşan imkânlarla birlikte bu oranı 2050 yılında %90'ın üzerine çıkaracağız. 2050 yılında İstanbul'da yasayan her genç, çağın gerektirdiği bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif ve etkin bir şekilde kullanma yetisine sahip olacaktır.

Ekrem İmamoğlu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı, İstanbul Vizyon 2050 Manifestosu

SKA 12

sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak

12 SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM

hedef 12.1

Gelişmiş ülkelerin önderliğinde, gelişmekte olan ülkelerin gelişme seviyesi ve kapasiteleri göz önünde bulundurularak, her ülkenin eyleme geçmesiyle **Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Modellerine** Yönelik 10 Yıllık Çerçeve Programını uygulamak

hedef 12.2

2030 yılına kadar **doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini** ve verimli kullanımını sağlamak

hedef 12.3

2030 yılına kadar kişi başına düşen **küresel gıda israfını perakende satış ve tüketici seviyesinde yarıya düşürmek** ve hasat sonrası kayıplar da dâhil olmak üzere, üretim ve tedarik zincirinde gıda kayıplarını azaltmak

hedef 12.4

2020 yılına kadar kabul edilmiş uluslararası çerçevelere göre **kimyasalların ve tüm atıkların yaşam döngüsü boyunca çevreye duyarlı yönetimini sağlamak** ve insan sağlığına ve çevreye olan zararlı etkilerini en aza indirebilmek için bu atıkların havaya, suya ve toprağa salınımını önemli miktarda azaltmak

hedef 12.5

2030 yılına kadar önleme, azaltma, geri kazanım ve yeniden kullanım yoluyla **atık oluşumunu kayda değer miktarda azaltmak**

hedef 12.8

2030 yılına kadar insanların her yerde **sürdürülebilir kalkınma ve doğayla uyumlu yaşam tarzları hakkında gerekli bilgilere ve farkındalığa sahip olmalarını sağlamak**

hedef 12.c

Gelişmekte olan ülkelerin özel koşulları ve ihtiyaçlarını tamamıyla göz önüne alarak ve yoksul ve etkilenen toplulukları koruyan bir yaklaşımla bu ülkeler üzerinde olabilecek tüm olumsuz etkileri asgariye indirerek, vergilendirmenin yeniden yapılandırılması ve eğer varsa çevresel etkileri olan zararlı sübvansiyonlara aşamalı olarak son vermek dâhil olmak üzere, ulusal koşullara uygun olarak, piyasa aksaklıklarının kaldırılması suretiyle savurgan tüketimi teşvik eden verimsiz **fosil yakıt sübvansiyonlarını rasyonelleştirmek**

göstergeler

hedef 12.1

Arıtılmış Atık Su Oranı

İleri Biyolojik / Biyolojik Olarak Arıtılan Atık Su Oranı

hedef 12.5

İBB Geri Kazanım Tesislerinde geri dönüştürülmüş/geri kazanılmış materyal miktarı

hedef 12.8

Çevre Bilincinin Geliştirilmesine Yönelik Ulaşılan Kişi Sayısı

Uygulamalı Tarım Eğitimi ve Sağlıklı Gıda Tüketimine Yönelik Yapılan Eğitim-Bilgilendirme Yapılan Öğrenci Sayısı

hedef 12.c

Güneş Enerji Sistemleri Enerji Kurulu Güç Miktarı

12 SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM

sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak

sdg 12

e. Yönetişim / Demokrasi Krizi

krizlere meydan okuyan İstanbul

02

Mevcut Durum

İstanbul'da Yönetişim ve Sivil Alan

İstanbul'da güçlü kurumlara dair yeterli düzeyde veri bulunmamaktadır. Bu, kısmen kentteki kamu kurumlarının büyük bir kısmının merkezi kurumlar olması ve kamuya açık araştırma yayınlamıyor olmalarından; kısmen de şeffaflık ve kurumlara güvene dair yapılan araştırmaların ülke ölçeğinde olmasından kaynaklanmaktadır.

Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre, İstanbul'da 2021 yılında ceza mahkemelerinde açılan davalardaki toplam suç sayısı 630.030'dur. Bu aynı yılda Türkiye'deki toplam suç sayısının (3.419.883) yaklaşık %18'idir ve İstanbul nüfusunun Türkiye nüfusuna oranı ile tutarlıdır[15].

AB Komisyonu, Avrupa Kentlerinde Yaşam Kalitesi 2020 yılı raporu[16], güvenlik ve kurumlara dair kent düzeyinde veriler sunan en önemli kaynaklardan birisidir. Avrupa'dan 83 şehri kapsayan bu araştırma, Türkiye'den Ankara, Antalya, Diyarbakır ve İstanbul'u içermektedir. Rapora göre İstanbul'da gece sokakta yürürken kedini güvende hissetmeyenlerin oranı %49'dur. Bu Türkiye şehirleri arasındaki en yüksek orandır (diğer Türkiye şehirlerinde sırası ile %26, %19 ve %22). Avrupa ortalaması ise %25 düzeyindedir.

---

15. Adalet Bakanlığı, 2021 Adalet İstatistikleri. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adalet-istatistikleri-yayin-arsivi (erişim tarihi 02.02.2023)

16. Avrupa Komisyonu. (2020). Report on the Quality of Life in European Cities, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/maps/quality-of-life_en (erişim tarihi 02.02.2023)

Aynı araştırmaya göre, İstanbul'da polise duyulan güven (%60), Avrupa ortalamasının (%75) ve Ankara (%58) hariç diğer Türkiye kentlerinin altındadır. İstanbulluların %18'i son bir yılda saldırıya uğradığını ya da soyulduğunu belirtmiştir. Bu Türkiye şehirleri arasındaki en yüksek orandır ve %6 olan Avrupa kentleri ortalamasının üç katıdır.

Araştırmanın belediye hizmetleri ile ilgili sorularına göre ise, İstanbul'da belediye hizmet prosedürlerinin açık ve kolay anlaşılır olduğunu düşünenlerin oranı (%63), Avrupa kentleri ortalamasının (%54) üzerindedir. Yerel yönetimlerin sorunlarına hızlı ve zamanında çözüm bulduğunu düşünenlerin oranı İstanbul'da %50'dir. Bu oran Diyarbakır'dan yüksek, Ankara ve Antalya'dan düşük, Avrupa kentleri ortalaması ile aynıdır.

İstanbul'da kayıtlı 26.774 sivil toplum kuruluşunda yaklaşık 2,3 milyon üye bulunmaktadır. Sivil topluma aktif katılım oranı 2019'da %89'dur. Sivil toplum kuruluşlarının türlerine göre dağılımı incelendiğinde hemşehri derneklerinin (%27) ve mesleki dayanışma derneklerinin (%26) önemli bir ağırlığı olduğu görülmektedir. Bunu spor ile ilgili dernekler (%15) ve dini hizmet dernekleri (%9) takip etmektedir.

İBB Temel Politika Belgesi

Vizyon 2050, Demokrasi ve Yönetişim Yaklaşımı

İstanbul'da dünyaya örnek olacak bir yerel deneyimi hedefleyen İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, bu zorlukların çözümünde uluslararası insan hakları, kent hakkı, katılımcı ve müzakereci demokrasi ile kentsel politika planlaması alanlarındaki deneyimini yerelden hareketle uluslararası düzeye taşıyarak, kentler arası deneyim paylaşımını ve diyaloğu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

İstanbul'un ulusal düzeyde güçlü temsili İstanbul için olduğu kadar Türkiye açısından da önemlidir. Bu çerçevede İstanbul, Türkiye'nin ekonomik, sosyokültürel birikimine bütün kaynaklarını harekete geçirerek katkı yapmaktan geri durmayacaktır. Bu etkin katkının sağlanması merkezi yönetimin yerel yönetimlerin bütünü için olduğu gibi, İstanbul'u temsil eden yerel yönetimlerin yetkilerinin ve kaynaklarının anlamlı biçimde artırılmasıyla mümkündür. Bu çerçevede merkezi yönetim, merkezi ve yerel yönetim dengesini yeniden kuracak bir reformu, yerel yönetimlerin de aktif katılımıyla sağlamak göreviyle karşı karşıyadır. Söz konusu yeniden yapılandırmayla yetki ve kaynak kullanımında İstanbul'u temsil eden yerel yönetim birimlerinin en üst düzeyde etkili hâle getirilmesi sağlanmalı, aynı zamanda merkezi yönetimin İstanbul'a yaptığı keyfi müdahaleler ortadan kaldırılmalıdır.

Kentsel düzeyde demokrasi sorunu ile ilişkili boyutlarından biri de karar alma mekanizmalarının demokratikleştirilmesidir. Başta İBB olmak üzere yönetim mercilerinin karar alma organlarının daha geniş katılım kanallarıyla beslenmesi ve kentin ana bileşenlerinin etkin biçimde taraf hâline getirilmesi önemli bir hedeftir. Bu yönde atılmış önemli adımlar olmasına karşın katılımın etkili ve anlamlı olabilmesi için mevcut katılım platformlarının iyileştirilmesi sağlanırken, yeni katılım araçları ve kanallarının açılması da hedeflenmektedir.

Bu sürecin önemli bir diğer boyutu toplumun örgütlü hâle gelmesidir. İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, toplumsal alanın özerkliğini gö-

zeten biçimde ilgili tüm kesimlerin örgütlü bir toplum yaratma çabalarını en etkin biçimde desteklemeyi önemsemektedir. Bu çabalar, sivil toplum alanındaki örgütlenme ve kurumsal derinliğin sağlanmasına katkı yaptığı ölçüde, İstanbul'un yönetim ve karar alma mekanizmalarını daha geniş bir dünyada güçlü kılacaktır. Kadınların, gençlerin, azınlıkların, kent yoksulları ve engelliler gibi diğer dezavantajlı grupların karar alma süreçlerine daha çok ve etkileşimli şekilde dâhil olmaları hedeflenmektedir.

Her şeyden önce, İstanbul'da yaşayan toplumsal grupların, kimi zaman çelişen istek ve beklentilerinin yönetim süreçlerine etkin olarak yansıması; bireylerden topluluklara ve formel ya da enformel örgütlenmelere kadar farklı toplumsal grupların seslerinin duyulması ve dikkate alınması gerekmektedir (SKA Hedef 16.7 ve Hedef 17.17).

Bu doğrultuda, İBB, belediye hizmetleri ile ilgili kararların alımında başta dezavantajlı gruplar olmak üzere kent sakinlerinin dâhil edilmesine ve yurttaş katılımına önem vermektedir.

Bu VLR'nin temel referans noktası olan İBB Stratejik Planı ve İBB'nin kent meselelerine dair temel politika dokümanı olan Vizyon 2050 Strateji Belgesi geniş katılımlı süreçler sonucunda ortaya çıkmıştır. Vizyon 2050 ve diğer çalıştay süreçlerinde İPA tarafından ulaşılan katılımcı sayısı 20.000'in üzerindedir. Ayrıca ulusal kamu kurumları, ilçe belediyeleri ve sivil toplum ile, tematik alanlarda iş birlikleri sürdürülmektedir.

Büyükşehir Belediye Bütçesi de belediyenin şeffaf ve hesap verebilir olmasına katkı sağlamak üzere kullanılmaktadır. İstanbul Kent Konseyi ve İstanbul Planlama Ajansı iş birliği ile yürütülen katılımcı bütçeleme süreçleri sonucunda, 2022 ve 2023 yılları bütçesi için toplamda 5.543 proje başvurusu alınırken, 162.671 oy kullanıldı ve 55 proje seçilmiştir. Seçilen projelere ayrılan bütçe toplamı 513 milyon TL olmuştur.

Öte yandan kurumsal hizmetlerin yerelleştirilerek duyurulmasına etkin araçlardan biri olan İBB Çözüm Masaları 10 Çözüm Şubesi, 35 Çözüm Noktası, 2 AVM Çözüm Noktası, 1 Tanıtım Ofisi, 3 lojistik destek aracı ve 38 mobil çözüm aracı ile 2022 yılında 2.676.835 kişiye hizmet vermiştir.

İyi Uygulama Örneği

İstanbul Planlama Ajansı

2020 yılında 'adil, yeşil, yaratıcı ve mutlu' bir İstanbul'un bilimsel koordinasyonla planlanması amacıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Ekrem İmamoğlu liderliğinde kurulan İstanbul Planlama Ajansı (İPA) İstanbul için bilgiyi birlikte üreten ve İstanbul'un geleceğini birlikte planlayan bir ortak akıl mekanizmasıdır. İstanbul Planlama Ajansı'nın amacı; küresel sistem içerisinde İstanbul'un rolünü, vizyonunu, gideceği yönü belirlemek ve İstanbul'un gerçek sorunlarına bilimsel, akılcı ve kalıcı çözümler üretmektir. İstanbul Planlama Ajansı kent çalışmaları alanında uzman 5 birimiyle,

- İstanbul'un doğru ve güncel verisini üretir,
- İstanbul'un öncelikli konularına odaklanan araştırmalar gerçekleştirir ve araştırma raporları yayımlar,
- Araştırmalar sonucunda politika önerileri geliştirir ve ilgili kurumlar ile paylaşır,
- Farklı paydaşlarla (akademi, sivil toplum, İstanbullular...) ortaklaşa olarak gençler öncelikli olmak üzere tüm İstanbulluların katılımına açık, İstanbul'u odağına alan program ve etkinlikler düzenler,
- İstanbul hakkında bilimsel literatürün gelişimine katkı sunmak için araştırmacıları destekler,
- Kamusal alanların nitelikli, çağdaş ve katılımcı olarak dönüşümü için proje ve süreç tasarımı yapar,
- İstanbul'un 2050 vizyonuna ulaşması sürecini yerel ve uluslararası düzeyde koordine eder.

İPA 5000+ üyeye sahip Gençlik Platformu ve ev sahipliği yaptığı diğer katılımcı platformlar ile kentlilerin gerçek gündemi doğrultusunda karar alma süreçlerine katılımı ve önemli politika alanlarında katkı sunmayı amaçlar.

İBB, hizmetlerinin kapsayıcı ve erişilebilir olmasını sağlamak üzere sistematik olarak çalışmaktadır. (SKA Hedef 16.b). Bu kapsamda İBB hizmet binalarının engelli erişimine uygun hâle getirilmesi, farklı toplumsal grupların hizmetlerden eşit bir şekilde yararlanabilmesi için çok dilli hizmet sunumu, mahalle evi, belediye kütüphanesi, gençlik merkezi gibi belediye fonksiyonlarının öncelikli olarak kentte dar gelirlilerin yaşadığı mahallelerde kurulması gibi tedbirler alınmaktadır.

Şiddete maruz bırakılan kadınların güçlendirilmesi amacıyla faaliyet gösteren Kadın Destek Hattı, Kadın Dayanışma Birimi ve Kadın Dayanışma Evi kapsamında verilen hukuki danışmanlıklar ve sığınma evi desteği ise toplumda şiddetin önlenmesine yönelik faaliyetler arasındadır (SKA Hedef 16.1 ve Hedef 16.3).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, kent diplomasisi stratejisinin bir parçası olarak, küresel düzeyde yaşanan kriz alanları ile mücadelede kentler arası dayanışmanın gücüne inanmakta ve kapsayıcı ve sürdürülebilir şehirleşmeyi desteklemek için küresel düzeyde aktif rol almaktadır (SKA Hedef 16.8). İBB, kent diplomasisi bağlamında bilgi ve tecrübe paylaşımı ile akılcı, yaratıcı ve iyi uygulamalar konularında iş birliği ağları oluşturmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir (SKA Hedef 17.6 ve Hedef 17.16). İstanbul'un 41 kent ile kardeş şehir, 20 kent ile iş birliği protokolü, 31 kent ile de mutabakat zaptı bulunmaktadır. İBB, ayrıca göç, çevre, kentleşme, altyapı ve ulaşım gibi farklı faaliyet alanlarıyla ilişkili olarak 17 farklı uluslararası kuruluşun üyesidir.

İBB, etkin bir belediye yönetimi sağlamak için finansal sağlamlığını güçlü tutmaktadır (SKA Hedef 16. 6.).

İBB özelinde ise klasik finansman yöntemlerinin yanında alternatif finansman kaynaklarını değerlendirmek ve bu imkânlardan faydalanmak için dünyada tanınmış kredi derecelendirme kuruluşları olan Moody's Investors Service, Fitch Ratings ve JCR Eurasia Rating ile çalışmalar yürütülmektedir. Risk profili, gelir

ve gider yönetimi, harcama ve borç sürdürülebilirliği, likidite sağlamlığı vb. başlıklar altında kredi derecelendirme kuruluşlarının belediyemizdeki inceleme ve değerlendirmeleri sonucunda yurt içi yükümlülüklerini yerine getirme kabiliyetini gösteren ulusal uzun vadeli kredi notu Fitch Ratings ve JCR Eurasia Rating tarafından AAA olarak onaylanmıştır. Belediyemiz AAA kredi notu ile finansal yükümlülüklerini yerine getirmede en yüksek kabiliyete sahiptir. Devlet kurum ve kuruluşlarının derecelendirme notu ülke notundan daha yüksek olamaz. Bu bağlamda belediyemiz kredi notu ülke kredi notu ile aynıdır.. İBB, hem mevcut bütçesini etkin, verimli, şeffaf ve hesap verilebilir bir şekilde yönetmekte, hem de ulusal ve uluslararası yatırımcı ve donör kurumlar ile iş birlikleri yaparak kentsel hizmetler için kullanabileceği yatırımların miktarını artırmaktadır (SKA Hedef 17.1)

Belediye, bağlı Kuruluşları, iştirak şirketleri ve İstanbul Kent Konseyi'nin etkin bir katılımcılık yaklaşımıyla paydaş ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik Kurumsal Yönetişim Modeli geliştirilmesi amacıyla bir gösterge seti belirlenmiş, yönetişim karnesi oluşturulmuştur. Yönetişim endeksinde, **i) Etkinlik, ii) Katılımcılık, iii) Şeffaflık ve iv) Adillik** olmak üzere 4 ana konu bulunmaktadır. Bu kapsamda bütüncül ve etkin bir katılımcılık yaklaşımıyla paydaş ilişkilerinin etkin ve verimliliğinin sağlanmasına yönelik İBB birimleri tarafından yararlanılmak üzere ve İstanbul Kent Konseyi'nin de ihtiyaçlarını gözeten bir **"Katılımcılık Rehberi"** hazırlanmıştır.

SKA 16

sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak

16 BARIŞ, ADALET VE GÜÇLÜ KURUMLAR

hedef 16.1

Şiddetin tüm biçimlerinin ve şiddete bağlı ölüm oranlarının her yerde büyük ölçüde azaltılması

hedef 16.3

Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeylerde geliştirilmesi ve herkesin adalete eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması

hedef 16.6

Her düzeyde etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumlar kurulması

hedef 16.7

Her düzeyde duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsil edici karar verme mekanizmalarının oluşturulması

hedef 16.8

Gelişmekte olan ülkelerin küresel yönetişim kurumlarına katılımlarının sağlanması ve güçlendirilmesi

hedef 16.b

Sürdürülebilir kalkınma için ayrımcılık gözetmeyen yasa ve politikaların ilerletilmesi ve uygulanması

göstergeler

hedef 16.6

Gelir Bütçesine Uyum Oranı

Gider Bütçesine Uyum Oranı

Kurumsal Kent Bilgi Sistemi Uygulamasına Yeni Entegre Edilen Kamu, Kurum ve Kuruluş Sayısı

Proje Yönetim Sisteminde Yer Alan Birimlerin Sistemi Kullanım Oranı

hedef 16.7

Katılım Mekanizmaları ile İşletilen Şehir Planlama Çalışmaları Oranı

Katılımcı bütçe çalışmaları sonucu çıkan faaliyetlere tahsis edilen bütçe

Planlama Çalışmaları Kapsamında Düzenlenen Kamuoyuna Açık Toplantı vb. Etkinlik Sayısı

hedef 16.8

İBB'nin Üye Olduğu Uluslararası Kuruluş ve Ağ Sayısı

16 BARIŞ, ADALET VE GÜÇLÜ KURUMLAR

sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak

sdg 16

İyi Uygulama Örneği

Katılımcı Bütçe Uygulaması "Bütçem İstanbul"

Katılımcı bütçe yerel yönetimlerin bütçelerinin değişen oranlarını, kent sakinlerinin ve sivil toplum örgütlerinin belirlediği önceliklere aktarılması için kullanılan önemli araçlardan birisidir.

İBB'nin katılımcı bütçe modeli olan BÜTÇE SENİN, 2021 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bütçe Senin ile birlikte İBB'nin kentsel politikalarını tartışmaya yönelik önemli bir araç hayata geçirilmiştir. Bütçe Senin'in ilk iki yılında yatırım bütçesine dâhil edilmek üzere seçilen projeler, İBB Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, İstanbul Kent Konseyi ve İstanbul Planlama Ajansı koordinasyonunda yürütülmektedir.

Uygulamanın ilk yılında vatandaşlardan gelen toplam 4.873 proje fikri büyükşehir belediyesinin yetki ve sorumluluk alanı, yasal açıdan yapılabilirlik, teknik sınırlılık, kriterleri çerçevesinde ön değerlendirmeden geçirilmiştir. Ön değerlendirmeyi geçen 191 proje oylamaya sunulmuştur. 147.837 oy kullanılan halk oylaması sonucunda, en yüksek oyu alan, 27 projenin 2022 yılında İBB bütçesi kapsamında hayata geçirilmesine karar verilmiştir.

2023 yılı bütçesi için ise 670 proje başvurusu alınmıştır. Projeler arasından teknik ve yasal açıdan uygulaması mümkün olan 77 proje İstanbulluların oylamasına sunulmuştur. Bütçe Senin uygulaması üzerinden oylamaya katılan 14.834 İstanbullu, 28 projeyi uygulanmak üzere seçmiştir.

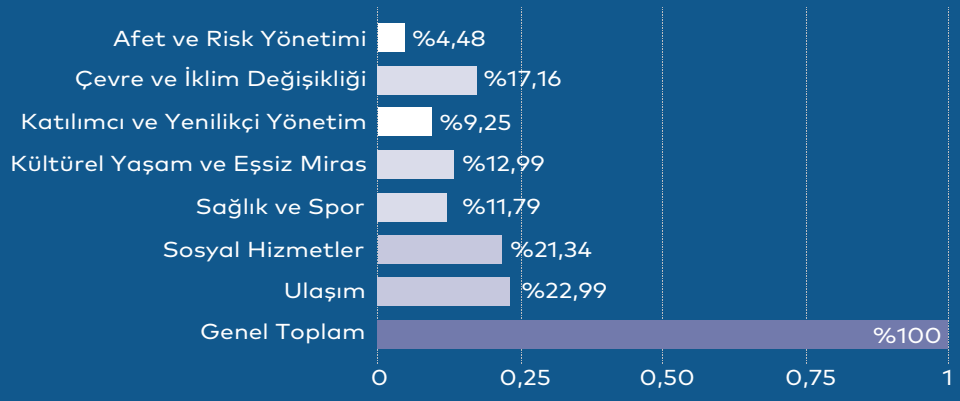
Seçilen projeler ile yıllık yatırım bütçesinin bir kısmı katılımcı yöntemlerle hayata geçirilmektedir. Her bir başvuru katkı sağladığı Sürdürülebilir Kalkınma Amacı ile eşleştirilmekte ve bu doğrultuda değerlendirilmektedir. 2022 yılı bütçesinden Katılımcı Bütçe'ye ayrılan miktar 189.270.000 TL, 2023 yılı bütçesinde ayrılan miktar ise 157.170.000 TL'dir.

Şekil 12. Proje Arama Ekranı

Şekil 13. Katılımcı Bütçe Proje Kartı Örneği

Şekil 14. 2022 yılı Katılımcı Bütçe Projeleri Tema Dağılımları

uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak

17 AMAÇLAR İÇİN ORTAKLIKLAR

sdg 17

1. finans

hedef 17.3

Gelişmekte olan ülkelere çeşitli kaynaklardan ilave mali kaynak harekete geçirmek

hedef 17.6

Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğe erişimi ve bunlar üzerine Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçgen bölgesel ve uluslararası işbirliğini geliştirmek ve özellikle BM seviyesinde olmak üzere mevcut mekanizmalar arasındaki koordinasyonu iyileştirme yoluyla ve küresel bir teknoloji kolaylaştırıcı mekanizması aracılığıyla karşılıklı anlaşılmış koşullarda bilgi paylaşımını artırmak

2. sistemik konular

a. politika ve kurumsal uyum

hedef 17.14

Sürdürülebilir kalkınma için politika uyumunu geliştirmek

b. çok paydaşlı iş birlikleri

hedef 17.16

Gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere tüm ülkelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasını desteklemek için bilgiyi, uzmanlığı, teknolojiyi ve finansal kaynakları paylaşan ve seferber eden çok paydaşlı ortaklıkların tamamlayıcılığında sürdürülebilir kalkınma için küresel iş birliğini geliştirmek

hedef 17.17

Ortaklıkların tecrübelerinden ve kaynak yaratma stratejilerinden yararlanarak etkili kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak

c. veri, izleme ve hesap verebilirlik

hedef 17.18

2020 yılına kadar gelir, cinsiyet, yaş, ırk, göçmenlik durumu, engellilik, coğrafi konum ve ulusal bağlamda gerekli görülen diğer özelliklere göre ayrıştırılmış yüksek kaliteli, zamanlı ve güvenilir verinin elde edilebilirliğini kayda değer miktarda artırmak için, en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri de dâhil olmak üzere gelişmekte olan ülkelere verilen kapasite geliştirme desteğini artırmak

göstergeler

hedef 17.3

Ulusal ve Uluslararası Hibe ve Fonlara Yönelik Hazırlanan Proje Başvuru Sayısı

hedef 17.14

VLR İzleme Mekanizmasının Kurulması

hedef 17.16

VLR Yıllık İzleme Raporu Sayısı

Fon ve hibelere yönelik Ulusal ve Uluslararası kurum, kuruluş ve STK''lar ile gerçekleştirilen temas ve işbirliği sayısı

Uluslararası İşbirlikleri Kapsamında Gerçekleştirilen Ziyaret ve Etkinlik Sayısı

hedef 17.18

Kurum - STK Ziyaretlerinde Ulaşılan Kişi Sayısı

Dijital Veri Erişiminden Faydalanan Kişi Sayısı

İBB Açık Veri Portalında yayınlanan veri seti sayısı

17 AMAÇLAR İÇİN ORTAKLIKLAR

uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak

sdg 17

İyi Uygulama Örneği

İBB Açık Veri Portalı

İBB birimleri ve bağlı kuruluşları tarafından üretilen verileri sunan Açık Veri Portalı ile şeffaflığın ve vatandaş katılımcılığının artırılması amaçlanmaktadır. Portalda; İBB, bağlı kuruluşları, iştirak şirketleri tarafından yürütülen çalışmalar neticesinde toplanan veri setleri; akademisyenler, araştırmacılar, girişimciler ve vatandaşlar tarafından kullanılmak üzere paylaşılmaktadır (Hedef 17.18). Öncelikle İBB'nin Ulaşım, Çevre, İklim ve Enerji alanlarında topladığı açık veri setlerinin paylaşıldığı portalın, her geçen gün İBB'nin şeffaf yönetim anlayışı doğrultusunda zenginleştirilmesi hedeflenmektedir.

Açık Veri Portalının yayına alınmasıyla; veri herkesin erişimine açık hale getirilmiştir. Birçok paydaşın aynı veriyi analiz edebilmesine ve bu verileri kullanarak yeni çalışmalar yapılabilmesi ve kararlar alınmasına olanak sağlanmaktadır. Ayrıca ekonomi alanında; yenilikçi hizmetlerin geliştirilmesine ve yeni iş modellerinin oluşturulmasına katkıda bulunulmaktadır.

https://data.ibb.gov.tr

Bu bağlamda İstanbul öncülüğünde kurulan B40 Balkan Kentleri Ağı'na üye kentlerin şeffaf şehirleşme anlayışı çerçevesinde hayata geçirdikleri B40 Açık Veri Portalı da bölgesel anlamda fayda sağlamaktadır.

https://opendata.b40cities.org

B40 Balkan Şehirleri Ağı

İBB'nin 2021 yılında Balkan kentleri arasında bir işbirliği ve dayanışma platformu oluşturma çağrısına cevaben Kasım ayında İstanbul'da düzenlenen zirvede bir araya gelen 23 Balkan kentinin belediye başkanları, B40 Balkan Şehirleri Ağı'nı oluşturmuştur.

İklim krizi, göç, kentsel yoksullukla mücadele, gelir adaletsizliği, yerel demokrasi, dijital dönüşüm gibi bölge kentlerinin ortak sorunlarına bilimsel ve yenilikçi çözüm önerileri üretmeyi amaçlayan B40, "Yerel İklim Eylemi", "Yerel Demokrasi ve Göç", "Akıllı Şehirler ve Dijital Dönüşüm" ile "Yerel Ekonomik İş Birliği" isimli 4 çalışma grubu ile çalışmalarını sürdürmektedir. Mottosu "Daha İyi İşbirliği, Daha İyi Gelecek" olan Ağ, 23-28 Ağustos 2022 tarihleri arasında, üye kentlerden genç temsilcilerin bir araya geldiği B40 Gençlik Zirvesi'ni düzenlemiş ve çok sayıda aksiyonun hayata geçmesini sağlamıştır. Ağın ikinci belediye başkanları zirvesi ise Ocak 2023'te Atina'da gerçekleştirilerek güçlü bir dayanışma ve birliktelik adımı atılmıştır.

2023 yılı itibariyle 11 ülkeden 51 üye kent ile güçlü bir kent platformuna dönüşen B40 Balkan Şehirleri Ağı'nın Daimi Sekretaryası, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından üstlenilirken, 2023 yılı itibariyle dönem başkanlığı İstanbul'dan Atina'ya devredilmiştir.

https://b40network.org

B40 Balkan Cities Network
B40 OPEN DATA PORTAL

03

İBB VLR izleme ve değerlendirme

a. İBB VLR Kurumsal İzleme Süreci

İstanbul Büyükşehir Belediyesi stratejik yönetim araçlarını zengin enstrümanlarla desteklemektedir. Bu bağlamda entegre bir kurumsal izleme sistemi geliştirilmiştir. 2020-2024 Stratejik Planı, planla bağlı amaç ve hedefler, söz konusu amaçlara erişmek üzere gerçekleştirilen faaliyetler ve gerçekleşmelerin izlenebileceği göstergeler bu sistemle yıl boyunca takip edilebilmektedir. Söz konusu sistem İBB Daire Başkanlıkları ve bağlı müdürlüklerin, İBB Stratejik Plan ve bu plana bağlı olarak hazırlanan, Yıllık Performans Programı, Yıllık Yatırım ve Hizmet Programı, İç Kontrol Eylem Planı, Risk ve Aksiyon Planları ve Yerel Eşitlik Eylem Planlarına ait gerçekleşmelerin izlenmesini kapsamaktadır. İzleme faaliyetleri kapsamında Birim ve İdare Faaliyet Raporları, Aylık Yönetici Bilgi Notları, Gerçekleşme Raporları ve Kıyaslama Çalışmaları yayınlanmaktadır.

İBB VLR izleme ve değerlendirme

Stratejik Yönetim süreçleri planlama, izleme ve kontrol, raporlama ve iyileştirme olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır.

Planlama: 5 Yıllık Stratejik Plan, Yıllık Bütçe, Performans Programı, Yatırım Programı, İç Kontrol Eylem Planı, tematik eylem planları ve strateji belgelerini içermektedir.

İzleme ve Kontrol: Periyodik olarak gerçekleşmelerin izlenmesi ve memnuniyet ölçümleri süreçlerini içermektedir.

Raporlama ve İyileştirme: Yıllık faaliyet raporu, kıyaslama uygulamaları, analizler ve süreç geliştirme çalışmalarını kapsamaktadır.

Bu sistematik program içerisinde izleme ayrıcalıklı bir konumdadır. Stratejik plandaki amaç ve hedeflere yönelik performans göstergelerine, faaliyetlere, risk ve aksiyonlara, iç kontrol eylemlerine ait gerçekleşmeler, belediye başkanı vaatleri, kıyaslama çalışmaları dönemlik ve yıllık olarak takip edilmekte ve raporlanmaktadır.

Söz konusu raporlamaların sağlıklı biçimde ilerlemesi için göstergeler ilgili İBB birimlerine tanımlanmıştır. Birimler görev alanlarında yer alan faaliyetlerin fiziki ve mali gerçekleşmeleri ile göstergelerin ilerleme durumlarını üç ayda bir kayda geçirmekte, Strateji Geliştirme Dairesi bu kayıtları konsolide ederek çeyrek dönemlik kurumsal raporları oluşturmaktadır.

Gönüllü Yerel Değerlendirme Raporunda yer alan ve SKA uyumluluğunu ölçmekte temel araç olan göstergelerin izlenmesi, İBB Kurumsal İzleme Modeline entegrasyon ile sağlanacaktır. Rapor kapsamında izlenen göstergeler 3 kategoriye ayrılmaktadır:

İBB göstergeleri: Mevcut Durum analizi sonucu İBB Stratejik Planında yer alan ve hali hazırda kurum tarafından izlenen göstergelerin SKA hedef ve göstergeleri ile eşleştirilmesi sonucunda elde edilen göstergelerdir.

Yeni göstergeler: Mevcut Durum analizleri sonucu İBB Stratejik Planında yer almayan ve faaliyetlerle SKA hedefleri arasındaki ilişkiyi ölçülebilir kılmak üzere eklenen yeni göstergelerdir.

İstanbul İzleme Göstergeleri: İBB kurumsal yetki alanının dışında kalan gelişmelerin gözlemini kolaylaştırmayı, kurumsal faaliyetlerin dolaylı da olsa etkisini izlemeyi sağlayan göstergelerdir. İstanbul izleme göstergelerinde bu nedenle hedef bulunmamaktadır.

İBB Göstergeleri ve Yeni Göstergeler; İBB Birimleri tarafından kayıt altında tutulan mevcut izleme modeli kapsamında takip edilen tüm gösterge, aksiyon, risk ve hedefler gibi izlenerek VLR kapsamında yıllık olarak raporlanacaktır. Bu noktada Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı operasyonel görevi yürüterek verilerin konsolide edilmesi hususu ile ilgilenecektir. Tüm izleme süreci, VLR'nin hazırlanması sürecinde olduğu gibi İBB Birimleri, iştirakler ve bağlı kuruluşlar ile koordinasyon halinde yürütülecektir.

Bu rapor ekinde sunulan detaylı gösterge izleme tablosunda öne çıkan ya da öncelikli olduğu değerlendirilen göstergeler, metnin ilgili bölümlerinde paylaşılmaktadır.

Stratejik Plan Güncellemesi, yenilenmesi gibi durumlarda VLR kapsamında yer verilen yeni göstergelerin oluşturulan plana dâhil edilmesi sağlanacaktır.

b. İBB VLR SKA İzleme ve Geliştirme Mekanizması ve Sürecin Sürdürülebilirliği

İBB VLR, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, görev tanımı kapsamında yerine getirdiği faaliyetlerin SKA'lara ulaşmaya olan katkısını ortaya koymayı ve bu katkıyı sürekli olarak artırmayı amaçlamaktadır. VLR, hedef ve stratejiler öneren bir plan değil, mevcut plan, politika ve uygulamaların etkin biçimde izlenmesi ve değerlendirmesi ile, İBB'nin SKA'lara erişmeye olan katkısının artırılmasını da bir hedef olarak almaktadır.

Bu doğrultuda oluşturulan izleme mekanizmasının iki bileşeni bulunmaktadır. Birinci bileşen, bu ilk VLR kapsamında yer alan göstergelerdeki gelişmeleri izlemek ve gösterge düzeyinde iyileştirmeler sağlamak üzere tasarlanmıştır. İkinci bileşen ise, SKA'lara ulaşmak doğrultusunda yürütülen faaliyetleri ve sağlanan katkıyı artırmak üzere İBB'nin politika ve stratejilerinin yönlendirilmesini ve katılımcı süreçler ile geliştirilen yeni göstergelerin orta ve uzun vadede VLR'ye dâhil edilmesini kapsamaktadır. Bu yönüyle VLR'ın raporlama aracı olmasının yanında politika ve aksiyon üretilmesine katkı sağlayacak dönüştürücü yönü desteklenecektir.

VLR izleme ve değerlendirme süreçlerini yürütmek üzere iki kurumsal yapı tanımlanmıştır: İBB Daire Başkanlığı temsilcilerinden oluşan **SKA İzleme Kurulu** ve İstanbul Kent Konseyi bünyesinde kurulacak ve sivil toplumun sürece katılımını sağlayacak **SKA Çalışma Grubu.** Bu iki yapı iletişim ve iş birliği içinde İBB'nin SKA'lara ulaşmada katkısını artırmak üzere çalışır.

İBB VLR izleme ve değerlendirme

SKA İzleme Kurulu

- İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı ile ilgili Daire Başkanlıkları ve İstanbul Kent Konseyi SKA Çalışma Grubu temsilcilerinden oluşur.
- Kasım ayında, üçüncü çeyrek göstergelerinin tamamlanmasından sonra yılda bir kez olmak üzere toplanır.
- Mevcut VLR göstergelerindeki ilerlemeyi takip eder, daire başkanlıkları düzeyinde gelişmeleri aktarır.
- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ek olarak Yeni Kentsel Gündem ve yerele ilişkin diğer küresel düzenleme ve mekanizmaların sürece dâhil edilmesi yönünde aksiyon alır.
- 2030 sonrasında oluşturulacak yeni küresel kalkınma hedeflerinin hazırlık sürecinde yerel aktörlerin dâhiliyeti ile yerel bakış açısının hâkim kılınması çalışmalarına destek sunar.
- VLR kapsamında izlenen göstergelerde değişiklik önerebilir ya da yeni göstergeleri değerlendirmeye sunabilir.
- İyi uygulama örneklerini kayıt altına alır.
- İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, kurulun sekretaryasını yürütür ve SKA izleme toplantılarının sonucunda ortaya çıkan, varsa güncellenmiş göstergeler ve iyi uygulama örneklerinden oluşan yıllık **SKA İzleme Raporu'nu** hazırlar. Bu raporların kamuya açık versiyonları, İBB VLR'ye ek olarak sunulur.

İstanbul Kent Konseyi ve SKA Çalışma Grubu

- İstanbul Kent Konseyi SKA Çalışma Grubu ilgili sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve diğer kurumların katılımıyla oluşturulur.
- Çalışma Grubu, VLR göstergelerini gözden geçirerek, gösterge değerlerinin iyileştirilmesi ve SKA'lara uyumun artırılmasına yönelik SKA İzleme Kuruluna önerilerde bulunur. Bu öneriler SKA İzleme Kurulu toplantılarında görüşülür.
- Çalışma Grubu üyelerinden oluşan bir heyet SKA İzleme Kurulu toplantılarına katılır, görüş bildirir ve önerilerde bulunur.
- İBB'nin Stratejik Plan ve tematik plan hazırlama ve revizyon süreçlerine katılarak, bunların SKA'lara olan katkısını artırmaya yönelik hedef ve gösterge önerilerinde bulunur. Bu planların katılım çalışmalarında SKA'ların görüşülmesi ve planlara yansıması için faaliyetler yürütür. Bu yönüyle kurumsal sahiplenme ve sivil katılımcılık, İstanbul VLR'ın sürdürülebilirliğinin asli unsurlarıdır.

Yıllık olarak tekrarlanan **VLR – SKA izleme süreci,** İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nın, bir önceki VLR'de yer alan gösterge tablosundaki değerleri güncellemesi ve ilerlemeyi belgelemesi ile başlar. Tablonun kurum içinde paylaşılmasından iki ay sonra Daire Başkanlıklarından ve Kent Konseyi SKA Çalışma Grubu temsilcilerinden oluşan İBB SKA İzleme Kurulu toplanarak, İBB'nin SKA'lara ulaşmada olan katkısını artırmak üzere mevcut göstergelerde performans iyileştirmelerini görüşür ve karara bağlar.

Kurul, ayrıca bir yıl boyunca yaşanan gelişmeler ışığında, bir sonraki VLR döneminde takip etmek üzere yeni göstergeler önerebilir ya da mevcut göstergelerin değiştirilmesini isteyebilir. Karara bağlanan göstergeler, izleyen yılın SKA İzleme Raporu için kullanılır.

SKA İzleme Kurulu, ayrıca, İBB'nin politika hedef ve önceliklerini SKA'larla uyumlu hâle getirmek üzere aktif görev üstlenir.

Stratejik Plan, Vizyon 2050 Strateji Belgesi ve Tematik Planlar (İklim Değişikliği Eylem Planı, Yerel Eşitlik Eylem Planı vb.), İBB faaliyetlerinin SKA'lara olan katkısını artırmayı sağlayacak temel politika belgeleridir. İBB, bu strateji ve planların, SKA'larla uyumunu sağlamayı ilkesel olarak benimsemiştir. Bu amaçla,

plan hazırlık ve revizyon süreçleri boyunca Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı koordinasyonunda, SKA İzleme Kurulu ve ilgili belediye birimlerinin katılımıyla SKA uyum çalışmaları yürütülür.

Strateji ve eylem planlarının hazırlanmasına yönelik katılım çalışmalarında, paydaşların SKA'lara ulaşmada katkının artırmasına yönelik fikirleri, hedefi ve gösterge önerileri alınır. Bunlar şeffaf bir şekilde değerlendirilerek ilgili ekip tarafından karara bağlanır ve SKA izleme raporuna eklenmek üzere İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'na iletilir. İstanbul Kent Konseyi SKA Çalışma Grubu bu süreçte aktif görev üstlenir.

Her tematik planın izlenmesi için oluşturulacak izleme mekanizması aynı zamanda SKA'lara ulaşmakta sağlanan katkıyı izlemekten de sorumludur. Bu kapsamda, İBB Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı planı hazırlayacak ekibe danışmanlık yapar.

İBB VLR iki yılda bir hazırlanır ve yukarıda tanımlanan süreçlerin sonuçlarını belgeyerek SKA'lara ilişkin kurumsal farkındalık yaratır ve hedeflere ulaşma yönünde öneriler sunar.

04 sonuç

İBB VLR çalışması, İBB'nin halihazırda yürüttüğü birçok faaliyetle SKA'lara ulaşmaya katkı sağladığını ortaya koymuştur. Aslında, Türkiye ve dünyada sosyal ve kapsayıcı belediyecilik anlayışını benimsemiş tüm yerel yönetimler, özellikle dezavantajlı toplumsal grupların güçlendirilmesi ve toplumsal refahın daha adil yeniden bölüştürülmesine, dolayısıyla toplum ve kentleşme ile ilgili Amaçlara önemli katkılar sağlamaktadır.

Bir ilk çalışma olarak VLR'nin iki önemli özelliği bulunmaktadır. İlk olarak tüm belediye birimlerinin sürdürülebilir kalkınma konusunda bilinçlenmesi sağlanmıştır. Karar alıcı ve teknik personelin sunulan hizmetlerin küresel ölçekteki anlamı ve değeri konusunda farkındalık düzeyleri artırılmıştır. SKA'lara dair düzenli eğitimler ve bilinçlendirme çalışmaları ile bu durumun pekiştirilmesi ve düzenli hâle getirilmesi planlanmıştır.

İkinci olarak ise, bu rapora ek olarak sunulan gösterge setiyle bir izleme metodolojisi oluşturulmuş, göstergeler için referans değerleri tanımlanmıştır. İlerleyen süreçte yıllık, hatta çeyrek dönemlik aralıklarla İBB'nin SKA'lara olan katkısını ölçmek ve iyileştirmek mümkün hâle gelmiştir.

BM tarafından kabul edilmiş Gündem 2030 belgesinde, küresel düzeyde tanımlanmış SKA'lara ulaşmak üzere temel görev ulusal hükümetlere verilmiştir. Amaçların alt hedefleri ve göstergeleri de bu doğrultuda hazırlanmıştır. Bu durum, yerel düzeyde yapılan çalışmaların/ katkıların görülememesine, ölçüle-

memesine ve dolayısıyla iyileştirme fırsatlarının kaçırılmasına neden olmaktadır. İstanbul gibi nüfusu, ekonomisi ve karbon ayak izi birçok ülkeden daha büyük kentlerde yapılan çalışmaların değerlendirmeye alınmamasının küresel düzeyde önemli etkileri bulunmaktadır. İBB çalışma alanlarına odaklanan İstanbul'un ilk VLR, yerel yönetim faaliyetlerinin sürdürülebilir kalkınma ile doğrudan ilişkili olduğunu, dolayısıyla üzerinde çalışılmış, yerelde takip edilebilir bir gösterge setine ne kadar ihtiyaç olduğunu bir kez daha göstermiştir. Dünya kentleri arasında giderek yaygınlaşan VLR'ler bu yönde yerelden gelen önemli bir talebin olduğunu da göstermektedir.

VLR hazırlama süreçleri, hem yerel yönetimler hem de yerel paydaşlar arasında SKA'lar konusunda farkındalığın artırılmasına, dolayısıyla küresel ölçekte sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasına yerelden gelecek katkıların artırılmasına olanak sağlamaktadır. SKA'ların (ya da 2030 sonrasında yerlerini alacak başka isimli amaçların) yerel aktörlere yön göstermesi bu yüzden önemlidir. Bu çerçevede, üzerinde uzlaşılmış bir yerel göstergeler setinin şimdiden hazırlanmaya başlanması bu nedenle gereklidir. İBB VLR, bir izleme raporu olmanın ötesinde, İBB'nin bu doğrultudaki çağrısını da içermektedir.

Küresel Amaçlar için yerelden örgütlenmeye başlanmasının zamanı gelmiştir!

05ekler

01 Yoksulluğa Son

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
1.1	1,25 dolardan daha az bir parayla geçinen insanların sayısı şeklinde ölçülerek tanımlanan aşırı yoksulluğun 2030'a kadar herkes için, her yerde ortadan kaldırılması	Ayni Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	318,002	Kişi	2022	422,000
		Gelir Dağılımında Eşitsizlik (GINI)	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	0.45	%	2020	
		Nakdî Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	494,296	Kişi	2022	740,000
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,500,000
1.2	2030'a kadar ulusal tanımlara göre bütün boyutlarıyla yoksulluk içinde yaşayan her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranının en az yarıya indirilmesi	Yoksulluk Oranı (Geliri Medyan Gelirinin %50 ve Altı Nüfus) - Yoksulluk Sınırının Altındaki Nüfusun Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	12.32	%	2021	

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
1.3	Temel mal ve hizmetler de dâhil edilerek herkes için ulusal açıdan uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi ve 2030'a kadar yoksul ve kırılgan durumdaki kişiler için önemli ölçüde korunma sağlanması	Çocuk Koruma Ve Koordinasyon Birimi Hizmetlerinden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	4,985	Kişi	2022	3,500
		Engelliler için Sosyal Destek Sisteminin İçerisinde Kalıcı Çözüm Üretilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	343	Kişi	2022	
		Oluşturulan veya İşbirliği Yapılan Dayanışma Kampanyası Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	7	Adet	2022	6
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,500,000

01 Yoksulluğa Son

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
1.4	2030'a kadar özellikle yoksullar ve kırılgan durumdaki insanlar olmak üzere, bütün erkek ve kadınların ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve üzerinde kontrol kurabilme, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan finansal hizmetler gibi konularda eşit haklara sahip olmalarının güvence altına alınması	1 Km İçerisinde Toplu Taşımaya Ulaşabilen Kişi Oranı	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	100	%	2022	100
		Askıda Fatura İle Karşılanan Fatura Oranı	Yeni Gösterge	Bilgi İşlem DB	27	%	2022	25
		Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetlerinden Yararlanım Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	232,831	Adet	2022	550,328
		Bölgesel İstihdam Ofisleri Aracılığı İle İstihdam Edilen Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	52,172	Kişi	2022	105,000*
		İGDAŞ Abone Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	İştirakler Koordinasyon Md. (İGDAŞ)	7,029,210	Kişi	2023	
		İSKİ Abone Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	İSKİ	6,818,930	Kişi	2022	
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı (Kişi)	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,500,000
		Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri Kontenjan Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	3,815	Kişi	2022	6,586

**Kümülatif değer.*

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
1.5	2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumda olan kişilerin dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ve aşırı hava olayları ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklar ve afetlere karşı kırılganlıkların azaltılması	Afet Gönüllüleri Projesi Kapsamında Eğitim Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	3,000	Kişi	2022	5,000
		100.000 Kişi Başına İtfaiye Personeli Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	30	Kişi	2022	30
		İstanbul'da Doğal Afetlerde Ağır Yaralı Kişi Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA		Kişi		
		İstanbul'da Doğal Afetlerde Hayatını Kaybeden Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İPA		Kişi		
1.a	Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin yoksulluğu bütün boyutlarıyla sona erdirmek adına programlar ve politikalar uygulayabilmeleri için onlara yeterli ve öngörülebilir araçlar sunmak amacıyla, geliştirilmiş kalkınma işbirliği aracılığıyla, çeşitli kaynaklardan kaynakların yönlendirilmesinin büyük ölçüde sağlanması	Sosyal Hizmetler + Sağlık DB bütçesi / İBB Toplam Bütçe	Yeni Gösterge	Mali Hizmetler DB	4	%	2022	3.97

02 Açlığa Son

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
2.1	2030'a kadar açlığın sona erdirilmesi ve özellikle yoksullar ve çocuklar da dâhil kırılgan durumda olan kişiler başta olmak üzere herkesin bütün yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli miktarda besine erişiminin güvence altına alınması	Sağlıklı ve Yeterli Gıdaya Erişemeyen Nüfusun Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	37.3	%	2020	
2.2	2030'a kadar yetersiz beslenmenin tüm biçimlerinin ortadan kaldırılması (2025'e kadar, 5 yaş altı çocukların büyümelerini engelleyen unsurlar konusunda üzerinde anlaşmaya varılan uluslararası hedeflerin gerçekleştirilmesi de buna dâhildir) ve genç kızlar, hamile kadınlar, emziren anneler ve daha yaşlı insanların beslenmeyle ilgili ihtiyaçlarının ele alınması	Bisküvi Desteği Sunulan Hane Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	26,201	Adet	2022	
		Obezite ile Mücadele Kapsamında Boy-Kilo Taraması Yapılan Yetişkin Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	3,200	Kişi	2022	3,500
		Sağlıklı Beslenme Ve Fiziksel Aktivite Konusunda Verilen Eğitim Hizmeti Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	277	Adet	2022	300
		Süt Desteği Sağlanan Çocuk Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	139,556	Kişi	2022	142,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
2.3	2030'a kadar tarımsal verimliliğin ve özellikle kadınlar, yerli halklar, çiftçilikle uğraşan aileler, göçebe çobanlar ve balıkçılar olmak üzere küçük çaplı gıda üreticilerinin toprağa, diğer verimli kaynaklara ve girdilere, bilgiye, finansal hizmetlere, piyasalara ve değer temini ve tarım dışı istihdam olanaklarına güvenli ve eşit erişiminin sağlanması aracılığıyla gelirlerinin iki katına çıkarılması	Hayvancılığa Destek Amaçlı Ayni Yardım Tutarı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	14,224,000	TL	2022	12,075,000
		Kent Bostanı Sayısı	Yeni Gösterge	Tarımsal Hizmetler DB	3	Adet	2022	3
		Kent Bostanlarından Faydalanan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	Tarımsal Hizmetler DB	182	Kişi	2022	3
		Tarımsal Destek Verilen Üretici Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	2,549	Kişi	2022	2,500
2.4	2030'a kadar sürdürülebilir gıda üretimi sistemlerinin güvence altına alınması ve üretimi ve üretkenliği artıran, ekosistemlerin sürdürülmesine yardımcı olan, iklim değişikliğine, aşırı hava koşullarına, kuraklığa, sellere ve diğer felaketlere uyum sağlama kapasitesini güçlendiren ve toprak kalitesini devamlı olarak artıran dayanıklı tarım uygulamalarının hayata geçirilmesi	Arazi Kontrol Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	120	Adet	2022	120
		Gölet Kontrol Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	70	Adet	2022	70
		Hayvancılıkla İlgili Katılım ve Destek Sağlanan Etkinlik (Fuar, Kongre, Seminer, Çalıştay vb.) Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	20	Adet	2022	
		Hayvancılıkla İlgili Teknik Bilgilendirme Yapılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	1,150	Kişi	2022	1,150
		Sulanabilir Tarım Arazilerinin Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Kapalı Devre Sulama Sistemi Kurulan Gölet Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	9	Adet	2022	
		Toplam Tarım Alanı İçerisindeki Ekili Alan Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	66	%	2018	
		Yapılan Sulama Suyu Analizi Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	40	Adet	2022	40
		Yapılan Toprak Analizi Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	120	Adet	2022	120

02 Açlığa Son

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
2.5	2030 yılına kadar, sürdürülebilir gıda üretim sistemlerini teminat altına almak ile verimliliği ve üretimi artıran, ekosistemlerin korunmasına yardımcı olan, iklim değişikliği, aşırı hava koşulları, kuraklık, sel ve diğer afetlere uyum kapasitesini güçlendiren ve arazi ve toprak kalitesini aşamalı biçimde iyileştiren dayanıklı tarım uygulamalarını gerçekleştirmek	Deneme Ekimi Yapılan Çeşit Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	16	Adet	2022	16
2.a	Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretim kapasitesinin artırılması için geliştirilmiş uluslararası işbirliği aracılığıyla, kırsal altyapı, tarımsal araştırma ve yayım hizmetleri, teknoloji geliştirme ve bitki ve hayvan gen bankaları alanlarına yatırımın artırılması	Eğitim Verilen Çiftçi Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	703	Kişi	2022	550
		Sektörel Toplantı Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	20	Adet	2022	20
		Uygulamalı Tarım Eğitimi Verilen Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	14,974	Kişi	2022	

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.1	2030'a kadar küresel anne ölüm oranının her 100.000 doğumda 70'in altına indirilmesi	İstanbul95 Kapsamında, Doğum Öncesi Ve Sonrası Farkındalık Hizmetlerinden Faydalanan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	2,596	Adet	2022	4,056
3.2	Bütün ülkelerde yenidoğan ölüm oranının her 1000 canlı doğumda en az 12'ye ve 5 yaş altı çocuk ölüm oranının da her 1000 canlı doğumda en az 25'e düşmesinin hedeflenmesiyle 2030'a kadar yenidoğan ve 5 yaş altı çocukların önlenebilir ölümlerinin sona erdirilmesi	Ayaktan Teşhis Ve Tedavi Hizmetleri Kapsamında 5 Yaş Ve Altı Hizmet Alan Çocuk Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	5,846	Kişi	2022	13,641
		Ayaktan Teşhis Ve Tedavi Hizmetleri Kapsamında Neonatal Dönem Hizmet Alan Çocuk Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	107	Kişi	2022	250

03 Sağlık ve Kaliteli Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.3	2030'a kadar AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropikal hastalık salgınlarının sona erdirilmesi ve hepatit, su yoluyla bulaşan hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilmesi	Ayaktan Teşhis ve Tedavi Hizmetlerinden Faydalanan HIV+ Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	1	Kişi	2022	2
		Vektörlerle Mücadele Hizmetleri Kapsamında Ergin Sivrisinek Mücadelesi Yapılan Alan	Yeni Gösterge	Sağlık DB	1,173,332	ha	2022	1,580,000
		Vektörlerle Mücadele Hizmetleri Kapsamında İlaçlanan Kaynak Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	403,544	Adet	2022	420,000
		Vektörlerle Mücadele Hizmetleri Kapsamında Kontrol Edilen Kaynak Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	3,385,431	Adet	2022	3,475,000
3.4	2030'a kadar bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan erken ölümlerin, bu hastalıkların önlenmesi ve tedavisi yoluyla üçte bir oranında azaltılması ve akıl ve ruh sağlığının ve esenliğinin geliştirilmesi	Çesitli Branşlarda Düzenlenen/ Lojistik Destek Verilen Ulusal ve Uluslararası Yıllık Spor Organizasyonu Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	40	Adet	2022	37
		Çocuklara ve Gençlere Yönelik Verilen Eğitimler Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	59,709	Kişi	2022	80,000
		Düzenlenen/ Lojistik Destek Verilen Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonu Kapsamında Ulaşılan Sporcu Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	97,599	Kişi	2022	85,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.4	2030'a kadar bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan erken ölümlerin, bu hastalıkların önlenmesi ve tedavisi yoluyla üçte bir oranında azaltılması ve akıl ve ruh sağlığının ve esenliğinin geliştirilmesi	Obezlik ve Fazla Kilolu Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	30,1	%	2019	
		Online Spor Hizmeti Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı (Canlı Yayın İzlenme Sayısı)	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	6,045,933	Kişi	2022	8,000,000
		Sağlıklı Beslenme Ve Fiziksel Aktivite Konusunda Verilen Eğitim Hizmeti Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	277	Adet	2022	300
		Sağlıklı Yaşam Merkezi Hizmet Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	4,246	Adet	2022	
		Spor Malzemesi Desteğinden Faydalanan Amatör Spor Klubü, Okul, Okul Spor Salonu, Kurum ve STK Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	1,720	Adet	2022	1,300
		Toplum Ruh Sağlığı Hizmetlerinden Yararlanım Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	101,284	Adet	2022	
		Toplum ve Ruh Sağlığı Hizmetleri içerisinde Görevli Klinik Psikolog Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	96	Kişi	2022	155
		Verilen Bireysel Danışmanlık Hizmeti Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	21,538	Adet	2022	23,000
		Verilen Spor Hizmeti Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	17,196,706	Adet	2022	14,100,000
		Yaz/Kış Spor Okulları, Kamplar Ve Çocuk Etkinliklerine Katılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	187,429	Kişi	2022	318,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.5	Uyuşturucu madde kullanımı ve alkol bağımlılığını da kapsayan madde bağımlılığının önlenmesi ve tedavisinin güçlendirilmesi	Bağımlılıkla Mücadele ve Rehabilitasyon Merkezlerinden Hizmet Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	3,106	Kişi	2022	3,800
		Koruyucu ve Önleyici Çalışmalar Kapsamında Farkındalık Eğitimi (Kişi)	Yeni Gösterge	Sağlık DB	1,271	Kişi	2021	2,400

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.6	2020'ye kadar karayolları trafik kazalarından kaynaklanan küresel ölümlerin ve yaralanmaların sayısının yarıya indirilmesi	Bakımı ve Onarımı Gerçekleştirilen Yaya Alanı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	471,621	m2	2022	420,000
		Çocuk Dostu Sokak Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	8	Adet	2022	4
		Dinamik Yönetilen Sinyalize Kavşak Sayısı (Kümülatif)	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	707	Adet	2022	750
		Hız Sınırlaması Getirilen (20-30 km/sa) Sokak/ Cadde Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	12	Adet	2022	12
		İyileştirilen Trafik Kara Nokta Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	60	Adet	2022	60
		Planlanan Yaya Geçidi Sayısı	İBB Göstergesi	Etüd ve Projeler DB	19	Adet	2022	23
		Sinyalize Kavşak Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	2,491	Adet	2022	2,566
		Trafik Eğitimi Kapsamında Eğitim Verilen Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	56,985	Kişi	2022	90,000
		Trafik Eğitimi Kapsamında Erişilen Okul Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	1,290	Adet	2022	1,800
		Trafik Kazalarına Bağlı Yaralanan Kişi Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	27,625	Kişi	2021	
		Trafik Kazalarına Bağlı Ölen Kişi Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	351	Kişi	2021	
		Yıl İçerisinde Yapılan Toplam Düşey Trafik İşaretleme Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	101,075	Adet	2022	100,250
		Yıl İçinde Hizmete Alınan Sistem Sayısı-Trafik Gözlem Kamerası	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	28	Adet	2022	16
		Yıl İçinde Oluşturulan Yaya Alanı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	83,365	m2	2022	100,000
		Yıl İçinde Yayalaştırma Kararı Alınan Sokak Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	30	Adet	2022	30
		Akıllı Ulaşım Sistemlerinin Çalışma Oranı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	100	%	2022	100

03 Sağlık ve Kaliteli Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.7	2030'a kadar cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması ve üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi	Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetleri Kapsamında Kadın Sağlığına Yönelik Hizmet Alan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	3,839	Kişi	2022	19,195
		Cinsel ve Üreme Sağlığı Konularında Verilen Eğitim Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	965	Adet	2022	1,300
		Mahalle Evleri Kapsamında Kadınlara Verilen Hizmet Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	12,809	Adet	2022	
3.8	Finansal riskten korunmayı, kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı temel ilaçlara ve aşılara erişimini de kapsayan evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulması	Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetlerinden Yararlanım Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	232,831	Adet	2022	550,328
		Evde Bakım Hizmeti Verilen Hasta Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	19,773	Kişi	2022	22,000
		Hizmet Verilen Darulaceze Sakin Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	807	Kişi	2022	
		Toplum Ruh Sağlığı Hizmetlerinden Yararlanım Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	101,284	Adet	2022	

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
3.9	2030'a kadar zararlı kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliğinden kaynaklanan hastalıkların ve ölümlerin sayısının büyük ölçüde azaltılması	Arıtılmış Atık Su Oranı	Yeni Gösterge	İSKİ	100	%	2022	100
		Hava Kalitesi İndeksi (EPA) Yıllık Ortalaması 50'nin Altında Olan Ölçüm Bölgesi Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	36	Adet	2022	
		İBB Tarafından Hava Kalitesi İzlemesi Yapılan Nokta Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	27	Adet	2022	
		Kent Sakinlerinin Çevresel –Endüstriyel Sağlık Bozucu Etkenlerle İlgili Farkındalığının Arttırılmasına Yönelik Verilen Hizmet Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	1,610	Adet	2022	1,500
3.c	Özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde sağlık hizmeti finansmanının ve sağlık işgücü istihdamının, geliştirilmesinin, eğitilmesinin ve devamlılığının önemli ölçüde artırılması	İBB Sağlık Personeli Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	426	Kişi	2022	594
3.d	Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere bütün ülkelerin ulusal ve küresel sağlık risklerine karşı erken uyarı, riski azaltma ve risk yönetimi kapasitelerinin güçlendirilmesi	AB Hijyen Kılavuzu Kapsamında Yapılan Hijyen Denetim Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	2,628	Adet	2022	2,500
		İstanbul Bazında Oluşturulan İlgili Eylem Planı Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	2	Adet	2022	2
		İstanbul Organize Sanayi Bölgeleri KOBİ çalışanlarına verilen Farkındalık Eğitim Süresi	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	975	Saat	2022	1,200
		Oluşturulan Bilimsel Danışma Kurulu sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	3	Adet	2022	5
		Sağlık Gözetimleri Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	105	%	2022	100
		Temel İş Sağlığı Güvenliği Eğitimleri Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	105	%	2022	100

04 Nitelikli Eğitim

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.1	2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, hakkaniyetli ve kaliteli bir ilköğretim ve ortaöğretimi tamamlamalarının ve böylece ilgili ve etkili öğrenme çıktılarının elde edilmesinin sağlanması	"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	83,203	Adet	2022	
		"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Kız Öğrenci Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	32,526	Kişi	2022	
		"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Erkek Öğrenci Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	50,416	Kişi	2022	
		Gençlik Ofisi Kullanıcı Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	12,274	Kişi	2022	11,000
4.2	2030'a kadar bütün kız ve erkek çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması	Mahalle Evleri Kapsamında Çocuklara Verilen Hizmet Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	34,301	Adet	2022	
		İstanbul'da Okul Öncesi Eğitimde 3-5 Yaş Arası Net Okullaşma Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	41.72	%	2022	
		Okul Öncesi ve Okul Çağı Eğitime Destek Seans Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	71,939	Adet	2022	
		Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri Kontenjan Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	3,815	Kişi	2022	6,586

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.3	2030'a kadar bütün kadın ve erkeklerin erişilebilir ve kaliteli teknik eğitim, mesleki eğitim ve üniversiteyi kapsayan yüksek öğretime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması	Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Eğitim Verilen Mesleki ve teknik eğitim Program Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	416	Adet	2022	511
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında İstihdam Hedefli Mesleki Eğitimden Uzaktan Eğitim İle Faydalanan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	167,666	Kişi	2022	276,210
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında İstihdam Hedefli Mesleki Eğitimden Uzaktan Eğitim İle Faydalanan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	133,444	Kişi	2022	220,968
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında İstihdam Hedefli Mesleki Eğitimden Uzaktan Eğitim İle Faydalanan Erkek Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	34,222	Kişi	2022	55,242
		İBB Yurtları Kontenjan Sayısı	Yeni Gösterge	Destek Hizmetleri DB	2,800	Kişi	2022	5,000

04 Nitelikli Eğitim

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.4	2030'a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması	BELNET Kullanıcı Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	252,312	Kişi	2022	255,800
		Enstitü İstanbul İSMEK Bünyesinde Eğitim Verilen Toplam Program Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	1,045	Adet	2022	1,380
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Mesleki ve teknik eğitim alanında Yüz Yüze Eğitim Alan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	27,125	Kişi	2022	65,063
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Mesleki ve teknik eğitim alanında Yüz Yüze Eğitim Alan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	23,040	Kişi	2022	55,304
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Mesleki ve teknik eğitim alanında Yüz Yüze Eğitim Alan erkek Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	4,085	Kişi	2022	9,759
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Teknoloji, Bilişim ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı yüz yüze Eğitim Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	303	Adet	2022	714
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Teknoloji, Bilişim ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı uzaktan Eğitim Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	67	Adet	2022	74

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.4	2030'a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması	Teknoloji girişimciliği alanında düzenlenen eğitim sayısı (Zemin İstanbul + Veri Laboratuvarı)	Yeni Gösterge	Bilgi İşlem DB	174	Adet	2022	105
		Teknoloji girişimciliği alanında eğitim Alan Kişi Sayısı (Zemin İstanbul + Veri Laboratuvarı)	Yeni Gösterge	Bilgi İşlem DB	15,806	Kişi	2022	15,850
		Teknoloji, Bilişim Ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı Eğitim Verilen Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	140,977	Kişi	2022	115,839
4.5	2030'a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılgan durumdaki çocuklar dâhil, kırılgan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması	Çocuklara ve Gençlere Yönelik Verilen Eğitimler Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	21,767	Kişi	2022	25,000
		"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Öğrenci Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	82,942	Kişi	2022	
		Engelli çocuklara yönelik okul öncesi ve okul çağı eğitim desteği seans sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	50,000	Adet	2022	50,000
		Engellilere Yönelik Çalışma Yapılan Hizmet Binası Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	23	Adet	2022	
		Genç Üniversiteli Eğitim Yardımı Yapılan Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	72,840	Kişi	2022	85,000
4.6	2030'a kadar bütün gençlerin ve hem kadın hem de erkek olmak üzere yetişkinlerin büyük bir bölümünün okuryazar olmasının ve matematiksel beceriler kazanmasının güvence altına alınması	Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Yetişkinler Birinci Kademe Okuma Yazama Öğretimi ve Temel Eğitim Programı yararlanıcı sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	146	Kişi	2022	174

04 Nitelikli Eğitim

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.7	2030'a kadar sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları için eğitim, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, barış ve şiddete başvurmama kültürünün geliştirilmesi, dünya vatandaşlığı ve kültürel çeşitliliğin ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının takdiri yoluyla bütün öğrenciler tarafından sürdürülebilir kalkınmanın ilerletilmesi için gereken bilgi ve becerinin kazanımının sağlanması	Çevre Bilincinin Geliştirilmesine Yönelik Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	34,297	Kişi	2022	51,600
		Enerji Verimliliği Farkındalık Eğitimi Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3,143	Kişi	2022	10,000
		Yeni Açılan Kütüphane Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	21	Adet	2022	10
4.a	Çocuklara, engellilere, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim olanaklarının yaratılması ve geliştirilmesi ve herkes için güvenli, şiddete dayalı olmayan, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması	BELNET Kullanıcı Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	252,312	Kişi	2022	255,800
		Engellilere Yönelik Çalışma Yapılan Hizmet Binası Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	23	Adet	2022	
		Erişilebilirlik Kontrolü Yapılan Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Etüd ve Projeler DB	88	Adet	2022	80
		Sesli kütüphaneden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	2,091	Kişi	2022	
		Yıl İçinde Hizmete Alınan Sosyal Hizmet Merkez Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	38	Adet	2022	62

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
4.b	2020'ye kadar en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere, gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki eğitim programlarını ve bilgi ve iletişim teknolojileri programlarını, teknik programları, mühendislik programlarını ve bilimsel programları kapsayan yüksek öğrenim programlarına kayıt olanağı sunan bursların sayısının küresel olarak önemli ölçüde artırılması	"Sen Oku Diye" Eğitim Desteğinden Yararlanan Öğrenci Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	82,942	Kişi	2022	
		Genç Üniversiteli Eğitim Yardımı Yapılan Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	72,840	Kişi	2022	85,000

05 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
5.1	Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi	İstanbul'da Kadın İşsizlik Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	15.3	%	2021	
5.2	Kamu alanları ve özel alanlarda, bütün kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün ortadan kaldırılması	Cinsel Şiddetle Mücadele Konusunda Verilen Eğitim Hizmeti Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	965	Adet	2022	1,300
		Kadın Danışma Birimi Hizmetinden Faydalanan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	1,694	Kişi	2022	1798
		Kadın Dayanışma Evinden Faydalanan Kadın ve Çocuk Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	134	Kişi	2022	143
		Kadın Destek Hattından Faydalanan Kişi Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,831	Adet	2022	1,685
5.4	Ücretsiz bakım ve ev işlerinin kamu hizmetleri, altyapı ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ve hane ve aile içinde sorumluluğun ulusal açıdan uygun bir biçimde paylaşılmasının geliştirilmesi yoluyla tanınması ve değer görmesi	Anne Kart'tan Faydalanan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	350,000	Kişi	2022	400,000
		Ayakta Teşhis ve Tedavi Hizmetlerinden Faydalanan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	Sağlık DB	52,531	Kişi	2022	124,164
		Mahalle Evleri Kapsamında Kadınlara Verilen Hizmet Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	12,809	Adet	2022	
		Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri Kontenjan Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	3,815	Kişi	2022	6,586

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
5.5	Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında, her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınması	İBB Meclisi Kadın Üye Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Yazı İşleri ve kararlar DB	51	Kişi	2023	
		İBB Meclisi Kadın Üye Sayısının Toplam Üye Sayısına Oranı	İBB İzleme Göstergesi	Yazı İşleri ve kararlar DB	16.34	%	2023	
		İBB'de Çalışan Yöneticilik Pozisyonlarındaki Müdür Yardımcısı ve Üstü Kadın Yöneticilerin İBB Kadın Çalışan Sayısına Oranı	İBB İzleme Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	7.35	%	2022	9
		İBB'de Çalışan Yöneticilik Pozisyonlarındaki Müdür Yardımcısı ve Üstü Kadın Yöneticilerin İBB Yönetici Sayısına Oranı	İBB İzleme Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	28.5	%	2022	30
		Kültürel Etkinliklerde Sahne Alan Kadın Sanatçı Oranı	İBB Göstergesi	Kültür DB	50	%	2022	60
		İBB Yurtları Kadın Öğrenci Kontenjanı	Yeni Gösterge	Destek Hizmetleri DB	1,527	Kişi	2022	2,358
5.b	Kadınların güçlenmelerinin ilerletilmesi için özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri olmak üzere etkinleştirme teknolojisinin kullanımının geliştirilmesi	Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Teknoloji, Bilişim ve İnovasyon İçerikli Verilen Sertifikalı Yüz Yüze Eğitim Alan Kadın Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	3,906	Kişi	2022	4,000
		Teknoloji Atölyelerinden Hizmet Alan Kadın Oranı	Yeni Gösterge	Destek Hizmetleri DB	38	%	2022	43
		Teknoloji Atölyelerinden Hizmet Alan Kadın Sayısı	Yeni Gösterge	Destek Hizmetleri DB	365	Kişi	2021	925

06 Temiz Su ve Sanitasyon

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
6.1	2030'a kadar herkesin güvenilir ve erişilebilir içme suyuna evrensel ve eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması	İnşaatı Tamamlanan İçme Suyu Altyapı Uzunluğu (km)	İBB Göstergesi	İSKİ	129	km	2022	113.5
		İnşaatı Tamamlanan Atıksu/Yağmur Altyapı Uzunluğu (km)	İBB Göstergesi	İSKİ	287	km	2022	217.31
		İSKİ Abone Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	İSKİ	6,818,930	Kişi	2022	
		Şehre Verilen Günlük Ortalama Su Miktarı	İstanbul İzleme Göstergesi	İSKİ	3,023,759	m3/gün	2022	
6.3	2030'a kadar kirliliği azaltarak, çöp boşaltmayı ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirerek ve geri dönüşümü ve güvenli tekrar kullanımı küresel olarak ciddi ölçüde artırarak su kalitesinin yükseltilmesi	Arıtılmış Atık Su Oranı (%)	Yeni Gösterge	İSKİ	100	%	2022	100
		Biyolojik Ve İleri Biyolojik Arıtma İle Arıtılmış Atıksu Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İSKİ	40.68	%	2022	54.73
		İçme Suyu Arıtma Tesisleri Çıkış Suyu Standartlarına Uyum Oranı	Yeni Gösterge	İSKİ	100	%	2022	100
		İçme Suyu Arıtma Tesislerin Kapasitesi	Yeni Gösterge	İSKİ	4,929,720	m3/gün	2022	5,042,220

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
6.4	2030'a kadar bütün sektörlerde su kullanım etkinliğinin büyük ölçüde artırılması, su kıtlığı sorununu çözmek için sürdürülebilir tatlısu tedarikinin sağlanması ve su kıtlığından muzdarip insan sayısının önemli ölçüde azaltılması	Su Kayıp / Kaçak Oranı	Yeni Gösterge	İSKİ	19.45	%	2022	19.65
6.6	2020'ye kadar dağları, ormanları, sulak alanları, nehirleri, akiferleri ve gölleri kapsayan su ekosistemlerinin korunması ve eski haline getirilmesi	Kamulaştırılan Alan - Su Havzaları	Yeni Gösterge	İSKİ	2.4	Hektar	2022	3

07 Erişilebilir ve Temiz Enerji

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
7.2	2030'a kadar yenilenebilir enerjinin küresel enerji kaynakları içindeki payının önemli ölçüde artırılması	Atıktan Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1,306,115,524	Kwh/Yıl	2022	1,350,000,000
		İBB'nin Elektrik Tüketiminin Güneş Enerjisi Sistemlerinden Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3.4	%	2022	6.8
		Kentsel Sera Gazı Emisyon Envanterinin Güncellenme Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	100	%	2022	100
		Kişi Başına Düşen Sera Gazı Emisyonu Miktarı (Karbon Ayak İzi)	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	3.2	tCO2e/kişi	2021	
		Park Bahçe ve Ören Yerlerin Aydınlatmalarının Teknolojik Yeniliklere Uygun Hale Getirilme Oranı (Akıllı Aydınlatma)	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	60	%	2022	80
		Güneş Enerji Sistemleri Enerji Kurulu Güç Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	4,201	kWp	2022	7,700

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
7.3	2030'a kadar küresel enerji verimliliği ilerleme oranının iki katına çıkarılması	Enerji Verimliliği Farkındalık Eğitimi Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3,143	Kişi	2022	10,000
		Otomasyon İle Uzaktan Kontrol Edilebilen Aydınlatma Tesisleri Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	25	%	2022	
		Park Bahçe ve Ören Yerlerin Aydınlatmalarının Teknolojik Yeniliklere Uygun Hale Getirilme Oranı (Akıllı Aydınlatma)	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	60	%	2022	
7.b	2030'a kadar özellikle en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve karayla çevrili gelişmekte olan ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde, bu ülkelerin destek programları çerçevesinde herkese modern ve sürdürülebilir enerji hizmetleri sunabilmek için altyapının genişletilmesi ve teknolojinin geliştirilmesi	Atıktan Üretilen Elektrik Enerjisi Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1,306,115,524	Kwh/ Yıl	2022	1,350,000,000

08 İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
8.1	Kişi başına düşen gelir artışının ulusal koşullara uygun olarak sürdürülmesi ve özellikle en az gelişmiş ülkelerde gayri safi yurt içi hasılada yıllık en az yüzde 7 oranında büyüme olmasının sağlanması	Kişi başına düşen reel GSYH yıllık büyüme hızı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA		%		
8.2	Yüksek katma değerli ve emek-yoğun sektörlere odaklanarak ve çeşitlendirme, teknoloji geliştirme ve yenilik getirme aracılığıyla ekonomik verimliliğin daha yüksek seviyelere çekilmesi	Çalışan kişi başına reel GSYH yıllık büyüme hızı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	8.35	%	2021	
8.3	Üretim faaliyetlerinin, insana yakışır istihdam yaratmanın, girişimciliğin, yaratıcılık ve yenilikçiliğin desteklendiği kalkınma odaklı politikaların desteklenmesi ve finansal hizmetlere erişim yoluyla mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin resmiyet kazanmalarının ve büyümelerinin teşvik edilmesi	Akıllı Şehir Uygulamaları Kapsamında Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	212	Adet	2022	200
		Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığı ile istihdam edilen kişi sayısı	İBB İzleme Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	52,172	Kişi	2022	105,000*
		Desteklenen Girişim Sayısı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	65	Adet	2022	60
		Merkezi İstanbul'da Olan Girişim Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	384	Adet	2022	
		Yıl İçerisinde Teknoloji ve inovasyon alanındaki girişimleri desteklemek için işbirliği yapılan kurum sayısı (STK, üniversite, özel sektör, v.b)	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	20	Adet	2022	30

**Kümülatif değer.*

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
8.4	2030'a kadar tüketim ve üretimdeki küresel kaynak verimliliğinin devamlı bir biçimde artırılması ve gelişmiş ülkeler başı çekmek üzere, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim İçin 10 Yıllık Çerçeve Programı'na uygun olarak ekonomik büyümenin çevrenin bozulmasından ayrıştırılması için çaba gösterilmesi	Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında (Adet) Geri Kazanıma Gönderilen Ünite Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	8,771	Adet	2022	
		Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında (Adet) Yeniden Kullanılabilir Hale Getirilen Ünite Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1,589	Adet	2022	
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	29	%	2022	32
		Kurumsal Atık Geri Kazanım/Geri Dönüşüm Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	14	%	2022	15
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde Geri Dönüştürülmüş/Geri Kazanılmış Materyal Miktarı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	191	Ton/ gün	2022	170
8.5	2030'a kadar gençler ve engelliler de dâhil bütün kadın ve erkeklerin tam ve üretken istihdama ve insana yakışır işlere erişimlerinin sağlanması ve eşit işe eşit ücret ilkesinin tam olarak benimsenmesi	Bölgesel İstihdam Ofisleri Aracılığı ile İstihdam Edilen Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	52,172	Kişi	2022	105,000
		Doğrudan Üretim Sürecine Dahil Edilen Kursiyer Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	1,029	Kişi	2022	1,800
		İşsizlik Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	12.3	%	2021	
		Kariyer Eğitim Günlerine ve Kariyer Fuarına katılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	2,828	Kişi	2022	6,200
8.6	2020'ye kadar işsiz ya da eğitim görmeyen gençlerin oranının önemli ölçüde azaltılması	Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Uzaktan Eğitim Alan 16-25 Yaş Arası Genç Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	107,733	Kişi	2022	177,320
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmeti Kapsamında Yüz Yüze Eğitim Alan 16-25 Yaş Arası Genç Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	24,297	Kişi	2022	47,040
		Ne Eğitimde Ne İstihdamda Olan Gençlerin Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	22	%	2021	

**Kümülatif değer.*

08 İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
8.8	Çalışanların haklarının korunması ve özellikle kadın göçmenler olmak üzere göçmen işçiler ve güvencesiz işlerde çalışan insanlar dâhil bütün çalışanlar için güvenli çalışma ortamlarının geliştirilmesi	Çalışanlara Verilen İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Süresi	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	183,000	Saat	2022	139,000
		Çevresel ve Mesleki Sağlık Araştırmaları Merkezlerine Başvuruların Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	25	%	2022	50
		Eğitim Verilen (İSG) Özel Riskli Çalışan Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	205	Kişi	2022	200
		Sosyal Güvenlik Kuruluşuna Kayıtlı Olmadan Çalışanların Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	14	%	2021	
		Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen İSG Saha Gözetim Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	320	Adet	2022	336

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
8.9	2030'a kadar istihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünlerini teşvik eden sürdürülebilir turizmin desteklenmesi için politikalar oluşturulması ve uygulanması	Enstitü İstanbul İSMEK'te Turizm Alanında Verilen Eğitimlere Katılan Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	83	Kişi	2022	162
		İstanbul İle İlgili Üretilen Tanıtıcı, Bilgilendirici Uzun Metrajlı Belgesel Film Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	1	Adet	2022	
		İstanbul'un Marka Değerini Artıracak Festival Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	2	Adet	2022	2
		İstanbul'un Uluslararası Alanda Etkin Tanıtımının Yapılması Amacıyla Oluşturulacak Dijital Platformların Görüntülenme ve İndirilme Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	10,987,456	Adet	2022	22,500,000
		Kongre, Fuar, Organizasyon ve Etkinlikler Kapsamında Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	311,632	Kişi	2022	260,000
		Ulusal ve Uluslararası Fuarlara Katılım Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	4	Adet	2022	5
		Visit İstanbul Tanıtım Ofislerinin Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	1	Adet	2022	4

09 Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
9.1	Herkes için uygun fiyatlı ve eşitliğe dayalı bir erişime vurguda bulunarak ekonomik kalkınmayı ve insanların esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınırlararası altyapıyı kapsayan kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların oluşturulması	Altyapı Kurumlarının Altyapı Yönetim Bilgi Sistemine Entegre Olma Oranı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	85	%	2022	95
		Altyapı Projelerinin (Yıllık Sayısal Verilerinin) CBS'ye Aktarılma Oranı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	98	%	2022	98
		Bakımı ve Düzenlemesi Yapılan Yol Uzunluğu (km)	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	407	km	2022	400
		Bisiklet Yolu Uzunluğu	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	451.85	km	2022	550
		Deniz taşımacılığı iskele sayısı	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	86	Adet	2022	83
		İstanbul Genelinde Temizliği Gerçekleştirilen Yağmursuyu Kanalı ve Açık Kanal Uzunluğu	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	1,605,476	metre	2022	1,450,000
		Raylı Sistem Hat Uzunluğu (km)	İBB Göstergesi	Raylı Sistem Dairesi Başkanlığı	287.4	km	2022	374.95
		Yıl içinde Oluşturulan Yaya Alanı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	83,365	m2	2022	100,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
9.5	Özellikle gelişmekte olan ülkeler olmak üzere bütün ülkelerde, 2030'a kadar yenilikçiliğin teşvik edilmesi ve her 1 milyon kişi içindeki araştırma-geliştirme alanında çalışan kişi sayısının, kamu araştırmalarının, özel araştırmaların ve hükümet harcamalarının önemli ölçüde artırılması yoluyla bilimsel araştırmanın geliştirilmesi ve sanayi sektörlerinin teknolojik yetkinliklerinin genişletilmesi	Bir Milyon Nüfus Başına Düşen Araştırmacı Sayısı (Tam Zamanlı Eşdeğer)	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	1,775	Kişi	2022	
9.b	Sanayi çeşitliliği ve sanayi ürünlerinde değer artırımı için uygun bir politika ortamının yaratılması aracılığıyla gelişmekte olan ülkelerde yurt içi teknoloji gelişiminin, araştırma ve yenilikçiliğin desteklenmesi	Desteklenen Girişim Sayısı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	65	Adet	2022	60
		Yıl İçerisinde Teknoloji ve inovasyon alanındaki girişimleri desteklemek için işbirliği yapılan kurum sayısı (STK, üniversite, özel sektör, v.b)	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	20	Adet	2022	30
		Yüksek Teknolojili Ürünlerin İmalat Sanayi İhracatı İçindeki Payı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	4.8	%	2021	
9.c	Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin önemli ölçüde artırılması ve 2020 yılına kadar en az gelişmiş ülkelerde evrensel ve uygun fiyatlı internet hizmetlerine erişimin sağlanması için çaba gösterilmesi	BELNET Kullanıcı Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	252,312	Kişi	2022	255,800
		Ücretsiz İnternet Hizmeti Verilen Nokta Sayısı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	4,928	Adet	2022	6,240

10 Eşitsizliklerin Azaltılması

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
10.1	2030'a kadar nüfusun tabandaki yüzde 40 içinde bulunan kesiminin gelirinin ulusal ortalamadan daha yüksek bir oranda, devamlı olarak artmasının ve sürdürülmesinin sağlanması	Ayni Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	318,002	Kişi	2022	422,000
		Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığı ile istihdam edilen kişi sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	52,172	Kişi	2022	105,000*
		Nakdî Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	494,296	Kişi	2022	740,000
10.2	2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi	BELNET Kullanıcı Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	252,312	Kişi	2022	255,800
		Bölgesel İstihdam Ofisleri Aracılığı ile İstihdam Edilen Kişi Sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	52,172	Kişi	2022	105,000*
		Dil ve Konuşma Terapisi Hizmeti Seans Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	5,035	Adet	2022	
		Engelliler için Yeni Hizmete Alınan Sosyal Hizmet Merkez Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	1	Adet	2022	
		Engellilere Yönelik Çalışma Yapılan Hizmet Binası Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	23	Adet	2022	
		Engellilere yönelik Hidroterapi Hizmeti Seans Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	7,570	Adet	2022	
		Engellilik alanında Farkındalık Hizmeti Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	12,100	Kişi	2022	
		Enstitü İstanbul İSMEK Hizmetinden Yararlanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	281,808	Kişi	2022	488,000

**Kümülatif değer.*

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
10.2	2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi	Erişilebilirlik Kontrolü Yapılan Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Etüd ve Projeler DB	88	Adet	2022	80
		Gençlik Ofisi Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	6	Adet	2022	10
		Kamp Hizmetlerinden Yararlanan Engelli ve Engelli Yakını Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	12,009	Kişi	2022	
		Oluşturulan veya İş Birliği Yapılan Dayanışma Kampanyası Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	7	Adet	2022	6
		Şehit ve Gazi Çocuklarına Dağıtılan Eğitim Seti Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	2,499	Adet	2022	10,000
		Sosyal Destek İstanbulkart Yardımı Verilen Aile Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	222,265	Adet	2022	330,000
		Sosyal Haklar Alanında Hukuki Destek Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,563	Kişi	2022	7,885
		Sosyal Hizmet Merkez Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	134	Adet	2022	
		Sosyal Hizmetler Alanında Verilen Hizmet Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,853,018	Adet	2022	2,404,565
		Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	677,332	Kişi	2022	1,018,888
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,468,000

10 Eşitsizliklerin Azaltılması

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
10.2	2030'a kadar yaşa, cinsiyete, engelliliğe, ırka, etnik kökene, dine, ekonomik ya da başka bir statüye bakılmaksızın herkesin güçlendirilmesi ve sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının desteklenmesi	Yeni Kayıt Edilen Engelli Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	7,943	Kişi	2022	
		Yetişkinlikte Özel Gereksinimli Bireylere Eğitim Destek Hizmeti Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sağlık DB	1,117	Kişi	2022	
		Yıl İçinde Hizmete Alınan Sosyal Hizmet Merkez Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	38	Adet	2022	62
		Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezi Kontenjan Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	3,815	kişi	2022	6,586
		Sosyal Tesislerde Verilen Hizmet Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	18,806,139	Adet	2022	15,200,000
10.3	Ayrımcılığa dayalı yasaların, politikaların ve uygulamaların ortadan kaldırılması ve bu bağlamda uygun mevzuatın, politikaların ve eylemlerin desteklenmesi yoluyla eşit fırsatlar sunulması ve eşitsizliklerin azaltılması	Mahalle Evi Faydalanıcı Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	9,149	Adet	2022	
		Sosyal Haklar Alanında Hukuki Destek Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,382	Adet	2022	7,885

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
10.4	Özellikle mali, ücret ve sosyal koruma politikaları olmak üzere politikaların benimsenmesi ve eşitliğin giderek daha çok sağlanması	Ayni Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	318,002	Kişi	2022	422,000
		Gelir Dağılımında Eşitsizlik (GINI)	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	0.434	%	2021	0.3
		Nakdî Yardım Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	494,296	Kişi	2022	740,000
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,468,000
10.7	Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasıyla insanların sistemli, güvenli, düzenli ve sorumlu göçlerinin ve yer değiştirmelerinin kolaylaştırılması	Enstitü İstanbul İSMEK Dil Eğitimlerinden Yararlanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	13,697	Kişi	2022	24,822
		Sosyal Hizmetlerden Faydalanan Göçmen Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	8,204	Kişi	2022	7,500
		Sosyal Uyuma Yönelik Yapılan Çalışma Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	548	Adet		844

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.1	2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve gecekondu mahallelerinin iyileştirilmesi	İBB Yurtları öğrenci kontenjanı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	2,800	Kişi	2022	5,000
		İmar Uygulamaları Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	60	%	2022	80
		Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu Hizmeti Verilen Yurt Sayısı (Yıllık)	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	10	Adet	2022	15
		Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurdu Hizmetinden Faydalanan Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	3,077	Kişi	2022	5,000
		Afet Öncelikli Riskli Alanların Tespit Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	100	%	2022	100

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.2	2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması	Akıllı Ulaşım Sistemleri Sayısı (Kümülatif)	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	5,790	Adet	2022	6,049
		Aktarma İstasyonlarında Paylaşımlı Bisiklet Park Yeri Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	60	Adet	2022	
		Ana Ulaşım Modlarında; Raylı Sistem, Metrobüs, Otobüs, Fiziki Entegrasyonu Sağlayan Minibüs ve Taksi Dolmuş Güzergâh Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	230	Adet	2022	
		Deniz Taşımacılığı Yolcu Hacmi	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	521,710	Kişi	2022	550,000
		Hizmete Alınan Akıllı Ulaşım Sistemleri Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	104	Adet	2022	130
		İstanbul Geneli Aktif İskele Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	86	Adet	2022	86
		İstanbul Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı Uygulamaları Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	10	%	2022	20

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.2	2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması	Karayolu Toplu Taşıma Hat Sayısı	Yeni Gösterge	İETT	1,052	Adet	2022	
		Karayolu Toplu Taşıma Yolcu Hacmi (kişi)	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	8,742,165	Kişi	2022	9,000,000
		Okul Çevrelerinde Planlanan Bisiklet Parkı Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	108	Adet	2022	100
		Raylı Sistem Hat Uzunluğu (km)	İBB Göstergesi	Raylı Sistem Dairesi Başkanlığı	287.4	km	2022	374.95
		Sürdürülebilir Ulaşım Türlerinin Oranı (Yaya, Bisiklet, Toplu Taşıma)	İstanbul İzleme Göstergesi	Ulaşım DB	68.5	%	2020	68.5
		Toplam Bisiklet Yol Uzunluğu (Kümülatif)	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	451.85	KM	2022	550
		Toplu Ulaşım Eğitimi Verilen Şoför Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	8,549	Kişi	2022	6,500
		Toplu Ulaşım Hizmet Kalitesinin Arttırılmasına Yönelik Denetim Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	135,506	Adet	2022	135,506
		Toplu Ulaşım Hizmetlerinden Yararlanan Günlük Yolcu Sayısı-Denizyolu	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	521,710	Kişi	2022	520,000
		Toplu Ulaşım Hizmetlerinden Yararlanan Günlük Yolcu Sayısı-Karayolu	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,882,654	Kişi	2022	4,900,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.2	2030'a kadar özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin geliştirilmesi, özellikle toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, uygun fiyatlı, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması	Toplu Ulaşım Hizmetlerinden Yararlanan Günlük Yolcu Sayısı-Raylı Sistem	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	3,793,562	Kişi	2022	3,800,000
		Toplu Ulaşımda Deniz Yolu Taşımacılığının Payı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	5,7	%	2022	5.7
		Ulaşım Alanında Sosyal Destek Ödemelerinden Faydalanan Kişi Sayısı (Kişi)	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4,598,963	Kişi	2022	4,468,000
		Ulaşım Bilgi Sistemi Güncellenme Oranı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	100	%	2022	100
		Yaya Erişimi Ana Planı Uygulamaları Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	20	%	2022	30
		Yıl İçinde Planlanan Park Et & Devam Et Sayısı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	4	Adet	2022	5
		Yıl İçinde Yapımı Tamamlanan Avrupa Yakası Raylı Sistem Hat Uzunluğu	İBB Göstergesi	Raylı Sistem Dairesi Başkanlığı	2.8	km	2022	1.1
		Yıl İçinde Yapımı Tamamlanan Bisiklet Yolu Uzunluğu	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	44.91	km	2022	50
		Yıl İçinde Yapımı Tamamlanan Raylı Sistem Hat Uzunluğu	İBB Göstergesi	Raylı Sistem Dairesi Başkanlığı	17.1	km	2022	4.7

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.3	2030'a kadar bütün ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve katılımcı, entegre ve sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesi için kapasitenin güçlendirilmesi	1/5.000 Ölçekli Plan, Plan Tadilatı ve İtirazların Değerlendirme Süresi	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	50	Gün	2022	30
		İmar Uygulamaları Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	60	%	2022	80
		Katılım Mekanizmaları ile İşletilen Şehir Planlama Çalışmaları Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	70	%	2022	80
		Kentsel Dönüşüm Çalışmalarına Yönelik Ar-Ge, Fikir, Fizibilite, Etüt Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyet Sayısı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	10	Adet	2022	3
		Mekansal Planlamaya Esas Jeolojik, Jeoteknik, Etüt ve Mikro Bölgeleme Çalışmalarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	80
		Planlama Çalışmaları Kapsamında Düzenlenen Kamuoyuna Açık Toplantı vb. Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	89	Adet	2022	80
		Silüet Master Planı Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	100	%	2022	100
		Tamamlanan Kentsel Tasarım Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Etüd ve Projeler DB	18	Adet	2022	20

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.3	2030'a kadar bütün ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve katılımcı, entegre ve sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesi için kapasitenin güçlendirilmesi	Tamamlanan Yeni Nazım İmar Plan Sayısı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	10	Adet	2022	6
		Üç Boyutlu Kent Modeli Yayın Platformu Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	22.5	%	2022	35
		Üst Ölçekli Vizyon ve Strateji Planlama Sürecinin Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	85	%	2022	100
11.4	Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	Dijital Platformlarda Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	1,597	Adet	2022	1,320
		Düzenlenen Festival Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	7	Adet	2022	10
		Düzenlenen Kültürel Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	6,210	Adet	2022	4,585
		Düzenlenen Uluslararası Organizasyon Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	25	Adet	2022	12
		Envantere Kaydedilen ve Koruma Altına Alınan Toplam Kültür Varlığı Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	25,000	%	2022	
		Etkinlikler Sonucu Elde Edilen Karar, Rapor Vb. Çıktı Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	8	Adet	2022	1
		Farklı kurumlara gönderilen rapor sayısı (Kültürel Miras Alanında)	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	150	Adet	2022	200
		Geliştirilen ve Zenginleştirilen Taşınır Kültür Varlıkları Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	17,471	Adet	2022	17,617
		İBB Sorumluluğundaki Kütüphanelerden Yararlanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	2,911,537	Kişi	2022	4,390,000

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.4	Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	İstanbul Geneli Tarihi Türbe, Çeşme ve Mezarlık Alanlarının Rölöve Restitüsyon ve Restorasyon Uygulama Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	40	Adet	2022	60
		İstanbul ile İlgili Üretilen Tanıtıcı, Bilgilendirici Uzun Metrajlı Belgesel Film Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	1	Adet	2022	0
		İstanbul Konulu ve Temalı, Hazırlık ve Basımı Yapılan Kitap Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	8	Adet	2022	2
		İstanbul Kültür Mirası Envanterine Eklenen Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	5,900	Adet	2022	5,900
		İstanbul Kültür Varlıkları Envanteri Veri Tabanına Eklenen Veri Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	139,672	Adet	2022	80,280
		İstanbul Kültür Varlıkları Envanterinin Güncellenme Oranı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	42	%	2022	90
		İstanbul'un Kültürel Mirasını Kamuoyu İle Paylaşmak İçin Oluşturulan Merkez Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	1	Adet	2022	1
		KUDEB Tarafından Yapılan Bölgesel ve Yapı Bazında Denetim Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	1,122	Adet	2022	900
		Kültür Varlıklarını Koruma ve Değerlendirme Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	40	Adet	2022	60
		Kültür Varlıklarının Koruma ve Restorasyon Uygulama Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	25	Adet	2022	30
		Kültürel Etkinliklere Katılımcı Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	4,316,456	Kişi	2022	4,110,000

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.4	Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	5	Adet	2022	1
		Kültürel Mirasının Korunmasına Yönelik Bilinçlendirme ve Tanıtım Çalışmaları İçin Hazırlanan Materyal ve Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	15	Adet	2022	15
		Kütüphane Üye Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	406,093	Kişi	2022	390,000
		Müze Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	14	Adet	2022	16
		Müze ve Kültürel Amaçlı Bina Yapım ve Uygulama Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	8	Adet	2022	
		Müze Ziyaretçi Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	442,652	Kişi	2022	414,000
		Önleyici Koruma Kapsamında Genel Temizlik ve Basit Bakım Onarımı Yapılacak Taşınır - Taşınmaz Kültür Varlığı Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	2,000	Adet	2022	2,000
		Restorasyonu ve Konservasyonu Tamamlanan Müze Eser Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	5,594	Adet	2022	145
		Sahnelenen Tiyatro Oyunu Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	996	Adet	2022	920
		Tarihi Yapı ve Türbelerin Bakım-Onarım ve Restorasyon Taleplerinin Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	Destek Hizmetleri DB	100	%	2022	100
		Tiyatro ve Kültür Merkezlerindeki Doluluk Oranı	İBB Göstergesi	Kültür DB	79	%	2022	83

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.4	Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	Toplam Kütüphane Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	50	Adet	2022	60
		UNESCO Dünya Miras Alanlarına İlişkin Bilinçlendirme, Farkındalık Oluşturma Amacıyla Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	16	Adet	2022	16
		Yeni Açılan Kütüphane Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	21	Adet	2022	10
		Yeni Kültürel Mekan Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	3	Adet	2022	3
		Yıl İçinde Geliştirilen ve Zenginleştirilen Taşınır Kültür Varlıkları Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	148	Adet	2022	100
		Yıl İçinde Hizmete Alınan Müze Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	4	Adet	2022	2
		Yurtdışı Turne Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	2	Adet	2022	5
		Yurtiçi Turne Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür DB	33	Adet	2022	33
11.5	İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	100.000 Kişi Başına İtfaiye Personeli Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	30	Kişi	2022	
		Acil Sağlık Vakalarına Ortalama Varış Süresi	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	05:52	dk:sn	2022	
		Afet Öncelikli Riskli Alanların Tespit Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	100	%	2022	100

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.5	İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	Belirlenen Pilot İlçede Yapılan Su Baskın/Sellenme Çalışmalarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	100
		Deprem İletişim Faaliyeti Yürütülen İlçelerin Oranı	Yeni Gösterge	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	100	%	2022	100
		Farkındalık Artırma ve Bilgilendirme Eğitimi Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	433,429	Kişi	2022	
		Hazırlanan/Güncellenen İtfaiye Müdahale Plan Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	396	Adet	2022	
		İBB Afet ve Acil Durum Müdahale Planı Güncellenme Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	4	Adet	2022	4
		İstanbul Deprem Erken Uyarı ve Acil Müdahale Sisteminin Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	100
		İstanbul'u Etkileyebilecek Olası Afetlere Karşı Düzenlenen Tatbikat Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	2	Adet	2022	
		İtfaiye İstasyonu Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	127	Adet	2022	
		İtfaiye Müdahale Simülatörlerinde (Atak, Gözlem, Yangın Evi ve Yangın Patlama Konteynırları) Eğitim Alan Katılımcı Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	3,042	Kişi	2022	
		İtfaiye Teknolojileri ve Yenilikler Hakkında Hazırlanan Rapor Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	4	Adet	2022	

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.5	İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	Mekansal Planlamaya Esas Jeolojik, Jeoteknik, Etüt ve Mikro Bölgeleme Çalışmalarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	80
		Tehlike Bazlı Operasyon Planlarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	100	%	2022	100
11.6	2030'a kadar hava kalitesine ve belediye atık yönetimi ve diğer atık yönetimlerine özel önem göstererek kentlerin kişi başına düşen olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması	İBB Mekanik, Biyolojik İşlem Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	10	%	2022	12
		Atık Yakma Ve Enerji Üretim Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	19	%	2022	20
		Doğrudan Düzenli Depolama Sahalarına Gönderilen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	71	%	2022	68
		İBB Katı Atık Tesislerine Gelen Katı Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	16,838	Ton/ Gün	2022	16,500
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	29	%	2022	32
		İBB sorumluluğundaki yerlerde hafriyat, enkaz ve kaçak dökümlerin kaldırılma oranı	İBB Göstergesi	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon DB	100	%	2022	100
		İBB'nin Elektrik Tüketiminin Güneş Enerjisi Sistemlerinden Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3.4	%	2022	6.8
		Katı Atık Aktarma İstasyonlarından Geri Kazanım ve Bertaraf Tesislerine Taşınan Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	12,015	Ton/ Gün	2022	11,700

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.6	2030'a kadar hava kalitesine ve belediye atık yönetimi ve diğer atık yönetimlerine özel önem göstererek kentlerin kişi başına düşen olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması	Kentsel Sera Gazı Emisyon Envanterinin Güncellenme Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	100	%	2022	100
		Kişi Başına Düşen Kentsel Atık Miktarı	İBB İzleme Göstergesi	İPA	1.13	kg/ kişi. gün	2022	
		Kurumsal Atık Geri Kazanım/Geri Dönüşüm Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	14	%	2022	15
		Toplanarak Bertaraf Edilen Tıbbi Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	86	Ton/ Gün	2022	85
11.7	2030'a kadar özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerin güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına evrensel erişimlerinin güvence altına alınması	Bakımı Yapılan Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	57,780,087	m2	2022	59,146,984
		Biyoçeşitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	50	%	2022	70
		Dikilen Ağaç Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	59,181	Adet	2022	56,500
		Ekolojik Restorasyonu Yapılan Koru Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	1	Adet	2022	1
		Kişi Başına Düşen Aktif Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	7.78	m2	2022	8.06
		Revize edilen Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	510,994	m2	2022	735,000
		Yeşil ve Açık Alan Sistemi Geliştirme Çalışmasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	100	%	2022	100
		Yıl İçinde Yapılan Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	1,164,306	m2	2022	4,030,000

11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
11.a	Ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasını güçlendirerek kentsel, kent çevresindeki ve kırsal alanlar arasındaki olumlu ekonomik, sosyal ve çevresel bağlantıların desteklenmesi	Üst Ölçekli Vizyon ve Strateji Planlama Sürecinin Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	85	%	2022	100
11.b	2020'ye kadar kapsamaya, kaynak etkinliğine, iklim değişikliğine uyuma ve afetlere karşı dayanıklılığa yönelik entegre politikaları ve planları benimseyen ve uygulayan şehirlerin ve insan yerleşimlerinin sayısının önemli ölçüde artırılması ve Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçeve Eylem Planı 2015-2030 doğrultusunda bütüncül bir afet risk yönetiminin her düzeyde geliştirilmesi ve uygulanması	İBB Afet ve Acil Durum Müdahale Planı Güncellenme Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	4	Adet	2022	4
		İstanbul Deprem Erken Uyarı ve Acil Müdahale Sisteminin Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	100
		Tehlike Bazlı Operasyon Planlarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	100	%	2022	100
		Yeşil ve Açık Alan Sistemi Geliştirme Çalışmasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	100	%	2022	100

12 Sorumlu Üretim ve Tüketim

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
12.1	Gelişmiş ülkelerin başı çekmesi ve bütün ülkelerin harekete geçmesiyle, gelişmekte olan ülkelerin kalkınma ve yetkinliklerini göz önünde bulundurarak Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim İçin 10 Yıllık Çerçeve Programı'nın uygulanması	Arıtılmış Atık Su Oranı	İBB Göstergesi	İSKİ	100	%	2022	100
		İleri Biyolojik / Biyolojik Olarak Arıtılan Atık Su Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İSKİ	40.68	%	2022	54.73
12.2	2030'a kadar doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin ve etkin kullanımının sağlanması	Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında Geri Kazanıma Gönderilen Ünite Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	8,771	Adet	2022	
		Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında Toplanan Ünite Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	11,186	Adet	2022	
		Elektronik Atık Geri Kazanım Kapsamında Yeniden Kullanılabilir Hale Getirilen Ünite Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1,589	Adet	2022	
		İBB'nin Elektrik Tüketiminin Güneş Enerjisi Sistemlerinden Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3.4	%	2022	6.8
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	29	%	2022	32
		Kurumsal Atık Geri Kazanım/Geri Dönüşüm Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	14	%	2022	15
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde Geri Dönüştürülmüş/Geri Kazanılmış Materyal Miktarı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	191	Ton/ Yıl	2022	170
		Sağlıklı Gıda Tüketimine Yönelik Yapılan Eğitim-Bilgilendirme Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	15,316	Kişi	2022	

12 Sorumlu Üretim ve Tüketim

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
12.4	2020'ye kadar üzerinde anlaşmaya varılan uluslararası çerçevelere uygun olarak kimyasalların ve tüm atıkların yaşam döngüleri boyunca çevresel olarak sağlam biçimde yönetimlerinin sağlanması ve bu kimyasalların ve atıkların insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirgemek için havaya, suya ve toprağa karışmalarının önemli ölçüde azaltılması	Toplanarak Bertaraf Edilen Tıbbi Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	86	Ton/ Gün	2022	85
		Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atıkların Ekonomiye Kazandırılan Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	38,159	m3/ Yıl	2022	36,000
12.5	2030'a kadar önleme, azaltma, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yoluyla katı atık üretiminin önemli ölçüde azaltılması	İBB Geri Kazanım Tesislerinde geri dönüştürülmüş/geri kazanılmış materyal miktarı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	191	Ton/ Gün	2022	170
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	29	%	2022	32
		Kurumsal Atık Geri Kazanım/Geri Dönüşüm Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	14	%	2022	15

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
12.8	2030'a kadar her yerde herkesin sürdürülebilir kalkınmayla ilgili bilgi ve farkındalık edinmesinin ve doğayla uyum içinde bir yaşam sürmesinin güvence altına alınması	Çevre Bilincinin Artırılmasına Yönelik Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	231	Adet	2022	305
		Çevre Bilincinin Geliştirilmesine Yönelik Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	34,297	Kişi	2022	51,600
		Enerji Verimliliği Farkındalık Eğitimi Alan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3,143	Kişi	2022	10,000
		Sürdürülebilirlik Okur Yazarlığı Eğitimleri katılımcı sayısı	Yeni Gösterge	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	2,899	Kişi		3,000
		Uygulamalı Tarım Eğitimi ve Sağlıklı Gıda Tüketimine Yönelik Yapılan Eğitim-Bilgilendirme Yapılan Öğrenci Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	30,290	Kişi	2022	
12.c	Piyasa aksaklıklarının ortadan kaldırılmasıyla ulusal koşullara uygun bir biçimde, gelişmekte olan ülkelerin özel ihtiyaç ve durumlarını göz önünde bulundurarak ve etkilenmiş toplulukları koruyacak biçimde kalkınmaları üzerindeki olası olumsuz etkileri en aza indirgeyerek çevresel etkilere sahip zararlı teşviklerin aşamalı olarak ortadan kaldırılması ve vergilendirmenin yeniden yapılandırılması da dâhil olmak üzere savurgan tüketime özendiren verimsiz fosil yakıtlara yönelik teşviklerin verimli hale getirilmesi	İBB'nin Elektrik Tüketiminin Güneş Enerjisi Sistemlerinden Karşılanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	3.4	%	2022	6.8
		Güneş Enerji Sistemleri Enerji Kurulu Güç Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	4,201	kWp	2022	7,700

13 İklim Eylemi

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
13.1	İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	100.000 Kişi Başına İtfaiye Personeli Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	30	Kişi	2022	30
		Yangınlara Ortalama Varış Süresi	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	06:20	dk:sn	2022	06:00
		Tehlike Bazlı Operasyon Planlarının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	100	%	2022	100
		Afet Öncelikli Riskli Alanların Tespit Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	100	%	2022	100
		İBB Afet ve Acil Durum Müdahale Planı Güncellenme Sayısı	İBB Göstergesi	İtfaiye DB	4	Adet	2022	4
		İstanbul Deprem Erken Uyarı ve Acil Müdahale Sisteminin Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	60	%	2022	100
		Deprem Riski Taşıyan Bina Sayısı (orta hasar ve üzeri)	İstanbul İzleme Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	258,000	Adet	2022	
		Taşkın Riski Altında Bulunan Alanlardaki Bina Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme DB	43,000	Adet	2020	
		İklim Değişikliği ile Mücadele Kapsamında Yürütülen Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	5	Adet	2022	7

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
13.2	İklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin ulusal politikalara, stratejilere ve planlara entegre edilmesi	Azaltım ve Uyum odaklı İklim Değişikliği Eylem Planı Varlığı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1	Adet	2022	1
		İklim Değişikliği Eylem Planına Ait Azaltım ve Uyum Çalışmalarının Takibinin Gerçekleştirilme Oranı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	100	%	2022	100
		Biyoçeşitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	50	%	2022	70
		İklim Değişikliğinin Olumsuz Etkilerine ve Olası Senaryolara Karşı Azaltım Ve Uyum Faaliyetleriyle Eş Zamanlı Yürütülecek Bir Kentsel Yeşil Alan Eylem Planının Hazırlanması	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	11	%	2022	100
		Kent İçerisinde Yapılacak Antropojenik Faaliyetler İçin Planlama, Projelendirme Ve Uygulama Aşamalarında Ekolojik Etki Değerlendirmesinin Yapılması	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	100	Adet	2022	100
		Toplu Ulaşımda Deniz Yolu Taşımacılığının Payı	İBB Göstergesi	Ulaşım DB	5,7	%	2022	8

13 İklim Eylemi

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
13.3	İklim değişikliği azaltım, iklim değişikliğine uyum, etkinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	Bisiklet Yolu Uzunluğu	Yeni Gösterge	Ulaşım DB	451.85	km	2022	550
		İBB Tarafından Hava Kalitesi İzlemesi Yapılan Nokta Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	27	Adet	2022	
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	29	%	2022	
		İBB Geri Kazanım Tesislerinde Geri Dönüştürülmüş/Geri Kazanılmış Materyal Miktarı	Yeni Gösterge	Çevre Koruma ve Kontrol DB	14,000	Ton	2022	13,000
		Kişi Başına Düşen Sera Gazı Emisyonu Miktarı (Karbon Ayak İzi)	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	3,3	tCO2e/kişi	2021	
		Çevre Bilincinin Artırılmasına Yönelik Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	231	Adet	2022	305
		Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesine Yönelik Çalışma (Araştırma, Proje) Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	2	Adet	2022	5
		İklim Değişikliği ile Mücadele Kapsamında Yürütülen Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	5	Adet	2022	7
		İklim Değişikliği ve Etkileri Konusunda Farkındalık Oluşturmaya Yönelik Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	4,699	Kişi	2022	13,500
		Kent Ekosistemini ve Yaban Hayatını Korumaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	10
		Kentsel Sera Gazı Emisyon Envanterinin Güncellenme Oranı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	100	%	2022	

14 Sudaki Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
14.1	2025'e kadar özellikle karasal kökenli faaliyetlerden kaynaklanan, deniz çöpü ve gıda atıklarının dökülmesinden kaynaklanan su kirliliği de dâhil deniz kirliliğinin tüm biçimlerinin önlenmesi ve önemli ölçüde azaltılması	Çevre Yönetimi Kapsamında Gerçekleştirilen Denetim Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	1874*	Adet	2022	
		Atık Alım Hizmeti Verilen Gemi Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	10,497	Adet	2022	11,000
		Deniz Araçlarından Alınan Toplam Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	263,079	m^3	2022	265,700
		Deniz Araçlarından Alınan Çöp Atıkları Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	15,311	m^3/ Yıl	2022	15,000
		Deniz Araçlarından Alınan Petrol Türevli Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	194,013	m^3/ Yıl	2022	200,000
		Deniz Araçlarından Alınan Pis Su Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	53,130	m^3/ Yıl	2022	50,000
		Deniz Araçlarının Egzoz Temizleme Sistemlerinden Alınan Atık Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	625	m^3/ Yıl	2022	700
		Deniz Temizliği Bilincini Artırmaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik/Konferans/Eğitim ve Ziyaret Edilen Kurum Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	66	Adet	2022	65
		Deniz Yüzeyi, Kıyı ve Plajlardan Toplanan Atık ve Yosun Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	38,871	m^3/ Yıl	2022	40,000
		Haliç ve Dereağzından Çıkartılan Teressubat Miktarı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	49,127	m^3/ Yıl	2022	70,000
		İleri Biyolojik / Biyolojik Olarak Arıtılan Atık Su Oranı	Yeni Gösterge	İSKİ	40.68	%	2022	54.73

14 Sudaki Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
14.4	2020'ye kadar balık stoklarını mümkün olan en kısa zamanda eski durumuna getirmek ya da en azından biyolojik karakteristiklerine göre maksimum sürdürülebilir ürünü verecek seviyelere ulaştırmak için balık hasadının etkin bir biçimde düzenlenmesi, aşırı avlanma, yasa dışı, bildirilmeyen ve düzenlemesiz balıkçılığın ve doğaya zararlı balıkçılık uygulamalarının sona erdirilmesi ve bilime dayalı yönetim planlarının uygulanması	Denetim ve Kontrolü Yapılan Su Ürünleri Satış Noktası Sayısı	İBB Göstergesi	Tarımsal Hizmetler DB	2,000	Adet	2022	2000
14.5	2020'ye kadar kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun ulusal ve uluslararası hukuka uygun biçimde ve mevcut en güncel bilimsel bilgilere dayanarak korunması	Mavi Bayraklı Plaj ve Marina Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	4	Adet	2021	
14.b	Küçük çaplı balıkçıların deniz kaynaklarına ve piyasalarına erişimlerinin sağlanması	Küçük Ölçekli Balıkçılara Yönelik Destek Verilen Tekne Sayısı	Yeni Gösterge	Tarımsal Hizmetler DB	1,300	Adet	2022	1300

15 Karasal Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
15.1	2020'ye kadar özellikle ormanlarda, sulak alanlarda, dağlarda ve kurak alanlardaki karasal ve iç tatlısu ekosistemlerinin uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükler doğrultusunda korunmasının, eski haline getirilmesinin ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması	Bakımı Yapılan Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	57.780.087	m2	2022	59,146,983
		Dikilen Ağaç Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	59,181	Adet	2022	56,500
		Ekolojik Restorasyonu Yapılan Koru Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	1	Adet	2022	1
		Revize edilen Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	510,994	m2	2022	735,000
		Silvi Kültürel Bakımı ve Restorasyonu Yapılan Ağaç Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	397,349	Adet	2022	303,100
		Yıl İçinde Yapılan Yeşil Alan Miktarı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	1,164,306	m2	2022	4,030,000
		Ormanlık Arazinin Toplam Arazi Büyüklüğüne Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	45	%	2021	
		Biyoçeşitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	50	%	2022	70
		Koru Çalışması Eylem Planının tamamlanma oranı	Yeni Gösterge	İmar ve Şehircilik DB	85	%	2022	100
		Kent Ekosistemini ve Yaban Hayatını Korumaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	10
		Çevre Yönetiminde Paydaşlarla İşbirliği Geliştirme Kapsamında Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Çevre Koruma ve Kontrol DB	231	Adet	2022	305

15 Karasal Yaşam

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
15.2	2020'ye kadar her tür ormanın sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasının desteklenmesi, ormansızlaşmanın sona erdirilmesi, tahrip edilmiş ormanların eski haline döndürülmesi ve ağaçlandırma ve yeniden ormanlaştırmanın küresel olarak önemli ölçüde artırılması	Korunan ve kültüre alınan bitki türleri sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	12
		Kent Ekosistemini ve Yaban Hayatını Korumaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	10
15.3	2030'a kadar çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen alanlar dâhil tahrip edilmiş toprakların eski haline getirilmesi ve arazi bozulumunun olduğu, nötr bir dünya yaratmak için çaba gösterilmesi	Yıl İçerisinde Denetime Gidilen Tarım ve Orman Arazisi Alanı	Yeni Gösterge	İPA		ha		
		Toplam Arazi Alanı Üzerindeki Bozulmuş Arazi Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA		%		

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
15.5	Doğal habitatların bozulmasını azaltmak için acil ve kararlı biçimde hareke-te geçilmesi, biyoçeşitlilik kaybının durdurulması ve 2020'ye kadar yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan türlerin korunması ve nesillerinin tükenmesinin engellenmesi	Endemik Takson Sayısı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	54	Adet	2018	
		Kent Ekosistemini ve Yaban Hayatını Korumaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	10
15.9	2020'ye kadar ekosistem ve biyoçeşitlilik değerlerinin ulusal ve yerel planlamalara, kalkınma süreçlerine, yoksulluğun azaltılmasına ilişkin stratejilere ve raporlara entegre edilmesi	Biyoçeşiitlilik Haritasının Tamamlanma Oranı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	50	%	2022	70
		Kent Ekosistemini ve Yaban Hayatını Korumaya Yönelik Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar DB	10	Adet	2022	10

16 Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
16.1	Şiddetin tüm biçimlerinin ve şiddete bağlı ölüm oranlarının her yerde büyük ölçüde azaltılması	Kadın Dayanışma Evi Sayısı	Yeni Gösterge	Sosyal Hizmetler DB	1	Adet	2022	2
		Gece Yalnız Yürürken Kendini Güvende Hisseden Nüfusun Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	49.7	%	2019	
16.3	Hukukun üstünlüğünün ulusal ve uluslararası düzeylerde geliştirilmesi ve herkesin adalete eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması	Sosyal Haklar Alanında Hukuki Destek Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,382	Kişi	2022	7,885
		Şiddet Mağduru Bireylerin Koruma ve Destek Hizmetlerine Erişim Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA	0.137	%	2022	
16.6	Her düzeyde etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumlar kurulması	153 Çözüm Merkezine Yapılan Başvuruların Doğru Birime Ulaştırılma Oranı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	95	%	2022	99
		Halkla İlişkiler İletişim Faaliyetlerinin Genel Memnuniyet Oranı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	87	%	2022	87
		Gelir Bütçesine Uyum Oranı	İBB Göstergesi	Mali Hizmetler DB	100	%	2022	100
		Gider Bütçesine Uyum Oranı	İBB Göstergesi	Mali Hizmetler DB	97.89	%	2022	100
		Finansman Bütçesine Uyum Oranı (Kredi Anapara Ödemeleri)	İBB Göstergesi	Mali Hizmetler DB	97	%	2022	96
		Gayrimenkul Gelirlerinin Belediye Öz Gelirleri İçindeki Oranı	İBB Göstergesi	Emlak Yönetimi DB	22	%	2022	30

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
16.6	Her düzeyde etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumlar kurulması	Kamulaştırma Bütçesine Uyum Oranı	İBB Göstergesi	Emlak Yönetimi DB	98	%	2022	100
		Kira Gelirleri Tahsilat Oranı	İBB Göstergesi	Emlak Yönetimi DB	54	%	2022	90
		Uzlaşma Yoluyla Kamulaştırma Oranı	İBB Göstergesi	Emlak Yönetimi DB	0	%	2022	55
		Kurumsal Kent Bilgi Sistemi Uygulamasına Yeni Entegre Edilen Kamu, Kurum ve Kuruluş Sayısı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	10	Adet	2022	10
		Proje Yönetim Sisteminde Yer Alan Birimlerin Sistemi Kullanım Oranı	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	100	%	2022	100
		Teşkilatlanma Standartlarını İyileştirme Oranı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	50	%	2022	65
		Yönetici Yetiştirme Ve Performans Yetkinlikleri Eğitim Programına Dahil Olan Yönetici Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	1,851	Kişi	2022	1,851
		Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlardan Kazanılan Proje Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	23	Adet	2022	25
		Ulusal ve Uluslararası Projelerden Elde Edilen Hibe Toplamı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	283,612,038	TL	2022	80,000,000

16 Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
16.7	Her düzeyde duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsil edici karar verme mekanizmalarının oluşturulması	Katılım Mekanizmaları ile İşletilen Şehir Planlama Çalışmaları Oranı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	70	%	2022	80
		Katılımcı bütçe çalışmaları sonucu çıkan faaliyetlere tahsis edilen bütçe	Yeni Gösterge	Strateji Geliştirme DB	157,170,000	TL	2022	396,543,000
		Planlama Çalışmaları Kapsamında Düzenlenen Kamuoyuna Açık Toplantı vb. Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	İmar ve Şehircilik DB	89	Adet	2022	80
		Vatandaş Katılımcılığını Desteklemek İçin Doldurulan Anket Sayısı	Yeni Gösterge	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	35,061	Adet	2022	40,000
		Seçilmiş Genç Yerel Yönetici Oranı	İstanbul İzleme Göstergesi	İPA		%		
		Çalışan Bağlılığını Arttırmaya Yönelik Olarak Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	0	Adet	2022	2
16.8	Gelişmekte olan ülkelerin küresel yönetişim kurumlarına katılımlarının sağlanması ve güçlendirilmesi	İBB'nin Üye Olduğu Uluslararası Kuruluş ve Ağ Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Dış İlişkiler DB	20	Adet	2022	20
		İBB'nin Yönetim Kurulunda Olduğu Uluslararası Kuruluş ve Ağ Sayısı	İBB İzleme Göstergesi	Dış İlişkiler DB	1	Adet	2022	1
16.b	Sürdürülebilir kalkınma için ayrımcılık gözetmeyen yasa ve politikaların ilerletilmesi ve uygulanması	Sosyal Haklar Alanında Hukuki Destek Verilen Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Sosyal Hizmetler DB	1,382	Kişi	2022	7,885

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
17.3	Gelişmekte olan ülkeler için çok sayıda kaynaktan elde edilen ek finansal kaynakların seferber edilmesi	Ulusal ve Uluslararası Hibe ve Fonlar Hakkında Birimlerle Yapılan Temas ve İşbirliği Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	80	Adet	2022	80
		Ulusal ve Uluslararası Hibe ve Fonlara Yönelik Hazırlanan Proje Başvuru Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	87	Adet	2022	100
		Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Sunulan Hibe ve Fonlara Yönelik Proje Hazırlama, Yönetme ve Deneyim Paylaşımı Amaçlı Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	80	Adet	2022	80
		Ulusal ve Uluslararası Projelerden Elde Edilen Hibe Toplamı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	283,612,038	TL	2022	80,000,000
17.6	Bilim, teknoloji ve yenilikçilik alanlarında Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü bölgesel ve uluslararası işbirliğinin ve bilim, teknoloji ve yenilikçiliğe erişimin ilerletilmesi ve özellikle Birleşmiş Milletler düzeyinde mevcut mekanizmalar arasında geliştirilmiş işbirliği ve küresel bir teknoloji kolaylaştırma mekanizması aracılığıyla üzerinde anlaşmaya varılan hükümler konusunda bilgi paylaşımının çoğaltılması	AB müktesebatı, Türkiye-AB İlişkileri, AB üyesi ülkeler ve AB kurumları hakkında yapılan kurum içi bilgilendirme sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	40	Adet	2022	40

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI		İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ						
Kod	**SKA Hedef**	**Göstergeler**	**Gösterge Türü**	**Takip Eden Birim**	**Mevcut Veri**	**Veri Türü**	**Veri Yılı**	**2023 Hedef Verisi**
17.9	Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü işbirliği aracılığıyla tüm Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanabilmesi adına ulusal planları desteklemek amacıyla gelişmekte olan ülkelerdeki etkili ve hedeflenen kapasite geliştirme uygulamaları için uluslararası destek sağlanması	Ulusal ve Uluslararası Hibe ve Fonlar Hakkında Birimlerle Yapılan Temas ve İşbirliği Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	80	Adet	2022	80
		Ulusal ve Uluslararası Hibe ve Fonlara Yönelik Hazırlanan Proje Başvuru Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	87	Adet	2022	100
		Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar Tarafından Sunulan Hibe ve Fonlara Yönelik Proje Hazırlama, Yönetme ve Deneyim Paylaşımı Amaçlı Düzenlenen Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	80	Adet	2022	80
		Ulusal ve Uluslararası Projelerden Elde Edilen Hibe Toplamı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	283,612,038	TL	2022	80,000,000
17.14	Sürdürülebilir kalkınma için politika tutarlılığının geliştirilmesi	VLR İzleme Mekanizmasının Kurulması	Yeni Gösterge	Strateji Geliştirme DB	0	Adet	2022	1

	Sürdülebilir Kalkınma Hedeflerine özellikle gelişmekte olan ülkeler olmak üzere bütün ülkelerde ulaşılmasının desteklenmesi için bilgi, uzmanlık, teknoloji ve finansal kaynakları seferber eden ve paylaşan çok paydaşlı ortaklıklar tarafından tamamlanan Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Ortaklıkların çoğaltılması	VLR Yıllık İzleme Raporu Sayısı	Yeni Gösterge	Strateji Geliştirme DB	1	Adet		1
		AB Müktesebatı, Türkiye-AB İlişkileri, AB Üyesi Ülkeler Ve AB Kurumları Hakkında Yapılan Kurum İçi Bilgilendirme Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	40	Adet	2022	40
		Fon ve hibelere yönelik Ulusal ve Uluslararası kurum, kuruluş ve STK''lar ile gerçekleştirilen temas ve işbirliği sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	40	Adet	2022	40
		Uluslararası İşbirlikleri Kapsamında Gerçekleştirilen Ziyaret ve Etkinlik Sayısı	İBB Göstergesi	Dış İlişkiler DB	165	Adet	2022	170
	Ortaklıkların deneyim ve kaynak sağlama stratejileri paydasına dayanan kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi	STK Ve Özel Sektör İşbirliğinde Gerçekleştirilen İş, Faaliyet, Proje Sayısı	Yeni Gösterge	İPA		Adet		
	2020'ye kadar, gelir, yaş, ırk, etnik köken, göçmen statüsü, engellilik, coğrafi konum ve ulusal bağlamlardaki ilgili diğer niteliklere göre ayrılan kaliteli, zamanlı ve güvenilir verilerin elde edilebilirliğini büyük ölçüde artırmak için en az gelişmiş ülkeleri ve gelişmekte olan küçük ada devletlerini kapsayan gelişmekte olan ülkelere verilen kapasite geliştirme desteğinin artırılması	Kurum - STK Ziyaretlerinde Ulaşılan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler DB	86,131	Kişi	2022	150,000
		Büyük Veri havuzunun Yıl İçerisinde Artış Hacmi	İBB Göstergesi	Bilgi İşlem DB	32	TB	2022	40
		Dijital Veri Erişiminden Faydalanan Kişi Sayısı	İBB Göstergesi	Kültür Varlıkları DB	53,034	Kişi	2022	60,000
		İBB Açık Veri Portalında yayınlanan veri seti sayısı	Yeni Gösterge	Bilgi İşlem DB	287	Adet	2022	392

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
İBA
İstanbul
Planlama
Ajansı